

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ושישים-וארבע של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, ט' בטבת התשנ"ח (7 בינואר 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:03

תוכן העניינים

שאלות בעל-פה
איומים על חברי הכנסת הערבים
הסתה במסגד אל-אקצה
סמים ונשק דרך טרקלין נתב"ג
תוכניות לימוד עצמאיות בבתי-הספר היסודיים
יחידת "בזק" בירושלים
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת
שאלות ותשובות
קבלת ערבים למכינה קדם-אקדמית באוניברסיטת חיפה
פרויקט "מחר 98"
מסגרות החינוך לגיל הרך במגזר הערבי
תשלומי הורים לבתי-הספר
תחרויות ספורט בשבת
הקלות בבחינות הבגרות לתלמידים לקווי למידה
קיצוץ בתקציב "תוכנית קרב"
בית-ספר לילדים אוטיסטים בחיפה
הסעות תלמידים לבתי-ספר במועצות האזוריות
הצגת מוצגים ומסמכים ב"יד ושם"
תוצאות הסקר על גילויי הגזענות בקרב תלמידי תיכון
שיעור האנאלפביתים בישראל
תוכנית לימודים מיוחדת לקראת בחינות הבגרות
תגמול כספי דיפרנציאלי למורים
הטבות ליישובי יש"ע מטעם משרד החינוך והתרבות
פעילויות המינהל לחינוך ערכי
הצטרפות בני נוער ל"כת השטן"
מצבו של אתר אום-רשרש
תוספת השעות השבועיות לתלמידים עולים חדשים
תשלום דמי כניסה לספריות הפקולטות למשפטים
בית-ספר המשך ל"תומר"
קבלת תלמידים לבתי-ספר תיכוניים לפי מוצאם ומקום מגוריהם
השתתפות בני הנוער במשלחות לפולין
התאמת הריהוט בבתי-הספר ל"יעודו
פיטורי פקחים מטעם הרבנות הראשית
קבלת כושר לרב בלי לעמוד בכל הבחינות
רבני ערים ומושבים אזוריים שאינם גרים במקום כהונתם
גביית כסף עבור חלקת קבר על-ידי חברה קדישא

פסק ההלכה בעניין "פיקוח נפש"

תוספת תקנים למסגדים

תלונה על התנהגות אנשי חברה קדישא

מינוי רב ספרדי לבאר-שבע

רכישת חלקת קבר בחולון

קבורת תושבי חוץ בישראל

שירותי הבריאות לאם ולילד ביישובים הלא-מוכרים בנגב

רופאים כלליים המועסקים בקופות-החולים כרופאים מומחים

מנות דם מוקפאות

סכנת הפטרייה במי הירקון

סירוב קופת-החולים "מכבי" לממן ניתוח תינוק בחוץ-לארץ

שחרור חולה מבית-החולים ביום הכיפורים

עיקור כפוי בנשים מפגרות

אשפוז בני-נוער בבתי-חולים פסיכיאטריים

שירותי בריאות השן ברשויות המקומיות

שימוש ב"טקסול" לטיפול בסרטן השד

הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון – הצבעה גלויה); הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הצבעה גלויה)

(הצעות קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק פיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר (תיקוני חקיקה), התשנ"ז–1997

(הצעת חברת הכנסת נ' בלומנטל)

הצעת חוק המכר (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת א' זנדברג)

הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון – התיישנות עבירות משמעת), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי בשל דמי טיפול בילדים), התשנ"ו–1996

(הצעת קבוצת חברות הכנסת)

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מידע על גובה העמלות), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' יחזקאל)

הצעת חוק רישוי גננים, התשנ"ח–1997

(הצעת חבר הכנסת מ' גולדמן)

הצעת חוק הודעת פיטורים, התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת י' כץ) הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – הודעת פיטורים), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת א' הירשזון)

הצעת חוק להנצחת זכרו של חיים ויצמן, התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

שאלות ותשובות

גידול האוכלוסייה הלא-יהודית בירושלים

פרויקט הר-איתן
מצבה של העיר עכו
דרישת השב"כ לקבלת שמות קטינים
טענה בדבר העסקת ז'ק אביטל על-ידי השב"כ
תקנות למניעת שביתה בשעת חירום
אירועי שנת היובל בנגב
פיצוי נפגעי אסון המכבייה
העלאת תעריפי הארנונה
הכשרת אזורי תעשייה חדשים בגדה
פרויקט שיקום שכונות בוואדי-ניסנאס
הצעה לסדר-היום
התעלמות כלי התקשורת מהמגזר הערבי
הצעות לסדר-היום
החרפת המצב בחברון
הצעות לסדר-היום
האירוע בפלוגה של חטיבת גולני
הצעות לסדר-היום
התגברות אלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן
הודעת היושבת-ראש
הצעות לסדר-היום
התגברות אלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן
שאלות ותשובות
האבטלה בערי הפיתוח
אפליית עיוורים
ידיעה על סגירת בית-הספר "אורט דשנים"
מכסת הילדים החריגים במעונות היום
מחסור בעובדים בענף הבנייה
האבטלה באום-אל-פחם
הפניית ילדים למקומות חינוך על-ידי עובדות סוציאליות
מעון נעול לנוער עבריין מבני המיעוטים
פתיחת תיקי האימוץ משנות ה-50
תשלום קצבת שאירים למשרתים במשטרת המנדט
מחסור בבעלי מקצועות טכנולוגיים
הצעה לסדר-היום הכשרה מקצועית והשלמת השכלה במסגרת המלחמה באבטלה בנגב ובקריית-גת
הצעה לסדר-היום
אתר דודאים

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, יום רביעי, ט' בטבת התשנ"ח, 7 בינואר 1998. ישיבת הכנסת פתוחה.

שאלות בעל-פה. איפה חבר הכנסת ריבלין? לא יכול להיות שהוא איננו. הוא בבניין? אז שיביאו אותו.

רחבעם זאבי (מולדת):

האם תקנונית אפשר לשאול במקומו?

היו"ר ד' תיכון:

לא.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מוכנה להשיב.

רחבעם זאבי (מולדת):

נשמע את התשובה.

היו"ר ד' תיכון:

לא, זה לא הולך כך. נמתין עוד דקה.

גברתי השרה, אני משחרר אותך. תודה. אני מקווה שהיתה לך תשובה טובה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

יש אינפורמציה לא מדויקת בשאילתא הזאת.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בהכירי את השאילתא בעל-פה, אני שמח.

קיימת אפשרות שביום שני תוקדם ישיבת הכנסת בשעה.

שבח וייס (העבודה):

כל כך למה?

היו"ר ד' תיכון:

כי יש כנס מפלגתי, ואנחנו רוצים בכל זאת לקיים את הצבעת האי-אמון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

באיזו מפלגה מדובר?

היו"ר ד' תיכון:

הפעם – מפד"ל. זה כמעט כמו סממת בחירות.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

זאת התקדמות.

היו"ר ד' תיכון:

כך שההצבעה על הצעת האי-אמון תתקיים פחות או יותר בשעה 17:30.

חבר הכנסת ריבלין, מה שאני יכול לומר לך, בהכירי את השואל, את השאילתא ואת המשיבה – היא ניסתה לומר לך שלא מיניה ולא מקצתיה, ואין בכוונתה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מתנצל, אדוני. ישבתי עם מבקרת המדינה בוועדה לענייני ביקורת המדינה, ופשוט מפאת כבוד המבקרת לא יכולתי לעזוב.

היו"ר ד' תיכון:

אבל בשעה 11:00 צריך לסיים את הישיבה. אתה רואה מה קרה כאן? בעצם כמעט לא פתחנו את הישיבה.

במשכן יש עכשיו 78 חברי כנסת.

חבר הכנסת דראושה שואל את השר לביטחון פנים בנושא: איומים על חברי הכנסת הערבים. חבר הכנסת דראושה, בבקשה.

איומים על חברי הכנסת הערבים

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השר לביטחון פנים, לאחרונה התקבלו איומים בכתב ובטלפון על חייהם של חברי הכנסת הערבים מגוף הקורא לעצמו בשם "יהודים למען מדינה יהודית ושלטון יהודי בלבד", וקוראים לחברי הכנסת הערבים לעזוב את המדינה.

רצוני לשאול:

1. מה הם הצעדים שנקטה המשטרה נגד המאיימים?

2. מה הן תוכניות משרדכם לטיפול בנגע האיומים על חיי חברי הכנסת?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר לביטחון פנים. בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בוקר טוב. אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת – – –

היו"ר ד' תיכון:

ברוכים הבאים. צריך לתקן את ההודעה שנמסרה אתמול לכנסת, שהרי שבת לפני המועד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אכן.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מסרנו שלא תחזור אלא ב-9 בחודש, כמדומני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן, חזרתי. אני פה.

אדוני היושב-ראש, תשובה על שאילתא בעל-פה מס' 175, של חבר הכנסת דראושה, בנושא: איומים על חברי הכנסת הערבים.

הנושא הזה ידוע כמובן בכל הציבור, ואנחנו מטפלים בו. משטרת ישראל מטפלת בעניין. אני יכול לומר לך, שעל-פי עובדות שידועות לנו, התקבלו בחודשים האחרונים אצל כמה חברי כנסת ערבים מכתבי איום – חלקם היו מלווים בקליע של כדור – חתומים על-ידי גוף המתקרא, כפי שציינת, "יהודים למען מדינה ושלטון יהודי בלבד".

לא ידוע למשטרת ישראל מי עומד מאחורי ארגון זה, ואין רמזים במכתבים. הווי אומר, עד לרגע זה לא יודעים מי הגוף הזה. הגוף הזה הוא גוף לא מוכר לנו, וגם הבדיקות עד רגע זה לא העלו מידע.

אציין כי עובדת האיומים הובאה גם לידיעת הגורמים המתאימים בקהילת המודיעין; מכאן, זה לא נשאר בתחום המשטרה. אנחנו עוסקים בזה בצורה הרבה יותר רחבה ומעמיקה. הנושא הזה נמצא כרגע בחקירה השוטפת גם במחוז ירושלים. אני לא יכול לבשר לך על דברים, אבל זה נמצא על שולחנו וגם בקהילת המודיעין, ואני מקווה שנגיע למאיימים.

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כבוד השר, זו תשובה שגרתית. ציפיתי לתשובה יותר מעמיקה, כיוון שזו תופעה שחוזרת על עצמה, וכפי שציננת, שולחים גם קליעים. אני חושש שיעברו מאיומים לביצוע מעשים, והיו דברים מעולם. אפילו ראש ממשלה נרצח בישראל לאחר שקיבל איומים.

אני רוצה לשאול אותך לגבי תפיסת שני הטרוריסטים היהודים בירושלים, שנעצרו על-ידי המשטרה ונחקרו לאחרונה. האם לא התגלה שיש להם קשר לאיומים שנשלחו לחברי הכנסת הערבים?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס, שאלה נוספת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אנחנו חוזרים לנושאים האלה מדי פעם במליאה בכל מיני צורות – הצעות לסדר-היום ושאלות. יש היום כבר ודאות, כי פעילות בישראל קבוצות קטלניות בפוטנציה. לחלקן יש גם ראש פוליטי קצת בחוץ. חלק מן הראש הפוליטי הזה הוצאנו מן הכנסת כאשר הוצאנו את הכהניזם הישיר, אבל יש גם כהניזם עקיף וכיוצא באלה.

מובן שכששואלים שאלה כזאת, תמיד צריך לעשות סימטריה – אולי גם בשמאל יש כאלה. אתם יודעים מה? אם יש – חפשו; אבל לא תמצאו. אם יש – צריך למצוא אותם.

הסיפור הוא סיפור רציני. אני מקבל גם כן המון מכתבים, רובם בלי כתובת, כמובן, כי האנשים האלה הם בדרך כלל פחדנים עלובים. פאשיסט הוא בדרך כלל גם פחדן עלוב. לכן הייתי רוצה לחזק אתכם

בטיפול היסודי בבעיה הזאת. יש פה סיפור עם פוטנציאל של אלימות, של רצח, של גזענות, של פאשיזם, של כל הטינוף וכל הביוב של החיים הציבוריים, עם סכנת חיים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דהן, שאלה נוספת, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש. אדוני השר, חברי חברי הכנסת, אם השאלה הנשאלת היתה מוצגת בצורה כללית – מה עשתה המשטרה באשר לכל האיומים שקיבלו חברי הכנסת, הן מימין והן משמאל, הן יהודים והן ערבים – היא היתה במקומה ומוצדקת. שואלים מה עשתה המשטרה רק באשר לאיומים על חברי הכנסת הערבים. דרך אגב, גיינו את זה בזמננו והוקענו את התופעה הנוראה הזאת. אבל, אדוני שר המשטרה, לתשומת לב, גם חברי כנסת יהודים מן הימין מקבלים איומים בצירוף קליע, וכולנו זוכרים את המקרה של חבר הכנסת בני אלון, שקיבל איום עם קליע מצורף – – –

וליד צאדק חאג'י-יחיא (מרצ):

הכנסת דנה בעניין הזה. בדברך אתה לא מגן עליהם, אלא אתה מעודד אותם.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת וליד צאדק.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני, בתחילת דברי אמרתי, שהשאלה היתה צריכה להתייחס לכל חברי הכנסת, ולבקש מן המשטרה שתנקוט אותה יד קשה כלפי כל איום על כל חבר כנסת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת דהן – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת דראושה, אתה לא רוצה ששיבו לך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— חברי כנסת ערבים קיבלו איומים.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת וליד צאדק חאג' יחיא. רבותי, זו שאילתא בעל-פה. אבקש מהשר שלא להשיב לך. הכלל הוא שבשאלתא בעל-פה לא מפריעים. אדוני השר לביטחון פנים, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חברי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, אנחנו נבחרו ציבור, אנשים שנבחרו להביע דעות שלהם כנציגי ציבור ומוצאים את עצמם לא אחת מקבלים איומים. אני מוכרח לומר לך, חבר הכנסת דראושה, שגם אני קיבלתי איומים. יש לי מכתבים. לא אחת שמרו עלי, ויש גם גופים יהודיים שאיימו עלי.

בהחלט, כולנו במצב שכזה. יש כנראה בכל מדינה נורמלית גם כמה לא-נורמלים שמאיימים על אנשי ציבור. אני יכול להביע צער על האיומים על חברי הכנסת הערבים. אני בהחלט מתייחס לזה ברצינות.

אני רוצה לומר לך, שישבתי עם גורמים שאינם בתחום המשטרה, ולמדתי את הנושא הזה לעומק, כיוון שאני חושב שיש בזה פוטנציאל לא רק בתחום של חברי הכנסת הערבים, אלא אני יכול להרחיב את המעגל ולומר לך: יש בזה פוטנציאל של פיצוץ באזור הזה, ועלינו למנוע זאת.

נדמה לי שהתופעה שציננת, של מעצר שניים לאחרונה, היא חלק מהמלחמה שלנו באפשרויות השונות של כל מיני מופרעים שכאלה לאיים לא רק על חברי כנסת, אלא על דברים אחרים, כמו הר-הבית. בהחלט כך. לא ידוע לנו מתוך החקירה שהשניים האלה שותפים למעשה שכזה. מדובר על שני העצורים האחרונים, ואני מתייחס לשאלתך.

אשר לדבריו של חבר הכנסת שבח וייס – אני מוכרח לומר שכולנו מתייחסים לזה ברצינות, כפי שאמרתי קודם לכן. אני לא חושב שאנחנו צריכים לקבל חיזוקים; גם כך אנחנו מתייחסים לזה ברצינות. תודה על החיזוק, אבל אנחנו פשוט יודעים שזאת בעיה קשה מאוד.

חבר הכנסת דהן, אנחנו מתייחסים לכל אזרח במדינת ישראל באופן שווה, ולכל חברי הכנסת – כמובן. אין לי מה להוסיף עוד, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת רחבעם זאבי שואל את השר לביטחון פנים בנושא הסתה במסגד אל-אקצה. בבקשה.

הסתה במסגד אל-אקצה

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, הדרשן המוסלמי במסגד אל-אקצה בהר-הבית בירושלים הסית בדרשתו בפני רבבות ביום שישי האחרון נגד מדינת ישראל ונגד היהודים.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לכם הדבר?

2. מה הם הצעדים שנקטתם?

היו"ר ד' תיכון:

מה זה ידוע? זה שודר ברדיו.

רחבעם זאבי (מולדת):

3. מה יעשה משרדך – – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אבל השר לביטחון פנים לא היה בארץ.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא גמרתי את השאלה, כי היתה קריאת ביניים. אני לא יכול להפריע לקריאת ביניים.

3. מה יעשה משרדך על מנת שתופעה כזאת לא תחזור על עצמה?

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רחבעם זאבי, בתשובה על שאלתא בנושא הסתה במסגד אל-אקצה – קודם כול, אני רוצה לומר לך שהדבר ידוע לנו. הוא ידוע לנו וידוע למשטרה. אנחנו מקליטים באופן קבוע את כל הדרשות שנישאות בהר-הבית ומנתחים אותן לאחר מכן, כך שמבחינה זו יש מעקב שוטף אחרי הדרשות, ואנחנו יודעים לנתח אותן. לא אחת הגיעו לשולחני כמה דרשות, ובדקתי אותן באופן אישי.

בכל מקרה, וגם במקרה שאתה מדבר עליו, החומר מועבר לייעוץ משפטי לבחינה, כי הוא חייב לעבור בחינה. המקרה שאתה מדבר עליו נמצא בייעוץ משפטי.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, אני מודה לך על התשובה, אבל אני רוצה להעיר, גם להאיר, שהדרשן הזה בהר-הבית, ששמו ביטאווי, היה בין מגורשי ה"חמאס", שיצחק רבין, זיכרונו לברכה, גירש לדרום-לבנון, ובשובו לארץ הוא התחייב לכך שהוא לא יעסוק עוד בהסתה. אני רוצה גם להזכיר לך, שהמשטרה זימנה אותו בשנה שעברה בעקבות דברים – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה מה שאתה עושה עכשיו – הסתה.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – שהוא נשא בדרשה.

הדברים שהוא אמר אינם מצריכים עיון ודיון משפטי יותר מחמש דקות, כי הוא אמר שם דברים חמורים ביותר. הוא אמר, שממשלת ישראל כולה רוצה להרוס את הר-הבית – זה להסית מיליארד מוסלמים נגד מדינת ישראל, נגד ממשלת ישראל, נגד העם היהודי שבחר בממשלה כזאת. הוא אמר שם דברים כמו – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – את המשטרה בעניין הזה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, מדובר בשאילתא בעל-פה. אין קריאות ביניים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רק מתקן אותו.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא קרא לעולם הערבי להפסיק את הנורמליזציה עם ישראל. הוא אמר: הכוונה המסוכנת של עם ישראל וממשלת ישראל, ובמיוחד של בנימין נתניהו והשר אריאל שרון, היא להרוס את המסגד ולבנות תחתיו את בית-המקדש הכוזב. זו הסתה דתית, הסתה לאומית, זו חתירה נגד המדינה, זו חתירה נגד הדו-קיום בין שני העמים; זה מזמין פעולות. היו שם לא פחות מאשר 170,000 מוסלמים, ושמעו את זה גם במקומות אחרים, כי זה שודר. לפי דעתי, שבוע אחרי שהוא אמר את זה – מקומו אחר סוגר ובריח.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, למרבה הצער, תחת לחקור את שורש הבעיה – ויש שורש צודק לעניין הזה – מסיתים נגד אנשי דת ומנסים להתערב במלאכתם.

הרי לא סוד הוא, שעצורים עכשיו שני אנשים אשר איימו לפגוע בהר-הבית בצורה מביכה ומבישה ביותר, שאין איש שסובל אותה. לא רק זאת, אלא המפכ"ל היוצא של המשטרה אמר באופן מפורש ובאמצעי התקשורת, שהמשטרה עוסקת במניעתם של פיגועים כאלה בהר-הבית בעשרות ובמאות מקרים בכל שנה.

רצוני לשאול: מה עושה המשטרה בעניין הזה, והאם לא הגיע הזמן לשים קץ לתופעות האלה ולבער אותן מן השורש? תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת בני אלון.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא מסיעתו של השואל, כבוד היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

אם יש לך השגות, תיגש למזכיר. הוא קובע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

סימנתי למזכיר, הודעתי לו.

נסים דהו (ש"ס):

לפי התקנון צריך שני צדדים.

היו"ר ד' תיכון:

גם מסיעתך דיבר משהו, ולא קופחת. הוא עדיין בסיעתך?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני לא מכחיש את זה.

היו"ר ד' תיכון:

חשבתי שאולי זה מעיד על משהו. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, עם קבלת התיקון לחוק הגבלת הפעילות של הרשות הפלסטינית בירושלים, יש לך היום כל הכלים החוקיים לסגור את המשרד הרשמי של הרשות הפלסטינית, שמארח את המופתי של הר-הבית, שנמצא ליד שער הברזל – כידוע לך, בתוך ירושלים – והוא משרד רשמי של שר ברשות הפלסטינית, שגם אחראי למערכת ההסתות הזאת.

האם אדוני השר חושב לעשות זאת, ומתי?

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני חוזר ומבקש ממך.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — מקופח עם 500 דונם על חשבון המדינה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

שיסכים להסרת החסינות אם הוא — — —

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, גם מהתגובות כאן, במקום, אנחנו רואים שאנחנו עוסקים בסוגיה מאוד רגישה. נדמה לי שכל הצדדים חייבים לגלות הרבה מאוד סובלנות.

אני לא חושב שאנחנו הולכים לבנות את כל האידיאולוגיה על כמה מופרעים. יש מופרעים בצד הערבי ויש מופרעים גם בצד היהודי — אין לנו שום ספק בדבר הזה — ואנחנו עושים הכול כדי שיישמר בהר-הבית המצב כפי שהוא כיום.

לממשלת ישראל יש אחריות לכל מה שנעשה בעיר העתיקה, לשמירת חופש הדת בעיר העתיקה לכל הדתות. משרדי מודע במיוחד לרגישויות האלה, ונעשה הכול כדי ששום צד לא יהיה מסוגל לפגוע בחופש הפולחן של הצד האחר. במופרעים צריך לטפל כבמופרעים.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אם אמרתי שהנושא בבחינה, אז הוא בבחינה. אני שמח שיידעת את כולנו – לפחות חלק מאתנו יודע, אבל חלק לא – על אותו דרשן שהיה מגורש "חמאס". הוא כבר זומן למשטרה בעבר. אני חושב שההתבטאות שלו חמורה ביותר; היא מסיתה. מבחינתי, ההתבטאות הזו גרועה כמו ההתנהגות של מי שרצה או תכנן לזרוק ראש של חזיר בהר-הבית. זו התבטאות חמורה ביותר, אסור שניתן לה להימשך. מובן שלממשלת ישראל אין שום תוכניות לפגוע במצב בהר-הבית. כל מי שמנסה לומר דברים כמו – הריסת המסגד ובניית מקדש תמורתו, יודע שאלה דברי הבל, ואף אחד לא מתכוון לעשות זאת. כל הדיבורים האלה באים להסית, במיוחד בחודש הרמדאן, ערבים שיכולים להאמין למין דרשן כזה, וזה חמור ביותר.

חבר הכנסת דהאמשה, כפי שצינתי קודם, אני רוצה לומר שהמשטרה עושה הכול כדי למנוע. אני לא חושב שצריך להיתלות בזה עוד הפעם. עובדה שהיו שני אנשים וטיפלו בהם. אני חושב, שמבחינה זאת שמת לב שגם ההתבטאויות שלנו הן מאוד אחראיות, גם ההתבטאויות של המפכ"ל וגם הביצוע בשטח, וההתייחסות שלנו לשני הקיצונים היא התייחסות מיידית, כפי שעשינו, ומצד שני מגלים אולי יותר איפוק. אני חושב שצריך לדעת להעריך גם את הנושא הזה.

חבר הכנסת בני אלון, בנושא של משרד הדתות כבר נגענו כמה פעמים. הנושא הזה בבחינה. אני לא יכול להוסיף לך בנושא הזה. אתה יודע שהדברים האלה הם במכלול, שצריך לראות אותם בהיבט כולל, גם כחלק מהחלטות ממשלה שצריכות להתבצע. וזו לא רק עבודה משרדית. עד כאן.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת חיים דיין שואל את השר לביטחון פנים בנושא: סמים ונשק דרך טרקלין נתב"ג.

סמים ונשק דרך טרקלין נתב"ג

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, בעיתון "ידיעות אחרונות" פורסם, כי: "תמורת 100 דולר ניתן להבריח לישראל סמים, חומרי חבלה וכל דבר אחר. כל מה שצריך לעשות הוא לשכור את שירותי אחת החברות המטפלות באח"מים בנמל התעופה בן-גוריון".

רצוני לשאול:

1. מה דעתו של השר בנושא חמור זה?

2. מה מתכוון השר לעשות בנדון? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר לביטחון פנים, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת חיים דיין, תשובה על שאלתך בנושא סמים ונשק דרך טרקלין נתב"ג.

אני רוצה לומר לך כמה דברים, חבר הכנסת דיין. בטרקלין מתבצע הליך ביקורת גבולות לכל נוסע עם קבלת הודעה ממנהלי הטרקלין, על-פי כל הקריטריונים המקובלים, ואני חושב שהם מוכרים גם לך.

בדיקה ביטחונית הינה באחריות של רשות שדות התעופה, ובדיקת הכבודה, קרי המזוודות, הינה באחריות המכס. בכל אלה קיים שיתוף פעולה של משטרת ישראל והמכס בכל הנוגע לתפיסות סמים.

הנוכחות של המשטרה במקום היא חלק מהמכלול הכולל; היא חלק מהזרוע המבצעת, שמבצעת את הדברים, פיזית, במקום.

אחריות ניהול הטרקלין הינה של רשות שדות התעופה. השאלה שלך צריכה להיות מופנית אולי לכיוון אחר. בכל מקרה, כיוון שאני בקיא במה נעשה, ויש שם משטרת גבולות שנמצאת תחת שליטתי, אני יכול לומר לך, שכל דבר שקשור בהברחות סמים – אנחנו מטפלים בו בצורה הקשוחה ביותר. אם יש דרכים שניתן לעקוף בהן את הדרכים המקובלות של בדיקתנו, אנחנו נלמד אותן.

אני מעביר את השאילתא שלך למפקד שדה התעופה, כדי שיעשה בדיקה נוספת. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת חיים דיין, בבקשה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני נקלעתי למצב מאוד מביך בשדה התעופה, כשחזרתי ב-20 בחודש שעבר מיוון. במקרה איבדתי את הפלאפון שלי, שנפל במטוס כשישנתי. יש שם יחידה שנקראת "טוהר מידות", שכל תפקידה לחפש ולאתר ציוד או דבר שנשאר במטוס או הלך לאיבוד לבעליו, ובעצם מביאים את האבדה למחלקת האבדות של "אל על". נוצר מצב מאוד לא נעים, שבעצם אותו מכשיר טלפון שהגיע ממחלקת טוהר מידות ונמסר למחלקת אבדות ב"אל על" לא הועבר למשטרת ישראל, וזה הטיל דופי בזה, בשאלה מי החזיק ראשון במכשיר.

שאלתי היא: האם לא משטרת ישראל צריכה להיות זו שאחראית לקבל את כל האבדות בשדה התעופה, ולא היא שצריכה למסור את הדברים האלה ולאתר את הבעלים? כי בסיכומי של דבר, מחלקת האבדות של "אל על" הוכיחה רשלנות במצב שאני נקלעתי אליו, וסביר להניח שאני לא היחיד במצב הזה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

שאלתא נוספת לחבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, אני רוצה לשאול את השר לביטחון פנים בעניין נגע הסמים המתפשט בלוד וברמלה. אני יודע שאתה מעורב בעניין הסכסוך בג'ואריש, והייתי רוצה לדעת עד היכן הגיעה המעורבות שלך, ואם אכן הצלחת להשיג את הפתרון המיוחל?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלתא נוספת לחבר הכנסת זיסמן, שאני מצטער להפריע לו. אתה מדבר עם חבר הכנסת זאבי ואני מצטער להפריע לך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני השר, 1. האם אתה מרוצה מהפעילות הבין-לאומית למניעת סמים? כי הסמים באים מסוריה, מלבנון, ממצרים ומרצועת-עזה. האם משטרת ישראל מרוצה משיתוף הפעולה הבין-לאומי למניעת סמים שבאים ממוקדים ידועים וברורים?

2. האם יש הוראה ברורה שצריך לחפש גם אצל אישים רמי מעלה, גם בעלי מעמד דיפלומטי ופוליטי, או שבנושא הזה הם משוחררים? יש ידיעות שחלק מהם חוטאים והופכים לבלדרים ולמעבירי סמים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר לביטחון פנים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת דיין, העלית סוגיות מספר, שבעיקרן נראות טכניות, ואיני רוצה להטעות אותך, כי אינני בקיא בנהלים, מי מעביר למחלקת האבדות במשטרה ואיך זה מגיע בסופו של דבר לידי בעל האבדה. תרשה לי לבדוק את הדברים האלה, ואני אשיב לך. בכל זאת, העלית סוגיה שמחייבת בדיקה, אך לי נראה שזה נשאר במחלקת האבדות של "אל על".

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בנושא הסכסוך בג'ואריש נראה לי שתפסת טרמפ, אך אני יכול לומר לך, שכבר היו לי לפחות עשר פגישות בנושא הזה. חיפשנו ומצאנו פתרון להעביר משפחה מסוימת מהמקום, הקצינו לזה קרקע, וכרגע יש משא-ומתן עם האוצר לגבי העלות הכספית.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

-- --

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא רוצה לומר את זה כאן, אך נאמר במקומות מספר שיש משא-ומתן למציאת מקום. בכפרים הערביים מתנגדים לקבל את המשפחה, דבר שמקשה עלינו, כי אנחנו הקצינו שטח ופתרון כספי. לדעתי, בלי העברת המשפחה המסוימת הזו לא יהיה אפשר ליצור שקט במקום. רק לפני ימים מספר נורו יריות לכיוון המשטרה באזור, וברור שזה עומד בפני פיצוץ. השקט שכרגע קיים בג'ואריש הוא די בזכות ההבטחה שלי למשפחות שנעשית העבודה, וכן גם בשל נוכחותנו הגדולה במקום.

רחבעם זאבי (מולדת):

צריך להחזיר אותם ללוב. הם באו מלוב; הם לובים והם צריכים לחזור ללוב.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

-- --

רחבעם זאבי (מולדת):

הם באו מלוב.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת טלב אלסאנע, אתה רוצה שהשר לא ישיב לך עוד?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא מתגרה בצורה פרובוקטיבית.

היו"ר ד' תיכון:

מתגרה או לא מתגרה, תפסיקו, רבותי, זה שאילתות בעל-פה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מאוד מקווה שהנושא הזה ייגמר בקרוב. אני מאוד מקווה, כי הדבר תלוי לא רק בנו, אך מבחינת הממשלה עשינו את הכול. ואני מוכרח לומר שגם חברי השרים התכנסו בכל פעם שביקשתי וסייעו בנושא.

חבר הכנסת זיסמן, בקשר לשאלתך על מניעת סמים ופעילות בין-לאומית בתחום, אני רוצה לומר לך שיש רשתות בין-לאומיות — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, השר משיב לחבר הכנסת זיסמן. אני מבקש שתצאו מחוץ לאולם המליאה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש רשתות בין-לאומיות שמברחות סמים. משטרת ישראל מחזיקה בהרבה מדינות בעולם נציגים שחלק גדול מהעיסוק שלהם הוא מניעת הברחות סמים. אתמול בדרכי לכאן עצרתי באמסטרדם; לקחו אותי שם לראות איך מוכרים סמים בחנויות בצורה לגלית. זה כבר תקדים, והגענו למצב שסמים נמכרים בצורה חוקית. אתה מזמין מנה ומשלם, והכול נעשה בצורה גלויה. בימים האלה, שמתחילה בהם מתירנות גדולה גם בשימוש בסמים, הרשתות מעודדות, כי בחלק מהמדינות כבר ניתן למכור סמים.

אני רוצה לומר שאנו עושים הכול כדי למנוע החדרת סמים למדינת ישראל. אם הייתי יכול לומר פה לעם ישראל ולנוער מה אני ממליץ, הייתי אומר שאני ממליץ שלא להסתמך על זה שניתן למנוע החדרת סמים, והייתי ממליץ שכל נער במדינת ישראל יראה מה קרה לאלה שנגעו בסמים וילמד מהם שלא לגעת. קשה יותר למנוע, כי רבע מהייצור של לבנון בתחום הסמים מועבר לישראל. יש לנו יחידות מיוחדות שמנסות למנוע את זה.

אשר לבדיקת אישים רמי מעלה: הבדיקות בשדה התעופה לא מבדילות בין איש לאיש, ואם ידוע לך על מישהו רם מעלה שמביא אתו סמים, הפנה את תשומת לבי לכך, כי יש לך אוזן קשבת אצלי, ואני אדאג שיבדקו גם בכליו.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

בלחש.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בלחש, באוזן השמאלית, היחידה השומעת אצלי. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה. חבר הכנסת ריבלין, מה עם השרה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היא כבר מגיעה.

היו"ר ד' תיכון:

בינתיים, סגן שר החינוך, התרבות והספורט ישיב על שאלתא של חבר הכנסת אחמד סעד בנושא: תוכניות לימוד עצמאיות בבתי-הספר היסודיים. חבר הכנסת סעד, בבקשה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, יש כל הזמן תנועה של הכיסאות, אני כל הזמן מחפש את הכיסא שלי מחדש.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

יש חבר כנסת חדש.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא נסוג כיסא אחד כדי להתקדם שלושה כיסאות קדימה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת בדש, אני שמח שאתה וחבר הכנסת זיסמן מדברים לאחר התקרית ביום שני. בבקשה, חבר הכנסת סעד.

תוכניות לימוד עצמאיות בבתי-הספר היסודיים

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

בעיתון "הארץ" מ-5 בינואר 1998, פורסמה ידיעה, ולפיה מתכוון משרד החינוך לאפשר לבתי-הספר היסודיים לפתח תוכניות לימוד עצמאיות.

רצוני לשאול:

1. האם נוקט משרד החינוך אמצעים שיבטיחו כי החינוך לדמוקרטיה ולהומניזם לא ייפגע?

2. איזו הכשרה יעניק המשרד למורים האמורים ללמד במסגרת אוטונומית זו? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר החינוך והתרבות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת אחמד סעד, 1. עקרונות מבנה הלימודים החדש המוצעים לבתי-הספר נגזרים ממדיניות המשרד, ועל כן הם כוללים יישום ההמלצות של דוח-קרמניצר, דוח-שנהר ותוכניות נוספות לחינוך לאזרחות ולחיים בעולם של כבוד הדדי. החינוך לדמוקרטיה ולהומניזם הוא אחד התחומים המרכזיים במבנה הלימודים החדש המוצע לבתי-הספר היסודיים. תחום זה, לא רק שלא ייפגע, אלא ניתנת לו תשומת לב ייחודית, הכוללת הקצאת זמן לפיתוח וליישום תוכניות.

2. מבנה הלימודים החדש מאפשר לבתי-הספר לבנות תוכניות לימודים עצמאיות בצד תוכניות לימודים המוצעות על-ידי המשרד. תוכניות הלימודים העצמאיות שייבנו בבתי-הספר הן רק חלק ממבנה הלימודים החדש. המהלך כולל הכשרת בתי-ספר לבניית תוכניות לימודים עצמאיות, והוא מלווה בהכשרה, בהדרכה ובהכנת חומרים ששותפים לה – האגף לחינוך יסודי, האגף לתוכניות לימודים, מפקחים ומדריכים במחוזות.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אחמד סעד.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, אני מודה לך על תשובתך, אבל רצוני לשאול: איך אתה מסביר שרק אתמול פורסם בעיתונות סקר מקיף שכלל 122 בתי-ספר: 72% מבתי-הספר ציינו את החינוך החברתי וחינוך לערכים במקום השני. למרות זאת, רק 28% אכן כללו את הנושאים האלו בתוכנית העבודה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת שבח וייס, בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אנחנו בעד הקשישים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אנחנו בעד צ'אנס לצעירים.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט, אני מודע לניסיונות החוזרים ונשנים במשרד החינוך, לגוון את ההוראה – פשוט בית של מורים, והדברים עוברים איכשהו גם בסביבה. יש לי יותר מהרגשה שיש כאן יותר מדי ניסיונות – את מערכות הערכים הדמוקרטיות והאנושיות וכן הלאה צריך להעביר ללא ספק; זאת נורמה. דרך אגב, אפשר להעביר את הנושא דרך מקצוע כמו ספרות או היסטוריה. כשלמדתי בבית-הספר לא היה מקצוע אזרחות או דמוקרטיה. המורים שלי להיסטוריה, המורים שלי לתנ"ך החדירו בי את אהבת האדם – דבר שמובלט מאוד בתנ"ך, והמורים שלי להיסטוריה העבירו לי סדרה של ערכים אחרים, ותנועות הנוער השלימו את זה בקטע אחר.

אני רוצה לשאול: האם בדעתכם להמשיך לגוון ולגוון ולשגע את המערכת?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת זאב בויס, בבקשה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, בהזדמנות הזאת אני מבקש לשאול – 1. מה עלה בגורלו של האגף לתוכניות לימודים במשרד החינוך? 2. על-פי הרעיון החדש הזה שאנחנו שומעים עליו, של פיתוח תוכניות עצמאיות – כיצד יבטיח משרד החינוך שלא יופר איזון בתוכניות הלימודים כדי שיישמר בסיס מתקבל על הדעת של עולם המושגים בכל התחומים שאנחנו מבקשים להקנות במערכת החינוך?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר החינוך, התרבות והספורט.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ובכן, לשאלת חבר הכנסת סעד. לא אעסוק כרגע בסקר שפורסם אתמול; לא למדתי אותו ולא תכננתי שום שאלה או תשובה ביחס לסקר, ולכן כל תשובה בלתי מתוכננת תהיה תשובה לא רצינית ולא מעמיקה.

לשאלתך, חבר הכנסת וייס, לדעתי, ההגדרה "יותר מדי ניסיונות" אינה במקומה. מצד אחד, פעם אחת אומרים, יש יותר מדי ניסיונות ואי-אפשר לשגע את המערכת כפי שאמרת; מצד שני, יקומו האומרים: המערכת שמרנית, המערכת קופאת על שמריה. חייבים למצוא כאן את שביל הביניים שבאמת שומר מצד אחד על עקרונות שעליהם דיבר חבר הכנסת בויס, ומצד שני לא לשגע את המערכת ביותר מדי ניסיונות. לטעמי, המזכירות הפדגוגית בראשותו של הפרופסור שילד והמינהל הפדגוגי במשרד החינוך שומרים על האיזון הזה ומשתדלים שמצד אחד המערכת לא תשתגע בניסיונות רבים מדי, כפי שהגדרת, ומצד שני, שאכן לא יופרו האיזונים שעליהם דיבר חבר הכנסת בויס.

אגב, כתוב פה בתשובתי, שבתוכנית הזאת של התוכניות העצמאיות שותפים מנהלים, מפקחים ומדריכים של המחוזות שמבקרים ובודקים את התוכניות בבתי-הספר. לכן אני בטוח שהמערכת לא משתגעת והאיזון לא מופר. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, חבר הכנסת ריבלין שואל את שרת התקשורת בנושא יחידת "בזק" בירושלים. בבקשה.

יחידת "בזק" בירושלים

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, קודם כול, אני מבקש להתנצל על כך שלא הייתי בזמן פתיחת הישיבה על מנת לשאול את השאלה, מן הטעם שחברי, חבר הכנסת כץ, נאלץ להמשיך את ישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה, בגלל דרישת השר לתת תשובה, והייתי מוכרח לשמוע את התשובה שניתנה לי מפאת כבוד הכנסת. אני מצטער שבגלל כבוד הכנסת פגעתי בישיבת הכנסת. צריך שההוראות יהיו ברורות – שבשעה 11:00 הישיבה נפסקת, או אפילו ב-10:55.

היו"ר ד' תיכון:

ההוראות ברורות. בשעה 11:00 השעון "נופל" בוועדות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

תודה רבה, אדוני.

ועתה, לשאילתא. גברתי השרה, לפי מידע שהובא לידיעתי, ממשיכה "בזק" לדלל עובדים מתחומי כוח-אדם, תעסוקה, יחסי עבודה, רווחה ופרסום-פנים, מירושלים. כמו כן הוחלט על סגירת מכללת "בזק" בירושלים.

רצוני לשאול:

1. האם מידע זה נכון?

2. האם משתמשים מנכ"ל "בזק" וסגניו בלשכותיהם בירושלים?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. תשיב שרת התקשורת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, המידע שהגיע לחבר הכנסת ריבלין איננו מדויק. חברת "בזק" נמצאת בעיצומו של תהליך התייעלות מקיף בגין התחרות הגוברת והולכת, שאנחנו מאוד מעודדים, כמובן, וכתוצאה מכך הוגשה בחברה תוכנית לשינוי המבנה הארגוני, הכוללת את ריכוז ואיחוד הפעילויות וצמצום התקורות הניהוליות.

התוכנית שהוגשה – ומבוצעת – על-ידי הנהלת החברה בהסכמת הנציגות המוסמכת של העובדים בהנחיית הדירקטוריון ובאישורו, תאפשר ל"בזק" להתמודד טוב יותר בשוק התקשורת, שחלקו כבר בתחרות, והוא יפתח לתחרות מלאה בתוך זמן קצר. במסגרת זו יפרשו מ"בזק" בהסכמה כ-1,800 עובדים מכל אגפי החברה.

לשאלה הקונקרטית בתחום כוח-האדם שחבר הכנסת ריבלין מזכיר – לא היה שום דילול. תחום יחסי העבודה פועל ברובו במטה החברה ברמת-גן עוד קודם לכן ולא היה בו דילול. תחום הרווחה, גם הוא פועל ברובו במטה החברה ברמת-גן. גם שם לא היה דילול. נושא הפרסום ויחסי ציבור-פנים לא שכן בירושלים, וממילא אין בו דילול.

בתחום התעסוקה. מנהל התחום שמונה לרכז את הפעילות לשינוי המבנה הארגוני של החברה ותוכנית הפרישה, כפי שציינתי קודם, עבר לאגף ארגון ומשאבי אנוש שנמצא ברמת-גן, ולכן הוא עבר מירושלים, אבל למזכירתו נמצא מקום עבודה חלופי בהנהלת מחוז ירושלים והדרום בירושלים.

אני רוצה להוסיף ולציין, שבירושלים מרוכזים אגף הכספים, משרד היועץ המשפטי, אגף כלכלה ולוגיסטיקה, משרדי הדובר, משרדי פניות הציבור ומבקר החברה. כל אלה נמצאים בירושלים.

מכללת "בזק". ההחלטה לסגור את בית-הספר התיכון והפנימייה שפעלו במכללת "בזק" בגבעת-מרדכי בירושלים התקבלה ב-1994, היינו לפני שלוש שנים ומשהו. ההחלטה הזאת התבצעה בשלבים, על מנת לאפשר לכל מי שהתחיל ללמוד בבית-הספר התיכון להשלים את לימודיו. השנה לומד המחזור האחרון בבית-הספר התיכון, ומכללת "בזק" פועלת, כיום, כמתקן הדרכה ולימוד לעובדי החברה.

אני רוצה להוסיף, שאני כשלעצמי חושבת שהחינוך הטכנולוגי מאוד מאוד חשוב, והצטערתי מאוד על סגירת מכללת "בזק", לא רק משום מיקומה בירושלים, שגם זה עניין חשוב, כמוכן, אלא משום העניין עצמו, משום שאני חושבת שמכללת "בזק" הכשירה דורות של הנדסאים, של טכנאים, של אנשים שהשתלבו. אני יכולה רק לומר כאן, שמנכ"ל משרדי, דני רוזן, הוא בוגר מכללת "בזק"; מנכ"ל המשרד הקודם של משרד התקשורת, שלמה וקס, גם הוא בוגר מכללת "בזק". היא הכשירה אנשים רבים שאחר כך השתלבו בשוק, גם בצבא אגב, אלא שחברת "בזק" היא חברה עסקית כלכלית ולא יכולה לקחת על עצמה את העניין הזה.

באתי בדברים עם גורמים במשרד החינוך, התרבות והספורט, שאחראים לתחומי המכללות, כדי שמשרד החינוך ייקח את המכללה הזאת בעצם תחת אחריותו וחסותו, כי שוב, חברת "בזק" היא חברה עסקית, היא לא יכולה לקחת על עצמה את העול הזה. אני מקווה שהדבר יצא לפועל, אינני בטוחה.

לשאלה השנייה של חבר הכנסת ריבלין, מנכ"ל "בזק" והסמנכ"לים מאיישים את לשכותיהם בתל-אביב ובירושלים ומשתמשים בהן בהתאם לצורכי העבודה ולוחות הזמנים שלהם. עם זאת מתוכנן צמצום כוח אדם פקידותי בחלק מן הלשכות. המנכ"ל נמצא בירושלים שניים עד שלושה ימים בשבוע.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת ריבלין, שאלה נוספת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי השרה, אדוני היושב-ראש, אין אנחנו רוצים ברעת "בזק". קריאתנו וזעקתנו היא לשלום ירושלים.

יש פה בהחלט קונפליקט, יש סתירה בין הצרכים של חברת "בזק", כחברה מסחרית, לבין חוק הבזק הקובע בצורה מפורשת, גברתי השרה, שהנהלתה של "בזק" תהיה בירושלים בירתה של מדינת ישראל.

, כתוצאה מהצרכים המסחריים וכתוצאה מהעובדה שרוב a matter of practice אנו מוכרח לומר, העסקים ש"בזק" קשורה בהם ומנהלת אותם נמצאים במרכז הארץ, רוב הפעילות של "בזק" היא במרכז הארץ.

השם "בזק" והנהלת "בזק" בירושלים הם לתפארת המליצה בלבד, לצערנו הרב. אולי המנכ"ל נמצא פה יום או יומיים, אבל רוב פעילותו נעשה מחוץ לירושלים. אם ההנהלה, על-פי החוק, חייבת להימצא בירושלים, הרי כל ההנהלה חייבת לתפקד, שמא יאמר מישהו שהכנסת בבניינה תישאר בירושלים והיא תקיים את ישיבותיה בתל-אביב?

אני מוכרח לומר, שגם נושא ההחלטה האומללה בשנת 1994, המחסלת את מכללת "בזק", חשבתי שאותם בוחרים שביקשו שהשרה לימור לבנת תהיה שרה בממשלת ישראל, לגאווה, שהיא גם תמצא דרך לשנות אותה החלטה ואותה דרך שבה קבעה הממשלה הקודמת לחסל את מכללת "בזק".

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם בגלל זה נבחרנו – ודאי שלא רק בגלל זה – לא הייתי אומר, דיינו, כאיש ליכוד, אבל הייתי אומר דיינו, כאיש ירושלים. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אופיר פינס-פז מוסיף שאלה משלו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, גברתי השרה, אני מחזק את ידיו של חבר הכנסת ריבלין. אני חושב שהוא מנהל מאבק אידיאולוגי וענייני כאחד בעניין "בזק" לא מהיום, ואני מחרה מחזיק אחריו.

אני חושב שבסך הכול אנחנו עדים לתופעה שבה, בעצם, יש התגנבות יחידים של בכירים מהחברה בירושלים לתל-אביב. יש מעבר זוחל שאין לנו יכולת לעצור אותו, לצערי. אנחנו מתריעים, אנחנו כותבים, אנחנו מדברים עם השרה, מדברים עם המנכ"ל, עם היושב-ראש, הדברים לא עוזרים, כנראה כוחות השוק חזקים מאתנו, אנשי ירושלים.

אני בכל זאת פונה אל שרת התקשורת, שאני מעריך מאוד, ואיני חושב שהיא מעריכה ורוצה בטובת ירושלים פחות מאתנו – זה לא עומד כך. אבל פה, בעניין הזה, מוכרחים לומר אמירה מפורשת ומוכרחים להודיע לאותם אנשים: חברים יקרים, כמו שמשרד התקשורת נמצא בירושלים ומשרדי הממשלה האחרים – גם חברה כמו חברת "בזק", שהיא בינתיים חברה בשליטת הממשלה, משרדיה הראשיים צריכים להיות בבירת ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע – שאלה נוספת, ורק לאחר מכן תשיב שרת התקשורת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השרה, אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת ולפנות לכבוד השרה בשאלתא, והיא בעניין חיבור היישובים הערביים בנגב לחברת הכבלים. אני יודע שהזכיינים היו אמורים, בתוך פרק זמן מסוים, לחבר את כל היישובים במדינה, ומה שקרה בגליל ובמשולש – אכן חיברו, זה בכפוף, בוודאי, להסכמות ולמגבלות מסוימות שמגיעים אליהן עם ראשי הרשויות. מדוע דבר כזה לא נעשה לגבי היישובים הערביים בנגב?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שרת התקשורת תשיב. בבקשה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

קודם כול לשאלתא של חבר הכנסת ריבלין ולהערה של חבר הכנסת אופיר פינס-פז – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, רבותי. חבר הכנסת וקנין.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חבר הכנסת אלסאנע, אני אשיב לך עוד רגע גם כן, אני רק רוצה, קודם כול – לשאילתא המקורית. אני רוצה לחלק זאת לשני חלקים.

בעניין מכללת "בזק", אני רוצה להבהיר, שאני דואגת לא פחות לשלום ירושלים, אני יודעת שאתה בטוח בזה גם כן, ואני גם מקבלת את ההערה שלך, באופן עקרוני כמובן, שהממשלה הזאת נבחרה כדי לעשות דברים באופן אחר. זה בוודאי מקובל עלי מאוד. עם זאת, אני מקבלת את עמדת "בזק", ש"בזק" היא חברה עסקית והיא לא יכולה להיות אחראית למכללות, ללימודים ולבית-ספר תיכון. לא יכול להיות שחברה עסקית כמו "בזק", שאנחנו דורשים ממנה להתייעל כדי שתוכל להיות תחרות, כדי שהציבור כולו ייהנה, ישלם מחירים נמוכים יותר ויקבל שירות טוב יותר, תצטרך להחזיק מכללה. זה פשוט לא בא בחשבון – בית-ספר תיכון ומכללה.

לכן פניתי אל משרד החינוך, התרבות והספורט; אני חושבת שהפנייה הזאת צריכה להיות מופנית אל משרד החינוך ואל שר החינוך. במשרד החינוך יש אגף שלם שהוא אגף מכללות. נמצא כאן סגן שר החינוך, נפגשתי עם מנהל אגף המכללות בעניין הזה, הפניתי אליו את חברת "בזק". המבנה ישנו, התשתית נמצאת, הכול ישנו. אגף המכללות במשרד החינוך, התרבות והספורט צריך לאמץ ולקבל החלטה שהוא ממשיך להפעיל את בית-הספר במסגרת משרד החינוך, ולא במסגרת חברה עסקית, שזה לא תפקידה והיא איננה יכולה להתמודד עם זה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

כן, אבל זאת לא הבעיה. את זה אפשר להסדיר בין משרד החינוך, התרבות והספורט ובין "בזק". זאת הבעיה הקטנה ביותר, אבל צריך להפעיל את זה באופן שוטף, כוח הוראה וכל התפעול השוטף, זה עניין שחברה עסקית כמו "בזק" לא יכולה, ולטעמי, אני אומרת את זה בכנות, גם לא צריכה להתמודד אתו. היא לא יכולה לנהל בית-ספר. אז עשו את זה במשך כל השנים כש"בזק" היתה חברה ממשלתית, היא היתה מונופול, היום המצב שונה. היום "בזק" כבר לא מונופול, היא עדיין נחשבת כמונופול, אבל היא נפתחה לתחרות, והיא תיפתח, עד תחילת 1999, לתחרות בכל התחומים. היום היא חברה עסקית, אני מקווה שלקראת סוף החודש ננפיק עוד כ-7%–8% ממניות "בזק", ובכך נוריד את החזקות המדינה ל-52% — —

היו"ר ד' תיכון:

Cables and Wireless? למי? ל-

שרת התקשורת ל' לבנת:

היה הסכם שאישרנו אתמול בוועדת שרים להפרטה, עם חברת אכן, אבל זה לא שייך לזה. אני מדברת על הנפקה, כרגע – – –

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, אני ניצלתי את האירוע – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, אני מוכנה – – –

היו"ר ד' תיכון:

– – – לא כל כך שמח, אם את זוכרת, את המאבק שניהלנו – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

מה? לא שמעתי.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

משרד התקשורת לא נתן מעולם למכללת "בזק", חבר הכנסת פנחסי, לשעבר שר התקשורת. "בזק" מימנה, החברה מימנה, לא המשרד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

-- --

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, הוא כבר עשר שנים לא חלק ממשרד התקשורת. רק רגע, חבר הכנסת זיסמן.

בשעה שעדיין לא היתה קיימת חברת "בזק", כל עובדי "בזק" היו עובדי משרד התקשורת, אבל מרגע שהוקמה חברת "בזק", משרד התקשורת, כמשרד, לא מימן מאומה מפעילות "בזק". כל הפעילות של המכללה מומנה על-ידי חברת "בזק", ולכן משרד התקשורת, ממילא, לא יכול ליטול בזה חלק, בכלל תקציב משרד התקשורת. חבר הכנסת זיסמן, אתה מן הסתם יודע שכ-50 מיליון שקל הם אפילו לא אפס קצהו, על תקציב שנתי אני מדברת, לא על תקציב חודשי. המשרד בוודאי לא יכול לממן מתקציבו מאומה בעניין הזה. מכל מקום, זה עניין של "בזק". אני חושבת, שזה הפתרון הנכון.

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אני רוצה לענות על השאלה הנוספת של חבר הכנסת אלסאנע ורק לומר כך: כ-700 יישובים היום אינם מחוברים.

זה מאוד לא נוח לעמוד כאן. אי-אפשר לדבר עם חבר הכנסת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני בא.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

תצטרף אלינו.

שרת התקשורת ל' לבנת:

כ-700 יישובים בארץ אינם מחוברים; כ-500 מהם יהודיים וכ-200 ערביים. לפי מיטב זיכרוני, ואין לי כאן חומר מוכן, פחות או יותר זה נכון וזה אפילו קצת יותר מ-700 יישובים, ובערך 200 מהם יישובים ערביים, שאינם מחוברים לרשת הכבלים.

חברות הכבלים לא מילאו את התחייבויותיהן, על-פי תנאי הרשיון שניתנו להן, לחבר את כל אותם יישובים שנקראים יישובי פריפריה. בעניין הזה, תנחו דעתכם – אין פה שום קיפוח של היישובים הערביים. זה נכון לגבי יישובים ערביים ולגבי יישובים יהודיים, גם בגליל, גם בנגב וגם במקומות אחרים. כתוצאה מזה – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

את מציעה הצעה – – – האם תהיי מוכנה להשתמש בהשפעתך ש"בזק" תסייע?

שרת התקשורת ל' לבנת:

מאוד. למשל – שהיא תקצה את כוח ההוראה בתנאים מסוימים וכו'. בהחלט, כן. אני מאוד מעוניינת בזה. אני גם הפגשתי את אנשי "בזק", את מנכ"ל "בזק" ואת יושב-ראש "בזק", עם מנהל אגף המכללות במשרד החינוך. אני יזמתי את זה. זו היתה יוזמה שלי, איש לא ביקש ממני. אני חושבת, שצריך לדחוף את זה עוד יותר. אני אעשה כל מאמץ, ואני אשתף אתכם פעולה בכל דבר כדי לאפשר את זה. בעיני זה חשוב, ואמרתי שזה לא רק בשביל העיר ירושלים. גם לזה, וזה נושא ראוי בפני עצמו. זה חשוב גם מבחינת החינוך הטכנולוגי שאנחנו מאוד לוקים בו.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בדיוק.

שרת התקשורת ל' לבנת:

זה חשוב לנו. זה בעל חשיבות שאי-אפשר להגזים בתיאור שלה, מבחינת מדינת ישראל והעתיד שלנו בתעשיות ההיי-טק, שהן היום ספינת הדגל של מדינת ישראל.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מאוד שמחה על זה; זה בעיקר הודות לחבר הכנסת ריבלין, שהעלה את הנושא. כמובן, אני אשמח מאוד לסייע.

רק כדי להשלים את התשובה בעניין הזה, אומר: שלשום הכנסת הצביעה, במסגרת חוק ההסדרים, על סעיף שמאפשר שידורי טלוויזיה רב-ערוציים למנויים באמצעות הלוויין. ההצעה הזו, שאני הבאתי אותה במסגרת חוק ההסדרים לכנסת, עברה פה-אחד בוועדת הכספים של הכנסת, בדיוק משום שהיא מביאה פתרון מידי כמעט לתושבי הפריפריה כולם, יהודים כערבים, כמובן ללא שום אבחנה. זה ייקח כמה חודשים, כי אנחנו כרגע באיזה שלב של קביעת תנאי הסף. אבל, אני מעריכה שעד סוף השנה יהיו שידורי טלוויזיה, והם יכסו ביום אחד בעצם, ברגע שיתחילו לפעול לוויינים, את כל היישובים בארץ, לרבות כל היישובים הערביים. לצורך זה, כמובן, יצטרכו אנטנות וממירים, אבל זה כבר דבר שונה. הדבר הזה אכן מצוי בחוק ההסדרים, שאושר לפני יומיים במליאת הכנסת בקריאה שלישית – כרגע אנחנו עוסקים בזה במהירות. הוא בא על פתרונו ויבוא על פתרונו בזמן הקרוב ביותר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ב-1998 זה יתבצע?

שרת התקשורת ל' לבנת:

כן. אני מעריכה, שלקראת סוף השנה. קשה לי כרגע להעריך כמה חודשים דרושים כדי להכין את כל תנאי הסף ולתת רשיונות לחברות שיהיו מעוניינות. כבר יש חברות שפנו. אני מעריכה, שזה יהיה יחסית מהר מאוד, ובוודאי יותר מהר מאשר למתוח תשתיות לכל יישוב, ואז בסוף חלק לא היו מקבלים את התשתית, וזה גם היה לוקח שנים. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה לגברתי השרה.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ד' טל:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת. חבר הכנסת פנחסי, בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת ההכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה בישיבתה את הוועדות הבאות לדיון בהצעות חוק כדלקמן:

ועדת העבודה והרווחה תדון באלה – 1. הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – שינויים בשירותי הבריאות), התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת אפרים סנה; 2. הצעת חוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה (תיקון – הרחבת תחילת החוק), התשנ"ז–1996, של חבר הכנסת יוסי שריד וקבוצת חברי הכנסת.

ועדת הכנסת תדון בהצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – פנקס אינטרסים), התשנ"ז–1996, של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

ועדת החוקה, חוק ומשפט תדון בהצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון – הגדרת שפות פתקי הצבעה והודעה לבוחר), התשנ"ח–1997, של חבר הכנסת צבי ויינברג. תודה.

היו"ר ד' טל:

אדוני, תודה. אני מודה ליושב-ראש ועדת הכנסת.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט יעלה וישיב על שאלות. השאלתא הראשונה של חבר הכנסת טלב אלסאנע, והוא איננו. גם חבר הכנסת מיכה גולדמן איננו. לפרוטוקול. שאלתא מס' 2120 היא של חבר הכנסת זאב בויס, והוא נמצא. יש גם תשובה אחת על שתי שאלות.

קבלת ערבים למכינה קדם-אקדמית באוניברסיטת חיפה

חבר הכנסת ט' אלסאנע שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

נודע לי כי אוניברסיטת חיפה סירבה לקלוט סטודנטים ערבים למכינה קדם-אקדמית אינטנסיבית בטענה כי המכינות דלעיל מיועדות לתלמידים בוגרי בתי-ספר יהודיים.

רצוני לשאול:

1. האם נבדק הדבר, נמצא נכון וטופל על-ידי משרדו?

2. מה יעשה משרדכם בנדון?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. במכינות הקדם-אקדמיות באוניברסיטת חיפה לומדים תלמידים מכל שכבות האוכלוסייה, לרבות תלמידים מן המגזר הערבי. בידי טבלה עם פירוט המספרים. אני מעביר אותה לפרוטוקול, ותוכל להשתמש בה אחר כך. יש פה טבלה של פירוט המכינות.

בוגרי בתי-ספר ששפת ההוראה בהם ערבית שלמדו במכינות היחידה הקדם-אקדמית, 1992-1997. בשנת 1992: מכינת יום – 22; השלמות אנגלית, יום – 82; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 7+53; השלמות אנגלית, אביב – 24; השלמות מתמטיקה, אביב – 13; בינוני 1 – 145. בשנת 1993: מכינת יום – 11; השלמות אנגלית, יום – 69; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 10+49; השלמות אנגלית, אביב – 30; השלמות מתמטיקה, אביב – 12; בינוני 1 – 171. בשנת 1994: מכינת יום – 13; השלמות אנגלית, יום – 84; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 9+49; השלמות אנגלית, אביב – 17; השלמות מתמטיקה, אביב – 8; בינוני 1 – 213. בשנת 1995: מכינת יום – 23; השלמות אנגלית, יום – 144; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 12+58; השלמות אנגלית, אביב – 13; השלמות מתמטיקה, אביב – 4; בינוני 1 – 273. בשנת 1996: מכינת יום – 14; השלמות אנגלית, יום – 61; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 6+28; השלמות אנגלית, אביב – 17; השלמות מתמטיקה, אביב – 5; בינוני 1 – 204. בשנת 1997: מכינת יום – 15; השלמות אנגלית, יום – 103; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 15+41; השלמות אנגלית, אביב – אין; השלמות מתמטיקה, אביב – אין; בינוני 1, סמסטר א' – 140.

סך הכול: מכינת יום – 98; השלמות אנגלית, יום – 543; השלמות מתמטיקה, יום, ועברית – 59+278; השלמות אנגלית, אביב – 101; השלמות מתמטיקה, אביב – 42; בינוני 1 – 1,146.

התלמידים לומדים במסגרת מכינות, כאשר לכל מכינה יש מטרות לימודיות מוגדרות, המותאמות לצרכים וליכולות של התלמידים שהמכינה מיועדת להם. אחת המכינות – "מכינת אביב" – הינה מסגרת לימודים אינטנסיבית במיוחד, המושתתת על-ידיעה טובה מאוד של השפה העברית. מטבע הדברים, אוכלוסיות ששפת ההוראה בבית-הספר התיכון שבו למדו לא היתה עברית, כגון עולים חדשים או בוגרי בתי-ספר במגזר הערבי, לא יפיקו את מירב התועלת מהלימודים במכינה זו.

עם זאת, לאחר שיקול נוסף, החליטה אוניברסיטת חיפה שיש מקום לאפשר לכל המעוניינים להירשם למכינה הנדונה וללמוד בה, בתנאי שיעמדו בדרישות בלשון עברית. בכל מקרה, כוונתה הכנה של האוניברסיטה היתה לספק לכל פונה את מסגרת הלימודים המתאימה ביותר למיצוי יכולותיו. תודה.

פרויקט "מחר 98"

חבר הכנסת מ' גולדמן שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

פרויקט "מחר 98" אמור היה לצייד כל עשרה תלמידים במחשב עד לשנת 1998, אולם בשל חוסר תקציב לא הושלם הפרויקט ונדחה. כעת הודיע מפעל הפיס על הפסקת השתתפותו במימון הפרויקט.

רצוני לשאול:

כיצד יפעל משרד החינוך להבטיח את מימוש הפרויקט למרות הפסקת המימון על-ידי מפעל הפיס?

חבר הכנסת ז' בויס שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

ב"דיעות אחרונות" מ-1 בדצמבר 1997 נמסר, כי מפעל הפיס מפסיק את השתתפותו בפרויקט "מחר 98" – פרויקט מחשוב בתי-הספר.

רצוני לשאול:

1. כמה בתי-ספר נהנו עד כה מן הפרויקט?

2. כמה בתי-ספר עדיין לא ממוחשבים?

3. כיצד תושלם תוכנית "מחר 98" בכל מערכת החינוך?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד יושב-הראש, איפה חבר הכנסת זאב בויס? סליחה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הזיזו אותי למקום אחר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בגלל זה התבלבלתי. דווקא אותי הזיזו ימינה.

חבר הכנסת בויס, תוכנית המחשוב של מערכת החינוך הינה – – –

דליה איציק (העבודה):

הם יודעים שאי-אפשר לסמוך על הימניות שלך, ואז הזיזו אותך עוד יותר. הם אמרו – – –

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הייתי שואל אותך עכשיו משהו, אבל אני נבוך.

תוכנית המחשוב של מערכת החינוך הינה אחת מהמלצות דוח "מחר 98" שהממשלה החליטה לאמץ בשנת 1993. שלב א' של התוכנית יצא לדרך בשנת 1994 ותוכנן לחמש שנים. במסגרת שלב א' מוחשבו כ-1,400 בתי-ספר, ונותרו למחשוב כ-1,600 בתי-ספר נוספים.

תוכנית המחשוב הינה פרויקט משותף של משרד החינוך, התרבות והספורט, מפעל הפיס והשלטון המקומי. שר החינוך, התרבות והספורט ומנכ"ל המשרד פנו לפני כשלושה חודשים למפעל הפיס בבקשה להמשיך את שלב ב' של התוכנית וצירפו לבקשה תוכנית אופרטיבית לביצועה. ב-10 בדצמבר 1997 הודיע יושב-ראש דירקטוריון "מפעל הפיס" לשר החינוך, כי הדירקטוריון אישר את המשך הפרויקט לשנת 1998. משרד החינוך, התרבות והספורט שריין בתקציב 1998 את חלקו בתוכנית. לכן, אני מאוד מקווה, שהתוכנית תימשך גם ב-1998.

היו"ר ד' טל:

אדוני, תודה. שאלה נוספת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט, יש נתונים השוואתיים מדאיגים לגבי היכולות של תלמידינו בתחומי המדעים בהשוואה לארצות אחרות. כך, למשל, יש נסיגה גדולה במיקומה של ישראל בתחומי המתמטיקה. האם יש למשרד מחקר מלווה על תוצאות פרויקט "מחר 98" שלב א' באותם מקומות שבהם החל הפרויקט בשנת 1994? האם המחקר הזה מלווה עד היום? מה התוצאות שלו?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא אענה לך על מחקר, כי אני לא יודע אם יש מחקר כזה. אבל, אני רוצה לבדוק את זה. מעקב יש, ואת זה אני אומר בוודאות. עם זה, אני מוכרח לומר שיש הרבה מאוד אנשים שלא מפסיקים להשמיץ את התוכנית שנקראת "מחר 98" ואת כל הנושא של לימודי המחשב והלימוד הטכנולוגי במשרד החינוך. אני קורא מדי פעם כתבות בעיתונים, כשהעובדות מעוותות לחלוטין, והעובדות התקבלו על-ידי צד אחד ולא כתשובה נאותה של אנשי המקצוע של המשרד. אני מוכרח לומר, שהכתבות האלה הן כתבות – ואני לא רוצה לומר, מרושעות – חד-צדדיות בעלות אינטרסים מאוד ברורים ומובהקים. אני מציע, שכל מה שנאמר על התוכנית הזו יישמע על-ידי שני הצדדים – על-ידי מצדדיה ועל-ידי מתקיפיה. זה לא מה שהתקבל בעיתונות.

היו"ר ד' טל:

תודה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

השאלה שלי היא, האם אפשר היה להבין או יכולת להבין שאני בעד התוכנית הזו.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ברור.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויס, זה הובן.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודאג מהמצב, ושואל האם התוכנית הזו אכן תשפר את המצב שלנו בתחומי המדעים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אין לי ספק, שתוכנית "מחר 98" בבתי-הספר שמוחשבו תרמה רבות ללימוד הטכנולוגי ולשליטת התלמידים במחשב, שהוא הטכנולוגיה של שנת 2000. אין לי ספק בכך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויס, אני רוצה לפנות גם ליתר חברי הכנסת הנוכחים במליאה. יש זמן קצוב גם לשאלות ויש גם זמן קצוב לתשובות. אני מודה לסגן השר שרוצה להעשיר אותנו בפרטים, אבל אני מבקש להצטמצם במסגרת של הזמן כדי שלא נחרוג לנאומים.

אדוני סגן השר, שאלתא מס' 2073 של חבר הכנסת טלב אלסאנע – הוא איננו, נפנה את זה לפרוטוקול.

מסגרות החינוך לגיל הרך במגזר הערבי

חבר הכנסת ט' אלסאנע שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

40% מהילדים הערבים הם מתחת לגיל חוק חינוך חובה ואין להם מסגרות חינוכיות מתאימות.

רצוני לשאול:

1. מה היא מדיניות משרדכם לעידוד ולהקמת מסגרות מתאימות?

2. בתוך כמה שנים ישווה המצב במגזר הערבי למצב במגזר היהודי?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בימים אלה מוקמת ועדת לבדיקת צורכי החינוך במגזר הערבי, ואחד הסעיפים שייבדקו הוא החינוך בגיל הרך.

האגף לחינוך קדם-יסודי שואף להשוות את תנאי החינוך ורמתו במגזר הערבי לתנאים ולרמה ביתר המגזרים. תודה.

היו"ר ד' טל:

שאלתא מס' 2095 של חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

תשלומי הורים לבתי-הספר

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

למרות הגדרת החינוך בארץ כחינוך חינם, מחויבים מדי שנה הורי התלמידים בהוצאה של מאות שקלים עבור פעילויות וצרכים בסיסיים של בניהם ובנותיהם.

רצוני לשאול:

1. האם מפקח משרד החינוך על אופן השימוש שעושים בתי-הספר בסכומים המתקבלים מהורי התלמידים?

2. האם ננקטות פעולות נגד בתי-ספר אשר מסרבים למסור להורים דין-וחשבון על אופן השימוש בכספם?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. בחוזר מנכ"ל מיוחד ח', התשנ"ז, הדין בתשלומי הורים, פורסמו הנהלים המחייבים לניהול הגבייה והכספים במוסד חינוכי. למשל, מנהל המוסד החינוכי הוא האחראי לכל הפעולות הכספיות של המוסד; האחריות לפיקוח שוטף וסדיר בנושא מוטלת על הרשות המקומית; במוסד חינוכי תנוהל קופה אחת בלבד, ועוד הוראות כהנה וכהנה.

עבור כל תשלום יינתנו להורים אישור או קבלה, או אישור זמני במקרה של המחאות דחיות. בכל מקרה, יהיה תיעוד לכל תקבול במוסד החינוכי. בסוף כל שנת לימודים יוגש דוח כספי על-ידי המוסד החינוכי לרשות המקומית, ובהתאם לדרישה, גם למנהל המחוז של משרד החינוך, התרבות והספורט.

2. בתי-ספר שלא מגישים דוחות כספיים כנדרש, אינם רשאים לפרסם דרישות תשלום או לגבות כספים מההורים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת פז, שאלה נוספת?

אופיר פינס-פז (העבודה):

כן. ברשותך, אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, ראשית הייתי רוצה להציע כמה דברים בקשר למה שאמרת. ראשית, שמשרד החינוך יחייב את מנהל בית-הספר להפיץ את החוזר שדיברת עליו גם לארגוני ההורים בבית-הספר, כחובה. אני רוצה, שארגון ההורים, מועצת ההורים של כל בית-ספר, יקבלו באופן מסודר את החוזר של משרד החינוך כדי שהם גם ידעו מה מותר, מה אסור ומה הם הכללים.

שנית, אני מציע שמנהל מחוז במשרד החינוך לא יהיה רשאי, אלא יהיה חייב, לקבל מכל בית-ספר; לא רק הרשות המקומית, כי על הרשות המקומית אני סומך, אבל משרד החינוך הוא הגורם המקצועי המפקח.

שלישית, רק לתשומת לבך. לי יש ילדים בבית-ספר – לא חשוב איזה – כאן בירושלים, ואני גם שומע סיפורים של אחרים. היום אנחנו משלמים עבור ארוניות לתיקים ולספרים, עבור גדר שנפרצה – עבור

דברים שבאמת לא ייאמן שהורים צריכים לשלם בעבורם. משרד החינוך והרשות המקומית צריכים לשלם עבור הדברים האלמנטריים, עבור התחזוקה. אנחנו צריכים לשלם עבור הדברים האלה?

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני סגן השר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ראשית, אני חושב שהדרישות שלך צודקות ומעניינות, ואני מציע שתמציא לי מסמך שכולל את כל ההצעות שלך. אני חושב שהדוח לוועד ההורים הבית-ספרי הוא הצעה חשובה; הצעה בהחלט חשובה.

עם זאת, גם אני אינני מקבל שההורים צריכים לתקן גדר של בית-הספר. אני חושב שהתביעות הן בהחלט צודקות, ואת נושא התשלומים הבלתי-מקובלים והבלתי-סבירים אני אבדוק. אבל אני שוב מבקש ממך, חבר הכנסת אופיר פינס-פז, להמציא את הנייר הזה של ההצעות באשר לתשלומי ההורים.

היו"ר ד' טל:

תודה.

תחרויות ספורט בשבת

חבר הכנסת ש' יהלום שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

מיום שלישי, י"ז בחשוון התשנ"ח, 17 בנובמבר 1997, עד שבת, כ"ב בחשוון התשנ"ח, 22 בנובמבר 1997, התקיימה באילת תחרות ספורטיאדה בכדורסל – "הגביע לאיגוד" – במסגרת הליגה למקומות עבודה בשיתוף "הפועל". בעוד שבעבר התקיימה התחרות בימי חול, הרי שהשנה התקיימו שלבי הגמר בשישי-שבת. מצב זה מנע מעובדים שומרי שבת להשתתף בתחרות.

רצוני לשאול:

1. אילו מקומות עבודה השתתפו בתחרות במשך חמשת הימים?

2. מה היא הסיבה לכך שהשנה נערכו שלבי הגמר של התחרות דווקא בשבת?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משחקי הספורטיאדה מאורגנים ומבוצעים על-ידי מרכז "הפועל". המשחקים הללו מתקיימים זה 17 שנים.

רשות הספורט במשרדנו פנתה למרכז "הפועל" וביקשה להביא בחשבון את בקשתם של חברים דתיים ולהימנע מפעילות בשבת.

עד כה לא היתה כל פנייה אליהם בנדון.

הקלות בבחינות הבגרות לתלמידים לקויי למידה

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

עקב שיקולי תקציב החליט משרד החינוך לבטל לתלמידים לקויי הלמידה בתוכנית מב"ר – מעבר לבגרות – את ההקלות שהם זכאים להן במועד חורף בבחינות הבגרות. פירוש של צעד זה היא הוצאת התלמידים לקויי הלמידה מהתוכנית.

רצוני לשאול:

1. מדוע הוחלט לבטל את ההקלות לתלמידים לקויי הלמידה?

2. האם ימצא משרד החינוך מסגרת אלטרנטיבית, שתאפשר לתלמידים אלו להשיג תעודת בגרות?

3. מה יעשה כדי להבטיח שגם התלמידים לקויי הלמידה ימשיכו ליהנות מתוכנית מב"ר?

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

פורסם – רצוף בזה – כי משרד החינוך ביטל את ההקלות בבחינות הבגרות לתלמידים לקויי למידה. תלמידים אלו זכו להקלות דוגמת בחינה בעל-פה, תוספת זמן למבחן ושכתוב המבחן בידי בוחן. לקראת מועד החורף בוטלו ההקלות כך שהתלמידים יתקשו להיבחן כשווים בבחינות הבגרות.

רצוני לשאול:

1. מדוע בוטלו ההקלות ללקויי הלמידה?

2. מה עושה משרדך כדי להבטיח תנאים שווים לאוכלוסייה מיוחדת זו?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חברת הכנסת חזן, מועד חורף מיועד לנבחנים אקסטרנים ולנבחני משנה. תלמידים לקויי למידה הזכאים לדרכי היבחנות מיוחדות, זכו להן גם השנה. תלמידי מב"ר, אף שהם תלמידים אינטרנים, זכאים להיבחן במועד חורף. נקבע מראש, כי תלמידי מב"ר, הזקוקים להקלות ממשיות – בחינה בעל-פה ושאלון בית-ספרי – לא ייבחנו במועד החורף, כיוון שזהו מועד מצומצם, והמשרד אינו ערוך מבחינה מינהלית לתת שירותים אלה.

קביעה זו עמדה במבחן בג"ץ, שהתקיים ב-28 בדצמבר 1997. המשרד התחייב בבג"ץ להגיש תוכנית היערכות לשנת הלימודים התשנ"ט במהלך 60 הימים הקרובים. אני מציע לחכות לתשובת המשרד, ואולי אחרי כן תהיינה שאלות, או שזו תהיה תשובה סופית.

היו"ר ד' טל:

בבקשה, גברתי חברת הכנסת חזן. כן, חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני ניגשתי לד"ר ליפשיץ לכמה שניות. הייתי כאן, ובכוונה קמתי בבוקר מוקדם כדי שאשמע את התשובות של סגן השר.

היו"ר ד' טל:

אדוני היה כאן. ראיתי את אדוני וחיפשתי את אדוני. בשאילתא ראשונה אדוני לא היה ובשאילתא שנייה אדוני לא היה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

רצתי לכאן. בנסיבות האלה – לפני משורת הדין, אני מבקש.

היו"ר ד' טל:

אני אדון בזה במהלך – – – זה לא מקובל לגבי מי שהפסיד את תורו.

ענת מאור (מרצ):

אם באים תוך כדי תשובות השר, זה בסדר.

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת מאור, עם כל הכבוד – לא מקובל ולא ניתן. אבל היות שמדובר בחבר הכנסת טלב אלסאנע, אני אדון בנושא הזה בהמשך ואשקול אותו עם סגנית מזכיר הכנסת. בבקשה, גברתי.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, חבל מאוד שהנושא הזה, של בגרות מיוחדת לתלמידי מב"ר, היה חייב להגיע בכלל לבג"ץ.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

צודקת.

נעמי חזן (מרצ):

שכן, אני התרעתי בנושא הזה למשרד לפני כחודשיים ואמרתי שיש כאן בעיה. מדובר בתלמידים חלשים, שעוברים תוכנית מיוחדת של מעבר לבגרות. הם רשאים על-פי חוק ועל-פי נוהל לקבל הארכה בבחינות הבגרות, ואי-אפשר לנהל תוכנית מיוחדת ולא לאפשר לתלמידים האלה להיבחן.

צר לי על שבשנת התשנ"ח, עם תוכנית מיוחדת שמעודדת בגרויות, הדבר הזה לא ניתן. אבל אני חולקת, אדוני – וזו שאלתי – על קביעתך, שלגבי תלמידים אקסטרנים ניתנה הזדמנות להיבחן

בחינות מיוחדות במועד החורף. היו סביב העניין הזה בעיות חמורות מאוד. כפי שאתה יודע היטב, יש תלמידים שהפסידו בחינות בגרות – תלמידים אקסטרנים, ואינני מבינה. תן לי בבקשה תשובה, איך הדבר הזה קרה.

היו"ר ד' טל:

תודה, גברתי. אדוני סגן השר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

גם לגבי דידי, חבל שהנושא הגיע לבג"ץ. גם אני טיפלתי ביותר מפנייה אחת של תלמידי מב"ר, שפנו אלי באשר לבחינות. לכן, אני חושב שההערה שלך בהחלט צודקת.

אני מציע, שבאמת נחכה את החודשיים שמשדך החינוך קיבל מהבג"ץ, כדי להמציא תוכנית מסודרת. אני חושב שההערה שלך נכונה. התלמידים האלה זכאים להיבחן במסגרת חוק החינוך, ולכן אני מציע לחכות לתשובה, ואז אולי נראה שהכול בא על מקומו בשלום.

היו"ר ד' טל:

תודה.

קיצוץ בתקציב "תוכנית קרב"

חבר הכנסת מ' גולדמן שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

נודע לי, כי 175,000 תלמידים מעיירות הפיתוח לא ילמדו אומנויות, מוזיקה, פיתוח חשיבה, לימודי סביבה ושיעורי העשרה אחרים, ו-3,600 מורים יפוטרו בעקבות ההחלט במשרד החינוך לקצץ בתקציב "תוכנית קרב".

רצוני לשאול:

מדובר בתוכנית שמטרתה לצמצם פערים. כיצד תימנע פגיעה באותה אוכלוסייה?

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

בעיתון "ידיעות אחרונות מ-8 בדצמבר 1997 פורסם, כי 175,000 תלמידים מעיירות פיתוח לא ילמדו אמנויות, מוזיקה, וכו', בעקבות החלטת משרד החינוך לקצץ בתקציב "תוכנית קרב".

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד החינוך על כך, ומה היא החלטתו בנדון?

2. אם נכון הדבר, מדוע צריך לקצץ בתוכנית לאוכלוסיות חלשות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לכל השאלות:

"תוכנית קרב" פועלת זו השנה החמישית במתכונתה המורחבת. החלטת האוצר לקצץ מתקציב פרויקט "קרב" נועדה לשמור על המסגרת התקציבית והארגונית של החלטת הממשלה ליישום חוק יום חינוך ארוך, שנחקק ביום חמישי, כ"ו בתמוז התשנ"ז, 31 ביולי 1997 – חוק-שטרית.

הפעלת התוכנית בהיקף של 100,000 שעות שבועיות מתבצעת ממימון נוסף שניתן לתקציב משרד החינוך ומהמרה של 30 מיליון ש"ח ממקורות המשרד.

הפעלת חוק הארכת יום הלימודים מחייבת שילוב פרויקט "קרב" באופן שונה מבעבר בתוך התוכנית להפעלת יום חינוך ארוך.

במהלך שנת הלימודים התשנ"ח לא יחולו שינויים בהפעלת הפרויקט ובמימון. לקראת שנת התשנ"ט יפורסמו הנחיות חדשות, מתואמות עם הנהלת הקרן.

לסיכום, תלמידים חלשים לא ייפגעו ומקצועות ההעשרה אף יתוגברו.

בית-ספר לילדים אוטיסטים בחיפה

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

נודע לי, כי בשנת 1993 הוחל בבניית בית-הספר לילדים אוטיסטים בחיפה. עיריית חיפה הקצתה שטח ומשרד החינוך הקצה מימון. עד לסיום הבנייה שוכנו התלמידים במבנה זמני. בספטמבר 1996 היו התלמידים אמורים לעבור למבנה החדש. אף שהמבנה גמור, עדיין לא הועברו אליו התלמידים.

רצוני לשאול:

1. האם המבנה החדש גמור? אם כן – מדוע לא מועברים התלמידים לבית-הספר החדש?

2. אם לא – מה מעכב את סיום הבנייה?

3. כיצד תובטח העברת התלמידים לבית-הספר החדש בזמן הקרוב?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מעיריית חיפה נמסר לנו, כי בהתאם לתכנון המקורי, העבודות באתר בית-הספר "עופר" אמורות היו להסתיים באפריל 1997, אולם הקבלן המבצע לא עמד בלוח הזמנים המתוכנן. ליקויים שונים שנמצאו תוך כדי פיקוח על העבודות במקום, לרבות ליקויים בטיחותיים, אינם מאפשרים את קבלת המבנה כפי שהוא נמצא במצבו היום.

עיריית חיפה נמצאת בשלב זה בהליכים משפטיים ונקטה צעדים חוקיים לצורך קבלת המבנה. במקביל, נערכה העירייה לקליטת המבנה הן מן הצד הפדגוגי-החינוכי, והן מן ההיבט של הזמנת ציוד. בהתאם לנדרש.

אנו מקווים שבסיוע בית-המשפט יתאפשר אכלוס המבנה במועד הקרוב ביותר.

היו"ר ד' טל:

תודה. גברתי, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, המבנה הזה היה גמור ערב פתיחת שנת הלימודים התשנ"ח. אנחנו נמצאים בינואר. מדובר בבית-ספר חדיש לילדים אוטיסטים. מה עושה משרד החינוך כדי לדאוג שהילדים האלה אומנם ילמדו במבנה ראוי עד שייגמר המאבק המשפטי? ובכלל, מדוע יש מאבקים משפטיים סביב נושאים כאלה? אלה ילדים אוטיסטים, אדוני.

היו"ר ד' טל:

תודה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

זו שאלה דומה לשאלה הקודמת. אני שוב אומר, גם לגבי דידי נושאים כאלה לא היו צריכים להגיע לבית-משפט, ובכל זאת אנחנו רואים שקבלנים לא עומדים בלוח הזמנים. אגב, אי-אפשר להכניס תלמידים, ובעיקר תלמידים אוטיסטים, למבנה שיש בו בעיות בטיחותיות. לכן אני חושב שטוב שלא נכנסו, כי אחרת היינו נכנסים, במקום לבית-משפט – לוועדות חקירה, למה ילד זה וילד אחר נפגע מבעיה בטיחותית כזאת או אחרת. אני מקווה שהנושא יבוא על פתרונו מהר ככל שניתן.

נעמי חזן (מרצ):

מה בינתיים?

היו"ר ד' טל:

בינתיים, סגן השר מקווה שהנושא יבוא על מקומו בשלום.

הסעות תלמידים לבתי-ספר במועצות האזוריות

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

הובא לידיעתי, כי משרדך הפסיק את מימון הסעות התלמידים לבתי-הספר במועצות האזוריות החל מחודש אוקטובר השנה.

רצוני לשאול:

1. האם יציע משרדך חלופה להסעות התלמידים?

2. האם ניתן להשיג מימון לעניין דרך תקציבי משרדך?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חברת הכנסת מאור, 1. משרדנו עומד בהתחייבותו לתשלום השתתפותו בהוצאות להסעות תלמידים במועצות האזוריות. נכון, חל עיכוב בחודש אוקטובר, עקב מגבלות תקציב של סוף שנה. בינתיים הבעיה נפתרה. בתחילת ינואר 1998 יועברו הסכומים המגיעים לכלל הרשויות המקומיות בארץ. אני יודע שהשאלתא הזאת נשלחה בסביבות אמצע דצמבר. אכן היתה בעיה והיא נפתרה.

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת מאור, שאלת הבהרה, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, הייתי שמחה לומר רק תודה, אבל לפי המידע שהועבר אלי על-ידי שמואל ריפמן, היושב-ראש הארצי של כל המועצות האזוריות, לא קיבלתי ממנו אישור שזה נפתר. ידעתי רק היום שהשאלתא עולה, ולא השגתי אותו בטלפון. לכן אני מבקשת מאדוני סגן שר החינוך, שאם הנושא יושב, כפי שנמסר ממשרדך – תודה; אבל אם לא, לבדוק שאכן הוא יתוקן לאלתר.

בהזדמנות זו אני מבקשת לשאול שאלה נוספת, בקשר לשאלתה של חברת הכנסת חזן על בעיות במבחני בגרות ללקויי למידה. היתה נסיגה דרמטית ביכולת תלמידים בבתי-ספר מקצועיים של משרד העבודה והרווחה לגשת לבחינות בגרות, הישג שתוקן אחרי המון המון שנים. אני פונה אל סגן השר, שיבדוק את הנקודה הזאת, בנושא לקויי למידה, כדי שתלמידים בבתי-ספר מקצועיים יוכלו לגשת לבחינות כמו כל תלמיד במערכת החינוך, אחרת זאת אפליה נוראית. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה, חברת הכנסת מאור.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני רוצה לענות על שתי השאלות. אני יודע שהבעיה של ההסעות נפתרה. הייתי במגע עם ראשי מועצות אזוריות רבים, לרבות עם שמואליק ריפמן, יושב-ראש המועצות האזוריות, והבעיה אכן נפתרה.

הנושא של בחינות הבגרות בבתי-הספר המקצועיים של משרד העבודה והרווחה הוא, לדעתי, בעיה מאוד מאוד כאובה. נכנסתי אליו בחודשים האחרונים. אני חושב שיש פה עיוות שנוצר במשך השנים לגבי התלמידים האלה, שנבנתה בשבילם מעין מערכת חינוך נפרדת. לטעמי, זה לא מוצדק. לטעמי, הם צריכים להיות חלק ממשרד החינוך. אסור שהנושא הזה ייבחן דרך המשקפיים הפוליטיים. יש לי מגע עם שר העבודה והרווחה, עם מנכ"ל משרדו, עם פרחי, מנהל המערכת החינוכית של משרד העבודה והרווחה, ואנחנו מנסים לעשות הכול על מנת להשוות את התנאים שלהם.

ענת מאור (מרצ):

לרבות הבגרויות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לרבות הבגרויות. להשוות את כל התנאים. התנאים הכי מקופחים שלהם, דרך אגב, הם תנאי הבינוי, התנאים הפיזיים. מאוד מאוד מקופחים, וזה לא מוצדק.

היו"ר ד' טל:

תודה.

הצגת מוצגים ומסמכים ב"יד ושם"

חבר הכנסת ע' לנדאו שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

ב-26 באוקטובר 1997 ביקר מושל אלבמה, מר פוב ג'יימס, ב"יד ושם". מפמלייתו נמסר, שכאשר התעניין במסמכים על מעשי המופתי הפלסטיני בשואה, הודיעה המדריכה שנתבקשה "לדלג על מוצגים אלה". נמסר, שזו מדיניות חדשה.

רצוני לשאול:

1. האם המדיניות היא להצניע מאח"מים מחוץ-לארץ את מעללי המופתי?

2. היינקטו צעדים לשינוי המדיניות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. ב-26 באוקטובר 1997 ביקר מושל אלבמה, מר פוב ג'יימס, ב"יד ושם". במהלך הסיור במוזיאון ההיסטורי נעצרה המדריכה ליד תמונתו של המופתי חאג' אמין אל-חוסייני והסבירה כי המופתי שיתף פעולה עם היטלר. המדריכה הראתה את התמונה שבה הוא נראה עם החיילים המוסלמים שגויסו לכוחות הצבא הנאציים.

מושל אלבמה כלל לא שאל או ביקש לראות מסמכים בעניין.

אחד המלווים הישראליים פנה למדריכה וביקש ממנה להרחיב את הדיבור על המופתי ולהזכיר כי זהו דודו של פייצל חוסייני. בתגובה אמרה המדריכה, כי אינה מדברת על פוליטיקה, ואז המלווה הישראלי ציין זאת בעצמו באוזני המושל. המדריכה ציינה כי בארכיון "יד ושם" מצויים מסמכים רבים על אודות המופתי.

אין מדיניות להצניע מאח"מים מחוץ-לארץ את שיתוף הפעולה של המופתי עם הנאצים. תמונות המופתי אינן מוצנעות והן מוצגות כל השנים במוזיאון ההיסטורי, שאותו פוקד כל אורח בביקורו הראשון ב"יד ושם".

מאחר שאין מדיניות הצנעה, הרי אין מקום לשינוי המדיניות.

תוצאות הסקר על גילויי הגזענות בקרב תלמידי תיכון

חבר הכנסת י' שטרן שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

בעקבות תוצאות הסקר החמורות שנערך על-ידי חוקרים באוניברסיטה העברית ובסמינר הקיבוצים, שלפיו כ-30% מבני התיכון מגדירים עצמם "גזענים", רצוני לשאול:

כיצד יפעל משרדך למניעת תופעה זו?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חבר הכנסת יורי שטרן, בסקר האמור בשאלתא נתבקשו התלמידים להשיב על השאלה, האם הם רואים את עצמם כגזענים, בלי לצרף כל הגדרה למושג. הנחת החוקרים היתה, שכל נשאל מסוגל וצריך להגדיר לעצמו את המושגים "גזען" ו"גזענות". התוצאות המתקבלות בדרך זו שנויות במחלוקת; מאוד מאוד שנויות במחלוקת. עם זאת, שיעור דומה של עמדות עוינות כלפי קבוצות שונות באוכלוסייה, ובמיוחד כלפי ערבים וכלפי חרדים, נמצא באופן חוזר ונשנה בסדרת מחקרים וסקרים זה כ-15 שנים. זאת אומרת, התופעה איננה חדשה.

משרד החינוך ומערכת החינוך תורמים את חלקם במאבק נגד עמדות והתנהגויות גזעניות, על-ידי התהליכים החינוכיים, הערכיים, שמזמנת שורה של מקצועות – היסטוריה, אזרחות, ספרות, תנ"ך, דמוקרטיה וכו' וכו', על-ידי שורת תוכניות חינוכיות של מנהלים ואגפים שונים במשרד החינוך המופעלות בבתי-הספר ועל-ידי תמיכה בעשרות ארגונים וולונטריים המסייעים במאמץ החינוכי בתחום זה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת יורי שטרן, שאלה נוספת.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד סגן השר, נכון הוא שלא הוגדרה המלה "גזענות" בסקר. אני חושב שבגלל זה התוצאות הן מדהימות ביותר, כי עצם הנכונות של אדם להודות שהוא גזען, עצם הנכונות שלו לקחת את המלה הגסה הזאת ולהכיר בכך שהיא מגדירה אותו ואת התייחסותו לזר ולשונה, מפחידה אותי. החברה שלנו היא חברה לא רק של יהודים וערבים, היא חברה שיש בה קהילות רבות, כמו הקהילה האתיופית, שיש אתה בעיות קשות בתחום זה. יש לנו עכשיו עובדים זרים, יש משפחות מעורבות שמביאות ארצה גם לא-יהודים, ולכן הנושא של גזענות הופך להיות נושא יותר כאוב כלפי פנים, גם כלפי האוכלוסייה היהודית. אני חושב, שההתמודדות עם התופעה הופכת להיות משימה לא רק למשרד החינוך, אלא לכלל המשרדים, לרבות משרד הפנים ומשרדים אחרים, שלא רגישים לקונוטציות השונות של צעדיהם. אני חושב שמשרד החינוך הוא זה שצריך לעמוד על המשמר, כדי ששום דבר שנשמע גזעני לא יצא, לפחות לא מהדרג הממלכתי. תודה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אמרתי שהתוצאות של הסקרים חוזרות על עצמן זה 15 שנים, אבל לא אמרתי שאין התייחסות לנושאים הללו שאותם העלית בשאלתך או בשאלתא שהגשת. יש התייחסות במקצועות רבים, והגדרתי וקראתי אותם. המינהל לחינוך ערכי עוסק כמעט בכל נושא שנוגע בנושאים הללו של הרקמה החברתית העדינה והרגישה של החברה הישראלית. הבאתי שתי דוגמאות, חרדים מצד אחד וערבים מצד שני. יש דוגמאות נוספות, בלי סוף, ועוסקים בזה במערכת החינוך מאוד מאוד.

היו"ר ד' טל:

תודה.

שיעור האנאלפביתים בישראל

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

לאחרונה פורסמו בביטאון הסתדרות המורים "שיעור חופשי" נתונים מדאיגים לגבי שיעור האנאלפביתים בישראל. מהביטאון עולה, כי בישראל חיים כרבע מיליון יהודים וערבים, בני 15 ומעלה, שאינם יודעים קרוא וכתוב. אלה הם אנאלפביתים למחצה.

רצוני לשאול:

1. האם ידועים למשרדך נתונים אלה?

2. מה עושה משרדך למיגור תופעה זו?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לפי השנתון הסטטיסטי לישראל 1997, המתייחס לנתונים של 1996, אכן 6.1% מכלל אוכלוסיית מדינת ישראל, יהודים ולא-יהודים, כ-246,200 איש ואשה מעל גיל 15, הם בעלי השכלה של עד ארבע שנות לימוד. החלוקה היא: 88,400 לא-יהודים; 157,800 יהודים. החלוקה לפי גיל: 15-34 – 23,500; 35-54 – 51,500; 55-64 – 61,000; מעל 65 – 110,000.

2. האגף לחינוך מבוגרים במשרדנו מפעיל תוכנית תהיל"ה – תוכנית השכלה ייחודית ללומד המבוגר – המתקיימת ב-75 מרכזים בכל הארץ, לרבות ביישובים ערביים, דרוזיים ובדואיים, ולומדים בה כ-9,500 איש ואשה. כ-4,000 לומדים, בעיקר נשים, הם ברמה שהשאלתא מתייחסת אליהם.

בנוסף, האגף מפעיל כיתות אולפן לעולים אנאלפביתים ומעוטי השכלה.

תוכנית לימודים מיוחדת לקראת בחינות הבגרות

חבר הכנסת ח' רמון שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

לאחרונה פורסם, כי משרדך הפסיק את תקצובה של תוכנית מהפכנית ללימוד לקראת בחינות הבגרות, שנוסתה באופקים והניבה תוצאות מרשימות במיוחד.

רצוני לשאול:

1. מדוע הופסק התקציב לתוכנית מצליחה זו, שהעלתה באופן משמעותי את מספר העוברים בחינות הבגרות בעיר ואת רמת ציוניהם?

2. מדוע לא נבחנת אפשרות ליישום התוכנית בערים נוספות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

במסגרת פרויקט 30 היישובים התבצעה בשנת הלימודים התשנ"ז בבית-הספר התיכון הדתי באופקים תוכנית מיוחדת ללימוד לקראת בחינות הבגרות.

תוכנית ההתערבות החינוכית המנוהלת על-ידי חברת המתנ"סים מחייבת תוספות משאבים חריגות בממדים שאין להם אח ורע במערכת החינוך. במונחי שנת הלימודים התשנ"ח, מדובר בעלות נוספת של 35% עבור כל תלמיד שמשותף בפרויקט, מעבר למסגרת התקציבית הנתמכת והמתוגברת המאושרת לבתי-הספר התיכוניים ביישוב.

טרם ניכרות תוצאות משמעותיות באשר להגדלת מספר מקבלי תעודות הבגרות כתוצאה מהתוכנית המתבצעת באופקים, זאת לעומת יוזמות מצליחות נוספות המתבצעות ביישובים אחרים ברחבי הארץ.

לא עלתה כל שאלה לגבי המשך תקצוב התוכנית בשנת הלימודים התשנ"ח. עם זאת, משרד החינוך בחן את שאלת הרחבתה של התוכנית לשכבות גיל נוספות ולבית-הספר התיכון הכללי ביישוב.

בתאריך כ"ב באב התשנ"ז, 29 באוגוסט 1997, הועברה הודעה למפעילי הפרויקט בדבר התקציב המתבקש, ואכן תוספות התקציב אושרו כפי שהובטח.

הגדלת מספר מקבלי תעודות הבגרות מהווה יעד מרכזי ומוביל במדיניות משרד החינוך והתרבות. ברוח זו, הנהלת המשרד ממשיכה לבחון כמה יוזמות ייחודיות, ובהדרגה מרחיבה אותן לערים נוספות, על בסיס בדיקה משותפת והידברות עם ראשי היישובים, צוותי הפיקוח החינוכי ומנהלי מערכות החינוך המקומית.

תוכנית מב"ר – מעבר לבגרות – המופעלת, בין היתר, גם באופקים מניבה תוצאות מבטיחות, ללא תוספת תקציבית מעבר לתקצוב המיוחד של התוכנית – מספר תלמידים בכיתה 13-20, תוספת שעות – על כן, יש לבחון בזהירות את התשומות והתפוקות של כל תוכנית התערבות ולהכתיב בעיקר תוכניות המנותבות באחד המסלולים המופעלים בחטיבה העליונה.

תגמול כספי דיפרנציאלי למורים

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

לאחרונה פורסם, כי משרדך קיצץ 18 מיליון שקלים מתקציב הרווחה החינוכית. כנגד זה, העניק המשרד בונוסים למורים שתלמידיהם הצטיינו בבחינות הבגרות.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא יפנה משרדך את הבונוסים לטובת תקציב רווחה חינוכית לילדים?

2. מדוע מורים לתלמידים מצטיינים זוכים בבונוסים, ומה הוא המסר המשודר מכך למורים בקרב אוכלוסיות חלשות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. אין ספק שהפרויקט "תגמול דיפרנציאלי" יסייע לקידום של תלמידים ומורים גם באזורי רווחה חינוכית.

מטרות הפרויקט "תגמול דיפרנציאלי" הן: צמצום הנשירה מבתי-הספר; העלאת שיעור העוברים בחינות בגרות והזכאים לתעודות בגרות; שיפור המוטיבציה והרמה של צוותי המורים בבתי-הספר.

הפרויקט בא לענות על בעיות מספר: דירוג לא הוגן של בתי-הספר על-פי אחוז הזכאים מבין הניגשים; בתי-ספר המנשירים תלמידים "חלשים", מתוך חשש שאלו יורידו את ממוצע הציונים של

בית-הספר; הערכת בתי-ספר ללא התחשבות במיקומם ובאוכלוסייתם; העדר כל הזדמנות לתגמול מורים עבור תפוקות רצויות.

לתגמול הכספי הדיפרנציאלי יש כמה מטרות: העלאת המוטיבציה והמורל של סגל בית-הספר; שיפור תנאי ההוראה והלימוד – כ-30% מסך הפרס מועבר למטרה זו; העלאת הליכוד והשותפות בין כל העובדים במסגרת בית-הספר.

מעבר לחשיבות התגמול האישי של המורים בשכרם, חשובה העברת המסר שיש הערכה למאמצי יתר של צוותי המורים והעובדים וכי בתי-הספר נמדדים בהקשר של הישגיהם על-פי מודל הוגן שמביא בחשבון את נתניהם.

מכאן ברור שמטרת הפרויקט היא תגמול המורים בעבור טיפול כראוי גם באוכלוסיות חלשות.

הטבות ליישובי יש"ע מטעם משרד החינוך והתרבות

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

נודע לי, כי יישובי יש"ע זוכים להטבות נרחבות בתחום הסעות תלמידים לבתי-הספר ובמימון לימודים בגני טרום-החובה.

רצוני לשאול:

1. מדוע נמשך מימון הסעות התלמידים ביישובי יש"ע, כאשר הופסק המימון הנ"ל במועצות האזוריות והלימודים בגנים אינם חינם?

2. מה יעשה משרדך כדי להשוות בין תלמידי יש"ע לבין תלמידי המועצות האזוריות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1-2. מתכונת התשלומים בתחום ההסעות המאושרים על-ידי משרדנו ליישובי יש"ע, זהה לתשלומים המועברים לרשויות האחרות, לרבות המועצות האזוריות.

העיכוב בתשלומי המשרד בחודש אוקטובר, שעסקתי בו גם בשאלתא קודמת, נבע ממגבלות תקציב. השלכותיו חלו על כל הרשויות המקומיות והמועצות האזוריות בארץ.

כמו כן, לפי החלטת הממשלה חלק מיישובי יש"ע הוגדרו כאזורי עדיפות לאומית א', והם מקבלים בשנת הלימודים התשנ"ח פטור של 90% משכר לימוד לגני טרום-חובה.

משרדנו אינו נוהג באופן מפלה בין הרשויות.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחברת הכנסת מאור. בבקשה, גברתי.

אדוני שר המשפטים, שמא תואיל בטובך כי רב הוא לבקש מעוזרך לדומם את הפלאפון, לוודא שהטלפון דומם? אני מודה לאדוני.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר החינוך, ראשית, תודה על הנתון שמונח על השולחן באופן פומבי. אני רוצה לחזור על מה שאמרת, שכל ילד וילדה ביש"ע מקבלים 90% מהעלות של חינוך קדם-חובה, שלהורה פרטי בעיר, בתוך "הקו הירוק", הוא עולה בין 1,000 ל-1,200 שקל לכל ילד וילדה.

בכל זאת אני רוצה לשאול, אדוני סגן השר, כיצד ייתכן שבמגזר – – –

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

זה לא רק ביש"ע.

ענת מאור (מרצ):

סליחה, אני רוצה לשאול: בשעה שבמגזר היהודי שבתוך "הקו הירוק" יש משפחות שיש להן שני ילדים בחינוך קדם-חובה, ולעתים גם שלושה, והדבר עולה להן אלפי שקלים בחודש; וכידוע לך, בחינוך טרום-חובה במגזר הערבי, כיוון שאין שום השתתפות – ועכשיו דחינו עוד הפעם את תחולת חוק חינוך חינוך מגיל שלוש – יש פחות מ-60% תלמידים בגן טרום-חובה, כיצד יעלה על הדעת שהמדינה מסבסדת ב-90% עלות של כל ילד וילדה במקומות מסוימים? תודה.

בנימין אלון (מולדת):

— — —

ענת מאור (מרצ):

בכל מקום שהוא אזור א'.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

נכון, וזה לא רק יש"ע. מה זה שייר?

בנימין אלון (מולדת):

זה לא רק יש"ע — — —

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, חברת הכנסת מאור שאלה שאלה, וסגן השר יואיל בטובו להשיב, והוא בוודאי ישכיל אותנו. בבקשה, אדוני.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ובכן אם הבנת שאזור עדיפות א' זה רק יש"ע, הבנת לא נכון. אזור עדיפות א' זה לא רק יש"ע. זה גם יש"ע — — —

בנימין אלון (מולדת):

זה חלק קטן מיש"ע.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

נכון.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— — — על זה

ענת מאור (מרצ):

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אזור עדיפות א' זה גבול הצפון, כל קווי העימות וכו' וכו'. זה לא רק יש"ע. למה להפנות כל הזמן ליש"ע את כל החצים? אני לא רוצה לומר – חצי הרעל, אבל למה להפנות כל הזמן את כל החצים ליש"ע?

בנימין אלון (מולדת):

כבוד סגן השר, גם ביש"ע יש חלוקה לא', ב', ג' וד'. זה רק חלק קטן מיש"ע.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

נכון, נכון.

היו"ר ד' טל:

אנחנו יושבים כאן היום חסרי ישע ועוברים לשאילתא הבאה, שמספרה 2169, של חבר הכנסת בן-עמי. אתה מוותר על השאילתא, אדוני?

ענת מאור (מרצ):

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא, לא. את השאלה האחרת שאלת לגבי שכר הלימוד, אבל זו לא היתה השאילתא. השאילתא עסקה בהסעות.

ענת מאור (מרצ):

על ההסעות קיבלתי תשובה.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לשאילתא של חברת הכנסת דליה איציק, שמספרה 2181.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

קודם יש שאילתא של חבר הכנסת שלמה בן-עמי.

היו"ר ד' טל:

נעבור לשאילתא של חבר הכנסת שלמה בן-עמי, שמספרה 2169 – פעילות המינהל לחינוך ערכי.

שלמה בן-עמי (העבודה):

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא, קודם הוא קרא בשמך.

שלמה בן-עמי (העבודה):

פעילויות המינהל לחינוך ערכי

חבר הכנסת ש' בן-עמי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

על-פי הפרסום המצורף מעיתון "הארץ", מפורטת פעילות המינהל לחינוך ערכי בתחום העמקת החינוך היהודי בחינוך הממלכתי.

רצוני לשאול:

מה הן פעילויות המינהל לחינוך ערכי בהרחבת תחומי דעת וערכים נוספים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

המינהל לחינוך ערכי, הנמצא בתחילת דרכו, מושתת על שתי יחידות קיימות – המחלקה להעמקת החינוך היהודי, על בסיס דוח-שנהר, והיחידה לחינוך לדמוקרטיה ולדו-קיום, הפועלת זה 11 שנים. לאחרונה, עם התהוות המינהל לחינוך ערכי, נוספו פעילויות חדשות.

בתוכנית "בתי החינוך" של המינהל מושקעים משאבים כספיים ומקצועיים בפיתוח חינוך ערכי בית-ספרי, שאת כיוונו ותכניו קובע הצוות החינוכי של כל מוסד, על-פי נתוניו, כיוונו וקהילתו.

בתוכנית ה"אשכולות" משתפים פעולה בחשיבה ובעשייה חינוכית בתי-ספר יהודיים – כלליים ודתיים – בתי-ספר ערביים ודרוזיים; בתוכנית "חוזה דמוקרטיה" מפתחים תהליכי התנסות דמוקרטית בתוך קהילת בית-הספר, בשיתוף מורים, תלמידים והורים; בתוכנית "עולים לדמוקרטיה" מבקרות כיתות במוקדי המשטר הדמוקרטי הישראלי בירושלים, למשל – בכנסת, בבית-המשפט העליון ובהר-הרצל, שהוא גם כן חלק מאתרי החינוך הדמוקרטי במדינת ישראל. עד כאן.

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני רוצה לשאול שאלה נוספת? בבקשה, חבר הכנסת בן-עמי.

שלמה בן-עמי (העבודה):

כבוד סגן השר, נדמה לי שיש שם עוד שתי מחלקות – בנושא תאונות הדרכים וגם בנושא חינוך לחיי משפחה. אלה לא ארבע מחלקות שהוכנסו תחת קורת-גג אחת? אולי אני טועה.

שאלת המשך לגבי מנהל המסגרת הזאת, מר יצחק שפירא, וביחס לעובדה שיש גם ראש ועדת היגוי, שזה עניין חדש, ועדת היגוי שבראשה עומד האיש שלכאורה אמור היה, בקונצפט הראשוני, לעמוד בראש כל העניין. אני למד, שקשרי העבודה של יצחק שפירא, המנהל שנבחר במכרז, עם הנהלת המשרד הם לא בדיוק קשרים שוטפים. יכול להיות שחלק מזה קשור במחלתו של השר, אבל נדמה לי שעוד לפני שהשר אושפז היה קשה ליצחק שפירא ליצור יחסי הידברות שוטפים עם לשכת השר. איך אתה רואה באמת את הקשר בין ראש ועדת ההיגוי לבין המנהל במצב הזה שנוצר כאן?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

תראה, ועדת ההיגוי איננה דבר חדש, כפי שהגדרת. ועדת היגוי היתה אמורה להיות גם אם לתפקיד ראש המינהל החדש היה נבחר מועמדו של השר, אברהם ליפשיץ. המועמד היה פרופסור קרמניצר. אבל, אחרי שמר שפירא נבחר, ראה השר לנכון להעמיד את מר ליפשיץ בראש ועדת ההיגוי. אני חושב שהחשיבה היא נכונה. אני מאוד מקווה ששניהם, גם שפירא וגם ליפשיץ, ימצאו שפה משותפת, ובכך העבודה תהיה יעילה ונכונה, שאם לא כן, גורל המינהל יהיה כגורל מוסדות אחרים, שבהם מנהל וסגן או שני אנשים שעומדים בראש המערכת לא מוצאים שפה משותפת. אז זה יהיה חבל מאוד.

היו"ר ד' טל:

תודה. ברוח תקווה זו נעבור לשאילתא של חברת הכנסת דליה איציק, שמספרה 2181 – הצטרפות בני נוער ל"כת השטן".

רפאל אלול (העבודה):

שאלה יפה.

היו"ר ד' טל:

מאוד.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

— — —

הצטרפות בני נוער ל"כת השטן"

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

תופעת הצטרפותם של בני נוער ל"כת השטן" תופסת תאוצה. מפעם לפעם מתפרסמים נתונים הולכים ורבים על מספר בני הנוער המשתייכים לכת. "כת השטן" מעודדת למעשי זוועה כגון התעללות בבעלי-חיים, אינוסן של בנות, השחתת רכוש ועוד.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לבעיה?

2. איך יתמודד משרדך עם התופעה?

3. האם קיימות תוכניות הסברה המיועדות למגר את התופעה במסגרות החינוך?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חברת הכנסת דליה איציק, חבר הכנסת אלול, הנהלת שפ"י – השירות הפסיכולוגי-ייעוצי – עוקבת בשנים האחרונות בתשומת לב אחר כל הפרסומים בנושא "כת השטן".

הנושא נבדק עם הפסיכולוגים המומחים לתופעת הכתות המיסטיות, פרופסור בית-הלחמי מאוניברסיטת חיפה וד"ר דוד גרין מאוניברסיטת בר-אילן, באשר לתפיסתם את התופעה המכונה "כת השטן". לדעתם, מדובר במספר מזערי של בני נוער "המשתעשעים", לדבריהם – הם מוגדרים – בסמלים של הכת: בגדים שחורים, מוסיקת רוק כבד, Dabblers בספרות העוסקת בנושא כ- התעללות בבעלי-חיים וכו' וכו'. לדעתם, לא קיימת קבוצה שניתן להגדירה כ"כת השטן" – קבוצה של מאמינים המגובשים סביב מנהיג כריזמטי שלילי. בישראל מדובר בתופעות זניחות, קצרות טווח, אקראיות, של שימוש בסמלים הנתפסים כשייכים לכת זו.

בירורים נוספים שנעשו עם הרשויות המוסמכות – משטרת ישראל, שירותי בריאות הנפש וכו', העלו גם הם את שוליותה של התופעה, בעיקר לנוכח הכיסוי התקשורתי הנרחב והסנסציוני. ברם, גם כאשר מדובר בתופעה שולית, עלול הכיסוי התקשורתי לעורר עניין ולגרום לביטויי חיקוי אצל בני נוער רבים.

אנשי המקצוע הנמנים עם השירות הפסיכולוגי-ייעוצי – 2,500 יועצים חינוכיים ו-1,500 פסיכולוגים חינוכיים – הונחו על-ידי שפ"י להתייחס לכל מתבגר אשר נמצא מעורב בפעילות זו כאל מתבגר במצוקה קשה. ידוע כי צעירים אלה הינם "בודדים מיואשים וכועסים", והם עלולים להימשך להתנהגויות חריגות כשימוש בסמים, התנהגות עבריינית, התנהגות אלימה והתנהגות אובדנית.

שפ"י מנסה לאתר מתבגרים הנמצאים בסיכון גבוה, בשיתוף פעולה עם גורמים טיפוליים נוספים בקהילה, למנוע החמרה במצבם ולהפעיל תוכנית טיפולית שתסייע לשפר את תפקודם.

הנהלת שפ"י מצאה לנכון, במסגרת היערכות מונעת, לספק לפסיכולוגים החינוכיים וליועצים החינוכיים ידע עדכני בנושא מעורבות בני נוער ב"כת השטן" באמצעות חוברת. כמו כן, קיימת ועדה בין-משרדית בראשותו של הפסיכולוג הראשי, אשר בעזרת משרד הבריאות ומשטרת ישראל עוקבת אחרי התופעה. לדברי יושב-ראש הוועדה, חבריה לא נתקלים בשום תופעה חריגה. בכל פעם שהנושא עלה הסתבר כי היה מדובר במעשה קונדס או בהתנהגות מופרעת של בודדים.

אני גם אצרף אליך חומר נוסף בעניין השאלה שהעלית. תודה.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחברת הכנסת דליה איציק.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני בטוחה שאני אבטא את דעתו של הבית הזה אם אשלח באמצעותך ברכת החלמה מהירה לשר החינוך והתרבות, שחסר לנו כאן.

אדוני היושב-ראש, סגן השר, ברור שזו תופעה זניחה. אתה מבין שגם אני קצת מבינה משהו בעניין הזה, וגם אני יודעת משהו על העניין הזה. לא ציפיתי לתשובה מן הסוג הזה. ברור שזאת תופעה זניחה, ואוי לנו אם היא לא היתה זניחה. אבל אתה יודע מה מפתיע אותי? איך מערכת החינוך, על תופעות מחרידות ומזוויעות, אם זה אינוס וכל מיני דברים כאלה, שניים מהם בוודאי נתפסו, איך זה שאין לכם מעקב אפילו על שורשיה של התופעה ומי הם הבוגרים האלה? אתה אומר שיש בוגרים כאלה. ארבעה יש? שניים יש? אחד יש? איפה הם? מה קורה אתם? האם הם בבתי-הספר? האם הם במוסדות? מישהו עקב מה קורה אתם? האם הם בטיפול? האם מסייעים להם?

בעיני, מי שהכין לך את התשובה, אדוני סגן השר, ואני אומרת לך את זה בידידות ובחברות – זה מסוג התשובות שמכינים פה. אני אומרת את זה קודם כול גם לשרים וגם לסגני השרים. אני מקווה שגם אני אהיה פעם אחת באיזה מעמד שאוכל להשיב על שאלות. נראה לי, שהפקידים מכינים את . שאלת, אני הלכתי הביתה, הייתי עסוקה, עשיתי פה משהו למען V התשובות האלה בשביל לסמן העם והמולדת. התשובה הזאת נראית לי לא רצינית. אף אחד לא חשב שזו תופעה גדולה ורחבה. אני מציעה שבעניינים האלה נהיה קצת יותר מדויקים כדי שנוכל לעשות עם זה משהו. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה לחברת הכנסת דליה איציק. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מקבל את השאלה הנוספת. אני חושב שזו שאלה במקום. עם זה, אני לא מקבל את ההערה שבצדה; זאת אומרת, אלה שמכינים את התשובה עונים כלאחר-יד או בשביל לסמן

כותבת לי הגברת רות לקט – היא זו שעוסקת בנושאים האלה במשרד – – –

דליה איציק (העבודה):

בחורה נפלאה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בחורה נפלאה. "אנשי המקצוע הנמנים על השירות הפסיכולוגי-הייעוצי הונחו על-ידי שפ"י להתייחס לכל מתבגר אשר נמצא מעורב בפעילות זו כמתבגר במצוקה קשה. אם הוא מוגדר כמתבגר במצוקה קשה – – –"

דליה איציק (העבודה):

יש כאלה? יודעים מי הם? כמה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בוודאי. בודדים. לא אדבר פה על מספרים. מעל הדוכן הזה לדבר על מספרים?

דליה איציק (העבודה):

שאתה יודע.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא. גם את, כמי שעוסקת בחינוך שנים רבות, וגם חבר הכנסת אלי בן-מנחם היושב לימינך, יושב-ראש ועדת הסמים, יודעים שבדברים אלה לא מדברים על מספרים ובעיקר לא מעל במות ציבוריות כאלה.

דליה איציק (העבודה):

למה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כי למספרים בדברים אלה יפה השתיקה. הנושאים חשובים, אבל המספרים – השתיקה יפה להם. מתייחסים אל כל אחד כאל מתבגר במצוקה קשה, וככזה ההתייחסות היא במלוא הרצינות.

מצבו של אתר אום-רשרש

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

מצ"ב העתק כתבה שממנה עולה כי באתר אום-רשרש שוררים חורבן ועזובה.

רצוני לשאול:

מה ייעשה לתיקון המצב באתר, בשים לב לחשיבותו ההיסטורית?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

המועצה לשימור אתרים טיפלה בשימור המבנה היחיד שנותר מאום-רשרש ודאגה לשיקומו ולהגנתו מפני הרס.

בשיתוף עם עיריית אילת והחברה הממשלתית לתיירות פותחה הרחבה שלפני המבנה והוצב שם פסל "דגל הדין".

המועצה לשימור אתרים הגישה תוכנית לטיפול באתרי מורשת ההתיישבות לציון – 50 שנה למדינה, וביניהם אום-רשרש. מטרת התוכנית היא למצוא דרך לספר את סיפורה של אום-רשרש למבקרים הרבים החולפים על פני המקום.

עיריית אילת קיבלה על עצמה את האחריות לתחזוקו ולתפעולו של המקום.

אני רוצה להוסיף ולומר, שיש לי נגיעה אישית, חבר הכנסת זנדברג, לאום-רשרש, שכן חבר קיבוצי, קיבוץ בית-השיטה, הוא זה שפיקד על חטיבת הנגב שהגיעה במלחמת העצמאות לאום-רשרש, והוא היה בין אלה שתלו את דגל הדיו, הלוא הוא נחום שריג, מפקד חטיבת הנגב.

הי"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת זנדברג. בבקשה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

תודה, אדוני היושב-ראש. תוכניות זה יפה, פיתוח זה יפה, אחריות זה יפה. המצב בשטח לא משקף את התוכניות ואת הרצון הטוב, ומכאן שאלתי הכפולה: 1. מתי המצב בשטח יהיה תואם את התוכניות? 2. האם יש לוח זמנים לפחות לגבי אותה תוכנית חשובה מאוד בעיני ביחס לסיפור של אום-רשרש והבאתו לידיעת הציבור, מהו הרגע שבו תוכנית כזו תצא אל הפועל ותתחיל לפעול?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני רוצה להוסיף ולומר, שאנחנו מקיימים תוכנית נוספת במשרד החינוך של אימוץ על-ידי בתי-ספר, אימוץ אתרי התיישבות ואתרי הנצחה, אתרי הציונות בארץ-ישראל, אימוץ על-ידי בתי-ספר, שלא עוסקים רק בגינון או בסידור או בגירוף, אלא עוסקים בעיקר בלימוד האתר, הרקע שהוביל אל האתר עצמו.

אני בטוח שגם הכתבה וגם השאילתא שלך, חבר הכנסת זנדברג, ימקדו את תשומת הלב גם של עיריית אילת וגם של בית-הספר המאמץ באילת אל הניקוי והטיפול באנדרטה.

תוספת השעות השבועיות לתלמידים עולים חדשים

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

מקריאה בעלון "קו האופק" התברר לי, שתוספת שעות שבועיות לתלמידים עולים חדשים אינה מנוצלת תמיד לטובתם.

רצוני לשאול:

1. מה הם הקריטריונים למתן תוספת של שעות שבועיות?

2. האם יש הנחיות כיצד לנצל שעות אלה, ומה הן?

3. האם ידוע למשרדך על מקרים שתוספת שעות זו מנוצלת לצרכים כלליים של בית-הספר ולא דווקא לטובת התלמידים העולים?

4. כיצד מפקח משרדך על ניצול השעות הנוספות האלה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תלמידים עולים שעלו לאחר 1 בספטמבר 1994 ולומדים בכיתות י"א-י"ב, זכאים לתוספת של שעות שבועיות.

2-3. השעות מנוצלות למילוי צורכי התלמידים העולים, ללימוד עברית ולהכנה לבחינות הבגרות במקצועות עתירי שפה, כגון היסטוריה, תנ"ך ספרות והבעה.

אם קיים צורך בסיוע מיוחד באנגלית, או במתמטיקה, ויש שעות די הצורך, ניתן הסיוע גם במקצועות אלו.

המפקחים על קליטת תלמידים עולים מייעצים לבתי-הספר באשר לארגון השעות ולניצולן. במכתב המודיע על הקצאת השעות לתלמידים העולים הזכאים מודגש, כי השעות לא מיועדות לצרכים אחרים.

4. בבתי-הספר היסודיים ובחטיבת הביניים נבדק ניצול השעות לעולים באמצעות המפקחים הדורשים ממנהל בית-הספר את מערכת השעות ומשווים אותה להקצאה.

תשלום דמי כניסה לספריות הפקולטות למשפטים

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

נודע לי, כי ספריות הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטאות אחרות המסובסדות על-ידי מדינת ישראל גובות 20 ש"ח דמי שימוש ממי שאינו סטודנט או איש סגל המבקש להשתמש בשירותיהן.

רצוני לשאול:

1. מההוא הבסיס לגביית תשלום זה?

2. האין סתירה בין התשלום לתפקידן של האוניברסיטאות לספק שירותי מידע לאזרחי ישראל בכלל?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

על-פי סעיף 15 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, נהנות האוניברסיטאות מחופש פעולה אקדמי ומינהלי. במסגרת זו הנושא המועלה בשאלתא נתון לשיקול דעת האוניברסיטה.

להלן תגובת אוניברסיטת תל-אביב על השאלתא הנ"ל:

"ספריות האוניברסיטה מיועדות לשרת את ציבור תלמידיה ועובדיה של האוניברסיטה, ולמטרה זו הוקמו. מטבע הדברים, כי בנסיבות אלה, מותר השימוש בספריות ובשירותי העזר שהן מציעות לקהל היעד שצוין לעיל.

"נכון הדבר כי תפקידן של האוניברסיטאות הוא לספק, בין היתר, שירותי השכלה ודעת לאזרחי המדינה, אלא ששירותים אלה ניתנים כידוע בתמורה. ספריות האוניברסיטה אינן מיועדות ואין זה מתפקידן להעניק שירותי חינוך לאזרחי מדינת ישראל. תפקיד זה מוטל על הספרייה הלאומית.

"האוניברסיטה מסמיכה את הספריות השונות לפתוח את שעריהן – במגבלות האפשרות והיכולת – לקהל נוסף, שאינו נמנה עם ציבור התלמידים והעובדים. האפשרות לעשות כן מותנית, בין היתר, ביכולת כל אחת מהספריות לקלוט קהל יעד נוסף, ובפרט, באפשרות להעניק את השירות, בהתייחס למספר עותקי הספרים שברשותן וכיוצא באלה.

"הנהגת שירות נוסף זה מחייבת אמצעים, הן בניהול היומיומי ובפרט בצורך ברכישת די עותקים של ספרים שיאפשרו את מתן השירות. דרך אגב, דמי השירות הנגבים הם בבחינת כיסוי הוצאות חלקי בלבד של עלות השירות.

"יש לזכור, כמובן, כי כפי שהאוניברסיטה גובה דמי שירות בגין השימוש בספריות מציבור תלמידיה, שהרי שכר הלימוד כולל, בין היתר, תמורה בעבור שירותי הספרייה, ראוי כי המשתמשים האחרים ישתתפו גם הם במטלה, על מנת שזו לא תיפול על כתפי תלמידינו בלבד."

היו"ר ד' טל:

תודה. חבר הכנסת זנדברג, שאלה נוספת.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

תודה, אדוני היושב-ראש, אני מאוד מקווה שסגן השר איננו תומך או מזדהה עם התשובה, מכיוון שזו תשובה חמורה מאוד. ראשית, אני חושב כי בין היתר מטרתה של אוניברסיטה בכל מקום שבו היא נמצאת בישראל – ומדובר כידוע במוסדות הנתמכים על-ידי מדינת ישראל, מסובסדים על-ידי מדינת ישראל – לאפשר לפחות נגישות למידע לאזרחים מן השורה.

אני רוצה לעדכן את סגן השר: עלות ביקור חד-פעמי בספרייה, וכך זה מופיע גם בשאלתא – 20 שקלים. 20 שקלים, אדוני השר, אני סבור שזה סכום שהוא מעל ומעבר להוצאות הנגרמות בגין אותו ביקור באוניברסיטה. ממילא הספרנים והספרניות שם, הספרים שם, עלויות הפעלת המקום, מבחינת חשמל וכדומה, שם – 20 שקלים הם סכום עצום ואדיר. אם היו אומרים שמגבילים את מספר האנשים המשתמשים חינם, נאמר ל-100 אנשים או ל-30 אנשים, 500 אנשים ביום או בשבוע – הייתי מבין. הייתי מבין אילו אמרת שהספריות אינן יכולות לקלוט את כולם. אבל לדרוש 20 שקלים מכל אדם עבור כל פעם שהוא מניח את רגליו בין כותלי הספרייה של האוניברסיטה, זה מוגזם ביותר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני לא נכנס כרגע לגובה הסכום.

רפאל אלול (העבודה):

צריך לבדוק.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מוכן לבדוק את עניין גובה התשלום ולנסות להשוות בין ספריות שונות, בין אוניברסיטאות שונות. אני בטוח שהאוניברסיטאות אינן גובות את הכסף הזה כדי להרוויח.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

זו גבייה שחורה.

בית-ספר המשך ל"תומר"

חבר הכנסת ר' אלול שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בטבת התשנ"ח (7 בינואר 1998)

נודע לי, כי לבית-הספר "תומר" לילדים לקויי למידה אין בית-ספר המשך שמתאים לרמת בוגריו, וכי משרדך מקפיא בניית בית-ספר המשך.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. מדוע תלמידים לקויי למידה צריכים להישאר בבית לאחר כיתה ט'?

3. מה יעשה משרדך לקידום הנושא?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. למשרדנו ידועה בעיית העדר ההמשכיות בבית-הספר "תומר" מעבר לגיל 18.

3. המשרד הציע הקמת בית-ספר אזורי לחינוך מיוחד באזור, שישרת את כלל המרחב – רחובות, גדרה, נס-ציונה וכו' – בבית-הספר "הדרום" שהתפנה ברחובות, מבנה בעל 24 חדרי לימוד.

המבנה יכול לשמש כמבנה לחינוך מיוחד לכיתות א'–י"ב, לרבות לבוגריו, ובכך אנו מקווים יבוא פתרון נאות לתלמידים אלה. במקביל כלל משרדנו בתקציב 1998 הקצבה לבניית קומה נוספת במבנה בית-הספר "תומר" הקיים. עם קבלת התוכנית מהעירייה ואישורן, תוכל הרשות להתחיל בבנייה.

היו"ר ד' טל:

בבקשה, חבר הכנסת אלול.

רפאל אלול (העבודה):

אני מודה לך, אדוני סגן השר. אני רוצה לציין, שבאותו מקום שמוקם בו היום בית-ספר "תומר", תרם יהודי 18 דונם אדמה, על מנת לפתח את בית-הספר. זהו אדם שיש לו, לא עליכם, בן שלמד בבית-הספר "תומר". כל זמן שהוא למד בבית-הספר, הוא התקדם. היהודי נתן שטח אדמה של 18 דונם, שאפשר לבנות עליו את המרכז.

מי כמוך יודע, שכבר התחילו לבנות את הקומות – הראשונה והשנייה, ומה שצריך לעשות, אדוני סגן השר, הוא פעולה פשוטה, לחבר בין שני המשרדים הנוגעים בדבר – משרד החינוך ומשרד העבודה והרווחה. אפשר להקים שם בית-ספר אזורי; אותו יהודי ישמח על כך, מה עוד שלמדינה נחסכה עלות הקרקע וקיימת התשתית היסודית. אודה לך אם תוכל לחבר בין שני המשרדים ולהביא גאולה לאותם ילדים שאין להם פה.

היו"ר ד' טל:

תודה, חבר הכנסת אלול. אני מניח שסגן השר מקבל את ההצעה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מודה לך על השאלה הנוספת. אנסה לעשות הכול כדי לחבר בין שני המשרדים על-פי בקשתך, כדי שהנושא יזוז. משרד החינוך רוצה להקים בית-ספר אזורי, אבל זה תקוע באיזה מקום. אנסה לעסוק בכך.

רפאל אלול (העבודה):

אני מודה לך מאוד.

קבלת תלמידים לבתי-ספר תיכוניים לפי מוצאם ומקום מגוריהם

חבר הכנסת מ' לוי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ו' בטבת התשנ"ח (4 בינואר 1998):

ב-19 בדצמבר 1997 התפרסמה ב"קול ירושלים" כתבה שכותרתה – "מנהלים דתיים: תלמידים מתקבלים לתיכונים לפי המוצא ומקום המגורים". לטענת המנהלים, בוגרי בתי-הספר מופלים לרעה על רקע מקום מגוריהם או מוצאם, והם נאלצים לעבור מבחני קבלה פנימיים, בניגוד להנחיות משרד החינוך.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע ננקטת מדיניות שכזו?

3. מה הם הצעדים שיינקטו לתיקון המצב שהוצג?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה שלילית. התלמידים מתקבלים על-פי המלצות בית-הספר היסודי ותוצאות מבחנים פנימיים של בתי-הספר העל-יסודיים.

משרדנו מתנגד לעריכת מבחני אינטליגנציה קבוצתיים, כך גם בירושלים.

3. כשיושלם החיטוב יוכל כל תלמיד להתקבל לבית-הספר העל-יסודי באזורו, ללא מבחנים.

השתתפות בני הנוער במשלחות לפולין

חבר הכנסת ר' אלול שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ו' בטבת התשנ"ח (4 בינואר 1998):

נודע לי, כי במשלחות התלמידים שנוסעות לפולין ולצ'כיה, היוצאות מבתי-ספר שונים ברחבי הארץ, משתתפים רק תלמידים שיש ביכולת הוריהם לשלם עבור המסע סכום נכבד.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – כיצד משרדך נותן ידו להמשך האפליה בין בני עניים לבני עשירים?

3. כיצד יפעל משרדך לצמצום הפערים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חבר הכנסת אלול, משרדנו מייחס חשיבות רבה ליציאת בני הנוער למסע לפולין, שהוא שיאו של תהליך לימודי, חינוכי וערכי, לאחר הכנה מדוקדקת של המורים והתלמידים, כפי שפורסם בחוזר מנכ"ל מיוחד בנדון.

כל התלמידים היוצאים במשלחות הממלכתיות של משרדנו מקבלים: א. 75 דולר מענק מיוחד של השר לכל תלמיד; ב. כל תלמיד נזקק ממלא שאלון מיוחד ומקבל מלגה אישית נוספת לפי קריטריונים, עד 1,300 שקל עד ארבעה תשלומים. אנו מצפים שגם הרשויות המקומיות ייענו לאתגר זה.

היו"ר ד' טל:

סליחה אדוני, לא ברור לי: זו מלגה או הלוואה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מלגה למעוטי יכולת.

היו"ר ד' טל:

אבל, אדוני דיבר גם על ארבעה תשלומים, מייד בנשימה אחת. ארבעה תשלומים כדי לשלם את המלגה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כן.

היו"ר ד' טל:

אז זו הלוואה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יש הוצאות רבות נוספות של המשלחות, כגון אנשי ביטחון – כל נושא האבטחה – נושא הרפואה, אנשי עדות ומדריכים מיומנים הממונים על-ידי משרדנו.

לאור האמור לעיל, אנו נזהרים מאוד בבני עניים, ובכלל מקפידים שלא יקרה שנער או נערה לא יצאו בשל בעיות תקציביות.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת רפי אלול.

רפאל אלול (העבודה):

אני מצטער, אדוני סגן שר החינוך, ואני שמח שיושב-ראש הישיבה הוא חבר הכנסת דוד טל; אני אומר לך, שברוב המקומות בעיירות הפיתוח, אותם מקומות שאתה מדבר על אבטלה בהם, אין לאנשים גם 100 שקל לנסיעה הזו.

קיבלתי מכתבים מראשי רשויות, והם כותבים שאנשים לא מסוגלים לעמוד גם בהוצאה של 100 שקל. אתם מבקשים מהם לשלם 1,400 דולר. גם אם אתה עוזר להם ב-1,000 שקל, עדיין נשאר להורים לשלם 4,000 שקל. מי כמוך יודע, שמי שאין לו מה לאכול, לא מסוגל לממן את זה. יותר מזה, קיבלתי מכתבים מראשי רשויות שאתה יודע שהן בגירעונות כספיים גדולים מדי. אי-אפשר להפיל את זה עליהן.

לכן צריך לקבל החלטה פשוטה: אם אתם רוצים לעודד את התלמידים, לאפשר לכל עם ישראל וגם לעניים לנסוע – צריך להראות את המקור התקציבי, צריך להחליט על הסכום ואיך נותנים אותו. או לומר מראש: אנחנו מכסים את עינינו. מי שיש לו, ייסע; מי שאין לו, לא ייסע. צריכה להיות החלטה ברורה ולא מתחמקת.

היו"ר ד' טל:

תודה, אדוני. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אתה צודק כאשר אתה אומר שצריך החלטה ברורה ולא מתחמקת. על-פי הבנתי אותך, אתה אומר – לחסל את המפעל הזה.

רפאל אלול (העבודה):

לא.

היו"ר ד' טל:

לא. לא זה מה שהוא אמר.

רפאל אלול (העבודה):

למה שמישהו מאופקים לא יוכל לנסוע? למה שמישהו ממעלות לא יוכל לנסוע? אמר לי שלמה בוחבוט, ראש מועצת מעלות, שילדים עניים לא נוסעים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אלול הציע, כדי לשמר את התוכנית הזו, להצביע על מקור תקציבי שיועמד לרשותה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

קיבלתם 19 מיליארד, תמצאו כמה מיליונים לילדי ערי הפיתוח והשכונות, כדי שלא רק עשירים ייסעו.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מציע שאתה תחפש את הערוץ שממנו אפשר לגבות את המיליונים הללו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה בעצמך יודע.

רפאל אלול (העבודה):

קיבלתם 180 מיליון, תנו 5 מיליונים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני חבר קיבוץ, בני הקטן בכיתה י"א, כבר שנה וחצי הוא עובד לשם כך. אנשי הקיבוצים הם לא מהעשירון העליון, הם מהעשירונים התחתונים. שנה וחצי הבן הזה והוריו – אמו ואביו – עובדים כדי להרוויח את הנסיעה לפולין, מתוך חשיבה חינוכית ערכית. אני אומר לך, שכאשר אני חוזר בלילה, אני מוצא אותו חולב ברפת של הקיבוץ אחרי יום לימודים, תמורת כסף בעבור הנסיעה לפולין. זאת אומרת, ניתן למצוא ערוצי תקציב.

היו"ר ד' טל:

זאת אומרת, אדוני, שיש אנשים שנמצאים במצב יותר קשה מהמצב של בנך.

רפאל אלול (העבודה):

להורים שלהם אין עבודה, אז לילדים תהיה עבודה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

לא לכולם יש פרות לחליבה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אתה צודק. לא אמרתי את זה כיוון שחשבתי שכולם יכולים לעבוד. אני אומר שצריך לעשות הכול על מנת שהמפעל הזה יישמר ואפילו יגדל.

רפאל אלול (העבודה):

אם מותר לי לבקש ממך, אני מקווה שיושב-ראש הישיבה יסכים, התשובה לא לגמרי מוכנה.

אני מציע לך לחזור – – אלא אם כן אתה אומר: הנסיעה לפולין – זה רק מי שיש לו – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אלול, היות שאני יודע שסגן השר פתוח לכל מיני רעיונות, והוא מוכן, אני מציע לכם, לאחר שסגן השר יגמור – יש לו עוד שתי שאילתות, אני אכניס את השאילתות של חבר הכנסת טלב אלסאנע עכשיו ונסיים את זה. תשב עם סגן השר ותמצאו את המקור התקציבי כדי לסגור את הנושא הזה.

התאמת הריהוט בבתי-הספר לייעודו

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ו' בטבת התשנ"ח (4 בינואר 1998):

בעיתון "מעריב" – רצוף בזה – פורסם כי הרהיטים הקיימים היום בבתי-הספר עלולים לגרום לתלמידים בעיות בריאותיות קשות – כך עולה מבדיקות שנערכו בשנים האחרונות על-ידי המרכז לטיפול היציבה במכון וינגייט.

רצוני לשאול:

1. האם ממצאים אלו ידועים למשרדך?

2. מה ייעשה כדי שלא ייגרמו בעיות גב ועיוות של עמוד השדרה לתלמידים?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ראה נא תשובתי מיום 17 בדצמבר 1997 על שתי שאילתות בנדון – מס' 2023, של חבר הכנסת עמיר פרץ, ומס' 2024, של חבר הכנסת דוד מגן.

היו"ר ד' טל:

אני מאפשר לחבר הכנסת טלב אלסאנע, לפני משורת הדין.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני לא ידעתי מה יחליט היושב-ראש, אבל אני שמח על ההחלטה שלו, כי השאלות בנושא חינוך הן שאלות חשובות ביותר.

היו"ר ד' טל:

אני כתבתי במזכר לחבר הכנסת טלב אלסאנע, שהיות שמדובר בסטודנטים והיות שמדובר בילדים בגיל הרך, אפשרתי לו, לפנים משורת הדין, מפני שלא הייתי צריך לאפשר לו.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מודה לך על החלטתך.

(משיב על שאילתא מס' 2071, ראה לעיל.)

היו"ר ד' טל:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מודה ליושב-ראש, חבר הכנסת דוד טל, אשר אפשר לי להעלות את השאילתא. אני גם מודה לסגן השר על התשובה.

אני סבור, שהשיקול הנוסף, ובצדק, שהביא לידי כך שאכן ייקלטו סטודנטים ערבים במכינה הקדם-אקדמית "אביב", הוא צעד נכון ונבון. מה גם, שלצד הרב, בתקופה האחרונה אנחנו עדים למה שקורה בעיריית חיפה, אם כי אני לא רוצה להתערב בעניין שבין ראש העיר לבין עורך-הדין גאסן אבו-ורדה.

בהקשר זה, כבוד השר, רציתי לשאול: הרי כל המטרה של המכינה היא לאפשר לסטודנטים, או לבוגרי התיכון להשתלב באוניברסיטאות. אני מנצל את ההזדמנות הזאת על מנת לשאול את השאלה הזאת – אם יש לך תשובה, אתה יכול להגיד לי, אם קיימת תוכנית להגביר ולשפר את רמת ההישגים בבגרות בבתי-הספר הערביים בנגב, על מנת להעלות את מספר התלמידים אשר נקלטים באוניברסיטאות? אם אתה יכול לעזור לי – מה טוב.

היו"ר ד' טל:

תודה לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אבדוק את העניין הזה ואשיב לך בהקדם.

(משיב על שאילתא מס' 2073, ראה לעיל.)

היו"ר ד' טל:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד סגן השר, עניין החינוך בגיל הרך הוא אחד הדברים החשובים ביותר על מנת להגביר ולהעלות את רמת ההישגים בבת-הספר הערביים בכלל. כידוע לך, מספר הילדים שמגיעים לחינוך בגיל הרך בסקטור הערבי קטן לאין שיעור ממספרם בסקטור היהודי. לכן הוועדה לבדיקת צורכי החינוך בסקטור הערבי היא מבורכת, אבל האם יש לוח זמנים ופרק זמן שבו היא צריכה להגיש את המלצותיה על מנת שהן אכן ייושמו?

היו"ר ד' טל:

תודה. כבוד סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני חושב, שהשאלה בהחלט במקומה, היא בהחלט מוצדקת. עם זה, צריך לזכור, שהעיוות הוא עיוות של 50 שנה, ואי-אפשר להשיג אותו בשנה אחת, גם לא בשנתיים. לכן מדובר על תוכנית חומש אחת שהסתיימה ונפתחת תוכנית חומש שנייה, שהשר דואג למימושן בשטח. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה. אני מזמין את כבוד סגן השר לענייני דתות, הרב אריה גמליאל, ששייב על שאליתות.]

פיטורי פקחים מטעם הרבנות הראשית

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לענייני דתות ביום ה' בחשוון התשנ"ח (5 בנובמבר 1997):

נודע לי כי שני הפקחים היחידים שעבדו בנושא אכיפת חוק הונאה בכשרות מטעם הרבנות הראשית פוטרו לאחרונה.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – כיצד ייאכף חוק זה?

3. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לצערנו הרב, הופסקה לאחרונה פעילותה של החברה שנשכרה לאכוף את חוק ההונאה בכשרות, עקב חוסר תקציב.

2. עד סוף שנת התקציב 1997 יבצעו אנשי הרבנות בעצמם את הפיקוח ואכיפת החוק.

3. המשרד יעשה מאמץ שבשנת התקציב הבאה יינתן מענה הולם על הבעיה מבחינת כוח אדם ותקציב.

קבלת כושר לרב בלי לעמוד בכל הבחינות

חבר הכנסת י' שריד שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

נודע לי כי רבנים מקבלים כושר לרב שכונה ולרב עיר בלי שעמדו בכל הבחינות בכתב כנדרש.

רצוני לשאול:

1. כמה רבני עיר וכמה רבני שכונה המכהנים כיום לא עמדו בכל הבחינות הנדרשות בכתב במלואן?

2. כיצד יוסבר לרפורמים ולקונסרבטיבים שרבנים אלה יגירו ויקדשו כהלכה?

3. כיצד קורה שמי שקיבל כושר לרב שכונה בלי לעמוד בכל הבחינות מקבל כושר לרב עיר בלי שישלים את הבחינות בכתב?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מועצת הרבנות הראשית לישראל הקימה ועדה בראשות הרב שלום משאש, רבה של ירושלים. הוועדה בודקת מקרים חריגים, ולאחר בחינה מדוקדקת של המועמדים, הוועדה מאשרת כושר לרב עיר, כאשר בדרך כלל מדובר ברבנים בעלי שיעור קומה ומפורסמים, ששמן הולך לפנייהם.

לשאלותיך:

1. אין רישום של אותם רבנים.

2. כיוון שמדובר במקרים ספורים וברבנים בעלי שם, אין בכך שום בעיה. נוסף על כך, לא כל רב המקבל כושר מכהן כרב עיר. נוסף על כך, רבני ערים אינם עוסקים בגיור בדרך כלל, והנושא מטופל על-ידי בתי-הדין הרבניים.

3. רב בעל כושר לרב שכונה לא יכול לקבל כושר לרב עיר ללא בחינה בכתב, למעט המקרים החריגים הבאים לבחינה מדוקדקת בפני הוועדה.

רבני ערים ומושבים אזוריים שאינם גרים במקום כהונתם

חבר הכנסת י' שריד שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

יותר מעשרה רבני ערים ורבים מרבני המושבים האזוריים אינם גרים במקום כהונתם, בניגוד לתקנות.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא מכנסים משרדך ומועצת הרבנות הראשית ועדת משמעת בעניינם?

2. האם יועברו מתפקידם?

3. מדוע יקבלו רבנים שאינם גרים במקום כהונתם ייצוג במועצה הדתית?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. במקרה שרב לא גר במקום כהונתו רשאי שר הדתות להגיש קובלנה למועצת הרבנות הראשית לישראל, ורק לאחר הגשת הקובלנה מועצת הרבנות מקימה בית-דין למשמעת שדן בנושא.

2. בית-הדין למשמעת שעל-יד מועצת הרבנות הראשית מוסמך לפסוק בנושא.

3. הייצוג של הרב במועצה הדתית הוא סטטוטורי ומעוגן בחוק, ולכן אין בכך כל קשר למקום מגוריו. חשוב להדגיש, שייצוג הרב הוא אחריות כבדה ולא בונס לרב העיר.

גביית כסף עבור חלקת קבר על-ידי חברה קדישא

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

בידי פנייתו של אזרח חולון, שנדרש לשלם 10,000 ש"ח כדי לרכוש חלקת קבר עבור אחיו בבית-העלמין בחולון, כיוון שמקומות הקבורה אזלו.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך לתלונות כגון אלה?

2. האם יש אמת בדברי האזרח, שלפיהם אין מקום קבורה, אלא תמורת תשלום נכבד?

3. האם משרדך נוקט צעדים להקל על האזרחים במגע עם החברה קדישא בשעות קשות עבורם?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התלונות ידועות לנו. רובם ככולן מתבררות כלא-מוצדקות לאחר בירור ובדיקה.

2. חברה קדישא נותנת מקום קבורה לכל אזרח ישראלי ללא תמורה, אולם משפחה הרוצה לקבור את יקירה במקום מיוחד, הנקרא בפי הביטוח לאומי "חלקה חריגה", הביטוח הלאומי מאפשר לגבות כסף עבור אותה חלקה מיוחדת.

3. משרד הדתות הקים ועדה בין-משרדית בשיתוף משרד האוצר, ביטוח לאומי ויועצים חיצוניים. הוועדה בדקה את מחירי הקבורה בכל הארץ. המלצות הוועדה נדונות בימים אלו בוועדת הפנים של הכנסת.

פסק ההלכה בעניין "פיקוח נפש"

חבר הכנסת רן כהן שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

לנוכח מסקנותיו של דוח הבדיקה לפרסום פסק ההלכה בעניין "פיקוח נפש", שפורסם בעיתון "הצופה" ב-15 בדצמבר 1995, האוסר על החזרת שטחים ומערב ענייני משא-ומתן מדיני עם דת – רצוני לשאול:

1. האם יושמו מסקנות הוועדה?

2. האם היו רבנים אשר השר או המשרד נקטו נגדם הליכים, ואם כן – נגד מי, ואילו הליכים?

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

1. לא.

2. המשרד לא נקט הליך כלשהו נגד אותם רבנים, כיוון ששר הדתות דאז, הפרופסור שמעון שטרית, החליט לגנוז את המסקנות, וזאת לאחר הידברות והסכמה עם הרבנים שחתמו על המודעה.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת רן כהן, בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, מדובר ברבנים עובדי מדינה, שמקבלים משכורת ממשלם המסים הישראלי, שחתמו על הודעה שפורסמה בעיתונות ובאה למנוע מממשלה חוקית בישראל, כל ממשלה, לבצע הסכמי שלום על-פי דרכה; ועוד מגדירים את זה כ"פיקוח נפש", שאסור.

איך עולה על הדעת בכלל מצב כזה, כשיש דוח חמור מאוד של הוועדה? הוועדה דרשה להסיק מסקנות נגד הרבנים הללו, הדוח נגזז, והרבנים האלה לומדים מכם רק דבר אחד – שאפשר לעבור על החוק, אפשר להתפרע, אפשר לגדף את צה"ל, אפשר לגדף את ממשלת ישראל, והם חסינים.

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אני מסכים אתך לגבי חומרת הדברים, אבל אני לא רואה סיבה לשנות את הדברים שסוכמו עם הרבנים על-ידי השר לשעבר.

היו"ר ד' טל:

תודה.

תוספת תקנים למסגדים

חבר הכנסת ת' חטיב שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

כיום חסרים על-פי הנתונים של המחלקה המוסלמית כ-80 תקנים של אימאמים במסגדים בארץ. נוסף על כך, כלל התקציב למחלקה המוסלמית הוא עדיין כ-1.7% מתקציב משרד הדתות.

רצוני לשאול:

1. עד מתי יסבלו המוסלמים ממחסור בתקני אימאמים למסגדים?

2. מה יעשה משרדך כדי להתגבר על בעיות התקנים והתקציב למוסלמים?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד הדתות מעסיק היום כ-350 אימאמים, ובשנת 1998 יגדל מספר זה בכ-80 תקנים נוספים. והדברים תואמים את נתוני המחלקה המוסלמית שנזכרו בדברך.

חשוב להדגיש, שמספר אנשי הדת המועסקים על-ידי המשרד אין לו אח ורע בעולם כולו, ובוודאי לא ביחס לרבני השכונות וההתיישבות אצל היהודים, שמספרם בכל הארץ כ-700. נוסף על כך, המשרד ממנה ומממן אנשי דת בכל העדות לפי הצורך ולא לפי גודל האוכלוסייה.

2. משרד הדתות הודיע בוועדת הכספים, שלדעתו התקציב המוצע אינו מספק את הצרכים של המוסלמים בארץ, ולכן דרשנו תוספת ריאלית.

אני מציע לנציגי העדה לשבת לדיון עם אנשי המקצוע במשרד הדתות כדי להגיע לאחדות דעים בעניין התקציב.

תלונה על התנהגות אנשי חברה קדישא

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את השר לענייני דתות ביום ד' בכסליו התשנ"ח (3 בדצמבר 1997):

על-פי פרסום ב"מעריב" ב-20 בנובמבר 1997, דיברו אנשי חברה קדישא בראשון-לציון בגסות אל בני משפחה של נפטרת. החברה קדישא סירבה לקבור את אסנת לוי, זיכרונה לברכה, בבית-העלמין בעיר, בטענה שהיא אינה יהודייה.

רצוני לשאול:

1. מדוע נקבע כי לוי אינה יהודייה?

2. האם יטפל המשרד בתלונות שלפיהן העליבו עובדים את בני המשפחה?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בני משפחת לוי הודיעו לחברה קדישא שהנפטרת גיורת, אולם לא המציאו תעודת גיור.

2. המשרד יטפל בצורה הולמת בכל תלונה שתוגש, לרבות תלונה זו.

מינוי רב ספרדי לבאר-שבע

חבר הכנסת פ' בדש שאל את השר לענייני דתות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

עם פטירתו של הרב הספרדי נותרה באר-שבע ללא רב. הרב יורם כהן, רבה של שכונת רמות בעיר, זוכה לתמיכה מכל גוני הקשת – חילונים ודתיים. יש גורמים פוליטיים המעוניינים בהבאת רב חיצוני שאינו מוכר ואינו מקובל על כלל האוכלוסייה.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא ימונה רב שהוא תושב המקום?

2. האם יש מקום להתערבות גורמים פוליטיים מחוץ ליישוב, גורמים המקורבים לשלטון?

3. מה היא עמדת משרדך בנדון?

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

1. אין מניעה חוקית והגיונית לאסור על רב שאינו תושב העיר להתמודד במכרז בעיר כלשהי.
2. הבחירות מבוצעות על-ידי ועדת בחירות המוקמת בעיר. הבחירות מתקיימות בהליך דמוקרטי, כמקובל.
3. כל רב מכל מקום, בארץ-ישראל או בחוץ-לארץ, שיש ברשותו כושר לרב עיר מהרבנות הראשית לישראל, רשאי להתמודד בבחירות לכס רב העיר.

היו"ר ד' טל:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת פני בדש, בבקשה.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, האם אפשר לפרט מה הרכב הוועדה שבחרת את הרב הזה? כי זה רב מקומי, ששירת בצה"ל, בוגר אוניברסיטה עם תואר שני בחינוך ורב שכונה מאוד פעיל. כל העיר תומכת בו, משום-מה. אני רואה זאת גם לפי התקשורת, לפי הכול. המועמד השני שדוחפים אותו הוא במקרה גם האח של חבר הכנסת אריה דרעי.

אני רוצה לשאול, מה הרכב הוועדה שבחרת – האם זו ועדה מקומית בלבד, או הרכב של משרד הדתות?

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני סגן השר, תשובה, בבקשה.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אדוני היושב-ראש, אני חושב שחבר הכנסת פני בדש עושה טעות גדולה מאוד כאשר הוא מזכיר שמות ומועמדים. המכרז עדיין לא יצא. המכרז יצא על-ידי ועדה שתוקם על-ידי העירייה והמועצה הדתית. אני לא רואה שום צורך שנתערב ונצביע על שמות ועל אנשים.

היו"ר ד' טל:

תודה.

רכישת חלקת קבר בחולון

חבר הכנסת י' שטרן שאל את השר לענייני דתות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

ב-1 במרס 1997 נפטר דוד כהן. בהודעת החברה קדישא נאמר: בתי-העלמין בחולון ובקריית-שאול מלאים, אין מקומות לקבורה ולמכירה. משפחתו התעקשה לקבורו בחולון. נמסר להם, שתמורת 10,000 ש"ח יימצא מקום – יש מאין. באותו יום נקברו בחולון 15 נפטרים.

רצוני לשאול:

1. האם מותר לחברה קדישא להסתיר חלקות קבורה פנויות ולהציען בתשלום?

2. האם הזכות לבחירת חלקת קבורה הינה שיטה מקובלת?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. חברה קדישא בכל עיר חייבת לטפל בקבורתם של כל תושבי העיר ובמקום שהיא קובעת על-פי שיקול דעתה, לפי סדרי עבודתה ותנאי המקום.

2. החברה קדישא רשאית לקבור במקומות שהיא מוצאת לנכון, לפי סדרי עבודתה, אולם משפחות המבקשות לקבור את יקיריהן בחלקות חריגות רשאיות לרכוש חלקות אלו.

קבורת תושבי חוץ בישראל

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

פורסם כי אלפי גופות של יהודים תושבי חוץ-לארץ נקברות בישראל תמורת תשלום אלפי דולרים לקבר – "הארץ", 27 בנובמבר 1997.

רצוני לשאול:

1. כמה קברים כאלה נרכשו בישראל בעשר השנים האחרונות ובאילו מקומות?

2. האם קיימת תוכנית עבודה על-פי תחזית סטטיסטית שעל-פיה פועלים העוסקים בקבורה, ואם כן – מה היא תחזית זו?

3. במסגרת תחזית זו, איזה אחוז מיועד לתושבי חוץ-לארץ?

4. האם קיימים כללים מסודרים הקובעים את סדרי הקדימות בקבורה, ומה הם כללים אלה?

תשובת סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין במשרד נתונים על קבורת תושבי חוץ-לארץ.

2. משרד הפנים, על-ידי הרשויות המקומיות, מקצה קרקעות לקבורה, והוא אמור להכין תוכנית עבודה ארצית.

3. למיטב ידיעתנו, אין אחוז מוגדר המיועד לתושבי חוץ-לארץ.

4. בכל מקרה, אזרחי ישראל ותושבי העיר קודמים לכול.

היו"ר ד' טל:

אני מזמין את כבוד סגן שר הבריאות שלמה בניזרי ששיב לנו על שאילתות, ובראשונה – על שאילתא מס' 1849.

אבקש מכבוד סגן השר לקצר מפני שהדוברים הקודמים בחלק מהמקרים – האריכו.

שירותי הבריאות לאם ולילד ביישובים הלא-מוכרים בנגב

חבר הכנסת ת' חטיב שאל את שר הבריאות ביום י"ב בחשוון התשנ"ח (12 בנובמבר 1997):

לאחרונה פורסם על כוונת משרדך להפסיק את התמיכה בשירותי בריאות לאם ולילד ביישובי הנגב, אותם יישובים שמוגדרים לא-מוכרים וכוללים כמעט 70,000 תושבים.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעה נכונה?

2. כיצד יטפל משרדך באותם אמהות וילדים?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

1. אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אין כל כוונה להפסיק מתן שירותים לאם ולילד ביישובי הנגב הלא-מוכרים.

2. משרד הבריאות פועל לאספקת שירותי טיפת-חלב באמצעות לשכת הבריאות בבאר-שבע, הן בתחנות טיפת-חלב של לשכות הבריאות והן באמצעות ניידת חיסונים של משרד הבריאות היוצאת למתן שירות ביישובים עצמם. תודה.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת תאופיק חטיב.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

הכוונה היתה לאותה ניידת שנותנת טיפול. אומנם הטיפול לא היה טוב ביותר, אבל לפחות זה היה מין טיפול כזה שהוסכם שיקבלו אותו האנשים שנמצאים בפזורה. פורסם בעיתונות שהיתה כוונה של משרד הבריאות להפסיק את הטיפול, ורציתי לדעת מה גורלו. תודה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

עניתי בפירוש. בדקתי, ואין כל כוונה לבטל. תודה.

רופאים כלליים המועסקים בקופות-החולים כרופאים מומחים

חבר הכנסת י' יהב שאל את שר הבריאות ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

בעיתון "הארץ" פורסמה כתבה אשר העלתה תופעה חמורה. אזרחים אשר מופנים לרופא מומחה לא יודעים כי קיים סיכוי שהם יגיעו לרופא חסר כל התמחות בבעייתם.

רצוני לשאול:

1. האם ישנה משרדך את פקודת הרופאים ויקבע כי על רופא להתמחות בתחום עיסוקו?

2. האם יחייב משרדך להביא את העובדות בפני האזרחים?

חבר הכנסת מ' גולדמן שאל את שר הבריאות ביום י"ט בחשוון התשנ"ח (19 בנובמבר 1997):

מבדיקה שנערכה עולה, כי רופאים כלליים מוצגים לכאורה כרופאים מומחים תוך ניצול חוסר המודעות של הציבור להבדל שבין רופא מומחה לבין רופא כללי המטפל באותו תחום; זאת כאשר קיים ערפול וטשטוש במידע הניתן לציבור.

רצוני לשאול:

1. מה ייעשה לגבי המצב הקיים?

2. מדוע אין משרד הבריאות מרחיב את התחומים שבהם יחויבו רופאים בהתמחות?

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את שר הבריאות ביום י"ט בחשוון התשנ"ח (19 בנובמבר 1997):

פורסם, כי רופאים רבים המועסקים בקופות-החולים ומוצגים בפני החולים כרופאים מומחים, העוסקים בתחום ספציפי כרפואת ילדים, נירולוגיה וכו', לא עברו למעשה כל הכשרה מקצועית מעבר ללימודי רפואה בסיסיים.

רצוני לשאול:

1. מדוע מאפשר משרד הבריאות לקופות להציג רופאים אלו כרופאים מקצועיים בתחום ספציפי?

2. האם נשקלות תקנות אשר יאסרו את המשך הנוהל הזה?

3. האם יש אפשרות לצרף את הנושא כחקיקה לפרק הבריאות בחוק ההסדרים?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

התופעה של רופאים העוסקים בתחומי רפואה מוגבלים ואינם מומחים במקצועם מוכרת, ידועה ואינה בלתי חוקית. יכול רופא לעסוק למעשה בכל תחום גם בלא מומחיות, וזאת מכוח פקודת הרופאים.

בתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973, קיים איסור מפורש של שימוש בתואר מומחה למי שאינו מומחה, ומשרד הבריאות מקפיד על איסור זה הקפדה יתירה.

עם זאת, התירו תקנות הרופאים, התשל"ז-1976, לרופא "לצמצם תחום עיסוקו" לתחום רפואה מסוים. לכן, רופא רשאי לטפל בילדים בלבד, אף שאינו מומחה, והדבר מותר לו כאמור על-פי פקודת הרופאים, כאשר הודיע למטופליו שהוא מטפל בילדים בלבד.

נראה כי התקנה הנ"ל נוצלה לרעה.

התופעה אינה פוגעת קשות בבריאות הציבור ואינה ייחודית למגזר כזה או אחר באוכלוסייה. עם זאת, בפרסומים של קופות-החולים נראה ראוי ליידיע הציבור, האם הרופא המטפל הוא בעל מומחיות פורמלית בתחומו אם לאו, על-ידי ייחוד רשימות בנושא זה.

בכוונת המשרד להפנות תשומת לב קופות-החולים וההסתדרות הרפואית לכך שראוי בפרסומיהן להפריד בין מי שהוא מומחה ובין מי שאינו מומחה. משרד הבריאות אף שוקל הבהרת הנושא בתקנות.

מנות דם מוקפאות

חבר הכנסת א' מאסלה שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

בינואר 1996 החליט שר הבריאות דאז להקפיא את מנות הדם שתורמו בני העדה האתיופית לתקופה בלתי מוגבלת, עד שיימצא פתרון לבעיה.

רצוני לשאול:

1. מה הוא מספרן של מנות הדם המוקפאות היום, וכמה אחוזים מהן שייכים לבני העדה האתיופית?

2. עד מתי ימשיך המשרד ויקפיא אותן?

3. האם יעשה המשרד שימוש בהן אי-פעם?

4. מה בכוונת המשרד לנקוט בעניין תרומות הדם של עולי אתיופיה?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. במגן-דוד-אדום מוקפאות היום 980 מנות דם נדיר. 190 מהמנות הקפואות נתרמו מאז ינואר 1996 על-ידי בני העדה האתיופית.

2-4. בכוונת המשרד להפסיק הקפאת המנות הנתרמות על-ידי בני העדה האתיופית. הזכות לתרומה תישמר. השימוש במנות הדם ייעשה על-פי אמות מידה של בטיחות רפואית בלבד. משרד הבריאות מפיץ נוהל ושאלון שיתאים לאמות מידה אלה.

המשרד לא יעשה שימוש בכל מנה שיש בה שמץ של חשש שהיא עשויה להעביר מחלה.

סכנת הפטרייה במי הירקון

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

פורסם, כי מאות ישראלים, ביניהם אלו שנחשפו למי הירקון באסון הגשר, נחשפו לפטריית הבויידי, הדוגרת בגוף שנים וגורמת למוות בייסורים.

רצוני לשאול:

1. מה עושה משרדך להזהיר את מאות המבקרים באזור הירקון? אם אינו עושה דבר – מדוע?

2. האם עובד משרדך במשותף עם המשרד לאיכות הסביבה לטפל במפגע?

3. מה היא עמדת משרדך בנדון?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

1. משרד הבריאות עורך בדיקות שגרתיות של איכות המים בירקון. בעקבות תוצאות הבדיקות הודיע משרד הבריאות לפני למעלה משנתיים לרשות נחל הירקון ולעיריית השוכנות לאורכו, כי גם נופש מסוג "קיט ושיט ללא מגע גוף" מסוכן לבריאות והמליץ להם לנקוט את כל האמצעים למנוע פעילות כזו. הודעה דומה נמסרה למשרד החינוך, כדי שזה ימנע פעילות חינוכית וספורטיבית לאורך הקטעים המזהמים של הנחל. במקביל, הוצאנו הודעות לתקשורת, והיום, להערכתנו, הכול מודעים לסכנה.

2. משרד הבריאות עובד במשותף עם המשרד לאיכות הסביבה. יצוין כי האחריות והסמכות לטפל במפגעים שגורמים לזיהום הירקון הן של המשרד לאיכות הסביבה ולא של משרד הבריאות.

3. עמדתנו היא, שהירקון בחלקיו המזהמים, מסכר אבו-רבאח ומערבה, אינו מתאים לכל פעילות נופש קיט ושיט, ועל כך כאמור התרענו בפני הגורמים השונים.

תודה רבה לך, חבר הכנסת בדש, שהקשבת לתשובה שלי.

סירוב קופת-החולים "מכבי" לממן ניתוח תינוק בחוץ-לארץ

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

בעיתון "יחד נאמן" פורסם על סירובה של קופת-החולים "מכבי" לממן ניתוח והטסת תינוק שנולד עם מום נדיר לארצות-הברית, אף שלדעת הרופאים המטפלים אין ניסיון בביצוע ניתוח מסוג זה. לטענת "מכבי" ומשרד הבריאות, יש שני רופאים שיכולים לבצע את הניתוח בארץ, אף שאינם רופאי אף-אוזן-גרון.

רצוני לשאול:

מדוע לא קיבל משרדך את ערעור המשפחה?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בהתאם לתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (שירותי בריאות במדינת חוץ), הערעור על החלטת קופת-חולים לגבי מימון שירותי בריאות במדינות חוץ מועבר לוועדת רופאים מומחים שמונו כוועדת ערר.

על-פי קביעת ועדת הערר לשירותי בריאות במדינות חוץ בתחום מומים מולדים – השירות הרפואי שהיה דרוש לתינוק יכול היה להינתן בישראל. לפיכך, בהתאם לתקנות דלעיל לא ניתן לחייב את קופת-החולים להשתתף במימון הטיפול הרפואי הדרוש לתינוק בחוץ-לארץ.

כמו כן יש לציין, כי הניתוח יכול להיעשות על-ידי כירורג ילדים מומחה או על-ידי רופא אף-אוזן-גרונ מומחה. במקרה דנן, שני רופאים משני מקצועות היו מוכנים לבצע הניתוח הדרוש.

היו"ר ד' טל:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת גפני, בקצרה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, מדובר במקרה נדיר מאוד שכל הרופאים המומחים בעניין אמרו שאין אפשרות לבצע את הניתוח הזה בארץ. הילד והוריו היו מבוטחים ב"מכבי מגן", ולכל הדעות היה צריך לבצע את הניתוח בחוץ-לארץ מפני שזה מקרה נדיר. הרופאים שהיו אמורים לבצע, שני הרופאים שעליהם דיברת, אדוני סגן השר, הם רופאים שאינם מומחים לעניין הזה. כל הרופאים שמומחים לעניין אמרו שצריך לנתח אותו בחוץ-לארץ.

השאלה, אדוני השר, היא: למה לא אפשר משרדכם את הטסתו לחוץ-לארץ, ולמה לא אילץ את הביטוח, במקרה הזה "מכבי מגן" – הרי זה מונחה בסל, שאפשר יהיה להטיס אותו.

היו"ר ד' טל:

תודה, חבר הכנסת גפני.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חבר הכנסת גפני, בשתי מלים – גם לאזרחים שיקשיבו וידעו בדיוק מה הפרוצדורה. כל טיפול רפואי אמור להינתן על-ידי קופות-החולים במסגרת הסל ובמסגרת האפשרויות. אם יש בקשה מיוחדת להטסה לחוץ-לארץ, יש ועדה פנימית בכל קופת-חולים שיושבת ודנה בכך. אם לא מתקבלת החלטה חיובית לגבי אותה בקשה, המשפחה יכולה לפנות לוועדת הערר שיושבת במשרד הבריאות. בוועדת הערר יושבים רופאים מומחים שאין להם שייכות למשרד הבריאות. אומנם מרכז הוועדה, עד כמה שאני יודע, הוא ראש מינהל הבריאות במשרד הבריאות, ד"ר ברלוביץ', אך למשרד הבריאות אין נגיעה. אם הוועדה אכן החליטה שראוי להטיסו לחוץ-לארץ ואין מקום להשאירו בארץ, אז כופים את דעת הוועדה על קופות-החולים. אם הוועדה מחליטה שלא, אין למשרד הבריאות שום אפשרות לבוא ולחייב את קופות-החולים, למעט רצון טוב או פנייה אל קופות-החולים שאכן יקיימו. אני יכול להגיד לך באופן אישי, כאשר פנינו ישירות לקופות, אכן נענינו בחיוב ומתוך רצון טוב, אך לא מפני שהם חייבים לי משהו.

אם אתה מכיר מקרים מיוחדים, אני מוכן לנסות באופן אישי כמו שניסינו עד היום. במקרים רבים קופות-החולים אכן נענות. תודה.

שחרור חולה מבית-החולים ביום הכיפורים

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר הבריאות ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

נמסר לי כי גברת ר"ג – פרטיה מופיעים במקור – פנתה לחדר מיון בבית-החולים "הדסה עין-כרם" בערב יום הכיפורים. בשעה 21:00 החליט הצוות הרפואי לשחררה, והאחות חתמה על תעודת השחרור במקומה. על טענתה שאין באפשרותה לחזור לביתה עקב קדושת היום נענתה: יש מזרנים בבית-הכנסת.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

3. מה ייעשה בנדון?

3. מה הם הנהלים בשחרור חולים מחדרי מיון בשבתות ובחגים?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

ברצוני לומר לחבר הכנסת גפני כי אני לא רוצה לקרוא בדיוק את הנוסח של התשובה, כי הוא קצת מטעה בהתחלה.

בתשובה מס' 1 כתוב שהאירוע אינו מוכר למשרד הבריאות ולהנהלת בית-החולים "הדסה". לפיכך, ללא בדיקת האירוע, המחייבת פרטים נוספים כגון שם האחות, לא ניתן לקבוע אם הפרטים נכונים. כלומר, מה שעשתה הגברת ששמה מופיע במקור – ואני לא אזכיר את שמה – היא עברה את האירוע בבית-החולים, אמרו לה להתפנות הביתה בליל יום הכיפורים והציעו לה ללכת, כפי שציננת, לבית-כנסת שיש בו מזרנים. מה שהיא עשתה, במקום להגיש תלונה להנהלת בית-החולים היא פנתה לחבר הכנסת גפני, שידוע שהוא חבר כנסת פעיל ופועל רבות למען האזרחים, זאת במקום לפנות להנהלת בית-החולים.

בבית-החולים ניסו למצוא את הפרטים של האחות ועל מי מדובר כדי שיוכלו לטפל בבעיה. במקרים כאלה, לפני שאזרח פונה לחבר כנסת הוא צריך לנסות למצוא את העניין בתוך בית-החולים עם הגורמים שיכולים לטפל. זה לגבי החלק הראשון של התשובה.

באופן עקרוני, לגבי "הדסה עין-כרם" – בבית-החולים "הדסה עין-כרם" מוקצבים שני חדרים גדולים, נפרדים, לגברים ולנשים, ובהם מיטות, מזרנים וכלי מיטה, המיועדים לחולים המשוחררים ממיון בשבתות ובחגים. בחדרים אלה ניתן ללון במהלך הערב, השבת והחג ללא כל תשלום. נוסף על כך יש חדרי אירוח שניתן לשבות בהם בתשלום מינימלי, כשאת הסדרי התשלום ניתן לעשות לאחר יציאת השבת או החג.

נהלים אלה ידועים ומוכרים לכל צוותי חדר המיון, לפקידי קבלת חולים ולאחיות הכלליות, ואם החולה פונה אליהם בנושא, יש הוראות ברורות להפנותו לחדרים אלה תוך מתן הסבר מתאים. ונדמה לי שגם החסידות שהיית קרוב אליה פעם, חסידות גור, עושה שם מבצעים מאוד יפים, אירוח, אוכל וכל הדברים שרק ניתן לקבל שם.

נוהלי משרד הבריאות, אשר הופצו לכל הנהלות בתי-החולים, אוסרות לשחרר בשבתות ובחגים חולים אשר מסיבות דתיות אינם יכולים לחזור לביתם בשבת או בחג. כן מחויבות הנהלות בתי-החולים לדאוג לסידורים מתאימים שיאפשרו לחולים דתיים המשתחררים מחדר המיון בשבתות ובחגים לשהות בבית-החולים עד צאת השבת ולהסדיר את התשלום עבור הביקור עם צאת השבת.

לפיכך, אותה אשה שפנתה אליך, אם מיצתה את התהליך, אני מוכן לחזור בי ולבדוק את הנושא מחדש. אם לא עשתה כך, יש להפנות את הפרטים בתלונה לבית-החולים, ואנחנו נעמוד מאחורי הבדיקה שלנו.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני סגן השר, אני מודה לך. את השאילתא הגשתי בגלל הנהלים העקרוניים של העניין. את הדברים שאמרת אני אמסור לה, אך לקחתי את הדוגמה שלה רק כדוגמה. גרתי באופקים והיינו

שייכים לבית-החולים "סורוקה". מטבע הדברים, כדי לחזור מבית-החולים "סורוקה" לירוחם, לדימונה, לאופקים, לנתיבות או לשדרות, אם צריך לעשות את זה בשבת, זה בלתי אפשרי. לכן אני לא מדבר רק על "הדסה", אלא באופן עקרוני. האם יש הוראות ברורות, שבשבתות, בחגים וביום הכיפורים לא משחררים חולים? אני למשל נאלצתי להגיע לבית-החולים "סורוקה" בשבת כשאשתי ילדה. האם יש מצב שבו משרד הבריאות אכן מקפיד על העניין הזה, שכל בתי-החולים בארץ, במועדים ובשבתות לא ישחררו חולים ולא יאלצו חולים לעזוב את בית-החולים בשבת?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יכול להיות שאני קורא מהר מדי כי ביקשו ממני להזדרז. לכן אני חוזר שוב על תשובה מס' 3 שלי: נוהלי משרד הבריאות, אשר הופצו לכל הנהלות בתי-החולים, אוסרות לשחרר בשבתות ובחגים חולים אשר מסיבות דתיות אינם יכולים לחזור לביתם בשבת או בחג. כן מחויבות הנהלות בתי-החולים לדאוג לסידורים מתאימים שיאפשרו לחולים דתיים המשתחררים מחדר המיון בשבתות ובחגים לשהות בבית-החולים עד צאת השבת ולהסדיר את התשלום עבור הביקור עם צאת השבת.

אם יש תלונות של אזרחים, הרי בשביל מה יש סגן שר שיש לו רגישות לנושא הזה?

משה גפני (יהדות התורה):

אולי כדאי לרענן את ההוראות.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מוכן, אין שום בעיה. בעקבות שאילתא שעלתה פה לגבי הסדרי ביקורים בערבי שבתות ובמוצאי שבתות, הוצאנו הנחיות לשנות את השעות עבור אנשים דתיים. ברוך השם זה מיושם. גם בזה אין בעיה, אני אתן עוד הפעם הוראה.

עיקור כפוי בנשים מפגרות

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר הבריאות ביום ד' בכסליו התשנ"ח (3 בדצמבר 1997):

בעיתון "מעריב" פורסם, כי מתבצע בחשאי עיקור כפוי בנשים מפגרות בבתי-חולים ובמרפאות, בדרך הנחשבת מקובלת מאז שנות ה-60.

רצוני לשאול:

1. האם העיקור שנעשה ידוע למשרד הבריאות?

2. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. למשרד הבריאות לא היה ידוע, טרם פרסום הכתבה, על ביצוע עיקור כפוי בנשים מפגרות.

2. מבחינה משפטית, בעיקרון, לאפוטרופוס החוקי על מפגר – הורה או אפוטרופוס ממונה – יש במידה רבה הזכות להחליט החלטות על טיפולים רפואיים, לרבות ניתוחים.

משרד הבריאות בוחן בימים אלה את האפשרות לחייב רופאים ובתי-חולים לקבל אישור מוקדם מבית-משפט לפני שתבוצע בקטין, פסול-דין או כל אדם שיש לו אפוטרופוס, פעולה רפואית פולשנית בלתי הפיכה, שאינה מיועדת לריפוי מחלה – כגון ניתוח עיקור – או טיפול בבעיה רפואית של המטופל, ובפרט כאשר קיים חשש שהמטופל מתנגד לטיפול או לא מבין באופן מהותי את משמעותו.

היו"ר ד' טל:

תשובה על שאילתא מס' 2021 של חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה, בנושא אשפוז פסיכיאטרי של קטינים. תשובה אחת על שלוש שאילתות, גם של חברת הכנסת דליה איציק, מס' 2064, וגם של חבר הכנסת פיני בדש, מס' 2067.

אשפוז בני-נוער בבתי-חולים פסיכיאטריים

חבר הכנסת נ' דהן שאל את שר הבריאות ביום ד' בכסליו התשנ"ח (3 בדצמבר 1997):

מערכות הבריאות והמשפט אינן עומדות בדרישות חוק הנוער, כך טוען ראש שירותי בריאות הנפש במשרדך. לא אחת מאושפזים נערים בבתי-חולים פסיכיאטריים ללא הצדקה ורק בגין העדר מסגרות חלופיות. רצ"ב ידיעה בנושא.

רצוני לשאול:

1. האומנם כך?

2. בכמה מקרים לשנה מדובר?

3. מה ייעשה בנדון?

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את שר הבריאות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

בשנים האחרונות נרשמה עלייה הדרגתית במספר האשפוזים הפסיכיאטריים של קטינים. גם כאשר ועדות האשפוז לא מוצאות צורך לאשפוז פסיכיאטרי, נשארים הנערים באשפוז בשל מחסור במקום חלופי.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לבעיה?

2. מה יעשה משרדך כדי למצוא מסגרות חלופיות?

3. מתי תסיים הוועדה הבין-משרדית בנושא את עבודתה?

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר הבריאות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

נמצא כי לעתים אין הצדקה לאשפוז בני נוער בבתי-חולים פסיכיאטריים, ואין אפשרות לחייב מסגרות חלופיות לקבל את הקטינים לטיפול.

רצוני לשאול:

1. האם בשל בעיות ארגוניות ותקציביות נחרץ גורלם של אותם נערים?

2. מדוע אין אפשרות לחייב מסגרות חלופיות שיקבלו אותם נערים לטיפול?

3. מה היא עמדת משרדך בנדון?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הפעם חבר הכנסת בדש יקשיב. דרך אגב, קראתי תשובה כשהיית פה, ואפילו לא ידעת שאני עונה לך על שאלה לגבי הירקון. אם תרצה אחר כך – – –

היו"ר ד' טל:

הוא היה עסוק ברב באר-שבע.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

מפתיע אותי שחברת הכנסת דליה איציק לא נמצאת פה, כי היא בדרך כלל נמצאת.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' טל:

השאלתא נקראה, התשובה נקראה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בזמן שאתה פטפטת, ואני מצטער מאוד.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' טל:

אדוני, אתה נמצא בדיוק במקום שאתה לא צריך לשבת בו. לו ישבת פה, לא היה מי שיתווכח אתך.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — — האם הוא רב או לא רב?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת פני בדש.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הדתיים האלה תמיד אשמים, תמיד הדתיים האלה.

היו"ר ד' טל:

ועוד הש"סניקים האלה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לכל השאלות – לפחות בעשר השנים האחרונות לא נרשמה עלייה בשיעור האשפוזים הפסיכיאטריים של קטינים במדינת ישראל. משרד הבריאות מודע לבעיה של קשיי השחרור של בני נוער אשר לא ניתן להחזירם לקהילה ומציאת מסגרות חלופיות עבורם, חבר הכנסת דהן.

עם זאת, ראוי לציין כי מספרם של קטינים אלה ירד באופן משמעותי במהלך שלוש השנים האחרונות, וזאת בזכות פיתוח והפעלת מסגרות פנימייתיות על-ידי משרד העבודה והרווחה. כיום – אנחנו מודים בכך – עדיין חסר מענה חלופי לכ-30 ילדים ובני נוער אשר ממשיכים לשהות במסגרות רפואיות או נמצאים בסידור בלתי הולם בקהילה. מודה ועוזב.

האחריות לפיתוח מסגרות פנימייתיות חלופיות לאשפוז ולהפעלתן הינה של משרד העבודה והרווחה.

משרד הבריאות, על כל מערכותיו המקצועיות, עושה כל אשר לאל ידו כדי למצוא את המסגרות ההולמות נערים אלה, על מנת שתהיה אפשרות לשחררם מאשפוז. נוסף על מחסור במסגרות כאלו, אין משרד הבריאות יכול לחייב את המסגרות הקיימות לקבל את הנערים לסידורים מוסדיים כאלו או אחרים.

לאחרונה נערכים מגעים בין שני המשרדים להפעלה משותפת של מוסדות חלופיים לאוכלוסיית התפר.

כיום פועלת ועדה בין-משרדית בנושא – בריאות, רווחה, משפטים וחינוך – בראשותה של עורכת-הדין יהודית קראפ, או קרפ, סליחה.

היו"ר ד' טל:

קרפ.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הוועדה מנסה לקדם את הנושא הרגיש בהציעה להפעיל ועדות מחוזיות קבועות לילדים ונוער, אשר במסגרת אחריותן יצטרכו לעקוב אחר ביצוע ההמלצות ולקדם את פיתוח החלופות הפנימיות לאשפוז.

אם דיברתי מהר, התשובה היא, שאכן יש עד היום כ-30 בני נוער שאין להם חלופות אחרות שבהם הם יוכלו לשהות, והם אכן צריכים להיות במקומות אחרים, אבל יש אפשרות לשלוח אותם לרחוב. הם לא מתאימים להיכנס למוסדות אחרים, ולכן עד שמשרד העבודה והרווחה ימצא להם פתרון, אנחנו מחזיקים אותם בינתיים – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת נסים דהן, בקצרה, ואחריו – חבר הכנסת פני בדש גם הוא בקצרה, וסגן השר ישיב על שתי השאלות הנוספות.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, תודה. ידידי סגן השר, אני חושב שהכשל מתחיל במשרד החינוך, לאו דווקא במשרד הבריאות, ואני תיכף אגיע למשרד הבריאות. במשרד החינוך לא פעם אחת ולא פעמיים אובחנו תלמידים ברמת פיגור כזו ואחרת, כשאחר כך התברר למפרע שהם לא היו צריכים לא כיתות טיפוליות ולא כיתות מיוחדות, אלא היו להם הפרעות אחרות, שעל-ידי טיפול תרופתי או פסיכולוגי יכלו בהחלט לשחרר אותם מאותה סטיגמה של כיתה טיפולית.

מה שקורה הוא, שאחרי שיש סטיגמה כזאת של כיתה טיפולית, כשהבחורצ'יק הזה מתבגר ונהיה לנער, המסגרת הטיפולית היא בבית-חולים פסיכיאטרי, כהמשך לאותה טעות במחלקת החינוך. לכן, אדוני השר, אומנם הפנית, אדוני סגן השר – – –

היו"ר ד' טל:

שר בעתיד, בסדר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא נפגע, זה בסדר.

נסים דהן (ש"ס):

אומנם הפניתי את השאילתא לשר הבריאות, אבל לאור התשובה שקיבלתי – הבעיה רק מחריפה יותר.

היו"ר ד' טל:

בקצרה, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

כי אם אין לנו מסגרות לאותם נערים, שלצערנו הרב לא צריכים להיות באותן מסגרות של טיפול פסיכולוגי – – –

היו"ר ד' טל:

הבעיה ברורה, חבר הכנסת דהן. הבהרת הבהר היטב.

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש, על העזרה. יש לנו תוספת במשרד החינוך, תוספת במשרד העבודה והרווחה של מחסור במקומות, אז הבעיה הוכפלה והושלשה.

היו"ר ד' טל:

תודה. חבר הכנסת פני בדש, בבקשה שאל את השאלה הנוספת, וסגן השר ישיב.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, מאחר שבשאלתא הראשונה הייתי עסוק בהסברים על גודלו ועוצמתו של רב לעיר כזו או אחרת, החמצתי את התשובה. אני מצרף את השאלה הזו לשאלה הקודמת.

באסון הגשר קפצו חבר'ה רבים ואזרחים להציל את החיילים ואת הנפגעים, וחלק מהם כנראה גם שתו קצת או באו במגע עם מי הירקון. האם הוזמנו האנשים האלה לבדיקה, והאם יש איזה מעקב אחרי אותם אנשים שבסך הכול רצו להציל חיי אדם, ואולי עכשיו סיכנו את עצמם?

היו"ר ד' טל:

תודה, אדוני. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אכן בבדיקה שקיימתי גם היום באשר להמשך מעקב, עד היום ממשיכים לזמן אותם אזרחים, חיילים, שוטרים וכל מי שהשתתף אז במפעל ההצלה מתוך מסירות נפש עילאית. כולם ממשיכים להיבדק ולהיות במעקב רצוף. בינתיים, לפי מה שידוע לנו, הכול בסדר. סתם כך לסיכום התשובה שעניתי לגבי הירקון, נתנו את כל האזהרות, הן למשרד החינוך ולמשרד לאיכות הסביבה, וכולם מודעים לכך שיש אזורים בירקון שהם מאוד מסוכנים לקיט ולשיט ואסור לבוא שם במגע עם המים. תוכל לקרוא את התשובה כולה יותר מאוחר.

לשאלתו של חבר הכנסת דהן לגבי אחריות משרד החינוך – שם מתחיל הכשל. אם כן, ראוי להעביר נוסח של שאלתא, כפי שהעלית פה, לשר החינוך שיוכל להשיב לגבי הכשל במערכות המתפתח כבר בילדות. אני יכול להשיב רק על ענייני משרדי. תודה.

שירותי בריאות השן ברשויות המקומיות

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את שר הבריאות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

פורסם, כי ב-65% מהרשויות המקומיות במדינה אין שירותי בריאות השן במערכת החינוך, אף-על-פי שהשירות מסובסד על-ידי משרדי החינוך והבריאות.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים ידועים למשרדך?

2. האם קיימת מערכת בקרה ופיקוח להפעלה ולסבסוד השירות על-ידי הרשויות המקומיות?

3. כיצד יפעל משרדך להרחבת השירות לכלל הרשויות המקומיות?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. השירות לבריאות השן לתלמיד מסובסד על-ידי משרד הבריאות בלבד. משרד החינוך לא משתתף.

טרם קיבלנו את תוצאות הסקר הזה, אך העובדות ידועות לנו.

2. כאמור, השירות אינו מסובסד על-ידי הרשויות המקומיות, אף-על-פי-כן, קיימת מערכת בקרה ופיקוח להפעלת השירות, הכוללת – א. רישוי מרפאות השיניים ברשויות מקומיות לפי תקנות מרפאות שיניים של תאגידים; ב. הנחיות מפורטות לניהול השירות; ג. מתן אישור לגביית אגרת בריאות השן לרשות מקומית; ד. מתן סיוע לרשות המקומית, שמותנה בהפעלת השירות על-פי הנהלים ובקבלת דיווח תקופתי.

3. באילוצים התקציביים ובמשאבים הקיימים, וכל עוד השירות לא מסובסד על-ידי הרשויות המקומיות, אין בעתיד הנראה לעין שום אפשרות להרחבת השירות. למותר לציין, כי משרד הבריאות מעודד רשויות מקומיות לתת שירות חשוב וחיוני זה.

שימוש ב"טקסול" לטיפול בסרטן השד

חבר הכנסת ר' ריבלין שאל את שר הבריאות ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

יותר מ-800 נשים נפטרו בשל מחלת סרטן השד. המחלה מטופלת בכימותרפיה, הגורמת תופעות לוואי קשות, כתוצאה מהשימוש בתרופה "אדריאמיצין". קיימת תרופה שאינה גורמת תופעות לוואי, "טקסול", אך משרד הבריאות אינו מאשר אותה.

רצוני לשאול:

1. האם אכן מונע המשרד את השימוש ב"טקסול" כתרופה ראשונה לסרטן השד? אם כן – מדוע?

2. האם המשרד מעדיף את ה"אדריאמיצין" משיקולים תקציביים?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד הבריאות אינו מונע את השימוש ב"טקסול". הטיפול ניתן על-פי שיקול דעת רפואי של הרופא המטפל בחולה.

עם אישור התרופה והכללתה בסל הבריאות לא תהיה גם בעיה מבחינת מחויבות הקופות לספק ולממן תרופה זו.

2. משרד הבריאות אינו מעדיף את ה"אדריאמיצין".

כאמור לעיל, השיקול היחיד שאמור להנחות את הרופא הינו השיקול הרפואי.

הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון – הצבעה גלויה); הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה

(תיקון – הצבעה גלויה)

(הצעות קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנו עוברים להמשך סדר-היום: הצעת חוק פרטית פ/1780, הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון – הצבעה גלויה) והצעת חוק פ/1734, הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הצבעה גלויה), של חברי הכנסת אברהם הירשזון ודוד מגן. בבקשה, אדוני, חבר הכנסת דוד מגן.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, לכאורה אנחנו דנים בחוק-יסוד: מבקר המדינה, אך למעשה – ותבינו זאת בהמשך דברי – אנחנו מדברים על הצורך לשרש, לעקור מן השורש את הפרגוד השחור הנכנס מדי פעם לאולם המליאה ואת התמונה המשונה והמוזרה, שעיני כל העם נישאות אל הכנסת, וחברי הכנסת, כמעט בהתגנבות יחידים, מסתתרים בזה אחר זה מאחורי הפרגוד ומביעים את דעתם.

ראוי שהעם ושולחי הנבחרים ידעו ויקבלו דין-וחשבון מחבר הכנסת על כל הצבעה והצבעה שלו. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, ולהדגיש זאת במיוחד בפני חברי הכנסת החדשים בכנסת הארבע-עשרה, כי בכנסת השלוש-עשרה עברנו רף גבוה מאוד, לדעתי הרף הגבוה ביותר בכל מה שקשור בשאלה – בחירות חשאיות או גלויות במליאת הכנסת.

עלתה בזמנה שאלה בכנסת השלוש-עשרה, האם ההצבעה על הסרת חסינות של חבר הכנסת על-פי המלצת ועדת הכנסת צריכה להיעשות בהצבעה חשאית או גלויה, עניין רגיש ביותר, עניין שחברי כנסת כמעט חורצים את גורלו של אחד מחברם. לאחר דיונים מורכבים – ואני חייב להודות שהם היו מעניינים – הוחלט שההצבעה תהיה גלויה. או-אז החליטו כמה חברי כנסת, ולי היה הכבוד להימנות עמם, לפתוח ביוזמה ולהתייחס לחוק בתי-המשפט, לחוק הדיונים, לחוק הקאדים, לחוק בתי-הדין הדתיים הדרוזיים, וכמובן עוד לשני חוקי-יסוד – חוק-יסוד: נשיא המדינה וחוק-יסוד: מבקר המדינה. אלה החוקים אשר עדיין טומנים בחובם שיטה ארכאית של הצבעה חשאית במליאת הכנסת.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת מגן, למה לא הצבעתם בחוק-יסוד – – – ?

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

תיכף אסביר מדוע. הדיון הגיע בזמנו לוועדת החוקה, והתפתחו דיונים ערב הישיבות בוועדה; גם ועדת הכנסת וגם ועדת החוקה דנו בעניין. התפתחו דיונים מעניינים, ומסיבות שונות הדיונים הללו לא נסתיימו.

אני רוצה להקדים ולהרגיע את חברי הכנסת. שמחתי לשמוע שבקואליציה העניקו חופש הצבעה. גיליתי לתדהמתי – אולי זאת סיבת קוצר הנשימה, שכן התרוצצתי רגע לפני ההצבעה – שהאופוזיציה החליטה להתנגד. נפגשנו לפני דקות ספורות אצל יושב-ראש הכנסת, התפתח דיון מעניין, ועל רקע אותו דיון – קודם כול, אני מודיע לחברי הכנסת, לא מדובר על הבחירות הרלוונטיות, לא מדובר על הבחירות – עוד ידבר על זה חבר הכנסת אברהם הירשזון, יוזם הרעיון לגבי חוק-יסוד: נשיא המדינה, ואני מדבר על עניין מבקר המדינה – לא מדובר על התקופה הרלוונטית, מדובר על העיקרון, גם אם הוא יחול בעוד חמש שנים, וכמובן בתיאום ובעצה אחת, בוודאי בין הקואליציה ובין האופוזיציה, שעל הנושא הזה ינצח יושב-ראש הכנסת. מדובר, ואני מדגיש בפני חברי הכנסת – – –

הרב דהן מבקש שאלה, אם היושב-ראש מרשה – – –

נסים דהן (ש"ס):

אני מבקש רשות דיבור.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא ממני.

נסים דהן (ש"ס):

אני הצבעתי ליושב-ראש.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

מדובר כאן על העיקרון, שחבר הכנסת צריך ליתן דין-וחשבון לשולחיו. הדין-וחשבון בתקופה המודרנית, כאשר התקשורת מפותחת, כאשר הדיונים במליאת הכנסת מסוקרים על-ידי התקשורת, חלק מהדיונים גם בשידורים ישירים בערוצי הטלוויזיה השונים, העם צריך לראות מה נציגיו עושים, ונציגיו צריכים למסור דין-וחשבון ביושר ובאומץ לב.

חברי הכנסת, הפרדוקס הוא – בעיון בתקנון הכנסת תראו, כי בוועדות הכנסת, באותן ועדות "נסתרות" בקומה הראשונה, אשר בהן, בלא שמקבלים החלטה מפורשת, הדיונים למעשה צריכים להיות דיונים סגורים, אלא אם כן יש החלטה מפורשת לפתוח את הדיון בוועדה. שם, הן בדיונים הפומביים והן בדיונים הסגורים, אין, לא תמצאו בתקנון אפשרות להצבעה חשאית, כל ההצבעות הן הצבעות גלויות. הפרדוקס, כפי שהתחלתי לומר, כאשר אתה עולה מקומה ראשונה לקומה שלישית, למליאה, שצריכה להיות פתוחה לעיני כול, אני נתקל בכמה מקרים, ומניתי את ששת המקרים שבהם ההצבעה היא חשאית.

אם כן, חברי הכנסת, אני מבקש לשכנע אתכם להשתתף במסע של תיקון ששת הנושאים: חוק-יסוד: מבקר המדינה, שעליו אני מדבר; חוק-יסוד: נשיא המדינה, שעליו ידבר בהמשך ידידי, חבר הכנסת הירשזון; וחוק בתי-המשפט, חוק הדיינים, חוק הקאדים וחוק בתי-הדין הדרוזיים. בהתייחסות לכל הדברים הללו, ואני מעריך שהנושא יאריך הרבה מאוד זמן, לאחר דיונים מורכבים ומעניינים, כשתושלם המלאכה, אותו פרגוד נסתר המחכה כאן בירכתי אולם המליאה ומוכנס הנה מדי פעם ומסתיר אותנו מפני בוחרינו, אותו פרגוד ייעלם וההצבעות כולן תהיינה הצבעות גלויות.

אני חייב, לפי התקנון, להתייחס גם לחוק הספציפי הראשון שבחרנו לקבוע בסדר-היום – וקבענו, וכתב חברי הפעיל, חבר הכנסת אברהם הירשזון, ואני הצטרפתי אליו, כי לאחר שהכנסת השלוש-עשרה קבעה כי גם ההחלטה על נטילת חסינות של חברי כנסת תהיה בהצבעה גלויה ולא חשאית, ראוי להשלים את הצעד ולסלק את הפרגוד ממליאת הכנסת.

בחירת מבקר המדינה היא עניינו של הציבור, התובע לדעת כיצד הצביעו נציגיו בכנסת בעת בחירת מבקר המדינה. בהצבעה חשאית בבחירת מבקר המדינה יש משום פגיעה בזכות הציבור לדעת ובחובת חבר הכנסת למסור וליתן דין-וחשבון לבוחריו.

חברי הכנסת, אני חוזר ומדגיש ומתחייב, בשם חבר הכנסת אברהם הירשזון ובשמי: אנחנו לא נקדם את החקיקה, כדי שהיא לא תהיה רלוונטית בחודשים הקרובים בבחירת הנשיא ובבחירת מבקר המדינה ב-1998. מדובר במישור העקרוני. ובבחירת המישור העקרוני, יש לנו זמן, בפורום שעליו דיברתי, לדון בעניין, להפוך בו ולקבל את ההחלטה החכמה, שתכליתה היא סילוק הפרגוד ממליאת הכנסת. כאשר אנחנו דנים בחוק אחר חוק; העניין מורכב משישה צעדים שונים, הצעד הראשון מונח בפניכם בהצבעה על הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה.

היו"ר ד' טל:

תודה. חבר הכנסת דהן, הערה קטנה, עדיין רלוונטית? לא רלוונטית.

נסים דהן (ש"ס):

מה לא רלוונטית? אני ביקשתי להסיר.

היו"ר ד' טל:

סליחה. מישוהו אחר ביקש לפניך, חבר הכנסת כץ.

ראשית אני רוצה להודיע, שלממשלה אין עמדה בנושא. מסר זאת שר המשפטים.

חבר הכנסת כץ מבקש להסיר. בבקשה, חבר הכנסת כץ, חמש דקות.

יוסי כץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קודם כול, אני רוצה לברך את חבר הכנסת מגן, אני מניח שההודעה שלו היא גם על דעתו של חבר הכנסת הירשזון, על כך שהוא הצהיר בהגינותו, שאין לו כוונה להביא לתיקון החוק עכשיו, ערב בחירת נשיא או ערב בחירת מבקר מדינה חדש. אני חושב שזה ראוי לברכה, ואני באופן אישי, כיושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה, גם אם החוק יתקבל בקריאה טרומית ויעבור לוועדה, אני מניח שאתייחס לכך בהתאם.

אני חושב, שדווקא העניין העקרוני מחייב אותנו להתנגד להצעה. יש להתנגד להצעה משום שאסור לגזור גזירה שווה לגבי כל התפקידים שבהם מדובר. אינני רואה באופן אוטומטי פסול בפרגוד, כי לפעמים הדבר נדרש. כאשר אנחנו מדברים על מוסד מבקר מדינה, חייב להיות ברור שעצמאות המבקר היא היסוד הראשון במעלה. אסור, בשום פנים ואופן, שיהיה לנו מבקר מטעם. מבקר מטעם זה דבר גרוע מאוד. אחת הדרכים להבטיח את עצמאותו של מבקר המדינה, לעניות דעתי, גם כדי להבטיח את עצמאותו של נשיא המדינה – אנחנו מדברים כרגע על מבקר המדינה – אחת הדרכים להבטיח עצמאות היא ההצבעה החשאית.

אין, בשום פנים ואופן, דין הכללים שקבענו לגבי חסינות חברי כנסת כדין הכללים שנוגעים למבקר המדינה. כולנו יודעים, שאת כללי ההצבעה לגבי חסינות חברי הכנסת, או יותר נכון הסרת חסינותם, קבענו אחרי שעברנו מבחנים מספר וקיבלנו את הציון "נכשל". והביקורת הציבורית הביאה לידי כך, שמקיר אל קיר היתה הסכמה שצריך לשנות את הכללים ואי-אפשר לחזור ולפעול לפי אותם כללים שהביאו אותנו למבוכה, הייתי אומר מאוד לא נעימה, מבחינת מעמדנו כחברי כנסת, כשומרי שלטון החוק והמינהל התקין. ולכן, אסור, בשום פנים ואופן, ללמוד גזירה שווה מעניין החסינות לעניין בחירת מבקר המדינה.

יותר מזה אומר לכם – לא נכשלנו. בעוד נכשלנו בעניין החסינות, לא נכשלנו, לא בבחירת נשיא המדינה בשנים עברו, ולא נכשלנו בבחירת מבקר המדינה, ובמקרה הזה מבקרת המדינה.

שבח וייס (העבודה):

כאשר היתה הצבעה חשאית, היו לנו 124 קולות.

יוסי כץ (העבודה):

אני זוכר את זה, זה מילתא דבדיחותא, אני זוכר את הספירה ההיא.

היו"ר ד' תיכון:

יש גם אנשים שטועים בהצבעה אלקטרונית.

שבח וייס (העבודה):

אתה יודע למה.

היו"ר ד' תיכון:

אני לא יודע למה, אבל זאת עובדה.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אנחנו דנים כרגע בהצבעה אישית.

היו"ר ד' תיכון:

גם בהצבעה אישית היו טעויות, אם אתה זוכר.

שבח וייס (העבודה):

או שמבקשים לתקן כעבור שבועיים.

יוסי כץ (העבודה):

לא נכשלנו בבחירת נשיא המדינה ולא בבחירת מבקרת המדינה. יותר מזה אומר לך, לפחות במקרה אחד, עד כמה שזכור לי, בבחירת נשיא המדינה, היתה כאן התמודדות רצינית מאוד, היא לפחות נתנה ביטוי לרצונם האמיתי של חברי הכנסת. לכן, במיוחד כאשר אנחנו מדברים על מבקר המדינה, העצמאות שלו היא דבר מאוד חשוב, ולכן יש לשמור על כללי הבחירה החשאית.

אגב, ייתכן מאוד, שכתוצאה מהעובדה שיש בחירה חשאית של מבקר המדינה, דאגו אלה שהביאו בפני הכנסת את בעל התפקיד הזה, במקרה האחרון את מבקרת המדינה, ואני מקווה גם במקרה הקרוב שיבוא בעוד שבועות מספר או חודשים, טרחו והביאו מועמדים עצמאים, מועמדים בעלי כושר שהוכר על-ידי הציבור, הוכיחו את עצמם בעבודת הביקורת העצמאית והבלתי-תלויה, אנשים משכמם ומעלה מבחינת הנתונים והכישורים שלהם, שכל הציבור סמך עליהם, סומך עליהם, מוקיר ומעריך אותם.

אינני בטוח שכאשר ההצבעה לא תהיה מאחורי פרגוד אלא זאת תהיה הצבעה גלויה, יתאמצו כל כך אלה שיוזמים להביא את המועמדים להביא לנו מועמדים בעלי שיעור קומה, בעלי יושר, שמקרינים אמינות וזוכים לאהדה ציבורית, לאמון הציבור, ועקב כך מסוגלים למלא את תפקידם ללא דופי.

שבח וייס (העבודה):

ברשות היושב-ראש, אני רוצה להזכיר – – –

היו"ר ד' תיכון:

מהמיקרופון. הנושא חוצה מפלגות.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד על שאפשרת לי להציג שאלה לחבר הכנסת יוסי כץ, לא שאלה, פשוט להזכיר מה קרה כאן. בזמננו בחרנו את מבקר המדינה בוועדת הכנסת, ושם ההצבעה היתה גלויה. זאת אומרת, שכל המעבר למליאה בא לעשות דמוקרטיזציה פעמיים; פעם אחת – כל חברי הכנסת, פעם שנייה – על-ידי החשאיות להעניק חופש, כי יכול להיות, לפעמים, מועמד מפלגתי ודברים כאלה.

היו"ר ד' תיכון:

מה דעתך שעל-פי העיקרון של המציעים הבחירות לכנסת תהיינה גלויות?

שבח וייס (העבודה):

בדיוק; אפשר ללכת הלאה כך. חברים, יש דברים שבהם החשאיות מבטיחה את הדמוקרטיה. העניין נדון כבר במאות ספרים וכן הלאה, אבל אנחנו, פה, בכנסת, עשינו את המעשה – גם להרחיב את המסגרת וגם למנוע לחצים שהיו בהצבעה גלויה בוועדת הכנסת. זה עומד בסתירה מוחלטת לעקרונות הדמוקרטיה. ההצעה עומדת בסתירה מוחלטת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גדעון עזרא. אחריו – חבר הכנסת דוד מגן.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אני תוהה ושואל, יש השקפות לכאן ולכאן. הייתי רוצה שהנשיא ידע שהוא נבחר על-ידי הכנסת ולא על-ידי 61 או 68 אנשים מסוימים לגמרי, משום שאז, לפי דעתי – – –

יוסי כץ (העבודה):

לא על הנשיא מדובר.

היו"ר ד' תיכון:

מדובר על מבקרת המדינה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דוד מגן דיבר על כך שזה חלק, ואם אתה רוצה אני אגיד, גם מבקרת המדינה: 1. מבקרת המדינה נבחרה על-ידי הכנסת ולא על-ידי אנשים מסוימים; 2. אנחנו רק בשר ודם. נניח שמבקרת המדינה נכנסה לתפקידה, האם זה לא ישפיע על כל אחד ואחד מאתנו, אם היינו בתפקיד של מבקר המדינה, תלונתו של זה תיבדק היטב, תלונתו של זה תיבדק פחות טוב? אני שואל, אין לי תשובה על העניין הזה, אבל אני חושב שצריך – – –

היו"ר ד' תיכון:

אני מוכרח לומר לך, שהייתי בין היחידים שהצביעו נגד מבקרת המדינה בפעם הראשונה שהיא נבחרה, ואני לא חשבתי לרגע שהיא מפלה אותי לרעה – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אבל זה יכול לקרות.

היו"ר ד' תיכון:

היא הזכירה לי את זה כל החיים, כי אמרתי שאני הצבעתי נגד בשל בעיית הגיל, ואכן כשלתי; טעיתי. מכל מקום, אמרתי, ולא הפלו אותי לרעה. להיפך. יש מי שאומר – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

יכול להיות גם להיפך.

יוסי כץ (העבודה):

אני אסיים. רק הצבעה חשאית, בחירה חשאית, תבטיח, שהמועמד לתפקיד הזה ייבחר ללא מורא, ללא משוא פנים, ויהיה בעל איכות כזאת שתבטיח שהביקורת תישאר עצמאית ותהיה ברמה הגבוהה ביותר.

מלה אחרונה. אם יתברר שיש, כתוצאה מכך, רק מועמד אחד, בהחלט יש מקום לשקול אפשרות של הצבעה גלויה. זה, בהחלט, נושא שמצריך עיון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דוד מגן ישיב. בבקשה.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לידידי יושב-ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, ועדה אשר גם ליושב-ראש היתה הזכות וגם לי היתה הזכות לעמוד בראשה, כי אני מסכים, שהניסיון בהצבעה החשאית לבחירת מבקר המדינה, הצבעה כפי שבוצעה לפני עשר שנים וכפי שבוצעה לפני כחמש שנים – הניסיון היה מוצלח ביותר. מבקרת המדינה גברת מרים בן-פורת הוסיפה ממד מיוחד למוסד מבקר המדינה, ונדמה לי שעוד מוקדם להעריך את התרומה הגדולה שהיא תרמה לכל הערך הנקרא ביקורת המדינה ונציבות תלונות הציבור.

אבל לא זה העניין. חבר הכנסת שבח וייס הזכיר, שלפני כן היתה הצבעה בוועדה. הזכרתי בנאום הראשון שהצבעה בוועדה פירושה הצבעה גלויה והדגשתי את הפרדוקס. אבל אני רוצה לחזור ולדבר במישור העקרוני. חברי הכנסת, אין ספק שהסוגיה הזאת מורכבת, ועובדה היא שהיא מעוררת עניין. יש פנים לכאן ולכאן. על דבר אחד אין ויכוח בינינו – שראוי לבדוק את הנושא. על כן אני חוזר ואומר, שרצויה העברת הנושא לדיון בוועדה תוך תיאום, פיקוח ומעורבות מיוחדת של יושב-ראש הכנסת, כי מדובר כאן על שישה פרקים שונים, שישה מקרים שונים שבהם מכניסים את הפרגוד למליאה, תוך התעלמות מהבחירות הקרובות בחודשים הקרובים הן למבקר המדינה והן לנשיא המדינה. מדובר במישור העקרוני לטווח הרחוק יותר.

אנחנו נעשה את הדברים בהתייעצות, בעצה אחת, לא ניחפז בחקיקה; אפשר גם לא להשלים אותה בכנסת הזאת, לפחות להגיע לקריאה ראשונה. אבל על דבר אחד אין ויכוח – שראוי לערוך דיון או מערכת דיונים יסודיים בסוגיה הזאת, וכדי לאפשר את הדיונים הללו בוועדות ובפורומים שדיברתי עליהם, אני מבקש לאשר את הצעת החוק בקריאה מוקדמת. אני צריך כאן את עצתו של היושב-ראש. בנושא הזה, אדוני יושב-ראש הכנסת, אני חושב שמוטב להעביר את הדיון לוועדה, אולי אפילו לוועדה מיוחדת, לוועדת הכנסת; היא תקבע ועדה מיוחדת, ואם היושב-ראש חושב – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא, זה כבר נוהל אחר. אני מוכן שתהפוך זאת להצעה לסדר-היום ואז יתקיים דיון במליאה, אם אתה רוצה.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אברהם הירשזון, ברשותך, לי אין התנגדות. נערוך קודם דיון במליאה – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

על שני החוקים.

יוסי כץ (העבודה):

על שני החוקים. בסדר.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

אני מקבל את ההצעה של חבר הכנסת שבח וייס ושל יושב-ראש הכנסת שהבטיח לי להיות מעורב בעניין ולהפוך את ההצעה להצעה לסדר-היום. אחרי הדיון במליאה – – –

היו"ר ד' תיכון:

הדיון יהיה בתוך שבועיים ימים.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

היושב-ראש אומר שבתוך שבועיים. אני מעריך ומוקיר את זה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת החוק הופכת להצעה לסדר-היום – – –

קריאה: גם את נשיא המדינה.

היו"ר ד' תיכון:

איפה ההצעה?

יוסי כץ (העבודה):

עמוד 3, הצעת חוק פ/1734.

היו"ר ד' תיכון:

יש שני חוקים של שני האדונים. הצעת חוק-יסוד: מבקר המדינה (תיקון – הצבעה גלויה) והצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הצבעה גלויה). שתי ההצעות האלה הופכות הצעות לסדר-היום והבקשה לגביהן היא לקיים דיון במליאה. מי בעד קיום דיון במליאה בשתי הצעות החוק שהפכו הצעות לסדר-היום? הדיון ייתקיים בתוך שבועיים ימים. תודה. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום – 19

נגד – 8

נמנעים – 2

ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 19, נגד 8, שני נמנעים, ההצעות יידונו במליאה בתוך שבועיים ימים. תודה רבה.

הצעת חוק פיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר (תיקוני חקיקה), התשנ"ז-1997

(הצעת חברת הכנסת נ' בלומנטל)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק פ/1436 – פיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר (תיקוני חקיקה), התשנ"ז-1997. חברת הכנסת נעמי בלומנטל – מן המקום.

חבר הכנסת פורז, לא הבנתי למה הצבעת נגד.

אברהם פורז (מרצ):

נמנעת.

היו"ר ד' תיכון:

נמנעת, אבל שם היו אורות אדומים.

רן כהן (מרצ):

זה אני.

היו"ר ד' תיכון:

למה?

רן כהן (מרצ):

משום שאני חושב שזה בא להתיר הצבעה גלויה בעניין הזה – – – זה בא למנוע לחצים על מבקר המדינה.

היו"ר ד' תיכון:

הבנתי. אבל, רצינו לנהל כאן דיון בעניין.

רן כהן (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. חברת הכנסת בלומנטל, בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

-- --

היו"ר ד' תיכון:

חשבתי שגם אתה הצבעת. לא הבנתי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בואו ניגש לעניין חקיקתי שהוא חשוב מאוד ואני בטוחה שכל חברי הכנסת יתמכו בו. מדובר בפיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר של אותו אדם שעצרו אותו או אסרו אותו שלא כדת ולא בצדק בשל תלונות שווא והוא יצא זכאי.

היו"ר ד' תיכון:

אם לא עצרו אותו אלא הגישו נגדו כתב אישום והוא יצא זכאי?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

גם במקרה כזה. אבל, אנחנו צריכים לדבר על ימי מעצר וימי מאסר ופגיעה בשמו הטוב.

היו"ר ד' תיכון:

לא. אני מרחיב ושואל.

אברהם פורז (מרצ):

מי שזוכה, גם היום יכול לקבל פיצויים.

היו"ר ד' תיכון:

לא. הוא מקבל סכום נמוך ביותר, סכום מצחיק.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

בדיוק. הצעת החוק הזו באה בדיוק לענות על כך שסכום הפיצויים שמקבלים היום, אם מקבלים, הוא ממש סכום מגוחך.

אני מברכת את הממשלה על כך שהסכימה לתמוך בהצעת חוק זו. בדיוני הוועדה, שיתקיימו, אני מבינה, בוועדת החוקה, חוק ומשפט, אנחנו נוכל לדון בעניין גובה הפיצויים הראויים. אני מאמינה, ששום פיצוי איננו ראוי. הצעת החוק הזו באה בעקבות עוול עצום שנעשה לאשה, גננת, עליזה שלוס, שילדיה נאבקים עד היום על טיהור שמה. היא נקלעה למצב נפשי קשה והיא לא מוצאת עבודה מאז הוכפש שמה וישבה במאסר, וכל זאת בשל אשמת שווא. היא איננה יחידה ואיננה בודדה במצבים האלה. לכן, אני באמת מברכת את הממשלה שנותנת את ידה לפחות לתת פיצוי-מה על העוול שנגרם. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת שחל מנצל את העמדה הפנויה. בבקשה.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הכוונה של הצעת החוק של חברת הכנסת נעמי בלומנטל רצויה ואנושית. אני רק רוצה לציין, שיש בה בעיות. חבר הכנסת פורז הזכיר את התיקון הקיים בחוק. היה לי באמת הכבוד, לפני קרוב ל-12 שנה, להגישו. גם היום ניתן יהיה לשלם פיצויים, אבל מתי? אם התלונה היא תלונת שווא שהיה בה זדון, וזה קורה. במקרה הזה, כפי שאת מציעה, למעשה מי ישלם את הנזק? המדינה צריכה לשלם. לא יהיה אפשר לבוא ולקבוע קביעה גורפת, שבכל מקרה שעציר נעצר ושוחרר הוא יהיה זכאי לפיצויים.

יש דבר נוסף – הוא צריך להוכיח, שנגרם לו נזק.

אני הייתי מציע לחברת הכנסת נעמי בלומנטל – והנושא בהחלט ראוי – שתסכים להעביר את הנושא כהצעה לוועדת החוקה לדיון רציני, אבל לא כהצעת חוק. הבעיה היא, מה ההצעה הזו תעשה. מבחינה משפטית, יש בה בעיות שאי-אפשר לקבל אותן.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

להערכת, בוועדת החוקה בהחלט אפשר יהיה – – –

היו"ר ד' תיכון:

טוב. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על הצעת חוק פיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר (תיקוני חקיקה), התשנ"ז-1997, בקריאה טרומית, כהכנה להעברה לוועדת החוקה, חוק ומשפט. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 16

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק פיצויים בשל ניהול הליך משפטי או מעצר (תיקוני חקיקה), התשנ"ז-1997, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 16, אין מתנגדים ויש נמנע אחד. ההצעה עוברת להכנה לקריאה ראשונה בוועדת החוקה, חוק ומשפט.

הצעת חוק המכר (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת א' זנדברג)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק המכר (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ז-1996; הצעת חוק פ/447. חבר הכנסת זנדברג, מה דעתך על המספר הגדול של כלי רכב שנגנבו, שפורסם היום – 145,000? זהו גידול של כ-25% בשנה האחרונה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני כבר אמרתי, שהתופעה של גנבת כלי רכב היא בבחינת הגשמה של הבטחת בחירות של שמעון פרס משנות ה-60 – רכב לכל פועל. הבעיה היא, שהפועלים בעזה – עם כלי הרכב שלנו. אבל, לא זו הצעת החוק שלי.

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הצעת החוק שלי נועדה לתקן ליקוי שקיים היום. אדם קונה רכב, ורובנו לא רוכשים אותו אצל סוחר אלא באמצעות מודעה בעיתון או איזו מודעה שמודבקת על כלי רכב. אדם שהלך ובדק בכל המקומות האפשריים – משרד הרישוי, רשם המשכונות, רשם החברות ומשרד התחבורה, ובירר ווידא ורכש את הרכב – אם יתברר שמסמכי הרכב הזה מזויפים או שהנתונים שנמסרו לו מזויפים, כתוצאה מכך חברת הביטוח שביטחה את בעלי הרכב המקורי יכולה לקחת את הרכב ממנו מכיוון שהוא לא קנה אותו על-פי תקנת השוק. בישראל תקנת השוק אומרת – רכישה, אך ורק באמצעות סוחר מכוניות. אני חושב, שזו לא תקנת השוק בישראל זה שנים רבות.

הצעתי היא לתקן ולקבוע, שאם אדם קנה את הרכב בדרך סבירה ועשה את כל הבדיקות, ומפורט בהצעת החוק אילו בדיקות הוא צריך לעשות, יראו את המצב כאילו הוא רכש אותו על-פי תקנת השוק והרכב יישאר בבעלותו.

היו"ר ד' תיכון:

מה קורה לבעלים הראשונים?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, בדרך כלל, הבעלים הראשונים מפוצים בכל מקרה.

היו"ר ד' תיכון:

הוא נדפק.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הבעיה הזו קיימת תמיד. בכל מקרה שבו – – –

היו"ר ד' תיכון:

מה אתה רוצה? אחד היה בעל רכב וגנבו אותו ממנו, ואחר כך הוא מוצא אותו אצל מישהו, ואתה מכריז על אותו "מישהו" כעל הבעלים החוקיים?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אסביר מדוע זה סביר, אדוני.

אברהם פורז (מרצ):

— — —

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ראשית, מדובר ברכב מבוטח. שנית, הפיקציה החוקית שקובעת שמי שקנה בתמורה ובתום-לב זוכה — — —

היו"ר ד' תיכון:

נניח שהיה לו ביטוח צד שלישי בלבד. האם הראשון מפסיד את מכוניתו?

אברהם פורז (מרצ):

— — — זה נכון גם אם הוא — — —

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ברגע שאדם קונה כלי רכב על-פי תנאי השוק בתמורה — — —

היו"ר ד' תיכון:

אני שואל אותך על-פי עקרונות הצדק, ולא כעורך-דין.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

על-פי עקרונות הצדק, הדבר חל לא רק לגבי כלי רכב, אלא גם לגבי יהלומים או נעליים. מי שרוכש דבר על-פי תנאי השוק ובתמורה, כלומר על-פי תקנת השוק ובתמורה, הופך לבעלים החוקיים. מכיוון שזה קונפליקט שהחוק היה צריך להכריע מי האדם שיישאר עם הרכוש, אדוני, במקרה שלנו החוק הכריע ורק אמר: כאשר אתה רוכש דרך סוחר – כן, וכשאתה רוכש דרך אחרים – לא. לדעתי, זה מצב לא סביר. שים לב לאפשרות ולעובדה שרוב כלי הרכב הנגנבים הם – – –

היו"ר ד' תיכון:

זה עושה שכל?

אברהם פורז (מרצ):

כן.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, אני חושב שיש בזה היגיון רב מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

איך?

אברהם פורז (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

נניח, שאתה תגנוב מחר את רכושי, תמכור אותו לצד שלישי ולי אין ביטוח, ואני מוצא את הרכוש.

צבי הנדל (מפד"ל):

לא.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, הבעיה חורגת מעבר להצעת החוק.

אברהם פורז (מרצ):

— — — אם

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

זאת הקביעה המשפטית בחוק המכר עוד מימי האנגלים לגבי כל פרט רכוש ולאו דווקא מכוניות.

היו"ר ד' תיכון:

רע מאוד.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני בא לעשות סדר במקרים שבהם חברת הביטוח לוקחת את הרכב הנרכש.

אברהם פורז (מרצ):

— — — זה בסדר גמור. אחרת — — —

היו"ר ד' תיכון:

טוב. רבותי, מי בעד הצעת חוק המכר (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ז–1996? להעברה — לאיזו ועדה?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ועדת החוקה.

היו"ר ד' תיכון:

להעברה לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק המכר (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ז–1996,

לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

עשרה בעד, ונגד – אין. ההצעה אושרה ועוברת להכנה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון – התיישנות עבירות משמעת), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון – התיישנות עבירות משמעת), התשנ"ז–1997; הצעת חוק פ/1509.

חבר הכנסת פורז, אני רוצה לשאול אותך עכשיו שאלה, לפני שאתה פותח.

אברהם פורז (מרצ):

בסדר.

היו"ר ד' תיכון:

אתה לא מרגיש אי-נוחות בהצעה שלך?

אברהם פורז (מרצ):

אני – לא.

היו"ר ד' תיכון:

וזאת בהיותך בעל עניין.

אברהם פורז (מרצ):

למה? אני – – –

היו"ר ד' תיכון:

אני שואל אותך ברצינות גמורה. למה אתה מגן על הגילדה שלך?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לי יש גם עניין בהורדת שיעורי מס הכנסה. אני גם משלם פחות.

היו"ר ד' תיכון:

לא. אבל כאן אתה מגן על הגילדה שלך.

אברהם פורז (מרצ):

יש לי עניין. אם המדינה תהיה מסודרת, גם אני איהנה מזה.

היו"ר ד' תיכון:

האם ניסית פעם אחת לפנות לבית-הדין המשמעתי של לשכת עורכי-הדין?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא מקבלים אותך בכלל.

אברהם פורז (מרצ):

טוב.

היו"ר ד' תיכון:

אני אומר לך.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך – – –

היו"ר ד' תיכון:

התלוננת בעבר על עורך-דין וקיבלו את התלונה?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להגיד לך: מאחר שאני הגשתי לכנסת הצעת חוק לביטול לשכת עורכי-הדין וחזרה למצב של המועצה המשפטית – – –

היו"ר ד' תיכון:

כן, אבל – – –

אברהם פורז (מרצ):

– – – ואני נגד גילדה, אז אני לא יכול להיות מואשם בזה.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אתה לא מואשם. אני לא מאשים. אני לא אמיל זולא. אבל, אני שואל אותך ברצינות.

אברהם פורז (מרצ):

אני אומר לך – – –

היו"ר ד' תיכון:

ניסית פעם אחת להלין כנגד עורך-דין בלשכת עורכי-הדין?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, ההליכים המשמעותיים בלשכת עורכי-הדין, במקרים רבים מאוד הם שערורייה. אכן התלוננתי, ולקח שנים רבות עד שהתלונה בוררה, וזה באמת לא בסדר, אבל זה לא שייך לעניין.

היו"ר ד' תיכון:

אז בוא נעשה שם סדר קודם.

אברהם פורז (מרצ):

אדרבה. הרי אני הצעתי – – –

היו"ר ד' תיכון:

לפני שאנחנו נותנים להם "אמנסטי".

אברהם פורז (מרצ):

הרי אני הצעתי לבטל את הלשכה בכלל.

היו"ר ד' תיכון:

תסתכל איך כולם נכנסים כאן – –

אברהם פורז (מרצ):

בזכות החוק החשוב הזה.

היו"ר ד' תיכון:

– – למאבק הגדול ביותר. חבר הכנסת רן כהן בא להגן על הגילדה של המסכנים.

אברהם פורז (מרצ):

לא, לא לזה הוא בא. אדוני היושב-ראש, ההצעה היא פשוטה.

היו"ר ד' תיכון:

תסתכל.

אברהם פורז (מרצ):

כמו שיש התיישנות בעבירות פליליות, צריכה להיות התיישנות גם בעבירות משמעת. לא יכול להיות מצב – – –

היו"ר ד' תיכון:

אבל כל המכשיר הזה לא עובד.

אברהם פורז (מרצ):

בסדר, אבל לא יכול להיות מצב, שבו אדם שיש לו תלונה נגד עורך-דין, מחכה שבע שנים, ואחרי שבע שנים מגיש את התלונה. לא יכול להיות מצב כזה. לכן צריכה להיות התיישנות, ההתיישנות היא שבע שנים, תקופה ארוכה – לא יכול להיות מצב כזה.

לכן ההצעה נתמכת על-ידי הממשלה, ולכן היא מנומקת מהמקום, ואני מבקש לאשר אותה ולהעביר אותה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אפי אושעיה מבקש להסיר.

קריאה:

– – –

היו"ר ד' תיכון:

לא. אני שאלתי אותו כחבר. הוא מכיר את עמדותי בעניין הזה, שאת הגילדה הזאת צריך היה לפרק מזמן. בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, רק כששמעתי את הנימוקים של חבר הכנסת פורז למה צריך להצביע בעד הצעת החוק הבנתי למה אסור להצביע בעד הצעת החוק.

מה אומר חבר הכנסת פורז? אחרי שבע שנים – לא לתת לעורכי-דין להמתין, או לתובעים להמתין שבע שנים להגיש תביעה מהסוג הזה. מה שיקרה עכשיו – אתה יודע שיש גילדה של עורכי-הדין במדינת ישראל, וינסה פעם אחת מישהו לקבל חוות דעת מעורך-דין נגד עורך-דין אחר. הרבה יותר גרוע –

אברהם פורז (מרצ):

זו לא בעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

– – מאשר בקרב הרופאים.

אברהם פורז (מרצ):

אצל הרופאים זו בעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

מהניסיון שלי, לצערי הרב, זו בעיה גדולה מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

גם שם זה קשה.

אפי אושעיה (העבודה):

אצל הרופאים קשה מאוד, לא פחות קשה אצל עורכי-הדין, שהאינטרסים שלהם לפעמים נושקים זה לזה, ואני לא מבין מדוע הצעת החוק הזו באה.

מה אתה אומר למעשה? יעברו שבע שנים – למחוק את העבירה ולא ידונו עליה בבית-המשפט.

אברהם פורז (מרצ):

לא. אתה לא יכול להתלונן אחרי שבע שנים.

אפי אושעיה (העבודה):

אני מבין. אתה לא יכול להתלונן אחרי שבע שנים.

אברהם פורז (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

המשפט נמשך שמונה שנים.

אפי אושעיה (העבודה):

הנזקים שנגרמים — — —

אברהם פורז (מרצ):

אם התלוננת בזמן — — —

היו"ר ד' תיכון:

לא. לא התלוננת, אבל כעבור שמונה שנים נודע לך שדפקו אותך.

אפי אושעיה (העבודה):

אני אספר לך משהו, חבר הכנסת פורז. אני מכיר מישוהו שרצה להגיש תלונה נגד עורך-דין. מה שקורה, חברי הכנסת, נניח שאדם הלך על דבר פשוט מאוד. היתה לו תאונת דרכים, הוא הלך לתבוע

מחברת ביטוח את הסכומים המגיעים לו בגין שיפוי הפגיעה שהוא עבר וכך הלאה, והתברר לו אחרי שמונה שנים, שעורך-הדין לקח עבור עמלה במקום 13% או 10%, או כפי שהוסכם ביניהם, הרבה יותר. למה למנוע ממנו להגיש תביעה לבית-דין למשמעת של עורכי-הדין?

אברהם פורז (מרצ):

שיגיש תביעה לקבלת הכסף – – –

אפי אושעיה (העבודה):

למה למנוע ממנו? פה מצד אחד תהיה התיישנות. גם בבתי-הדין למשמעת של עורכי-הדין תהיה התיישנות?

אורי אור (העבודה):

לאזרח רגיל יש התיישנות.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

אפי אושעיה (העבודה):

בוודאי, אבל עם עורכי-הדין הנאורים, החשובים, החכמים, שטוענים בשם הצדק מדי יום, אתם צריך להחמיר יותר מאשר עם אזרח רגיל.

לכן, אני מבקש להסיר את הצעת החוק. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת פורז, אתה רוצה להשיב?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כל מנגנון ההתיישנות אומר, שאחרי תקופה מסוימת אי-אפשר לפתוח בהליכים. למה? כי לא זוכרים את האירוע, כי אי-אפשר להביא הוכחות, כי הכול הולך. ואז קבעו באופן כללי, שגם על עבירות, אפילו של פשע, יש התיישנות, ודאי על גנבה, על עוון, על תביעה אזרחית. רק בעבירות משמעת אין התיישנות.

מה התוצאה? אני יכול היום ללכת ולהגיש תלונה נגד מישהו על דבר שהוא עשה לפני 20 שנה. אני לא אוכיח לעולם את התלונה, אבל אני מצליח לשגע את המערכת – הם צריכים לפתוח תיק, הם צריכים להזמין, וזה בלתי סביר לחלוטין.

היו"ר ד' תיכון:

כל אלה שמשגעים את כולם, פעם אחת ישתגעו בעצמם.

אברהם פורז (מרצ):

לכן, אם המחוקק קבע, שאם יש לי תביעה של פיצויים על דבר איום ונורא שקרה לי – נניח שנפצעתי בתאונה ואני נכה 100% – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פורז, תראה כמה חברי כנסת הצליחו להכניס בשבילך. בעוד רגע תפסיד.

אברהם פורז (מרצ):

אז אני אפסיד, זה לא אכפת לי. אין לי בעיה כזאת.

אני חושב שצריכה להיות התיישנות – –

היו"ר ד' תיכון:

תאמין לי, תפסיק. הם ילכו, החברים שלך.

אברהם פורז (מרצ):

– – כמו בעבירה פלילית וכמו בתביעה אזרחית, גם עבירת משמעת צריכה להתיישן, ואי-אפשר לבוא בתלונה לא ללשכת עורכי-הדין, לא ללשכת רואי-חשבון, לשום מקום, על דבר שנעשה, כשעברו יותר משבע שנים.

היו"ר ד' תיכון:

אני עובר להצבעה. מי בעד הצעת חוק לשכת עורכי-הדין בקריאה טרומית להעברה להכנה לוועדת החוקה, חוק ומשפט? מי נגד? אפשר להצביע.

ראית, חבר הכנסת פורז, איזו הצלחה – איך כל החברים שלך לא יודעים על מה הם מצביעים?

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 17

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 4

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון התיישנות עבירות משמעת),

התשנ"ז–1997, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 17, נגד – 4, נמנע אחד. הגילדה ניצחה. החוק עובר להכנה לקריאה ראשונה בוועדת חוקה, חוק ומשפט. תודה רבה.

שבח, אתה מחליף אותי?

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי בשל דמי טיפול בילדים), התשנ"ו–1996

(הצעת קבוצת חברות הכנסת)

היו"ר ש' וייס:

חברים יקרים, אנחנו ממשיכים. אחרי ניצחון הגילדה, אנחנו נאפשר לחברת הכנסת ענת מאור להביא בפנינו הצעת חוק בשם קבוצת חברי כנסת ובשמה – הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי בשל דמי טיפול בילדים), התשנ"ו-1996; הצעת חוק פ/6. הנמקה מהמקום.

ענת מאור (מרצ):

— — — אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, לתשומת לבך, זו לא הנמקה מהמקום.

היו"ר ש' וייס:

היא רוצה לנמק מהמקום. ממילא אני לא אצביע לפני שיעברו חמש דקות.

ענת מאור (מרצ):

— — — ההנמקה היא לא מהמקום. אני

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק הועלתה על-ידי, על-ידי חברת הכנסת נעמי חזן ועל-ידי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. היא דנה בנושא החשוב למאות אלפי משפחות בישראל – נשים וגברים, שכן, כידוע, את נושא חוק חינוך חינוך לגיל הרך דחינו, ועלות החינוך בגיל הרך לכל המשפחות שיש בהן שני מפרנסים גבוהה מאוד.

אני רוצה להזכיר, שמדובר במצב שבו תשלום לפעוטון או לגן טרום-חובה עולה יותר מ-1,000 ש"ח בחודש, ויש משפחות לא מעטות שיש בהן שני ילדים, לפעמים אפילו שלושה. הצעת החוק אומרת, שלפחות נכיר בהוצאה הזו כהוצאה מוכרת למטרת נקודת זיכוי או ניכוי ממס הכנסה.

פעמים רבות אומרים לנו, שההצעה הזו מיטיבה דווקא עם משפחות שהכנסתן גבוהה. חברות וחברי הכנסת, בדקנו את זה. נכון שמדובר על משפחות מן המעמד הבינוני, אבל לא על העשירונים הגבוהים מאוד. העובדה ש-58% מן הנשים לא משלמות מס הכנסה לא יכולה לפטור את אחריות הכנסת ממתן עזרה למי שמשכורותיהם 6,000, 7,000 ו-8,000 שקל – שני בני הזוג.

לכן אני חושבת, שהכנסת תיטיב לעשות אם תאשר את הצעת החוק ותעביר אותה לדיון בוועדת הכספים, עם הצעת חוק שכבר אישרנו. חברי הקואליציה, כבר אישרנו הצעת חוק בדבר בדיקת

ההעלאה של קצבת הילדים – אם על-ידי הקלה זו, אם על-ידי הקלה דרך נקודות הזיכוי, כך ניתן עזרה למעמד הבינוני. תודה רבה. עברו חמש דקות?

היו"ר ש' וייס:

סליחה, יש לנו כאן מישהו שמתנגד. אני מודה לחברת הכנסת ענת מאור.

מי מבקש להסיר?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שטרית, יש לך חמש דקות לדחיית הרעיון, לשידול הכנסת לדחות את הרעיון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מוכרח קודם כול לציין לשבח ולטובה את חברת הכנסת ענת מאור, שפועלת באגרסיביות ובאינטנסיביות רבה לקידום נושאים חברתיים.

נעמי חזן (מרצ):

אסרטיביות, אדוני. לא אגרסיביות.

היו"ר ש' וייס:

אסרטיביות זו מלה – זו אגרסיביות בסובלימציה, למען כל דוברי העברית. בסדר?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

באסרטיביות רבה בנושאים חברתיים. יש לה אפילו תוכנית ברדיו כל יום ראשון או שני, נדמה לי – אם אינני טועה. היא מדברת על נושאים חברתיים, זה מאוד יפה.

אני מוכרח לומר לחברת הכנסת ענת מאור, שאני מתפלא – איפה היתה האסרטיביות הזאת כשהיא היתה בקואליציה? אני זוכר את חברת הכנסת ענת מאור מצביעה פעם אחר פעם נגד הצעות חוק מאוד אסרטיביות שלנו בנושאים חברתיים. אני יכול להזכיר שורה של הצעות: חוק שכר מינימום – היא לא הצביעה בעד; חוק יום חינוך ארוך – שבע פעמים הצביעה נגד; חוק חינוך חובה חינוך בגני-ילדים מגיל שלוש – הצביעה נגד. איפה היתה האסרטיביות הזאת אז, בזמן שהיא היתה בקואליציה?

רו כהן (מרצ):

זו סיבה שתמשיכו להצביע נגד.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו הצלחנו לשנות כמה דברים בתקציב, חבר הכנסת כהן. שינינו בתקציב של השנה שעברה, הורדנו גזירות אחדות. וגם השנה שינינו את התקציב, כפי שאתה יודע, אף שאנחנו בקואליציה. אנחנו עושים גם מלחמה בתוך הקואליציה ומשכנעים ומשפיעים ומשנים דברים.

ההצעה של חברת הכנסת ענת מאור היא הצעה טובה כשיש שפע. שיבחתי אותך, הפסדת את התשבחות. היא הצעה טובה כשהבור גדול ויש בו מים ויש משאבים מספיקים ואין מגבלה תקציבית. אני יכול להביא מאות הצעות חוק אחרות, שאם יש מימון – ודאי שטוב לחוקק אותן, לא רק לגבי התיקון שמציעה חברת הכנסת מאור לגבי מס הכנסה. אני יכול להביא עוד שורה של הצעות חוק שהראו שאם יש כסף ודאי שנוכל לעשות הרבה דברים טובים.

חברת הכנסת מאור, רק לפני יומיים אישרנו תקציב שהוא סגור. אי-אפשר שהממשלה תסכים להצעת חוק שעולה כסף שאיננו. לכן, לצערי, אני מתנגד להצעת החוק.

היו"ר ש' וייס:

תודה. אנחנו עוברים להצבעה. הצעת חוק לתיקון מס הכנסה (ניכוי בשל דמי טיפול בילדים), התשנ"ו-1996, של חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברות הכנסת. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 18

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 25

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי בשל דמי

טיפול בילדים), התשנ"ו-1996, נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

18 תומכים, 25 מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהפעם ההצעה לא עברה. עוד חזון למועד.

אני הצבעתי בטעות במקום יושב-ראש הכנסת, דן תיכון, כי כאן היה מסומן: דן תיכון. הטעות היא לא שלי, אבל אני לוקח על עצמי אחריות. לפיכך אני מבקש למחוק את הצבעתי ולהוסיף את קולי בעד, ולא לפגוע, חלילה, בדן תיכון.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מידע על גובה העמלות), התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת א' יחזקאל)

היו"ר ש' וייס:

אנחנו ממשיכים. הצעת חוק הבנקאות, שירות ללקוח (תיקון – מידע על גובה העמלות), התשנ"ז-1997; הצעת חוק פ/1125, של חבר הכנסת אבי יחזקאל. נימוק מהמקום. בבקשה, אדוני.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק שלי נועדה לפתור בעיה טריוויאלית, שכל אחד מאתנו נתקל בה כאשר הוא מגיע לסניף הבנק שלו – סוגיית העמלות הבנקאיות. יש מאות רבות של עמלות בנקאיות, איש בציבור הממוצע אינו יודע בדיוק איזו עמלה גובים בגין מה; איש בציבור אינו יודע להשוות מחירים. וזה חור שחור שאף אחד לא עוסק בו.

הצעת החוק שלי נועדה לעשות סדר באנדרלמוסיה הזאת – לפרסם פרסום גלוי ונאות של העניין. ההצעה היא בתמיכת הממשלה, ואני מבקש להביא אותה להצבעה בקריאה טרומית ולהעבירה לוועדת הכלכלה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

האם מיישמו מתנגד? סגן השר סילבן שלום, החוק הזה מוסכם עליכם?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן.

היו"ר ש' וייס:

אז נצביע. אני מודיע שאני מצביע לפני הזמן, מפאת רוח ההסכמה האופפת את הבית כולו. הכנסת היא בעד העמל ונגד העמלה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 25

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מידע על גובה

העמלות), התשנ"ז–1997, לדיון מוקדם בוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

אני קובע, שהצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מידע על גובה העמלות), התשנ"ז–1997, ברוב גורף, היסטורי – 25 תומכים ותומכות, אין מתנגדים, אין נמנעים – תעבור לטיפול של ועדת הכלכלה להמשך טיפול.

עוד הפעם אני מופיע בתקן של דן תיכון. דרך אגב, זה מאוד מכובד, אבל זה לא הוגן, כי יכול להיות שהוא רוצה להצביע אחרת. גם בהצבעה הזאת אני מבקש למחוק את שמו של יושב-ראש הכנסת. הצבעתי במקומו, כיוון שכאן עדיין מופיע שמו על הדוכן, והוא עוד יופיע הרבה שנים.

הצעת חוק רישוי גננים, התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת מ' גולדמן)

היו"ר ש' וייס:

הצעת חוק רישוי גננים, חברים. אתמול עשינו רישוי למתווכים, היום לגננים, מחר למסגרים, מחרתיים לחרטים. בבקשה, חבר הכנסת מיכה גולדמן – הצעת חוק פ/1693.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת חוק רישוי גננים באה להבטיח, שנעשה סדר תחת הניסיון של כל מיני "חאפעים" וכאלה שאינם רשומים, והגעתי להבנה עם יושב-ראש הקואליציה על הסכמה להצבעה ולתמיכה בחוק.

מהניסיון שיש לנו היום אנחנו יודעים, שאנשים חסרי אחריות מביאים לגינות פרטיות או לגינות ציבוריות צמחים שלפעמים הם גם צמחים רעילים, ויש בזה סכנה לפגיעה בילדים, בתינוקות. עשרות ילדים מובאים לרופאי ילדים, ולפעמים לאשפוז בבתי-חולים, כתוצאה מכך שהם טעמו מאותו שיח או מאותו צמח, מאחר שלא היתה כל בקרה על אותו קבלן גינון. על-ידי כך אנחנו יכולים לגרום לפעמים גם לתמותה של ילדים.

הצעת החוק באה להבטיח רישום מסודר. הגעתי להבנה עם יושב-ראש הקואליציה, שנעביר את ההצעה בקריאה טרומית, ולקראת הקריאה הראשונה נבוא לדיון ולהחלטה. לגבי היום יש תמיכה של כולם, ולקראת הקריאה הראשונה אנחנו נשוחח.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לומר לפרוטוקול, כדי שלא לשבש את כללי המשחק הפרלמנטריים: להסכמות האלה אין שום ערך חוקי.

מיכה גולדמן (העבודה):

זו הבנה ביני לבינו.

היו"ר ש' וייס:

יש ערך מוסרי רב. fair play. ל-fair play כולן בנויות על

מיכה גולדמן (העבודה):

מקובל.

רבותי חברי הכנסת, מאחר שאנחנו רוצים רישום מבוקר ומסודר, ומקובלת עלי ההערה של חבר הכנסת מאיר שטרית, שאנחנו נגיע להבנה לגבי הקריאה הראשונה, אני מבקש לתמוך בחוק. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

האם מישהו מתנגד, חברים? בבקשה, חבר הכנסת צבי הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

יש לך חמש דקות. תעלה לבמה, זה נושא מעניין.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ידידי חבר הכנסת מיכה גולדמן — — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

למה אתה אומר את זה?

צבי הנדל (מפד"ל):

למה אני אומר שהוא ידידי? כי הוא באמת ידידי. ראשית, הוא חקלאי, ואני אוהב כאלה.

אני ממש המום מהצעת החוק הזאת. תיכף נשמע פה הצעות חוק למתן רשיון לאינסטלטורים, לצבעים ועוד לבעלי מקצועות כאלה. רק לאחרונה אישרנו הצעת חוק שלפיה מנהל בית-חולים לא חייב להיות רופא. אז גנן יצטרך לקבל עכשיו תעודה? ריבונו של עולם, לאן אנחנו מגיעים? אנחנו מדברים על שוק חופשי ופתוח, על תחרות. למדריכי טיולים ביטלו עכשיו את הרשיון. אם אנחנו נגביל את עצמנו – – –

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

בסוף נעשה רישוי לחברי כנסת.

צבי הנדל (מפד"ל):

לחברי הכנסת לא היה מזיק שהם יקבלו רשיון. ספק אם היו נותנים לי, אבל עדיין אין דרישה כזאת.

לכן אני מציע באמת – ולא עליתי לפה מנימוקים טקטיים – אם אנחנו חפצי חיים ואם אנחנו רוצים בכלכלה רבע-חופשית, לא חופשית לגמרי, לא להכניס את עצמנו לסד כזה, שמנהל בית-חולים לא יהיה חייב להיות רופא, ואינסטלטור יוכל להיות כל אחד, ואילו גנן יצטרך לקבל רשיון, נעשה לו בדיקת אינטליגנציה. אני סומך על מי שעובד בגינון, ביגיע כפיים, שיש לו קשר לאדמה והוא אוהב את הצמחים, הוא לא ישים צמחים רעילים. אלה בדרך כלל יהודים טובים והגונים. תודה רבה לכם.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת הנדל, שכנעת אותנו לחלוטין.

היו"ר ש' וייס:

טוב, חברים, נצביע על הצעת חוק רישוי גננים, התשנ"ח-1997, של חבר הכנסת מיכה גולדמן.
ההצבעה החלה.

נסים דהן (ש"ס):

לכל דבר צריך רשיון? זה נוגד את חוק – – –

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 10

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 10

נמנעים – אין

היו"ר ש' וייס:

הצעת החוק לא עברה: עשרה בעד, עשרה נגד, אין נמנעים. אין דבר, חבר הכנסת גולדמן, אל תיקח
ללב. יש לנו עוד הזדמנויות לעניין זה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

למה לא אמרת – – –

אורי אור (העבודה):

אל תעשה הצגות.

הצעת חוק הודעת פיטורים, התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת י' כץ) הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – הודעת פיטורים).

התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת א' הירשזון)

היו"ר ש' וייס:

הצעת חוק הודעת פיטורים, התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת יוסי כץ; הצעת חוק פ/854 – מהמקום. הצעת חוק פ/601 – הצעת חוק פיצויי פיטורים, התשנ"ז-1966, של חבר הכנסת אברהם הירשזון. אנחנו כבר מצללים, ומי שרוצה להתנגד, שיגיד לי.

יוסי כץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להדגיש, שלהצעה הזאת יש כמה שותפים. חבר הכנסת הירשזון ידבר אחרי ויציג את הצעתו, אבל אני מוצא לנכון להודיע, שחבר הכנסת עמיר פרץ הציע הצעה דומה, ורק בשל תקלה טכנית היא לא כלולה היום בסדר-היום. אנחנו, שלושת המציעים, מציעים לפתור את אחד הנושאים הבעייתיים במשפט העבודה הישראלי: זכותו של העובד לקבל הודעה מוקדמת בכתב על פיטוריו איננה מעוגנת בחקיקה.

אומנם, בית-הדין לעבודה הכיר בזכותו של עובד חודשי לקבל הודעה מוקדמת של חודש, ושל עובד יומי – של שבועיים, אבל מכלול הזכויות שנוגעות ליחסי עובד-מעביד, לחובת העובד לתת הודעה מוקדמת ולחובת המעביד לתת הודעה מוקדמת, הנושא הזה איננו מוסדר בחקיקה, ויש לו משמעויות. למשל, אם העובד איננו מקבל הודעה מוקדמת בכתב על פיטוריו, הוא יגיע למוסד לביטוח לאומי והוא לא יקבל דמי אבטלה מהיום הראשון, וכן הלאה וכן הלאה.

אנחנו מציעים לעגן את הנושא של הודעה מוקדמת לעובד ולמעביד. ההצעה שלנו היא בנוסח מסוים. משרד העבודה ומשרד המשפטים הכינו הצעה מקיפה, ועל דעת שני המציעים – – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

יוסי כץ (העבודה):

אני מסיים. אני התחייבתי לומר את זה לפרוטוקול.

ובכן, על דעת שני המציעים אני מודיע, שאנחנו מקבלים את הנוסח שהוכן על-ידי משרד העבודה ומשרד המשפטים, מובן שעם תיקונים כאלה או אחרים שיועדת העבודה והרווחה תחליט עליהם – תיקונים לא מהותיים ולא עקרוניים. תודה.

היו"ר ש' וייס:

יש גם הצעה דומה של חבר הכנסת הירשזון, הנקראת: הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – הודעת פיטורים), התשנ"ז-1996. כבודו, בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מצטרף לדבריו של חבר הכנסת יוסי כץ. אנחנו לא שלמים עם הצעת החוק הזאת, אבל מאחר שהיו לנו דיונים עם משרדי הממשלה והגענו אתם להסכם, אנחנו נכבד את ההסכם ונעביר את הצעת החוק הלא-שלמה שלנו, כי אנחנו חושבים שגם היא חלק מההטבות לעובד.

אנחנו נשתדל לנסות ולהגיש – אני מקווה שבמשך הקדנציה הזאת – הצעות חוק נוספות שישלימו את הצעת החוק הזאת, אבל הן יהיו נפרדות. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני רוצה לציין לפרוטוקול ולידיעת המצביעים המכובדים שלנו, שהצעות החוק של חבר הכנסת יוסי כץ ושל חבר הכנסת הירשזון אינן זהות; יש ביניהן שוני. לכן, ההצבעה עליהן תהיה נפרדת. אם בוועדה תאחדו, לפי התקנון, כמובן – זה עניינכם.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אם תהיה ממשלת אחדות, נעשה אחדות גם אנחנו.

היו"ר ש' וייס:

אחדות היא לא אחידות.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק הודעת פיטורים, התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת יוסי כץ, בקריאה טרומית. אם הצעת החוק תאושר, היא תעבור לוועדת העבודה והרווחה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 18

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הודעת פיטורים, התשנ"ז–1996,

לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

18 תומכים, פלוס הקולות של חברי הכנסת רפי אלול, טלב אלסאנע, פני בדש ורן כהן, יחד – 22 תומכים. אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובע, שהצעת החוק עברה לטיפול של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להכנה לקריאה ראשונה.

אנו עוברים להצבעה על הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – הודעת פיטורים), התשנ"ז–1996, של חבר הכנסת הירשזון. ההצבעה החלה, וגם הצעת חוק זו תעבור לוועדת העבודה והרווחה, אם היא תאושר כאן.

גברתי סגנית מזכיר הכנסת, אני מקווה שאני מצביע בשמי ולא בשם יושב-ראש הכנסת.

הצבעה מס' 9

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 16

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון הודעת פיטורים),

התשנ"ז-1996, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

בנימין אלון (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

מייד, חבר הכנסת אלון.

16 תומכים, אין מתנגדים ואין נמנעים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף את קולותיהם של חברי הכנסת אלי בן-מנחם, בני אלון, נסים דהן, דוד אזולאי ועבד-אלמאלכ דהאמשה – חמישה. חברים, תשבו במקומותיכם, ולא – רשימת התוספות תהיה גדולה יותר מהמספר המופיע על הצג. 21 בעד – רוב גורף; אין נמנעים, אין מתנגדים. הצעת החוק אושרה. ועדת העבודה והרווחה תטפל בהצעת החוק הזאת לקראת הכנתה לקריאה ראשונה.

חברים, אנחנו מתקדמים. אנחנו עוברים להצעת חוק הדיינים (תיקון – מינוי רשמים), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת הלפרט. תקראו לו, חברים.

קריאה:

איננו. הלאה.

הצעת חוק להנצחת זכרו של חיים ויצמן, התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

היו"ר ש' וייס:

הצעת חוק להנצחת זכרו של חיים ויצמן – הנשיא הראשון שלנו – התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת רפאל אלול; הצעת חוק פ/1481. יש לך עשר דקות.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת החוק הזו עניינה לשמר את מעמדו של נשיא המדינה הראשון. אני חושב שדווקא עכשיו, כאשר מלאו 50 שנה לקיומה של מדינת ישראל ו-100 שנות ציונות, אנחנו צריכים לכבד את נשיא המדינה הראשון חיים ויצמן, ולאפשר את קיום יד חיים ויצמן כך שלא תהיה תלויה בנדבנים כאלה או אחרים. כשם שיש יד בן-גוריון ויד יצחק בן-צבי, יש גם יד חיים ויצמן, אלא שזה לא נמצא בחוק ואין תקציב לשם כך.

מדובר פה, הייתי אומר אפילו בפגיעה במעמדו של נשיא המדינה הראשון. אני אומר את זה לכל המנהיגים שיושבים כאן: מי שלא שומר על כבוד המנהיגים שלו, סופו שיתאכזרו גם אליו כמנהיג.

אני מודה שוועדת החינוך דנה בהצעת החוק הזו והיא בעד הצעת החוק. סגן השר פלד היה כאן ואמר שחשוב שתהיה הצעת חוק כזו, אבל משום מה לא ראיתי התגייסות מצד הממשלה לעניין הזה. אני מוכן לוותר על זכות הדיבור שלי כרגע ולאפשר הצבעה בעד הצעת החוק הזו. כך נחזיר לנשיא המדינה הראשון את כבודו ואת מעמדו. אודה לכם אם תאשרו את הצעת החוק הזו. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חברים, האם מישהו רוצה להתנגד? מכיוון שיש לנו עוד ארבע דקות, אם יש למישהו איזה סיפור אישי חברים, האם מישהו רוצה להתנגד? מכיוון שיש לנו עוד ארבע דקות, אם יש למישהו איזה סיפור אישי מעניין על חיים ויצמן, אאפשר לו להוסיף אותו לפרוטוקול.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הסיפור של הממחטה.

היו"ר ש' וייס:

עם איז נישט דו אופ וויימען, שפיי זיך אויס.

יש הסכמה רחבה לגבי החוק הזה? אשאל את השר איתן למשל.

שר המדע מ' איתן:

יש הסכמה רחבה להסיר אותו.

היו"ר ש' וייס:

אז עוד שלוש דקות.

הצעת חוק להנצחת זכרו של חיים ויצמן, התשנ"ז–1997. הצעת חוק זו מציעה להקים מרכז שינציח לדורות את פועלו ומורשתו של חיים ויצמן. בעל ההצעה הוא חבר הכנסת רפאל אלול.

סליחה, אדוני ראש הממשלה, אחכה כדי שתוכל להצביע. חבר הכנסת רביץ, אני עובר להצבעה. הכול ייפול על קולותיהם של חברי הכנסת בני אלון ורפאל פנחסי.

הצבעה מס' 10

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 18

נגד – 16

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת החוק להנצחת זכרו של חיים ויצמן, התשנ"ז–1997,

לדיון מוקדם בוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

18 תומכים, 16 מתנגדים, נמנע אחד; הצעת החוק עברה. אני מוסיף את קולו של חבר הכנסת בני אלון בעד. 19 בעד. לא הייתי מוסיף אם זה היה משנה את התוצאה. ברגע שזה לא משנה את התוצאה, אני מוסיף.

אנחנו ממשיכים בסדר-היום. חבר הכנסת שמואל הלפרט, אני עוד לא יכול להזמין אותך. חברים, בהצעות חוק ביום רביעי אנחנו נוהגים ללכת על-פי הסדר. אנחנו משנים את הסדר רק בהסכמה, מסיבות ברורות, כי מול הצעות חוק, כל אחד מהצדדים מגייס כוחות, ואני לא רוצה להפר את כללי המשחק. הסכמה היא כללית. קראתי את שמו של חבר הכנסת הלפרט שלוש-ארבע פעמים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הוא לא היה.

היו"ר ש' וייס:

אני אסביר, וחשוב גם שיירשם בפרוטוקול: אני קובע שוב, אני לא משנה את סדר הדיון או ההצבעה על חוקים, כי זה חלק מכללי המשחק. בא חבר הכנסת הלפרט אחרי שקראתי שלוש-ארבע פעמים בשמו. הוא מופיע עכשיו ומביא לי נימוק רציני. הוא אומר: הכול עבר כל כך מהר, לא הייתי פה. זה נימוק. עם זאת, מול הנימוק הראשון, הנימוק הזה לא כל כך רציני, ואומר מדוע: ההנחה היא שחברי כנסת נמצאים תמיד באולם המליאה. אני יודע שזה לא כך, אבל זו ההנחה. אם יש הסכמה, ברצון אעשה את זה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

יש הסכמה.

היו"ר ש' וייס:

הסכמה היא של הבית. בוא נראה למען הסדר, האופוזיציה מסכימה שאפשר לו עכשיו לקיים הצבעה? הקואליציה לא מסכימה. אני לא מפר את הכללים. תודה. חבר הכנסת הלפרט, אם תביא לי הסכמה, אעשה זאת אחרי הצעתו של חבר הכנסת אבי יחזקאל.

הנושא הבא: הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת תפקודו של ראש הממשלה. חבר הכנסת אבי יחזקאל. איפה אבי? חכו, חיכיתי גם קודם דקה.

רן כהן (מרצ):

קוראים לו, עוד דקה אדוני.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא עושה פעם כך ופעם כך. חיכיתי, קראתי שלוש פעמים את שמו. חברי הכנסת, לא אשחק בגלוי משחק לטובת אחת הסיעות כאן. בדיוק לפני רגע היה לנו מקרה הפוך. אם הוא כאן במקום, אאפשר לו, אם לא – לא, כי כבר חיכיתי לו פעם אחת.

הנושא הבא: שאילתות ותשובות לשר הביטחון. בבקשה אדוני סגן שר הביטחון, בוא עלה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה קורה?

היו"ר ש' וייס:

חיכיתי לך שתי דקות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הייתי בחוץ.

היו"ר ש' וייס:

הזמנתי את סגן שר הביטחון. בדיוק לפני רגע היה דבר כזה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה לא יהיה אחר כך. אם זה לא יהיה עכשיו, זה לא יהיה בכלל.

היו"ר ש' וייס:

ברור, אלא אם תהיה הסכמה. לא אשחק פה משחק כפול מול פני האומה. חבר הכנסת יחזקאל, עכשיו – סגן השר סילבן שלום. חבר הכנסת אבי יחזקאל, יסבירו לך, אני לא יכול להסביר לך מהבמה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה יסבירו לי, עם כל הכבוד לך?

היו"ר ש' וייס:

עכשיו – סגן השר סילבן שלום. אם הוא מסכים, זה עניין אחר. בבקשה, עכשיו סגן השר. חברים, אני לא משחק כאן משחק כפול, עכשיו חבר הכנסת סילבן שלום. אבי, אני אסביר לך, לא היית פה. כאשר נהגתי כך עם חבר הכנסת הלפרט, הייתי בסדר. חבר הכנסת יחזקאל, בוא אסביר לך מה קרה, לא היית פה. אני רוצה שתבין מה קרה פה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה צודק, אני לא בא בטענות.

היו"ר ש' וייס:

לפניך היה מקרה דומה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה צודק.

היו"ר ש' וייס:

אני בסדר או לא בסדר – זה קרה ממש לפני רגע, וגם לחבר הכנסת הלפרט לא אפשרתי להעלות את הנושא. אי-אפשר שבתוך שלוש דקות אנהג באופן שונה, רק מפני שזו הסיעה שלי. ארבע-חמש פעמים קראתי לאבי יחזקאל וגם חיכיתי שיבוא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יש לי סדר-יום מודפס, מתי הוא שונה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

סדר-היום שונה. תראה את הלוח בחוץ.

היו"ר ש' וייס:

נברר את זה, שום דבר לא יהיה בחטיפה. אצלי כתוב כך: הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת תפקודו של ראש הממשלה. אצלי כתוב שזה יהיה לפני השאלות ותשובות של סגן השר. אם תיתנו לי משהו שכתוב בו שזה אחרי, אפסוק אחרת. אני מעביר את זה לסגנית המזכיר, היא תכין לי תשובה, ובינתיים – סגן שר הביטחון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני לא מתחיל עם השאלות.

היו"ר ש' וייס:

אל תדאג. אתה לא יכול לנהל משא-ומתן אתי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני רק הלכתי לשירותים.

היו"ר ש' וייס:

תבקש זאת מסגנית המזכיר. עכשיו סגן השר מדבר. מייד אחר כך נמשיך את הבירור. הרי הכול גלוי בפני הציבור פה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני יושב-הראש – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חבר הכנסת שטרית, עכשיו סגן השר מדבר. אתה מאפשר לו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מאפשר לו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני רק מבקש לעדכן אותך. אני מוכרח להגיד – בהגינותך, גם שאלת אותי קודם, כשהיה חבר קואליציה באותו מצב – – –

היו"ר ש' וייס:

זהו, ואבי יחזקאל לא שמע את זה; הוא חשב שאני פוגע בו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אבי יחזקאל, דקה לפניך היה בדיוק אותו מקרה עם חבר הכנסת הלפרט והוא חזר, ובנימוק מאוד חשוב בעיני היושב-ראש. אני לא יודע מה הנימוק שלו. הוא ביקש להביא את הצעתו, ואני סירבתי.

היו"ר ש' וייס:

דרך אגב – נימוק דומה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אמת, אז סירבתי. עכשיו אני לא יכול, אחרי שסירבתי והיושב-ראש סירב, ואתה בא עם אותו דבר, שאנחנו יכולים להסכים.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני מבקש שלא יהיה בעניין הזה דיון. אם תשחרר את האנשים, אז אני אשחרר אותם.

אני רוצה לתקן אותך רק בדבר אחד. סדר-היום שונה והושם סדר-יום מעודכן, ובו שמו את ההצעה הזו בתום החוקים. מדוע? מסיבה ברורה, כיוון שאנחנו דואגים לגיוסים בהצבעות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אף אחד לא הודיע לנו על שינוי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הודיעו, הודיעו.

היו"ר ש' וייס:

תן לי לברר משהו עם סגנית המזכיר. קודם כול, אל תפנו ישירות; אני לא עושה פה דיונים. חכו עוד רגע, אני לא אחטוף שום דבר. זה ברור לחלוטין. יש לנו כאן בעיה. חבר הכנסת שטרית, אל תשחרר את האנשים שלך.

חבר הכנסת גולדשמידט, ואחריו – חבר הכנסת אבי יחזקאל. אדוני סגן השר, שב בינתיים, כי זה שייך ליחסים בתוך הבית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבין שהיה שינוי בסדר-היום. יש על הלוח מחוץ למליאה שני דפים שמחייבים את כולם. בדף אחד מופיע אבי יחזקאל לפני סגן שר הביטחון.

היו"ר ש' וייס:

הבנתי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה דף אחד. בדף השני – וזה הדף שעכשיו הורדתי בחוץ, לפני הצעה לסדר-היום מס' 3619 מופיע: סגן שר הביטחון ישיב על שאילתות. זאת אומרת, שבחוץ עומדים שני דפים סותרים זה את זה. אחד מהם אומר שזה לפני, אחד מהם אומר שזה אחרי. במצב של חוסר הוודאות הזה – וזה מה שמחייב – אני חושב שצריך לקרוא לכולם. זה הכול.

היו"ר ש' וייס:

אני אתן עוד לשני אנשים לדבר. אל תפזרו את הכוחות, חבר הכנסת שטרית, כי אם תהיה הכרעה אחרת בעקבות הבלבול הזה, אני לא רוצה שתרגישו נפגעים. חבר הכנסת אבי יחזקאל, ואחריו – חבר הכנסת מאיר שטרית.

אברהם יחזקאל (העבודה):

כבודו, מה לעשות, ובאמת קראתי דווקא את ההצעה שאפשרה לי להתפנות – סליחה על הביטוי – לשירותים. קראתי שתורי יבוא אחרי השאילתות של סגן השר סילבן שלום. אמרתי: זה ייקח חמש דקות, אני אלך ואחזור ריק, ומלא לטעון טיעונים אחרים. זאת אומרת, עם כל הכבוד – קראתי שתי הצעות סותרות, כבודו. שתיהן פורסמו באותו מקום שהייתי אמור לעיין בו לפני שנכנסתי לאן שנכנסתי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מאיר שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, סדר-היום שונה כבר לפני שעתיים, ובלוח בחוץ נכתבו השעות של סדר-היום ששונה. אני לא עושה פה שום תרגיל – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, לא יהיה פה תרגיל. אני כבר מודיע.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא. אני אומר: אני לא עושה פה שום תרגיל בשביל חלילה "לסבן" את חבר הכנסת אבי יחזקאל. אני אומר במלוא ההגינות, אבי, דקה לפניך, חבר הכנסת הלפרט – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני אסביר.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה אתה יודע — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רביץ, הבירור כל כך תרבותי, תן לנו לסיים אותו. הרי אנחנו לא מתקוטטים פה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת יחזקאל, הרי אני לא עושה פה שום תרגיל, חלילה, "לסבן" אותך. מדוע? מסיבה פשוטה. דקה לפניך עמד חבר הכנסת הלפרט באותו מצב. זה עיקרון שקבענו בנשיאות, שאדם שלא יהיה בזמן שהוא נקרא להעלות את הצעתו לסדר-היום או את הצעת חוק שלו — היא יורדת. אני אוכיח לך, שההצעה לסדר-היום שונתה, לא בדקה התשעים, אלא שעתיים קודם, ונתלתה על לוח המודעות. תשאל את סגנית מזכיר הכנסת. לכן אין לי שום דבר להסתיר. יכולת להיות פה ולקיים את הדיון.

היו"ר ש' וייס:

יש לי הצעה שאולי תשביע את רצון שני הצדדים. חבר הכנסת שטרית, רצית להוסיף משהו?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

כן. בידי ההצעה לגבי שינוי סדר-היום, שהושמה בשעה 12:00, ועכשיו השעה 14:45. זאת אומרת, כבר עברו שעתיים ומשהו. אין כאן שום סיבון, ואני מבקש מאדוני — — —

היו"ר ש' וייס:

חברים, הנה ההחלטה שלי. לא אחת מתחלפות הצעות לסדר-היום, אבל זה זורם. זורם – סימן שאין בעיות; יש הסכמות. זה כמו ועדת ההסכמות. הפעם זה לא זרם. קראתי לחבר הכנסת הלפרט כאשר הגיע תורו פעם אחת, פעמיים, שלוש. הוא לא היה – נעתי קדימה. הוא חזר וטען טיעון דומה לטיעונו של חבר הכנסת יחזקאל. אני לא ידעתי שכעבור דקה יקרה דבר דומה. אמרתי לו: אם תהיה הסכמה – אני מוכן לאפשר לו לדבר באיחור. אם לא – לא. מדוע? הסברתי. מול הצעות חוק וכיוצא באלה, ואני חושב שהיושב-ראש fair play רביעי, סיעות הבית מגייסות את הכוחות שלהן. זה חלק מה- או סגן היושב-ראש לא צריך לשבש את המשחק הזה.

שאלתי אז אם יש הסכמה, וחבר הכנסת מאיר שטרית אמר לי: אין. אין. ביקשתי את סליחתו של חבר הכנסת הלפרט והעניין נגמר. בדיוק כעבור דקה קרה דבר דומה, שלא ידעתי עליו, של חבר הכנסת אבי יחזקאל. אתם עדים לכך שקראתי לו שלוש פעמים – אפילו קצת הארכת זמן, ואם ימדדו את הזמן יראו שהארכתי יותר מאשר לחבר הכנסת הלפרט. הוא לא הגיע, לכן הלכתי קדימה.

אצלי נמצא סדר-היום המעודכן. אני לא יודע על אחר ולא הלכתי ללוח.

אברהם יחזקאל (העבודה):

זה מה שמחייב.

היו"ר ש' וייס:

רגע, זה סדר-היום. על-פי תקנון הכנסת והמנהגים של הכנסת, מדי פעם משנים קצת את סדר-היום, ומה שקובע זה האחרון. כדי שלא תהיה כאן הרגשה של סוף פסוק, הרי החלטתי: אני מאפשר עכשיו – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

החלטה טובה.

היו"ר ש' וייס:

אני לא בטוח. "טובה" זה רק מה שיספק צד אחד. לא בטוח. תודה על הרמז. הבנתי את הרמז העמוק הזה, לשם שינוי.

אני מאפשר עכשיו לסגן שר הביטחון – כי כך כתוב בסדר-היום שבידי, שהוא האחרון, ואני חייב לפעול על-פיו. אני מאפשר לסגן השר סילבן שלום להשיב על שאלות.

בעניין כל כך דק וכל כך עמוס חוויה פוליטית וכן הלאה, כיוון שיושב-ראש הכנסת כאן, אני מבקש, אם אפשר שהוא יכריע, ואני אנהג על-פי הכרעתו. בינתיים אתה תמשיך.

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא. יושב-ראש הכנסת יכריע וגמרנו. הוא כאן והוא יכריע. יכול להיות שהוא יכריע בתוך שתי דקות. עוד תגיעו להסכם. בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, בכל מקרה צריך להבין, וגם חבר הכנסת אבי יחזקאל יהיה מוכן לקבל את זה, שההצעה הזאת היתה צריכה לבוא לפני השאלות ולא אחריהן, כי השאלות יכולות לקחת שעה, ולהחזיק כאן את כל הכוחות, זה דבר קצת קשה, כמובן.

לעצם העניין, בתשובה על שאלתא מס' 1271 של חבר הכנסת פני בדש בעניין גידול האוכלוסייה הלא-יהודית בירושלים. פני בדש איננו? – הוא נמצא.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

יש הסכמה מלאה עם חבר הכנסת אבי יחזקאל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ההצעה ירדה, חבר הכנסת אבי יחזקאל? ירדה. בשבוע הבא. משוחררים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שטרית, יש הסכמה מלאה? לא צריך להביא את זה ליושב-ראש הכנסת? נפעל על-פי מנגנון ההסכמות.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו עוברים לסגן שר הביטחון, ששיב על שאלתא מס' 1271, של חבר הכנסת פני בדש. בבקשה.

גידול האוכלוסייה הלא-יהודית בירושלים

חבר הכנסת פ' בדש שאל את ראש הממשלה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

על-פי נתונים שנמסרו, הגידול באוכלוסייה הלא-יהודית בירושלים גבוה הרבה מזה של האוכלוסייה היהודית. עוד נמסר, כי צעירים רבים עוזבים את ירושלים למרכז בשל מחסור במקומות עבודה.

רצוני לשאול:

1. האם הנתונים אומתו?

2. כיצד ניתן להילחם בתופעת העזיבה?

3. האם יש תוכניות למשוך אוכלוסייה יהודית צעירה ומצליחה מאזור המרכז לירושלים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

1. אכן הנתונים מצביעים על כך, שאחוז הגידול של האוכלוסייה הלא-יהודית בירושלים גבוה מזה של האוכלוסייה היהודית.

עוד עולה מנתוני ההגירה מירושלים, כי זו חותכת את כל מגזרי האוכלוסייה בעיר – חילונים, מסורתיים וחרדים – ובאופן טבעי היא מאפיינת את קבוצות הגיל הצעירות ומשפחות בשלב ההתרחבות.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מהעוזרים, מהעוזרות, מהמזכירים ומהמזכירות או לפנות את המקום, או לאפשר לחבר הכנסת בדש לשמוע את הדברים. בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

2-3. כדי להקטין את ממדי ההגירה מירושלים ולהגדיל את כוחות המשיכה שלה, יש לטפל בכמה גורמים מרכזיים: לספק היצע דיור זול יותר מזה הקיים כיום, במיוחד לזוגות צעירים, לעולים וכו' – בשכירות ובקנייה; להגדיל את מגוון התעסוקה בעיר בתחומי עיסוק אטרקטיביים – היי-טק, פיננסים, שירותים אישיים ועוד; להגדיל בצורה משמעותית ביותר את חלקה של ירושלים בקליטת עולים, על-ידי מדיניות ממשלתית ברורה ומכוונת; להגדיל את היצע ההשכלה הגבוהה בירושלים בתחומים הטכנולוגיים, הניהוליים וכו', שהם כיום אטרקטיביים ביותר.

אנו מתכוונים לפעול בכל התחומים הללו.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת, בבקשה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, חבל שראש הממשלה יצא. השאלה שלי היא: מה קורה בהר-חומה? ראש העיר אומר שלא בונים, בממשלה אומרים שבונים. אפשר לדעת מה התשובה – האם בונים או לא בונים בהר-חומה?

היו"ר ש' וייס:

מה דעתך, חבר הכנסת בדש, טוב לבנות או לא? תן לנו תשובה. אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה, מה תשובתך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אומנם היו כל מיני הודעות כאלה ואחרות בעיתונים לגבי הר-חומה. ראש הממשלה הכחיש אותן לחלוטין.

היו"ר ש' וייס:

תודה. סגן השר ישיב על שאילתא מס' 1930, של חבר הכנסת ריבלין.

צבי הנדל (מפד"ל):

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר, אני רואה שלא סיפקת את חברי הכנסת זאבי והנדל – מה אני יכול לעשות? אבל השואל הוא בדש.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

1930 – של ראובן ריבלין.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמרתי שראש הממשלה מכחיש לחלוטין, מכחיש לחלוטין.

צבי הנדל (מפד"ל):

לא, שאלו אותך – – – או לא – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז עניתי בצורה מפורשת.

היו"ר ש' וייס:

סגן השר – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, בשאלות זה לא מקובל. סגן השר משיב כאן במפורש בשמו של ראש הממשלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל הוא מוכן לדייק?

היו"ר ש' וייס:

אני משוכנע שהוא מדייק. זהו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה לך, אדוני היושב-ראש.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

הוא אמר שראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פיני בדש, זה לא נושא לסימפוזיון, באמת.

וליד צאדק, חאג'-יחיא (מרצ):

– – –

ענת מאור (מרצ):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת ענת מאור.

ענת מאור (מרצ):

אני רואה – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, תנו לי לנוע. עוד רגע ייגמר לי הקול עם השפעת הזאת, תנו לי לנוח קצת. שאילתא מס' 1930, של חבר הכנסת רובי ריבלין, בקשר לפרויקט הר-איתן. כבודו, בבקשה.

פרויקט הר-איתן

חבר הכנסת ר' ריבלין שאל את ראש הממשלה ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

פרויקט הר-איתן בוטל בהחלטת ממשלה לקצץ את תקציבו.

רצוני לשאול:

1. כיצד מתיישב הדבר עם עמדת כל הממשלות הקודמות, שתמכו בפרויקט זה?

2. האם תומך משרדך בביטול הפרויקט?

3. מה ייעשה בעניין?

סגן שר הביטחון ס' שלום: 1. פרויקט המרכז הלאומי למערכות ישראל בהר-איתן נדון באריכות במשך שנים מספר, ובעקבות הדיונים שקיימה הממשלה בנושא לאחרונה הוחלט, שעקב הצורך לצמצם את הגירעון יעוכבו הליכי הכנת החוק בנושא.

2-3. אין ספק שהממשלה היתה שמחה לו ניתן היה לבצע את הפרויקט במסגרת התקציב, אך, לצערנו, עקב הצורך לצמצם את הגירעון, הציע שר האוצר לפנות לתורמים. השר התחייב, כי אם במהלך שנת 1998 ייאספו תרומות למימון הפרויקט, הוא יביא בפני הממשלה הצעה לשינוי ההחלטה. לשם כך אף נתן שר האוצר הנחיה להשאיר בשלב זה את ייעוד הקרקע ללא שינוי.

נוסף על כך הציע שר האוצר את עזרתו באופן אישי באיתור תורמים פוטנציאליים. אנו מקווים, שלמרות חוסר האפשרות להקצות לנושא מקורות תקציביים, נצליח בסופו של דבר לגייס תורמים אשר יאפשרו את הקמתו של פרויקט הר-איתן ומימוש.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת של חבר הכנסת ריבלין. אגב, הנושא הזה עלה לסדר-יומה של הכנסת – חבר הכנסת ריבלין ואורי אור העלו אותו – והיה דיון מאוד מרגש. החלטנו אז לחזור אתו למליאה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

שבוע הבא.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, יש כאן שתי בעיות, ולצערי הרב, תשובתך בשם ראש הממשלה אינה מספקת. יש נושא עקרוני של החלטת ממשלה, שביטלה את פרויקט הר-איתן.

רחבעם זאבי (מולדת):

ריבלין – – – שאלות אחדות – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מוכרח לומר זאת בלי גאווה רבה, חבר הכנסת זאבי. אני בהחלט מצטרף להערתך, אבל הואיל ואני יושב בתוך ממשלתי ובתוך חברי, אני אומר בצער, שאני מוכרח לציין שמה שאתה אומר נכון. אני יודע שזו גם עמדתו של ראש הממשלה.

הבעיה השנייה היא כמובן בעיית המימון. אני חושב, שכאשר מדובר באתר זיכרון לאומי, שמדובר בו על כל חללי צה"ל מאז תחילת התקומה, אין כל צורך לבקש מממן שהוא שיהיה נדבן, שנתרפס על דלתו, או שנחזר על פתחו כדי להשיג את הסכומים שצריך. הקמת האתר, שיהיה מרכז הנצחה, עולה כ-40 מיליון שקל. זה לא איזה מקום לעלות אליו לרגל לצורך זיכרון זה או אחר, אלא מרכז מורשת גבורת ישראל שיעמוד מול "יד ושם". לכן הייתי מבקש – התשובות שניתנות על-ידי שר האוצר אינן אלא תשובות כלכליות, ופה מדובר על דבר עקרוני.

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אני נמצא כאן במעין קונפליקט אישי – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא רציתי – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כי בתור סגן שר הביטחון אני מקדם את הנושא הזה ופועל למימוש, ואני עונה כאן בשם ראש הממשלה, ולא בשם משרד הביטחון. התשובה היא בשם החלטת הממשלה, ובאופן אישי אני נמצא בבעיה מסוימת.

היו"ר ש' וייס:

מה לעשות?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מאחר שאני עוסק בזה ועסקתי בזה, צריך להבין שהעניין בעייתי – לא מבחינת הסכום, שהוא בעייתי בפני עצמו. דווקא כאן, חבר הכנסת ריבלין – מה שאתה לא יודע, אבל אני כן יודע, כי זה מגיע אלי מתוקף תפקידי – יש התנגדות גורפת של כל עמותות ההנצחה האחרות להקמת הפרויקט הזה. וזה דבר מדהים. בעניין הזה חשבתי, ואני עדיין חושב, שהיה צורך לעשות זאת כפרויקט לאומי אחד. דווקא אתרי הנצחה אחרים הם אלה שפונים ומשגרים מכתבים ועושים הכול כדי למנוע את קיומו של הפרויקט.

היו"ר ש' וייס:

את כלליות האבל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן, כי הטענה שלהם היא, ששריון לחוד וצנחנים לחוד, וכך הלאה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

המחלוקת היא לרוחב הלוח – חבר הכנסת שריד מצד אחד מתנגד, וחבר הכנסת בגין מהצד השני –
--

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לצערנו, לגבי עמותות ההנצחה האחרות – הן מתנגדות בצורה גורפת. הפניות אלי ולמשרד בעניין הזה הן חד-משמעיות; לא ייאמן עד כמה נלחמו לפני החלטת הממשלה, כדי שהפרייקט הזה לא יתקיים. למרות זאת, בכל הדיונים שהיו אצל שר הביטחון – למרות העלויות האדירות – החלטנו להמשיך ולקדם את הפרויקט. החלטת הממשלה היא כמובן החלטה שמחייבת, אבל אמרתי לך כאן: בעניין הזה. conflict of interests באופן אישי – עם האלוף ורדי ואחרים – נימצא כאן אולי במעין בסך הכול החלטת הממשלה היתה החלטה כזאת. אני מאוד מקווה שאפשר יהיה למצוא איזה שינוי של העניין – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ראש הממשלה הבטיח לשנות אותה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מכיר בחשיבות העניין. אני חושב שמה שהעלית הוא הצעה טובה ונכונה. במקרה הפנית אותה לראש הממשלה ולא לשר הביטחון. יכול להיות שאז הייתי עונה תשובה אחרת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

השבת בשם ראש הממשלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

השבתי בשם ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

כן, לפעמים יש בחיים קרע.

מצבה של העיר עכו

חבר הכנסת מ' גולדמן שאל את ראש הממשלה ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

פורסם כי העיר עכו מופלית לרעה לעומת נהרייה וכרמיאל, הזכות למעמד של אזור פיתוח מועדף. התוצאה היא נטישה המונית של אלפי תושבים יהודים את העיר.

רצוני לשאול:

1. האם בגלל אופיה של עכו כעיר מעורבת אין היא זוכה למעמד מעודף?

2. מה יעשה לשינוי מצבה של עכו?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

האפליה נגרמה על-ידי הממשלה הקודמת. שלוש הערים במעמד של עדיפות לאומית ב'. הממשלה הקודמת נתנה מעמד נקודתי של אזור א' לכרמיאל ולנצרת-עילית והשאירה את עכו במעמד של אזור ב'.

הממשלה הנוכחית נתנה לעכו מעמד של אזור א' בחינוך, החזירה את נצרת-עילית וכרמיאל למעמד של אזור ב' והעניקה להן לשנתיים מעמד זמני של אזור א' בחינוך ובתעשייה.

נוסף על כך, מיניתי לאחרונה את מנכ"ל משרד הפנים לעמוד בראש ועדת מנכ"לים לטיפול בקידום ובפיתוח העיר עכו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תגיד של מי השאילתא.

היו"ר ש' וייס:

של גולדמן. שאילתא מס' 1967, של חברת הכנסת ענת מאור. תואיל בטובך להשיב כאן.

אני מבקש לקרוא לחבר הכנסת אבי יחזקאל, כי יש לו שתי שאילתות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זאת אומרת, הוא הפך להיות – – –

היו"ר ש' וייס:

פעמיים ביום סימפוזיון – אני לא יודע על מה.

דרישת השב"כ לקבלת שמות קטינים

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את ראש הממשלה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

הובא לידיעתי, כי השב"כ פנה אל המשטרה בבקשה לקבל את כל שמות הקטינים שנחקרו, גם אם הוחלט שלא להגיש נגדם תביעה – "אין תביעה".

רצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. אם כן – הכיצד אינכם רואים בפנייה זו פגיעה בזכויות הפרט של הילדים והנוער?

סגן שר הביטחון ס' שלום: 1. משטרת ישראל מעבירה באופן שוטף מידע לשירות הביטחון הכללי על אודות אנשים, בוגרים וקטינים כאחד, הנחקרים על-ידה, וזאת אך ורק בעניינים הקשורים בתחומי אחריותו של שירות הביטחון הכללי.

בעיקרון לא הופנתה דרישה גורפת של שירות הביטחון הכללי למשטרת ישראל לקבלת שמותיהם של כל הקטינים שנחקרו, כפי שמצוין בשאלתא שבנדון.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת, בבקשה, חברת הכנסת מאור.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון, לגבי התשובה על השאלה הראשונה, ככל הידוע לי – ואני אומרת את זה גם כחברת כנסת שעסקה בזה רבות, ועכשיו גם כיושבת-ראש השדולה למען הילד –

החוק מחייב להעביר רק ר"פ – רישום פלילי. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, שגם בעניין הזה הגשנו הצעת חוק – שגם את הרישום הפלילי יצמצמו ביותר ויאפשרו פתיחת דף חלק לכל צעיר וצעירה שמתגייסים לצבא. נמצא דרך לעשות זאת גם לגבי מגזר ערבי ודתי, שהרישום יתבטל עם הגיעם לגיל 18.

זאת שאלה נוספת לגבי התשובה הראשונה – האם ומדוע מעבירים גם תיקי חקירה, ולא רק רישום פלילי?

לגבי הדבר השני, המידע שהועבר אלינו בעל-פה ממחלק הנוער של המשטרה הוא שיש פנייה מהשב"כ להעברה גורפת יותר גם של תיקי "אין תביעה", ואודה לסגן השר אם יבדוק זאת שנית, כי יש פה פגיעה קשה בזכויות הילד. תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, ההודעה כאן היא, כמובן, בשם ראש הממשלה, והיא מנוסחת על-ידי הגופים העוסקים בדבר.

גם משטרת ישראל מודיעה שהיא מעבירה מידע באופן שוטף, וגם שירות הביטחון הכללי אומר שאין דרישה גורפת מהמשטרה. מעולם לא הופנתה דרישה גורפת כזו.

ענת מאור (מרצ):

לא דרישה, פנייה למחלק הנוער במשטרה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל אין פנייה גורפת לגבי כל שם של קטין שצריך לעבור.

את העלית את העניין, ואני אבדוק זאת עם מי שצריך לבדוק זאת.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לסגן השר.

טענה בדבר העסקת ז'ק אביטל על-ידי השב"כ

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

גברת שולמית אלוני, שרת התקשורת לשעבר, טוענת, כי ז'ק אביטל, שתקף אותה בשנת 1995 עת הופיעה בניו-יורק, הועסק על-ידי השב"כ, ומשום כך ניסה השב"כ להגן עליו.

רצוני לשאול:

1. האם אכן עבד אביטל עבור השב"כ?

2. האם הגן השב"כ על אביטל במהלך בדיקת הפרשה?

3. מדוע לא סייע השב"כ לאלוני בתביעתה כנגד אביטל?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

שירות הביטחון הכללי אינו נוהג לאשר או להכחיש אם אדם כלשהו מופעל על-ידו או מסייע בידו, ואינו נוהג לפרט עניינים הנוגעים להפעלתו, אם אכן מדובר באדם זה.

לעניין פרשת תלונתה של הגברת שולמית אלוני על אודות תקיפתה בשנת 1995 בניו-יורק – לא היתה לשירות הביטחון הכללי כל מעורבות בפרשה זו.

תקנות למניעת שביתה בשעת חירום

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

מידיעה שפורסמה בעיתון "ידיעות אחרונות" עולה, כי ראש הממשלה חתם ב-27 בספטמבר 1997, בחשאי, על תקנות חדשות למניעת שביתה בשעת חירום. התקנות מאפשרות לרתק עובדים למקומות עבודתם.

רצוני לשאול:

1. מדוע חתם ראש הממשלה על התקנות שנה לאחר שביטל אותן?

2. האם מתכוון ראש הממשלה להשתמש בתקנות?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. השימוש בתקנות למניעת שביתה בשעת חירום הוא אמצעי חריג להבטחת תפקודן השוטף של מערכות חיוניות בעת שביתה כללית.

לאור הנתונים והצרכים הרלוונטיים באותה תקופה, ובראשם – מניעת קריסתן של מערכות חיוניות ומניעת נזק כלכלי עצום למשק, מצאתי לנכון לחתום על התקנות אשר פורסמו כנדרש.

2. כשבוע לאחר פרסום התקנות החליטה הממשלה לבטל נוכח אי-נחיצותן. הודעה על כך הופיעה ברשומות ב-6 בנובמבר 1997.

אירועי שנת היובל בנגב

חבר הכנסת פ' בדש שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

אירועי שנת היובל בנגב בפתח. האחראים במחוז הדרום טוענים, כי המחוז לא קיבל את התקציב לחגיגות, והם אף אינם יודעים כמה הם אמורים לקבל.

רצוני לשאול:

1. כיצד ייתכן שמחוז הדרום אינו יודע מה הוא שיעור התקציב לחגיגות היובל?

2. מתי יועברו הכספים כדי שיוכלו המארגנים להתחיל לתכנן את האירועים?

3. האם יש תוכניות מטעם הוועדה המארגנת את חגיגות שנות ה-50 לאזור הנגב?

סגן שר הביטחון ס' שלום:אני עונה לחבר הכנסת פניי בדש כאיש הנגב לאיש הנגב.

היו"ר ש' וייס:

ובאר-שבע משיבה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

עומר היא שכונה, אף שהוא ראש מועצה. בעבר היא היתה שכונה של באר-שבע.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. זה פטנט כזה, שכונות מסודרות בורחות מהעירייה ועושות להן חצר הדורה משלהן, מתנתקות מהבעיות הסוציאליות של העיר הגדולה. אנחנו מכירים את הפטנטים האלה. ברוב המדינות בעולם לא מאפשרים את הבריחות האלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הכול היו רוצים להיות במצבו הכלכלי של חבר הכנסת פני בדש. אם אתה לא יודע, אדוני היושב-ראש, בחשבון הבנק של עומר מצויים עשרות מיליוני שקלים כעודפים.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש שתענה על השאילתא.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פני בדש, הוא רוצה להציע שהעודפים האלה יוקצו לחגיגות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה אומר שהניהול שלו הוא ניהול טוב.

לא ניתנו תקציבים למחוזות כלל וכלל. תקציבים ניתנו בהתאם לתוכניות שאושרו בממשלה. למרות זאת, כרגע מתבצעת בדיקה של מרכז ההסברה בשליחות העמותה במגמה לגבש אירועים בנגב.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת לחבר הכנסת פני בדש, בבקשה.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, אחרי כל כך הרבה ויכוחים, מישהו יכול למסור דין-וחשבון מה הוא, בסופו של דבר, התקציב? מה הן התוכניות שאושרו עד היום? לאיזה כיוון כל הנושא הולך? יש סערה מסביב לכל העניין. מתפטרים כל יום שני וחמישי. האם אנחנו יכולים לקבל דין-וחשבון על המצב הנוכחי, נכון להיום, בנושא חגיגות ה-50?

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר, זה לא בשם הנגב, עכשיו הוא שאל גם בשם הגליל וכל המדינה. נכון?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני אענה לו בקצרה, כי זה היה גם בישיבת הממשלה לפני שבועיים. אישרנו תקציב, אם אני לא טועה, של 110 מיליון שקל לנושא החגיגות, במקום 250 מיליון שקל שהיו בעבר.

אברהם פורז (מרצ):

אירועי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אירועי שנת ה-50, ונקבעו גם האירועים עצמם.

אני הייתי בדעה אחרת – עכשיו זו דעה אישית. אני חשבתי שהיה צריך לעשות זאת עם הרשויות, כאשר בכל יישוב במדינת ישראל יהיה אירוע. הרשויות יישאו בחלק מהעלות, והעמותה לאירועי שנת ה-50 תישא בחלק מהעלות. אני לא מאמין שיש מועצה מקומית אחת שלא היתה מוכנה לשתף פעולה בנושא זה. זה לא רק העניין של עומר. הזכרתי את זה כדי להגיע לתשובה שיש לה משאבים. גם האחרות היו רוצות שאירועי שנת ה-50 יגיעו אליהן, וכך ניתן היה לעשות 200 אירועים בכל פינה במדינת ישראל. אבל חשבו שרוצים לעשות אירועים יותר גדולים, אירועים שהיו עם יותר בשר, מה שנקרא, והתוצאה היא שאושרה שורה ארוכה של אירועים.

אני עצמי שאלתי באותה ישיבה מה קורה לגבי עיירות הפיתוח בכלל והנגב בפרט. השר הממונה, השר קצב, שגם היה צריך לענות על השאלתא הזאת, אף שהפנו אותה לראש הממשלה, הוא בעצם יושב-ראש הוועדה – – –

אברהם פורז (מרצ):

אתה מקורב למודעי, אתה צריך לדעת הכול.

היו"ר ש' וייס:

זאת היתה הערה מחשמלת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני עונה עכשיו בשם ראש הממשלה ושר הביטחון. תוסיף על כך שמהשבוע אני גם עונה בשם שר החוץ. אתה רוצה שאני אענה גם בשם קצב?

אברהם פורז (מרצ):

לא, מודעי – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא רק בשם שלושת השרים אלא גם בשם הממשלה בכלל כשאין תשובה.

אברהם פורז (מרצ):

אחד שלא היה חבר שלך – ניחא – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני חושב שאני הייתי אליו, לא הוא אלי. לא צריך להגזים.

היו"ר ש' וייס:

צריך לשמור על סדר הייררכי. הוא יכול להיות הבן שלו, נכון?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר'ה, זה לא הדיון. בואו ניכנס לתוך העניין.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו באווירת התפרקות אחרי המתח של התקציב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני חושב שהוא איש דגול, הוא היה שר אוצר מעולה. בשתי הקדנציות שלו הוא הצליח להוריד את האינפלציה, פעם אחת מ-500% או 600%-ל-18%. חמש שנים זה לא זז. חיכו שהוא יבוא אחרי חמש שנים, הוא הוריד אותה ל-9%, ומאז חמש שנים זה תקוע על 8%, 9%.

לעצם העניין, אמרתי לך שנקבע סכום מסוים עם שורה ארוכה של אירועים שאושרו כולם בממשלה. כששאלתי מה עם עיירות הפיתוח בכלל והנגב בפרט ביקש השר קצב להעביר אליו הצעה קונקרטית. אני אשמח אם תהיה לך הצעה קונקרטית לעשות זאת. ההצעה שלי – לעשות אירוע בכל יישוב בארץ לא התקבלה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

פיצוי נפגעי אסון המכבייה

חבר הכנסת א' פורז שאל את ראש הממשלה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

לפני כארבעה חודשים התחייבה הממשלה לתת הלוואה של כחצי מיליון דולר לתשלום לנזקקים מבין קורבנות אסון הגשר במכבייה, עד שיוחלט על גובה הפיצויים. לפי מידע שהגיע אלי, התשלומים טרם הועברו.

רצוני לשאול:

1. האם אכן טרם קיימה הממשלה את התחייבותה? אם כן – מדוע?

2. מתי יועברו כספי ההלוואה לנזקקים?

סגן שר הביטחון ס' שלום: 1. ממשלת ישראל נענתה, כמחווה של רצון טוב, לפניית נשיא "מכבי" אוסטרליה, מר טום גולדמן, שפנה בשם ארגונו בבקשה למתן הלוואה שתהווה מימון ביניים בסך חצי מיליון דולר עד לקבלת תגמולי הביטוח.

במסגרת זו הועבר ב-7 בספטמבר 1997 סכום של חצי מיליון דולר בשקלים לתקנה מיוחדת בתקציב משרד החינוך. אולם, על מנת להעביר את הכספים בפועל, היה צורך לחתום על הסכם עם "מכבי" אוסטרליה, שיסדיר את העניין משפטית, ובמקביל, ועדה ציבורית שהוקמה לצורך זה באוסטרליה היתה אמורה לקבוע את הקריטריונים לחלוקת הכספים ולהעביר את שמות המשפחות הזכאיות לישראל.

2. ההסכם האמור נחתם ב-16 בנובמבר, אולם הוועדה הציבורית האוסטרלית טרם סיימה את עבודתה, והיא צפויה לעשות כן במהלך דצמבר.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת לחבר הכנסת פורז.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני סגן השר, אתה בוודאי מבין היטב, שאחרי כל מה שקרה, הדבר האחרון שאנחנו זקוקים לו זה גם להרגיז אותם בעניין הכסף ולגרום להתמרמרות נוספת.

אני יודע שאתה יכול לומר לי שהיה דצמבר ואולי היה משהו טוב בדצמבר. אני פשוט מבקש ממך לבדוק זאת באופן אישי ולראות שאנחנו לא מתבזים פה פעם נוספת.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. עצה טובה. בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, הנושא הזה הוא, כמובן, נושא כאוב, נושא בעייתי, הוא גם הגיע לערכאות משפטיות, כמו שחבר הכנסת עורך-הדין פורז יודע.

אברהם פורז (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אסור להשתמש במקצוע. עכשיו, מכיוון שאסור עיסוק נוסף, אולי אפשר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מאחר שאני, כמוך, ביקשתי להיות חבר מוגבל, אתה מכיר את התקנה הזאת — — —

אברהם פורז (מרצ):

אני גם מוגבל, מוגבל בכל המשמעויות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז אנחנו חברים מוגבלים בלשכת עורכי-הדין.

היו"ר ש' וייס:

אוי, זה שם נורא.

אברהם פורז (מרצ):

אצלי מוגבל זה תרתי משמע.

היו"ר ש' וייס:

אני מציע שזה יהיה מסווג או סודי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הערה משועשעת על המצב שאנחנו נמצאים בו כיום. בראיית חשבון, למשל, זה לא ככה. אני גם רואה חשבון לשמחתי, לצערי, אני לא יודע, ושם אם אתה לא משלם באותה שנה, אין צורך לעשות את הפרוצדורה של עורכי-הדין, שבה אתה חייב לשלוח מכתב ללשכת עורכי-הדין ומבקש להיות מוגבל, וזה לתקופה מסוימת וכדומה. בראיית חשבון, שילמת עד התאריך – שילמת. לא שילמת, אתה לא עוסק בכך.

היו"ר ש' וייס:

אני מציע שתזמנו בכל זאת שינוי של ההגדרה. אולי תנאים מוגבלים או משהו כזה, כי אחר כך הוא יהיה חבר טעון טיפוח, ואז אנה אנו באים?

אברהם פורז (מרצ):

האמת היא, שהחברות מוגבלות, לא החבר מוגבל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה ברור.

היו"ר ש' וייס:

אגב, החברות תמיד מוגבלת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בגללו עד היום אני ננזף על-ידי שופטים רבים, שמאשימים אותי על שקיצרתי את ההתמחות, וזה היה חבר הכנסת פורז שקיצר את ההתמחות.

אברהם פורז (מרצ):

זרוק את זה עלי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני לא זורק, אני רק אומר עניינית. וזאת למה? משום שהצעת החוק שלי נדונה אתך, והיא היתה לאפשר לכל מאמן לאמן שני מתמחים.

העלאת תעריפי הארנונה

חבר הכנסת ח' דיין שאל את ראש הממשלה ביום ד' בכסליו התשנ"ח (3 בדצמבר 1997):

ועדת הכנסת אישרה בשבוע שעבר העלאה בתעריפי הארנונה. כמו כן, רשויות מקומיות שירצו להעלות את הארנונה ביותר מ-5% ריאלית יוכלו לעשות זאת באישור משרד הפנים והאוצר.

רצוני לשאול:

האם אדוני לא התחייב שלא להעלות את נטל המס?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

כידוע, גילתה הממשלה במדיניותה התקציבית אחריות רבה. למרות הגירעונות התקציביים שירשה מהממשלה הקודמת, היא נמנעה מהעלאות מסים ברמה הארצית, ומיקדה את עיקר ריסון התקציב בקיצוץ הוצאות חסר תקדים.

הממשלה מצפה, שאותה רמת אחריות תאפיין גם את השלטון המקומי. כצעד מונע להעלאת רמת הארנונה באופן לא אחראי הוחלט להצמיד את רמת העלאת הארנונה לסקטור העסקי לרמת ההעלאה לדיירים.

הכשרת אזורי תעשייה חדשים בגדה

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את ראש הממשלה ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

לאחרונה התפרסם, שהממשלה פועלת להכשרת חמישה אזורי תעשייה חדשים בגדה. פעילות זו נעשית נוכח תהליך השלום.

רצוני לשאול:

1. איך פעילות זו הולכת בד-בבד עם תהליך השלום?

2. מה ייעשה בנוגע לאזורים אלו בעת קבלת הסדר הקבע?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. על-פי קווי היסוד שלה, מחויבת ממשלת ישראל להמשך פיתוח וחיזוק ההתיישבות ביהודה ובשומרון. במסגרת זו מפתחת הממשלה גם אזורי תעשייה המהווים מקור תעסוקה לאוכלוסייה הישראלית והפלסטינית כאחת.

2. במהלך הדיונים על הסדר הקבע ביהודה ושומרון נתייחס לאזורי התעשייה כפי שנתייחס לשאר היישובים או האתרים הישראליים הקיימים ביהודה ובשומרון.

פרויקט שיקום שכונות בוואדי-ניסנאס

חבר הכנסת י' יהב שאל את ראש הממשלה ביום ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997):

נודע לי, כי מפסיקים את פרויקט שיקום שכונות בשכונת ואדי-ניסנאס בחיפה. בשנה האחרונה החלו עבודות שיפור התשתיות בשכונה, והעבודות עדיין לא הסתיימו. דרושות יוזמות רבות לשיפור מצבה הפיזי של השכונה.

רצוני לשאול:

1. האם ידיעה זו נכונה?

2. אם כן – האם ישקול משרדך בשנית החלטה זו וימשיך את הפרויקט בשכונה שלא זכתה לטיפול של ממש במשך 50 שנה?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעה אינה נכונה.

טרם נקבע מועד לסיום הפעילות של פרויקט השיקום הפיזי בוואדי-ניסנאס. בכוונתנו אף להרחיב הפעילות בשנה הבאה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך מאוד על שירותך לאומה. תישאר אתנו. אולי יש עוד נושאים שתצטרך להתייחס אליהם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש, אני גמרתי להיום.

הצעה לסדר-היום

התעלמות כלי התקשורת מהמגזר הערבי

היו"ר ש' וייס:

חברים, אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום – הצעה לסדר-היום מס' 3624, בנושא: התעלמות כלי התקשורת מהמגזר הערבי. זו הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת וליד צאדק חאג'–יחיא. בבקשה, לרשותך עשר דקות. חבר הכנסת דהאמשה מבקש הצעה אחרת.

וליד צאדק חאג'–יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי ברצוני להבהיר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שאין כל רצון להאשים, לגנות או להתגרות, ואין לי טינה נגד התקשורת. כוונתי אינה להאשים אתכם בשמאלניות, ביפי נפש וכו' וכו'. אך דברי הם כנים ויוצאים מלבי, ואני מקווה שדברי יהוו חומר למחשבה שמהם תצמח תועלת לכלל האזרחים. על כן, אנא קבלו את דברי בצורה חברית ביותר.

כידוע לך, אדוני היושב-ראש, הסקטור הערבי סובל מנחיתות חברתית, כלכלית ותרבותית כתוצאה ממדיניות מפלה לרעה במשך עשרות שנים. מדיניות זו מונהגת גם כיום, וזאת אחרי ארבע שנים של תקווה בתקופתה של הממשלה הקודמת שהנהיגה מדיניות פחות גרועה מקודמותיה. אף שאנחנו חיים באותה מדינה קיימת, לצערי, סגרגציה כלכלית, חברתית ותרבותית בין החברה היהודית והערבית, וחומות פסיכולוגיות חוצצות בינו. כתוצאה מבורות וחוסר אינטראקציה בין ערבים לבין יהודים ומסיבות אחרות עולה בהתמדה מגמת הגזענות בקרב הנוער. לסקר האחרון בנושא זה יש תוצאות מדהימות. הסקר הראה מגמות גזעניות בקרב הנוער. 70% מהצעירים הצהירו שהם גזענים, ומרביתם סבורים שאין לתת לערביי ישראל זכויות מלאות. גם בכנסת הזו משמיעים זאת לפעמים.

בצל המצב הקודר הזה ולאור העוצמה האדירה של כלי התקשורת והשפעתם, נועד לכלי התקשורת תפקיד חשוב – לעמוד נגד מגמות אלה. אבל, לצערי, לא רק שלא עומדים נגד, אלא ביודעין, או אולי בתמימות, מעודדים מגמות הרסניות אלה.

קיים קשר בין תוצאות המחקר לבין המספר המועט של הופעות פוליטיקאים ערבים בכלי התקשורת העבריים. יתר על כן, קיים קשר בין תוצאות המחקר לבין אותה הצגה משפילה בתוכניות אחדות, שמאות אלפים צופים בהן. למשל, מראים ערבי נשוי לשלוש נשים ואב ל-29 ילדים, שהוא אינו זוכר את שמותיהם. לכך יש השפעה ישירה על נפשו של הצעיר היהודי, שזו הדמות היחידה שעומדת מול עיניו. לעומת זאת, לא מראים את הפן האנושי של הערבים, ההזדהות שלהם, הכאב האמיתי שלפת אותם לאחר רצח רבין, בהפגנות הזעם אחרי פיצוץ האוטובוסים או בהפגנות למען השלום והשוויון.

יש גם התעלמות מוחלטת מבעיותיהם של ערביי ישראל בעת הדיון על התקציב, או שהם מקבלים פירורי תקציב של 2%. אפילו ערוץ-33 מעולם לא הזמין ערבי כדי שידבר בשעת האתנחתה של 17:30-16:30.

בעיותיה של המדינה רבות, והן משותפות לפעמים גם לערבים וגם ליהודים. נכון שיש כמה משרדי ממשלה שאין לנו דעה ודעת עליהם, כגון משרד הביטחון, משרד החוץ, משרד הפנים ואחרים, אבל בהחלט יש לנו מה לומר, וחשוב מאוד שדעתנו תישמע.

חקרתי ובדקתי מתי ראיתי או שמעתי את הערבי כאדם, שמנתב דרך ומתאמץ למצוא דרך שתוביל להווייתו הפלסטינית הערבית ולזו הישראלית; ערבי שתפיסת עולמו זה"אני מאמין" שלו סובבים סביב הצורך לכבד ולהעריך את השוני של הזולת, ומשום כך הוא מתייגר בנאמנותו החצויה בין שיוכו הלאומי לבין שיוכו לישראל. עיון בתוצאות סקר ההופעות של פוליטיקאים בכלי התקשורת מראה, שפוליטיקאים ערבים לא נמצאים כמעט בטבלה. אם הם נמצאים, הם נמצאים בתחתית הטבלה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

Welcome to the club.

היו"ר ש' וייס:

ההערה של חבר הכנסת בויס, תאמין לי שהיא לעניין. כי אם אתה בודק הלאה זו בדיקה מאוד club.מרתקת, מי כן נמצא ב-

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני רוצה שפעם אחת יהיו כמה חברי כנסת וכמה אישי ציבור ערבים בטבלה הזו.

היו"ר ש' וייס:

הפרינציפ הוא כאילו – כל מי שמעניין ורלוונטי.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

כשעזמי היה בסוריה הוא לא היה בטבלה?

היו"ר ש' וייס:

גדעון עזרא רוצה שכל יום תיסעו לסוריה, ערב הסעודית, כדי שתהיו בטבלה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני יודע על עוד מישהו שהיה. אני לא יודע מה התועלת של כלי התקשורת בהתרכזות באדם אחד, לשבח ולנפח וכו'. אבל אני חושב – יש 11 חברי כנסת ערבים. אני לא יודע לכמה מהם היו הופעות בתוכניות. אני לא רוצה להזכיר שמות בתחום הבידור, הספורט, האקטואליה ובכל התחומים. מתי אני רואה אנשים ערבים בכלי התקשורת?

היו"ר ש' וייס:

אבל הרשימה שלך בכנסת לא מקופחת.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

נכון שאין לנו הברקות וגימיקים. אולי אני ארביץ למישהו כדי שיראינו אותי, או שדראושה יראיין אותי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא מסוגל להרביץ.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אנחנו נמצאים בכל העשייה ובכל הבעיות, ורק כשיש גימיק לוקחים את המקרה, מנפחים אותו ועושים . אני מבין אותם שהם רוצים חדשות והם לא רוצים שחור-לבן, אבל יש לדעתי עניין רב, news זה לאומי ופטריוטי בכך שהערבים יוצגו כהווייתם בכלי התקשורת העבריים, כיוון שזה האשנב היחיד. אולי שממנו אפשר לראות את היהודי והיהודי יוכל לראות את הערבי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת וליד צאדק, כדי שתוכל להופיע עוד קצת ברייטינג, אני נותן לך עוד שתי דקות.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

תודה רבה לך, אדוני, על נדיבותך ועל האצילות שלך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אפליה מתקנת.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

לפחות קצת זמן שידור.

היו"ר ש' וייס:

אמא שלי בטח רואה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

דבר שני, אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפעמים מביאים יהודים שידברו בשם הערבים; כל מיני ערביסטים למיניהם, מומחים לענייני ערבים ודתות, כאילו אין ערבים שיכולים לבטא את עצמם בצורה נאה, בהירה וטובה.

דבר נוסף בשתי הדקות שנותרו לי – מרגיזה אותי העובדה, שכשאנחנו גומרים את הסרט או היצירה הטלוויזיונית או הרדיופונית – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

תאמין לי, אם תצביע פעם אחת עם הליכוד, התקשורת – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עזרא, בעניין הזה אתה צריך לתת לו לדבר, כי אתה מדבר מצד הטבלה, מצד בעלי המועדון. תן לו.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הוא מחפש לי גימיק.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבין אותו, אבל אני אומר בסך הכול שבסופו של דבר צריך הצעות אופרטיביות.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

מאה אחוז.

אני רוצה לומר שני דברים, אדוני היושב-ראש. אין ביכולתנו להביא וגימיקים לכנסת וגם לא ליהודים במדינת ישראל, מכיוון שאנחנו נלחמים על דברים בסיסיים בזמן שהחברה היהודית היא עבורנו לוקסוס – אנחנו נלחמים על משכורות, על ניקיון, על ביוב – מה כלי התקשורת יכולים לשדר לנו?

היו"ר ש' וייס:

אתם גם לא שייכים למועדוני הכיף.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, דבר אחרון – מרגיזה אותי העובדה, שאחרי סיום היצירה הטלוויזיונית והרדיופנית מביאים את שמות העוסקים ביצירה – המאפרת וכל מי שעסק ביצירת התוכנית – ואני לא רואה שם ערבי אחד שעוסק בעניין הזה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

יש, יש המון.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

יש, ג'מאל סובחי. אני מכבד אותו מאוד, ואני רוצה לראות הרבה מאוד כמוהו.

היו"ר ש' וייס:

ועורך "מבט".

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

זה לא באותה פרופורציה ולא באותו יחס. אני רוצה לומר לחבר הכנסת גדעון עזרא: אל תאשימו תמיד את העיתונאים ואת אנשי התקשורת שהם שמאלנים, כי לא כולם שמאלנים ולא כל שמאלני אוהב את טובת הערבים.

היו"ר ש' וייס:

זאת היתה הערה חשובה. חוץ מזה, חברי כנסת ערבים לא יכולים להתראיין ב"זהו זה", כי הם לא יודעים פולנית, והם לא יוכלו לענות לגברת בז'יז'ינה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בז'יז'ינה מדברת עברית שוטפת.

היו"ר ש' וייס:

כן, עברית פולנית.

טוב, חברים. אין לנו שרים לתשובות, זה מתחיל להיות נואה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

יש כנראה מנהג – כשאני נואם אין שר.

היו"ר ש' וייס:

הממשלה ממש זונחת אותנו, מה יהיה? אנחנו מיומתי ממשלה במליאה.

חבר הכנסת דהאמשה יבקש להעביר לוועדה, וחבר הכנסת דראושה – להסיר. דקה ועוד דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אכן, חברי וליד צאדק, זו הפכה לדרך התנהגות רגילה בכנסת. כאשר יש עניין שנוגע לאזרחים הערבים, הצעה לסדר-היום או דברים שמיוחדים למגזר הערבי,

הממשלה אפילו איננה מטריחה את עצמה לענות או להיות, ואפילו סגן שר המייצג, בדרך כלל, את הממשלה, לא מופיע.

כבוד היושב-ראש, זה לא רק בתקשורת. אני חושב שהעניין הוא חלק מתופעה מושרשת מאוד בכל התחומים. לא נשאר תחום שלא דיברנו עליו ולא הרמנו זעקה. אנחנו במדינה הזו מופלים לרעה, אפילו חלק מחברי הכנסת רואים בנו נטע זר או נוהגים בנו באיזו דרך של דה-לגיטימציה. לכן, אני תובע שהעניין הזה יתוקן באופן יסודי. העניין אכן דורש למידה נכונה, רצינית וממצה כדי לתקן דברים רבים ועיוותים רבים.

אני מבקש להעביר את הנושא לוועדה או למליאה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, חבר הכנסת דהאמשה. עכשיו, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, גם בתחום התקשורת יש אפליה נגד האוכלוסייה הערבית. אנחנו, כנציגי האוכלוסייה הערבית, מופלים לרעה גם בעניין התקשורת. אני מצדיק את מה שאמר חבר הכנסת וליד, דברים חדשים, newsצאדק, אבל אני רוצה גם לומר, שהתקשורת אוהבת לא רק גימיקים, אלא וטבעי שהתקשורת רוצה דברים חדשים. חבר כנסת צריך להיות יצירתי, גם לחדש, ולא צריך לומר דברים שגורמים – – –

היו"ר ש' וייס:

אולי גם לייצר חדשות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גם לייצר. אני יודע שיש הרבה חברי כנסת יהודים שלא מופיעים בכלל בתקשורת, לא בגלל אפליה או גזענות נגדם אלא מכיוון שהם לא מייצרים, לא מחדשים. הייתי מייעץ לחברי הכנסת הערבים, לכולנו, גם לחדש, לייצר, לא לומר דברים שגורמים שחוזרים על עצמם אלא לנסות לחדש בפעולות ובהתבטאויות בצורה שתכריח את אמצעי התקשורת לקנות את מה שהם אמרו. אני רוצה להביא דוגמה. כאשר היינו בסוריה, חידשתי כאשר קראתי לזכות השיבה לפלסטינים, וחזרתי ואמרתי את הדברים כאן, מבמת הכנסת. אז אמצעי התקשורת ביקרו, ראש הממשלה הגיב, שרים הגיבו, היה . אבל חבר כנסת שגורתי, שלא מחדש דבר, גם לא יופיע באמצעי התקשורת. אני מצטער news מאוד, זה עניין גם של יהודים וגם של ערבים. בכל זאת, אני מצדיק את חבר הכנסת וליד צאדק שאומר שיש אפליה בנושא נגד חברי הכנסת הערבים.

היו"ר ש' וייס:

יש לי שתי הצעות. הצעה אחת – אני ממליץ שנעביר לוועדת החינוך והתרבות. חבר הכנסת בויס, מוסכם? כן.

עכשיו אני מציע שחבר הכנסת דראושה יפתח קורס מזורז לחברי כנסת יהודים וערבים, איך להגיע לחדשות כל שעה. הוא נתן דוגמה נהדרת.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

העניין הוא לא חברי כנסת ערבים. העניין הוא ראשי ציבור וייצוג של האוכלוסייה הערבית בכלי התקשורת.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני ממליץ. בואו נעשה זאת בהסכמה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבין שהפכת את זכות השיבה לגימיק ורק באמצעות זה – – –

היו"ר ש' וייס:

הרי זה מה שאני הבנתי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא גימיק, זה דבר יסודי. ממשלת ישראל מאשררת מחדש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני ממש לא יכול להתגבר עליכם היום.

חבר הכנסת וליד צאדק, האם אתה מסכים שזה יהיה בוועדה או שאתה רוצה במליאה?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני מציע להעביר למליאה.

היו"ר שי וייס:

תראו, זה נושא מעניין וחשוב, כי משתלבות בו שאלות של דמוקרטיה ושל ייצוג וכן הלאה. באופן טבעי, החברים שזכו להיות במועדון החשיפה קצת לא נוח להם, אבל יש הרבה חברים שיש להם הרגשה לא טובה, כמו אנשי רשות השידור והעיתונאים. יכול להיות דיון מעניין מאוד. אין בוודאי גם שום אחדות, זה שונה בכל עיתון, זה שונה בכל תחנת רדיו. אני חושב, שהרדיו, למשל, פתוח באופן מופלא לכולם, כל היום. יש הבדל בין תחנות טלוויזיה. לדעתי זה שווה דיון.

חבר הכנסת וליד צאדק, יש לי הרגשה שאם הדיון יהיה במליאה לא יהיו תשובות.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני רוצה לשמוע את עמדתה של שרת התקשורת.

היו"ר שי וייס:

איך שרת התקשורת יכולה להשיב כאן כשאלה לה סמכות? טוב שאין לה סמכות להתערב בתכנים גם של התחנות הממלכתיות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר שי וייס:

נדמה לי, שאם הכוונה לדיון, נזמין את עורכי העיתונים. אני מעריך שהם יבואו, כי יש להם, בוודאי, גם מה לומר. אבל איך שאתה רוצה. אתה בכל זאת עומד על כך שיהיה דיון במליאה?

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

כן.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני מציע שנכבד את רצונו של היזם כי אחרת בכלל לא יהיה דיון.

אנחנו מצביעים. מי שאומר כן – הכוונה היא במליאה, מי שמצביע לא – הכוונה להסיר. התעלמות כלי התקשורת מהמגזר הערבי, הצעה של חבר הכנסת וליד צאדק חאג' - יחיא, ההצבעה החלה. אנחנו מתכוונים למליאה.

הצבעה מס' 11

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

תראה איזו הסכמה גורפת יש לך פה. שבעה תומכים, יש ביהדות מה שנקרא ז' חכמי העיר, אז שבעת חכמי המליאה, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהנושא יידון במליאה כאשר יושב-ראש הכנסת יציג זאת בסדר-היום. תודה רבה.

הצעות לסדר-היום

החרפת המצב בחברון

היו"ר ש' וייס:

הנושא הבא – הצעות לסדר-היום מס' 3597, 3600, 3604, 3610 ו-3622, בנושא: החרפת המצב בחברון. לעניין זה אנחנו צריכים ממש את שר הביטחון. שר הביטחון ביקש להשיב בשבוע הבא. יש בעיה. רק רגע. תראו, אנחנו נמצאים יותר מדי בימי רביעי בלי שרים. שר הביטחון ישיב רק בשבוע הבא. כל הדחיפות היתה כי זה סמוך לאירועים, ואני נמצא פה במצב מוזר למדי – – –

חנן פורת (מפד"ל):

איפה סגן השר?

היו"ר ש' וייס:

הוא היה בשאלות. אני אשאל את חברי הכנסת אם הם רוצים להעלות את הנושא הזה אף ששר הביטחון איננו. חבר הכנסת דהאמשה, אתה מוכן להעלות אותו? חברת הכנסת גוז'נסקי? חבר הכנסת זאבי, אתה מוכן להעלות?

רחבעם זאבי (מולדת):

חיובי, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חנן פורת, אתה מוכן להעלות? נעלה את הנושא. שלוש דקות. אני לא מרוצה מהשיטה הזאת – – –

חנן פורת (מפד"ל):

מתי תהיה תשובת השר?

היו"ר ש' וייס:

בשבוע הבא, מה לעשות? זה לא כל כך טוב הפעם.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני יכול לענות בשמו.

היו"ר ש' וייס:

אתה, בדברייך, חבר הכנסת זאבי, תענה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

אתה תציע להסיר. תציע לוועדה ואז תענה שוב.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה – ראשון הנואמים, שלוש דקות. אחריו – חברת הכנסת גוז'נסקי. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, דווקא חברון היתה בבחינת נקודת אור מבחינת התפקוד של הממשלה הזאת ושל ראש הממשלה, וצריך להזכיר את הדברים כאשר יש צד חיובי. אכן, ראש הממשלה הזה חתם על הסכם חברון כדי להמשיך הלאה בתהליך השלום, אבל נראה שהחתימה הזאת לא היתה כל כך רצינית, למרבה הצער, והוא לא התכוון לה. לאחר החתימה הוא חזר שוב לסורו, ועשה ועדיין עושה כל מאמץ אפשרי כדי לקבור את תהליך השלום ולא לאפשר לו להמשיך לחיות. לא רק זאת, אלא הוא נקט גם צעדים ממשליים, לרבות בחברון עצמה, אשר נגדו כל הסכמה, כל תהליך של פתרון מדיני וכל אפשרות של דו-קיום בשלום עם הצד הפלסטיני.

מייד לאחר חתימת ההסכם הממשלה הזאת ומר נתניהו בראשה, פתחו, למרבה הצער, בהליכים הנוגדים ממש את השלום, סותרים אותו מאל"ף עד תי"ו, בבנייה בהר-חומה, בהתנחלויות, בעיבוי,

בהרחבה, בבנייה חדשה ובחברון עצמה, עד אשר בשבוע האחרון, ביום ראשון שעבר, היינו עדים למין התפתחות מוזרה מאוד. פתאום המתנחלים האלה בחברון, מתנחלים שמדינת ישראל הקיאה אותם מתוכה, אם היא מוכנה לקבל אותם, אם היא מוצאת מקום לחיים רגילים וסבירים בתוכה, מתנחלים אלה עשו דין לעצמם ופלשו לעיר הערבית, לקסבה של העיר חברון.

המשטרה, בהתחלה, התעשתה והתחילה לפנות אותם כפי שאכן – – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה הם פלשו?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

פלשו.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בויים, תירשם להצעה אחרת.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

מה קרה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זאת המציאות, זאת האמת, זה מה שיש. הם פלשו לעיר חברון. המשטרה, שבהתחלה התחילה למלא את תפקידה נכון והתחילה להוציא אותם כחובתה על-פי דין, פתאום רפו ידיה, נראה שכל מיני גורמים התערבו מלמעלה, בין שאלה גורמים ביטחוניים, בין שאלה גורמים של המתנחלים עצמם שיש להם יד ורגל בתוך הממשלה והם משפיעים, משנים, מסיטים מדיניות, ותהליך הפינוי נעצר. כמה שעות של כפפות של משי, של השתדלות, של כאילו לבקש מהמתנחלים האלה, מפורעי החוק האלה, להואיל בטובם להתפנות עד שהם התרצו ובסוף עזבו את העיר.

אני רוצה לומר, שמדיניות כזאת, מדיניות של רפיון ידיים, מדיניות של כפפות משי כלפי פורעי חוק, אנשים שכל בוקר וערב מאיימים על תהליך השלום, על עצם קיום החוק במדינה הזאת, על הלגיטימציה של הממשלה עצמה – הם ודומיהם; ומתוכם צמחו עשבי פרא אשר הביאו, בסופו של דבר, לרציחת ראש ממשלה במדינה הזאת.

הטיפול הנכון הוא לא רק למען טובתה של המדינה, לא רק למען תהליך השלום, שהוא גם טובתה של ישראל, בראש ובראשונה, לא רק טובתם של הפלסטינים – חייבים לטפל בהם בדרך הנכונה, והדרך היחידה היא להכות ביד קשה את כל פורעי החוק האלה ולהעמידם במקומם, כדי שלא יעשו דין לעצמם. טוב להם גם, לפורעים האלה, שיצאו מתוך חברון. זה לטובת השלום, זה לטובת האינטרס של מדינת ישראל ולטובתם של כל שוחרי השלום במדינה הזאת. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת דהאמשה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – חבר הכנסת רחבעם זאבי. בנאום של חבר הכנסת זאבי הוא יענה בשם שר הביטחון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם תוסיף לי זמן.

היו"ר ש' וייס:

אבל באמת בשמו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו עומדים חרדים נוכח האפשרות שיחול פיצוץ כזה של התהליך שיחזיר אותנו לימים הקשים של קורבנות בנפש.

אני חושבת, שהמקרה המצער והמדאיג מאוד של מטעני הנפץ שנתגלו בגן-הילדים בתוככי ההתנחלות שבחברון – – –

חנן פורת (מפד"ל):

הם הושלכו אל תוך – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זאת רק דוגמה אחת לאסון שעלול היה לקרות לו התפוצצו המטענים האלה. אבל, אחרי הראייה הזאת ואחרי שלרגע נרגענו מהעובדה ואמרנו, טוב, המטענים לא התפוצצו, איש לא נפגע, נשאלת שאלה בסיסית הרבה יותר: מה, בעצם, המתנחלים רוצים בחברון? אני חושבת, שהמתנחלים בחברון, גם מאז ההסכם, ממשיכים לטוות את המדיניות ההרסנית שלהם של השתלטות על חלקים נוספים בתוך חברון. הם לא השלימו עם ההסכם שראש הממשלה נתניהו חתם, הם לא השלימו עם ההסכם הזה, ולכן הם קמו ותפסו את הבתים ולכן הם עושים אלף דברים אחרים.

אני חושבת, שגם לאחר חתימת ההסכם שנחתם בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית עדיין קיומה של ההתנחלות בתוך חברון והתנהגותם של המתנחלים האלה הם סכנה מתמדת ומקור מתיחות בלתי פוסק בתוך העיר הזאת.

אבל הדברים נעשים חמורים הרבה יותר. יכול להיות שמערכת היחסים היתה אחרת אם בכלל היתה התקדמות בתהליך המדיני, אבל זה לא קורה.

חברי הכנסת, שוב אנחנו נמצאים בעידן הפטפטת. ראש הממשלה נתניהו אלוף בלפטפט על שלום, הוא אלוף בלפזר הבטחות, בלהופיע בטלוויזיה, אבל הוא גם אלוף בלא לבצע.

כדאי שנזכור שהיתה החלטה על נסיגה של 2%. הממשלה החליטה. אז מה? אז היא החליטה. עכשיו מדובר על עוד החלטה. אני לא יודעת, האם תתקבל החלטה או לא תתקבל החלטה, ובאיזה מרווח של נסיגה מדובר בכלל, אבל אני יכולה לומר כמעט בביטחון, שגם אם תתקבל החלטה וגם אם המפד"ל לא יעשו משבר ממשלתי וגם וגם – אחרי כן ראש הממשלה והממשלה הזאת יעמידו מכשולים כאלה לביצוע אותה החלטה שהיא ממילא לא תתבצע.

כתוצאה מהמהלך הזה, של זריעת אשליות שהנה או-טו-טו עושים משהו, ובסופו של דבר לא עושים כלום, השילוב הזה שבין הייאוש שמולידה המדיניות הזאת גם בקרב הפלסטינים וגם בקרב הישראלים, הייאוש שלא רואים התקדמות להסדר מדיני בשילוב עם הבעיות הכלכליות החריפות שיש בשטחים – שילוב זה הוא קטלני.

חברי הכנסת, היום הדיון הוא על חברון, אבל הדיון היום הוא בצל המדיניות של ראש הממשלה שלא לבצע את הסכם אוסלו, לא להתקדם בהסדר, ובעצם לכפות על הפלסטינים מין תוכנית שהוא כבר דיבר עליה בכמה הזדמנויות. והתוכנית ברורה: מה שיוצא לפלסטינים עכשיו יהיה הסוף. אם הפלסטינים יסכימו ל-5%-6%-10% – זה סוף הנסיגה שהוא יסכים אולי לבצע.

ראש הממשלה יודע, שהפלסטינים לעולם לא יקבלו זאת, לכן הוא שם מכשול שהוא לא יוכל לעבור אותו, הממשלה לא תעבור אותו. אף שהממשלה עברה את מבחן התקציב, אני מקווה מאוד שהיא לא תחזיק מעמד עד סוף השנה הנוכחית. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. עכשיו – חבר הכנסת רחבעם זאבי, אחריו – חבר הכנסת חנן פורת, ולאחר מכן – חבר הכנסת רן כהן. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, שואל חבר הכנסת דהאמשה: מה פתאום פלשו לבתי הקסבה בחברון? מה פתאום קמו ביום ראשון ופלשו? עקץ אותם משהו בלילה? עקצו אותם במשך כל השנה. אילו היה לי זמן הייתי קורא בפניכם שלושה עמודים צפופים באותיות קטנות על הפיגועים, שערביי חברון, לרבות אלה שמתקראים בשם המשטרה הפלסטינית, מתאנים בהם לתושבי חברון: התפרעויות, אבנים, בקבוקי תבערה, יריות ומטעני נפץ לתוך גן-הילדים. מה פתאום? הפתאום הוא שזרקו שני מטעני נפץ דקה או חמש דקות לפני שהילדים יצאו לחצר. ואז הם באו להגיד לצה"ל מה שצה"ל היה צריך להבין בעצמו, שאת בתי הקסבה צריך לתפוס, שבתי הקסבה לא יכולים להיות משופצים על-ידי הרשעות הפלסטינית כדי שיאכלסו בהם 600 מחבלים משוחררים לפי כוונתו של ראש הרשות הפלסטינית.

היה נקוט ב"הגנה" ובצה"ל: אחרי שבמשך שנים הגנו על היישובים מהגדר, בא יצחק שדה וייסד את "הנוודדת" שבה יצאו קדימה מעבר לגדר ושם ביצעו את ההגנה, ב-1936-1939. 60 שנה אחרי כן חוזר צה"ל לימים שלפני "הנוודדת" ומנסה להגן על תושבי חברון מתוך הבתים של חברון, וגם את זה – בקושי. במקום לצאת קדימה אל בתי הקסבה כפי שמתחייב בהסכם של חברון, שכן הקסבה ובאחריות ביטחונית של צבא-ההגנה לישראל, צה"ל יושב בעמדות, שלא רק שהן נמצאות באזור 2- לא לפני המתיישבים אלא לפעמים חלק מהעמדות הן מאחורי המתיישבים.

אני, כמי שאת רוב חייו עשה בצבא בשירות ביטחוני וחונך על מורשת "ההגנה" והפלמ"ח, אינני מבין איזה טמטום תפס היום את צבא-ההגנה לישראל שכך הוא עושה. אני לא מאשים את הצבא. כשמדברים עם מפקדי הצבא, הם אומרים: הוראות מדיניות; הוראות מדיניות, שמאפשרות למשטרה, האזור שלנו; שלא עוצרים ולא שופטים הפלסטינית להיכנס חמושה עם רובים לתוך אזור 2- ערבים מתפרעים, אפילו מצלמים אותם או מזהים אותם. אבל אם ילד יהודי יעשה משהו, חס וחלילה, מזדרזים מאוד לשפוט אותו. מאפשרים לערבים לחסום את התנועה אל תל-רומידה, אל אדמות ישי, והם עושים זאת מתי שהם רוצים. מאפשרים להם לירות.

הציבור בישראל – לא רק הציבור בישראל אלא גם הממשלה, אינם יודעים עד כמה יהודי חברון הם מטרות לפיגועים. אני אומר זאת באחריות, ואני אומר זאת על ראש הממשלה, כי פעמיים הפתעתי אותו. אמרתי לו: יורים במשך שבוע לילה-לילה על חברון, והוא אומר לי: אני לא יודע מזה. אני אומר לו: הרי כתבתי לך מכתב על כך, והוא אומר: לא ראיתי את המכתב. לגבי זה שהוא לא ראה את המכתב – זו עבודת מטה לקויה במשרד ראש הממשלה. אבל לגבי זה שהוא לא מדווח וזה שכל המערכת שלנו לא מדווחת לו שיהודי חברון משמשים מטרות ליריות לילה-לילה, לפיגועים בלתי פוסקים ולפיגועים רצופים – זה צריך להדאיג.

לכן אני אומר, שהבעיה היא לא עיבוי כוחות ואין צורך להוסיף כוחות לחברון. בהיותי אלוף פיקוד המרכז, מעולם לא ביקשתי עוד כוחות. הבעיה היא תמיד אילו הוראות נותנים למעט הכוחות שיש.

הכוחות שיש בחברון מספיקים כדי להגן על היהודים בחברון. שלא יספרו לנו סיפורים על עיבוי הכוחות. צריך לתת להם את הפקודות הנכונות. הפקודות הנכונות הן להיכנס לקסבה, לתפוס את הבתים שם, ואז היהודים לא יצאו, המתנחלים לא יצאו לתפוס את הבתים, ואז חבר הכנסת דהאמשה לא ישאל את השאלה, מדוע פתאום הם יצאו לשם.

עוד שאלה אחת שאלה חברת הכנסת גוז'נסקי: מה רוצים המתנחלים בחברון? הם רוצים רק דבר אחד: לחיות בשלווה ובשלום, ולא נותנים להם זאת. כבר אמרתי בפתיחת דברי, שאילו יכולתי הייתי קורא בפניכם שלושה עמודים צפופים על פיגועים של שנה אחת. אם היו עושים חלק המאה מזה ברמת-אביב, הרי הציבור היה יוצא מגדרו, והתקשורת הייתה עוסקת רק בזה – רק אחד חלקי מאה ממה שעשו ליהודי חברון.

עכשיו, אתה מבקש שאענה בשם שר הביטחון?

היו"ר ש' וייס:

לא. יש לי הרגשה שאתה לא תוכל לענות בשמו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אעשה את זה אובייקטיבית.

היו"ר ש' וייס:

חצי דקה בתור ניסיון פרלמנטרי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מחליף את הכובע ואני מנסה להיות שר הביטחון. איציק מרדכי היה פקוד שלי, כך שיש בינינו איזו כימיה.

חנן פורת (מפד"ל):

— — — מה שהוא היה אומר למה שאתה היית אומר — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

לא. כשר הביטחון יצחק מרדכי אני אומר לכם, שאתמול היה שם ראש המטה הכללי של צה"ל בסיוור יסודי ומקיף. הוא נכנס לתוך בתי הקסבה ושוחח עם מפקדי הצבא, ואנחנו ננקוט את כל הצעדים שיבטיחו חיים וביטחון למתיישבים בחברון.

היושב-ראש, אתה מקבל שכך הוא היה עונה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בסדר.

חנן פורת (מפד"ל):

רחבעם זאבי (מולדת):

כן, כך הוא היה עונה, ואנחנו היינו הולכים הביתה, ויהודי חברון היו ממשיכים לקבל אבנים, בקבוקים ופגיעות חדשות לבקרים. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חיים, רגע. אני אאפשר לך לדבר, טוב? פרוצדורלית אני אאפשר לך. חברים יקרים, עכשיו חבר הכנסת חנן פורת, ואחריו, האחרון מבעלי ההצעות – חבר הכנסת רן כהן. אחר כך אני אאפשר לך, פרוצדורלית, להעיר הערה, בסדר?

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני חייב לפתוח במשהו לחבר הכנסת דהאמשה וגם לחברת הכנסת גוז'נסקי שאיננה כאן. הייתי מצפה מכם, חרף העמדה הפוליטית המובהקת שלכם, שתפתחו באיזו מלה אחת של גינוי ושלילה למעשה הנורא שנעשה, שהיה יכול להסתיים בנקל – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

חברת הכנסת גוז'נסקי עשתה זאת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — המעשה שנעשה

חנן פורת (מפד"ל):

שמעתי את דבריה בדיוק. היא דיברה על אסון.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא יודע, ואתה לא רוצה לדעת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הכול פרובוקציות.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא מתבייש.

היו"ר ש' וייס:

תן להם קצת. זה לא על חשבונך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — לפי הדברים שלך אתם נהנים מזה — — — מה הוא מדבר אתי?

רן כהן (מרצ):

תגנה את זה.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חנן, נראה כמה זמן זה ייקח.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — אתה צריך לשבת שם — — — בעיר שלך וכל בוקר יקומו מחבלים — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת בויים.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

למרות — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בויים, אני חושב שנתתי להם להתבטא בחופשיות מוחלטת. הגל הזה נגמר. עכשיו אני מתחיל למדוד את זמנו של חבר הכנסת חנן פורת. שלוש דקות. בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

חבר הכנסת דהאמשה, לי מעולם לא היה דין-ודברים ולא היה לי ריב אישי אתך. אבל אני אומר לך, שהמחשבה כאילו מטען חבלה שהתפוצץ חמש דקות לפני שהילדים יצאו והיה יכול להסתיים באסון – נורא הוא איזו פרובוקציה, כפי שאתה מנסח את הדברים האלה – הרשה לי לומר לך – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אמרתי שאני לא יודע מה קרה שם. לא יודע מה יש.

חנן פורת (מפד"ל):

תרשה לי. זה לא רק עלבון לאינטליגנציה, אלא זה אומר שאתה אינך מוכן להפנים את העובדה שנעשים שם מעשים מזעזעים מבחינת האוכלוסייה הערבית. אבל אני לא דן אתך בכך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אנחנו יודעים את המעשה. זה אחרת.

חנן פורת (מפד"ל):

תרשה לי. אני לא נכנס אתך עכשיו לוויכוח. אתה תשקול.

היו"ר ש' וייס:

כבר נתתי לך אפשרות לבטא את מחאתך.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שלא נלמד הלקח. כאן לפני מונח מסמך, שעכשיו התפרסם במיליון עותקים, והוא מעיד על המציאות הנוראה שמתרחשת ביהודה ושומרון בניגוד גמור לכל מה שהוסכם בחברון, ובראש ובראשונה בחברון. גנדי אמר, שלפניו יש דפים ארוכים, וגם לפני מונחים. אבל אני רק אומר את הסיכום לגבי גל המהומות הקשה שהיה בחודשים מרס, אפריל, יוני ויולי.

בגל הקשה של המהומות הללו הושלכו בחברון על אזרחים יהודים ועל חיילי צה"ל יותר מ-625 בקבוקי תבערה, 32 פצצות ו-15 כלי נפץ מאולתרים. אותו גל מהומות שכך ברגע שבו ציווה ג'יבריל רג'וב להפסיק אותו. אנחנו יודעים, וגם על כך יש עדויות, על תשלומים ששילמו – הרשות הפלסטינית

שילמה כסף לאנשים כדי שיעשו את המהומות. ושוב, הדברים הללו אינם איזו ספקולציה שלנו, אלא עדויות מפורשות. הרשות אף שילמה לצעירים 30-50 שקל ליום בעבור השתתפותם במהומות ובתקיפת חיילים ישראלים.

מורי ורבותי, אנחנו באמת שואלים את עצמנו כל פעם, האם אי-פעם ננסה לפחות להיות חכמים, בבחינת איזהו חכם – הרואה את הנולד? הרי מה שהתרחש שם, בגן-הילדים, לאחר שבוע של יריות שעליו דיבר חבר הכנסת זאבי – הדבר פורסם, דרך אגב, גם בתקשורת, כך ששר הביטחון לא היה צריך להיות ניזון רק מאינפורמציה שמגיעה אליו מחבר הכנסת זאבי, והכתובת היתה על הקיר.

והנה, אותם חומרי נפץ שבאמת בנס לא הביאו לאובדן של ילדים, אולי עשרות ילדים, לאובדן בנפש.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שהמסקנה הראשונה מכך היא, שהסכם חברון נכשל. הוא נכשל טוטלית. דווקא מתיישבי חברון, לא מעט גם מתוך מגע אתנו, נהגו באיפוק ובריסון בכל התקופה הזאת; בריסון כמעט לא אנושי.

חיים רמון (העבודה):

מה המסקנה? מה אתה מציע? חשוב לי לדעת.

חנן פורת (מפד"ל):

מיידי אני אומר לך. המסקנה היא קודם כול לגבי הקסבה בחברון, וצה"ל התחיל לנקוט את הדרך הנכונה, ועל כך יש לשבח את המפקדים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורת, נא לסיים.

חנן פורת (מפד"ל):

אתה יודע שהיתה כאן הפרעה.

היו"ר ש' וייס:

לא. אני ניכיתי את הכול, תאמין לי. תסכם, בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

כאן צריך לציין לשבח, כי לראשונה – הן בדרגת המח"ט והאוגדונר והן בדרגת אלוף הפיקוד שקיבל את ההמלצות מהשטח – נעשו צעדים שהביאו לרגיעה בימים האלה, הן צעדים של תפיסת בתיים בתוך הקסבה, אותם בתיים במקומות אסטרטגיים, והן הבהרה ואזהרה לאוכלוסייה הערבית לגבי פתיחת רחוב השוהדה, והם קלטו היטב את המסר.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חנן פורת, משפט סיכום כזה חזק וזהו.

חנן פורת (מפד"ל):

מי שלא יפיק את הלקח ויבין שמה שמתרחש עכשיו בחברון הוא מתכון לגבי מה שיהיה בעתיד אם נלך לנסיגה השנייה, עליו אמר המשורר: קונם אם לבוקר אחזור לסורי, ומאום לא אלמד גם הפעם. תודה.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת חנן פורת. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אין לי כל בעיה לחזור על הדברים האחרונים של חבר הכנסת חנן פורת: קונם אם לבוקר אחזור לסורי, ומאום לא אלמד גם הפעם – מהניסיון הזה שחייב ללמד לנהוג בשכל הישר. אבל אני רוצה שלא לפתוח בכך, אלא להביע קודם כול את התיעוב ואת שאט הנפש מהמעשה הנתעב הזה של השלכת מטענים בלב יישוב שבו חיים אנשים, ילדים, גברים, נשים, ולהביע זעזוע על הרצח הנתעב של יעל מיבר, זכרה לברכה, שנפטרה לאחר ימים נוראים לאחר הפיגוע הנורא שבו היא הותקפה בכדור של מרצח.

הי"ר ש' וייס:

אני חושב, שהכנסת כולה, על כל חבריה, מצטרפת להבעת רגשי היגון, האבל והזעזוע. אני משוכנע.

רן כהן (מרצ):

אני בטוח.

אדוני היושב-ראש, הרי לא מספיק שאנחנו כולנו כואבים ומזועזעים מן העניין, ואפילו לא מספיק שכולנו מגלים תיעוב וקוראים להילחם ברוצחים האלה מלחמה חד-משמעית. העניין הוא, מה התבונה שאנחנו מנסים למצוא במצב הזה. הרי המצב ברור כל כך ופשוט כל כך.

ראשית, בחברון יש באמת פלסטינים מרצחים ששייכים ל"חמאס", ל"ג'יהאד האסלאמי" – יש, אגב, גם אנשים שלא שייכים אליהם, אבל הנוכחות הזאת מקוממת אותם, בצדק או שלא בצדק.

הדבר השני, אין מה לדבר שבלב חברון יושבים המתנחלים על כידונים, על הכידונים של צה"ל. ולא זו בלבד שהם יושבים על הכידונים, אלא הם גם מנסים בכוח להפוך את צה"ל ואת המשטרה לכלי שרת בידיהם. כי מה הם רוצים? הם רוצים לבנות בלב חברון והצבא יגן עליהם. הם רוצים להתפלל בפתח השוק הפלסטיני. בכלל, כל המנהג הזה – איפה בית-אבא שלי, לעזאזל, בעירק – ממתי משתמשים בתפילות ככלי כדי להתנגח ולהתחכך עם אחרים שחיים בעירם? הם רוצים להתפרץ לתוך הקסבה של חברון והצבא יעשה את התפקיד שהם מטילים עליו. לא הרמטכ"ל, לא שר הביטחון, לא הממשלה. הם רוצים להכתיב לצבא ולמשטרה מה לעשות.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם מוכנים להגן על עצמם.

רן כהן (מרצ):

הם רוצים שהוא גם יתפוס בתיים. למה השבוע הצבא טוב? כי השבוע הצבא נכנע למתנחלים. איך הוא נכנע למתנחלים? בכך שהוא "מתכסח" עם הפלסטינים שחיים שם. רבותי, זו לא שכנות, זה לא שלום. כך לא בונים הבנה.

הדבר השלישי, אני חייב לומר זאת. רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, אני אומר לך – השפתיים שלי נשרפות כשאני הולך להגיד זאת. אבל הרי החיכוך הזה מוביל לקטסטרופה ולאסון. למה מחכה ראש הממשלה? הרי לא ברור שברגע שבו ממתנים, ממתנים, ממתנים, רבים על עוד רבע אחוז כאן, עוד חצי אחוז שם, זה הרי כל כך ברור וסקוף עד שבאמת השפתיים נצרבות מהמחשבה שמא ביבי נתניהו רק מחכה לדבר אחד – לפיגוע הבא, שיציל אותו מן הפעימה הבאה. אבל זה באמת סתמי, הרי זה נראה נורא, אבל זה כל כך פשוט, כי יש שם מרצחים, אמרתי. יש שם טרוריסטים נאלחים, בני-עוולה שהרגו גם את יעל מיבר, זכרה לברכה, וגם השליכו מטענים שיכלו להרוג הרבה אנשים.

זה מחכה וזה ממתין, וזה עושה וזה מתחכך. במקום שבו יש חיכוך כל כך דליק, כל כך אסוני, אין דרך אחרת. אם ראש הממשלה הזה מאמין בהיפרדות, ההיפרדות הזאת צריכה להתחיל בלב חברון. אי-אפשר שבלב חברון תהיה התחככות כל כך דליקה, כל כך קשה, ועוד עם מי.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה עם יפו ומה עם לוד?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, תאפשר לו לסיים.

רן כהן (מרצ):

אני שמעתי את אורית סטרוק. היא חיה בלב חברון, ואני מבין שקשה לה מאוד, אבל היא אמרה – התגנבנו, התחמקנו, ברחנו מהצבא, נכנסנו, עצרו אותנו, הכול נראה כמו משחק ילדים.

רבותי, זה המקום הכי דליק שקיים. אי-אפשר שיחיו שם אנשים שמובילים את כולנו לפיצוץ נורא. צריך להוציא את הפרובוקטורים מלב חברון, צריך לרדוף את המרצחים עד חורמה ולפגוע בכולם. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מודה למתדיינים.

כאמור, שר הביטחון לא יהיה היום, והוא אמר שהוא ייתן תשובה בשבוע הבא. אני שאלתי את בעלי ההצעות אם הם מוכנים לקיים דיון אף ששר הביטחון לא כאן, והם הסכימו. מובן שאין גם הצעות אחרות, כי אנחנו לא יודעים מה תהיה תשובת השר.

הצעות לסדר-היום

האירוע בפלוגה של חטיבת גולני

היו"ר ש' וייס:

אני שוב שואל את החברים של הסט הבא – הצעות לסדר-היום מס' 3632, 3636 ו-3640, בנושא: האירוע בפלוגה של חטיבת גולני, האם הם מוכנים לקיים את הדיון אף ששר הביטחון איננו נוכח. מוכנים?

חגי מירום (העבודה):

בוודאי. אנחנו דנים עם הציבור.

היו"ר ש' וייס:

מוכנים, זהו. מדינה חופשית, זה פרלמנט חופשי.

לפיכך, אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת חגי מירום, שלוש דקות. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין, ואחריו – חבר הכנסת יורי שטרן. אחרי ינהל את הישיבה סגן יושב-ראש הכנסת שמריהו בן-צור, ואני אודה לו אם הוא יבוא לכאן לקבל את הפטיש ואת הסמכות.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הנושא שלשמו הגשנו את ההצעה הדחופה לסדר-היום הוא האירועים בחטיבת גולני, ובמיוחד בפלוגה המסייעת בחטיבת גולני.

אני מצטער מאוד על כך ששר הביטחון איננו כאן, ואני מסרב לדחות את הדיון הזה לשבוע הבא, הואיל ומדובר בעניין שהוא מאוד אקטואלי, שמתרחש בימים אלה, ועל הברזל החם צריך להכות בעודו חם, ולא כאשר הוא מתקרר. לכן, ירצה שר הביטחון – ישיב לנו את תשובותיו מעל גלי האתר, ואולי הוא גם ישמע מעל גלי האתר את הדברים שאנחנו אומרים כאן. אבל אנחנו נגיד אותם כאן, כי אנחנו רוצים להשיח עם הציבור הישראלי.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, האירועים שהתרחשו בפלוגה המסייעת בגולני הם סימפטום חמור מאוד, קשה מאוד ומדאיג מאוד של מה שמתרחש בחטיבת גולני לא מאתמול ולא משלשום, אלא כבר כמה שנים. בחטיבת גולני – אגב, לא רק בחטיבת גולני, גם בחטיבות חי"ר אחרות – התארגן במשך השנים מעמד מיוחד, הוותיקים בפלוגות. המעמד הזה של ותיקים בפלוגות לא היה קיים בצה"ל בעת היווסדו וגם לא במשך עשרות שנים שקדמו להקמת המדינה. אבל אני חושב, שבעשור האחרון המעמד של ותיקים בתוך הפלוגות החל לקבל מעמד כמעט סטטוטורי. חייל ותיק לא מנקה שירותים; בודקים אם הוא בכלל צריך להיות בשמירה; חייל ותיק לא שוטף כלים וכן הלאה וכן הלאה. זאת עושים רק החיילים החדשים. למיטב ידיעתי, במפקדת חילות השדה כבר הורכבה רשימה של זכויות של חיילים ותיקים.

כשמגיעים לקטע הזה, מובן שיש לחץ הולך וגובר של הוותיקים לקבל עוד זכויות, כמה שאפשר. ואז נתקלים בבעיה הבאה, והיא, מה קורה לקצין צעיר וחדש שמגיע לפלוגה של ותיקים. הרי הוותיקים

יגידו לקצין הזה: אתה חדש בצבא. בסך הכול עברה שנה ורבע, שנה וחצי עד שנעשית קצין. אתה ילד על ידינו. אתה תגיד לנו לנקות שירותים?

זה מה שהתרחש בחטיבת גולני, בפלוגה המסוימת, כאשר מ"פ החליט בראשית דרכו, שהוא רוצה להכניס אמות מידה ונורמות משמעתיות מאוד מאוד רציניות בתוך הפלוגה. הלוחמים הללו, אגב, הם לוחמים מעולים, עשויים ללא חת, חבר'ה מהשורה הראשונה, אין לי מלה רעה אחת להגיד על השירות הצבאי שלהם בלבנון ובשטחים, על הסכנות שהם לוקחים על עצמם, אבל הכול מתחיל ונגמר במשמעת; הכול מתחיל ונגמר בשרשרת פיקוד. אני מאוד מאוד מודאג מההתרחשות הזאת בפלוגה הספציפית ומההקרנה שלה לגבי הצבא כולו. אני מודאג מתופעות שיש בצבא כולו. אם יש לנו צבא שבו קצין בדרגת מ"פ, ודאי קצינים שהם מ"מים, לא יכולים להשתית משמעת בתוך פלוגה, כי יש מגילת זכויות הוותיקים שאסור לפגוע בה, חלילה. איכה יעבדו הקצינים? ומה תהיה המלה שלהם בשדה הקרב? ואיך יתפקד הצבא?

מבחינה זו אני מברך את מח"ט גולני, ואני חושב שנכון עשה אלוף הפיקוד כאשר הם התייצבו לצד המפקדים וכאשר הם החליטו להסיק מסקנות קשות כלפי הלוחמים, גם אם הם לוחמים ותיקים, טובים, שמוכנים להסתכן. מפני שהשאלה היא לא החבורה הספציפית הזאת, אלא הנורמה הצבאית הכוללת.

ראיתי את ההורים בכאבם, ואפשר להבין הורים שכך כואב להם כאשר הילדים שלהם, שהם חיילים בצבא ואוהבים את גולני ואוהבים את הצבא, נשפטים למה שהם נשפטו. ועם זאת יש גם צורך לשים לב היטב, שבתוך הפלוגה לא יהיה לנו ועד עובדים, ומחוץ לפלוגה לא יהיה לנו ועד הורים שביחד יסכלו את היכולת של הצבא להתנהל כראוי. ואת כל זאת אני אומר עם שאני אומר כאן במפורש, שגולני היא חטיבה טובה. דווקא מפני שהיא טובה, דווקא מפני שהיא עמדה ועומדת בגבורה בחזית בלבנון ובשטחים, צריך לשמור מכל משמר, שבעיות משמעת לא יעיקו, לא יציקו ולא יפגעו ביכולת המבצעית שלה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מודה לך, חבר הכנסת חגי מירום. נראים לי דברייך.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

לי דווקא לא. אני חושב שזה סימפטום של כל החברה שלנו.

היו"ר ש' בן-צור:

נראים לי דברייך, ואני אומר זאת כאבא שהבן שלו משרת, אומנם בגבעתי.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אותם חיילים מסתכלים על ההורים שלהם ועל המחנכים שלהם, וכך מתנהגים ההורים שלהם, כך מתנהגים המחנכים שלהם. הם על כל דבר שובתים. אז מה אתה רוצה מהחיילים?

חגי מירום (העבודה):

אתה מציע להרים ידיים?

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יכול לכעוס על החבר שלך עמיר פרץ – – בצורה בלתי חוקית נותן דוגמה.

הי"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת יורי שטרן, בבקשה. באותו נושא.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, רציתי להתייחס לפרשה המוזרה הזאת גם כאזרח, גם כחבר כנסת וגם כאבא של חייל. משהו פגום במערכת. אם התלונות של החיילים נכונות הן, אפילו חלקית, איך זה יכול להיות שמערך טיפול בתלונות החיילים עובד בצורה כזאת שמביאה לכדי מרד? גם אם התלונות מוצדקות, ובוודאי אם הן אינן מוצדקות, אי-אפשר להשלים עם הצורה הזאת של לקיחת חוק וסדר לידיהם של החיילים בצבא. הרי אנחנו מדינה שצריכה להיות כל העת מוכנה לכל מיני אירועים שידרשו צבא חזק וממושם. ולא יכול להיות צבא חזק וממושם אם החייל בו זורק את כל הפקודות לפח.

לכן כל המערכת הזאת, לרבות התערבות ההורים, צריכה להיבדק משני הצדדים. ברור שהדרישות של הנוער של היום, גם לגבי תנאי שירות, הן דרישות קצת שונות. אני שומע גם מהבן שלי על דברים שלא ייתכן שיהיו בצבא-הגנה לישראל. דברים אלה מדאיגים את החיילים, מורידים את המוטיבציה שלהם ומזמינים את התערבות ההורים. צריך לבדוק איך מתפקד כל המערך של טיפול בתנאי השירות, גם בנציבות פניות החיילים וגם במערכות השונות שבאות לבדוק ולפקח ולטפל בתלונות. ואם יש מקום להורים לפנות לאיזה דרג, הפנייה צריכה להיות מסודרת.

עם זאת, לא יכול להיות צבא שמבוסס על הפקרות. אנחנו לא נרשה לעצמנו את הלוקסוס הזה. לא נוכל להסכים לכך. אני מציע שהפרשה הזאת תהווה סיבה לדיון מאוד מאוד מעמיק, גם בדרכים שבהן מתבצע היום הטיפול בחייל, גם בדרכים למנוע מצבים מבישים כאלה וגם בדרכים לעשות מחדש דין וסדר בצבא-הגנה לישראל.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים דיין – לא נמצא. תשובת השר תהיה בשבוע הבא.

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום בנושא: הודעת שר הביטחון על תמיכתו ביישום החלטה 425 של האו"ם. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה. האם אתה מציע לדחות זאת?

חיים רמון (העבודה):

אחרי תשובת השר.

הי"ר ש' בן-צור:

בבקשה, חבר הכנסת חיים רמון.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מצטער על מה שקרה כאן. לשר הביטחון יש סגן, ואני אינני מלין, קורה שהשר איננו יכול לבוא. אם גם השר וגם הסגן לא יכולים לבוא, מן הראוי שיבואו ויאמרו לחבר הכנסת שהם מבקשים, בהסכמתו, להעביר את העניין לשבוע הבא. הדברים האלה לא נעשו, ואני מצטער על כך. לא כך צריך לנהוג.

אני מקווה שיושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת, יעביר את הדבר הזה לידיעת שר הביטחון, על מנת שהדברים לא יישנו. ההצעה שלי היא לא הצעה דחופה, היא הצעה רגילה לסדר-היום, נוגעת לתוכן דבריו, לדברים מסוימים ששר הביטחון עצמו אמר, ואני מאוד מאוד מבקש מהיושב-ראש שלא לקיים את הדיון עכשיו, אלא בנוכחותו של שר הביטחון או סגנו. אני לא יכול לחייב אותו להיות נוכח, אם כי מן הראוי שבנושא כזה שר הביטחון עצמו יהיה נוכח.

מה שאני מבקש מאוד, כי כך נהוג – הייתי גם שר מקשר – הוא שבמקרה הזה ההצעה הרגילה לא תהיה על חשבון המכסה של השבוע הבא, כי אין לי מכסות, ואין לחבר הכנסת מכסות. יש חמש הצעות רגילות, ואני מבקש מאוד שכך יהיה. כך נהוג היה כשהממשלה לא היתה יכולה לענות, ואז היתה הסכמה בין המציע לבין השר שכך ינהגו, ואני מבקש מאוד שכך ינהגו גם הפעם. תודה.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה. ההצעה שלך לדחות זאת לשבוע הבא, כששר הביטחון יהיה נוכח, מתקבלת.

חיים רמון (העבודה):

והדבר לא יהיה על חשבון המכסה.

היו"ר ש' בן-צור:

רציתי רק לומר לך, שאני יודע שיש ישיבה מיוחדת של שרי הליכוד עם ראש הממשלה, בצוק העתים, ולכן – –

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, גם על כך אינני מלין. הדבר היחיד שאני מלין עליו הוא שהישיבה הזאת לא באה במפתיע, והיה אפשר לבוא ולתאם את העניין עם המציעים בנושאים האלה, בוודאי אם המציעים הציעו הצעה רגילה. על כך אני מלין.

היו"ר ש' בן-צור:

אבל רציתי לומר לך, חבר הכנסת חיים רמון, שהתשובה שלי שיש עכשיו ישיבה של שרי הליכוד עם ראש הממשלה התייחסה לשר המקשר – –

חיים רמון (העבודה):

גם על כך אני לא מלין.

היו"ר ש' בן-צור:

– – ולגבי שר הביטחון, הוא מצוי במקום מסוים, שאתה מבין מה הוא.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, שום דבר לא נפל כרעם ביום בהיר. מה שאני אומר הוא, שביחסים של התחשבות הדדית – אני אף לא מצפה לכבוד הדדי – מן הראוי שיבוא ויודיע לחבר הכנסת שכך עומד לקרות,

ויתאמו ויאמרו: אני לא אהיה בכנסת יום, אני לא אהיה יומיים. כך נוהגים בדרך כלל, ואני מצטער על שלא נהגו כך.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מסכים אתך. נראים לי דברך.

חיים רמון (העבודה):

אני מבקש שהדברים יועברו – –

היו"ר ש' בן-צור:

אני אעביר את הדברים.

חיים רמון (העבודה):

– – ואני מבין שהעניין יעלה בשבוע הבא שלא במסגרת המכסה של הסיעה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

חיים רמון (העבודה):

האם הבנתי נכון, אדוני?

היו"ר ש' בן-צור:

הבנתי, הבנתי. יש לי הבנה טובה מאוד.

חיים רמון (העבודה):

לא, האם אדוני הסכים אתי?

היו"ר ש' בן-צור:

הסכמתי. איך לא אסכים אתך, תגיד לי.

חיים רמון (העבודה):

תודה רבה. אני מודה לך מאוד.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

הצעות לסדר-היום

התגברות אלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן

היו"ר ש' בן-צור:

אני עובר לנושא הבא – הצעות לסדר-היום מס' 3595, 3609, 3611, 3628, 3635 ו-3642, בנושא: התגברות האלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן. הייתי מבקש מחבר הכנסת אופיר פינס לפתוח בדיון. אני מבין שתשובת השר תהיה מאוחר יותר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מבין שהשר נמצא.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מבין שהשר כבר עולה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה מוכן לעשות הפסקה עד שהשר יבוא? אני רואה שגם הדוברים האחרים בנושא זה אינם כאן.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא כבר עולה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אבל הוא לא ישמע אותי.

היו"ר ש' בן-צור:

אתן לך זמן עד שהוא ישמע אותך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני, למשל, קורא להתפטרותו. אני רוצה שהוא ישמע זאת, אני לא רוצה לדבר מאחורי גבו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

לא מספיק לך שאני פה? למה אתה מבייש אותי?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת פינס, ראשית, אם אתה רוצה לקרוא להתפטרותו – התפטרות זה תמיד רק בסוף הדברים. אז אני אתן לך לדבר. תתחיל לדבר על הנושא, בבקשה. אם תעבור את הזמן המוקצב לך, אני אאפשר לך להמשיך לדבר עד שהשר יגיע. חמש דקות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת בויס, במהלך שנת 1997 נרצחו 26 נשים על-ידי חבריהן לחיים, על-ידי בעליהן, על-ידי בעליהן לשעבר, על רקע מיני וכבוד המשפחה; 26 נשים בשנת 1997.

אלה שנרצחו באופן ישיר על רקע מה שאנחנו קוראים אלימות במשפחה הן: לילה אל-מוגרבי, טטיאנה שבייסקה, סלימה גאוהר, שושנה סיטבון, חנה פטשניק, לובה רבינוביץ', רבקה פזרקר, ליסה ג'אד, אירמה יזראלוב, אמרד סיסאי, ענת אלימלך, לבנה בן-נון ושושנה צברי.

בשבוע האחרון של שנת 1997 פצע יובל קוצר את אשתו סימה והתאבד, ויומיים לאחר מכן רצח שלמה צברי את אשתו שושנה ושם קץ לחייו.

אדוני השר, שושנה צברי, זכרה לברכה, הגישה לפני כן נגד בעלה שלוש תלונות למשטרה. היא אפילו ביקשה צו הגנה מבית-המשפט, אך השופטת דחתה את בקשתה בטענה כי מדובר בחלק מההליכים שנוקטת המבקשת במסגרת הליך הגירושין.

אחרי השרשרת הזו של הרציחות החליטה ממשלת ישראל בשבוע שעבר על הקמת ועדת מנכ"לים לטיפול באלימות נגד נשים, והמשרד לביטחון פנים הודיע, כי הוא מגבש הצעה, שלפיה יוחרם נשקם של בעלים אלימים, ושר האוצר אפילו הבטיח התקנת לחצני מצוקה בבתי נשים המאוימות על-ידי בני זוגן.

אני שם נפשי בכפי, אדוני היושב-ראש, ומעריך, כי מכל זה לא יצא דבר וחצי דבר, ואם יצא, אני אהיה הראשון שיבוא לכאן ויגיד: הייתי קטן אמונה.

אדוני היושב-ראש, מערכת אכיפת החוק איננה מתייחסת ברצינות הראויה לתלונותיהן של נשים המתלוננות נגד בעליהן, ואם היא מתייחסת ברצינות, הרי שהיא איננה מסוגלת לתת את התשובות שהציבור מצפה להן, ולציבור אין כתובת אחרת חוץ מאשר משטרת ישראל. אני ראיתי את אמה של שושנה, זכרה לברכה, שמעתי אותה אומרת בטלוויזיה: מה יכולנו עוד לעשות, חוץ מאשר ללכת למשטרה, להתלונן, לבקש על חיינו, להזהיר ולהתריע שבעלה של האשה מאיים לרצוח אותה? שום דבר לא עוזר, עד שהגופה מוטלת לפנינו.

אני לא יודע אם זה עניין של חוסר רגישות או חוסר יכולת או גישה פשרנית או אינני יודע מה. עובדה שאנחנו עדים לתופעה שהולכת ומתגברת בחברה הישראלית: חיי אדם הפקר, חיי נשים הפקר על הפקר.

יש כאן הערכות. מדברים על כך שכל אשה מתוך שבע נשים בישראל היא אשה מוכה, ואולי יש 200,000 נשים מוכות בכל רחבי ישראל. אני לא יודע עד כמה ההערכות האלה מבוססות או לא מבוססות, אבל אם יש בהן איזו מידה של אמת, הרי אלה מספרים מבהילים ממש, אלה מספרים של מגפה, אלה מספרים שמחייבים את כולנו בנקיטת אמצעים הרבה הרבה יותר משמעותיים מאלה שננקטים עד כה.

גם מערכת בתי-המשפט לא נקייה, לפי דעתי, בעניין הזה, משום שהיא משדרת פעם ופעמיים איזו גישה מקלה ופשרנית כלפי בעלים אלימים, גישה שבעצם מבינה ומקלה ולא מרתיעה ולא מענישה, כפי שאדם מן השורה היה מעניש אילו היה יושב על כס המשפט. אני חושב שיש מקום לשקול שוב עונשי מינימום.

אני חושב שמשטרת ישראל חייבת לראות בעניין הזה משימה ראשונה במעלה. כל מה שקורה סביב נטילת חיי אדם בחברה הישראלית ב-1997 מצביע על הידרדרות נוראה, הידרדרות נוראה. ערך חיי אדם הולך לאיבוד, וערך חיי אשה – עוד יותר ויותר.

יושב כאן השר לביטחון פנים, שרק לפני שבוע אמר שהממשלה הזאת צריכה ללכת לעולמה – לעולמה הפוליטי, כמובן – ויש אולי מקום לשקול את פיזור הכנסת על רקע סחטנות ודברים קשים בחיים הפוליטיים הישראליים. אולי ההצהרה שלו מאותו יום שמה איזה סכר, זמני לפחות, כי אחר כך הסכר נפרץ גם נפרץ. אבל אני שואל את כבוד השר, האם לא הגיע הזמן שהשר לביטחון פנים יקום ויגיד כאן, שהוא לא מקבל, ולא רק שהוא לא מקבל, אלא שהוא גם רואה בכך משימה אישית, והוא בוחן את עצמו על רקע הישגי המשטרה ויכולתה להתמודד עם תופעות שקורות לנגד עיניו. אני שואל, עד מתי ננהל חיים כבשגרה בנושא הרצח בחברה הישראלית בכלל ורצח נשים בפרט. מתי יבוא שר המשטרה, מתי תבוא ממשלת ישראל ותגיד: עד כאן, והנה מה שאנחנו עושים מכאן ואילך, והנה אנחנו מתחייבים לעצור את התופעה, לנקוט את כל האמצעים, להפחית את התופעה על-ידי ענישה בבתי-משפט, על-ידי אכיפה ועל-ידי כל דבר שהוא ממין העניין.

ואני מצפה לאחריות אישית של שרי ממשלת ישראל לתחומי משרדם. מעבר לפוליטיקה, מעבר למדיניות הכוללת, יש מדיניות ספציפית של כל שר במשרדו. אני חושב, שכפי שהשר קהלני לקח יזמה יותר מפעם אחת, נכנס בעובי הקורה וטיפל בנושאים עצמם בתוך המשטרה כאשר הוא חשב שהוא צריך לעשות זאת, אני חושב שגם במקרה הזה השר בכבודו ובעצמו, לנוכח היקף הבעיה וחומרתה, צריך לקחת את הדברים בידיו ולהוביל את צוות המשטרה כדי לפתח תשובות שתוכלנה למתן את התופעה ואולי להקטין את ממדיה, כך שלא נהיה עדים לדברים כאלה. ברמה היומיומית, אנשים נרצחים ברחובות. זה פשוט מערב פרוע, אדוני היושב-ראש.

ענת מאור (מרצ):

יש הרבה מה לעשות, אבל השר הנוכחי השקיע הרבה בעניינים אלה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני לא אומר שהוא לא השקיע הרבה, אני אומר שהעובדות קשות ממש, והן חמורות יותר מאי-פעם.

ענת מאור (מרצ):

זה נכון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

יכול להיות שהשר עשה הרבה, אני לא מכחיש זאת, אבל נדמה לי שצריך לעשות עוד יותר כדי לעצור את התופעה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה לחבר הכנסת אופיר פינס-פז. חברת הכנסת נעמי חזן, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, התמונה של רצח נשים על-ידי בני-זוגן היא תמונה מחרידה, פשוט מחרידה במלוא מובן המלה. את שנת 1997 סגרנו עם סדרה של רציחות. אפילו בזמן דיוני התקציב, אדוני השר לביטחון פנים, כמה מחברות וחברי הכנסת עלו והתריעו על הגיאות בתופעה לא רק של אלימות כלפי נשים אלא ממש של רצח.

התופעה הזאת אינה תופעה חדשה, התופעה הזאת הדאיגה גם את הכנסת הקודמת, וכתוצאה מכך, אדוני היושב-ראש, הקמנו בכנסת השלוש-עשרה ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת רצח נשים על-ידי בני-זוגן.

אני מחזיקה בידי את הדוח של ועדת החקירה הפרלמנטרית, ובעוד רגע גם אקרא חלקים ממסקנות הוועדה. הדוח הזה התפרסם, אדוני היושב-ראש, ביוני 1996, מייד לאחר הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, והדוח הזה הונח על שולחן הכנסת הנוכחית. אני לא יכולה להסביר לעצמי ואינני יכולה להסביר לאזרחי מדינת ישראל, מדוע לא לקח כל משרד ומשרד את ההמלצות של הדוח הזה, קרא אותן והתחייב ליישם אותן.

אתחיל בהמלצות למשטרת ישראל ולאחראי למשטרת ישראל, השר לביטחון פנים אביגדור קהלני. אני רוצה לחזק את הדברים שאמרה עמיתתי, חברת הכנסת ענת מאור: לך היו האומץ והיושר הציבורי למנות במשרדך אחראית במשרה מלאה לנושא של טיפול באלימות כלפי נשים, חברת הכנסת וסגנית השר לשעבר מאשה לובלסקי.

אבל, אדוני האחראי למשטרה, יש המלצות נוספות בדוח. המלצה אחת: להשקיע מאמצים מיוחדים – אני מדגישה – לגייס נשים ערביות ודרוזיות למשטרת ישראל. אגיד לך שזה מאבק שאני מנהלת ארבע שנים תמימות ועוד לא ראיתי תוצאות בעניין הזה. אם אנחנו מסתכלים על מספר הנשים במגזר הערבי שנרצחו בשנה האחרונה – הוא מעל ומעבר למספרו היחסי באוכלוסייה. לכן אני שמחה שחבר הכנסת דראושה, שפועל בנושאים האלה, נכנס עכשיו למליאה.

ביקשנו ודרשנו ליווי משטירתי לביקורים במרכזי הקשר עם המשפחות שהיתה בהן אלימות. לא תמיד זה קרה. דרשנו להקים יחידה מיוחדת במשטרה, המיומנת בטיפול בנושאים של אלימות כלפי נשים. לדעתי, הדבר טרם נעשה. יש עכשיו רישום ממוחשב, זו אחת ההמלצות שלנו, אבל התוצאות מאוד מאוד בעייתיות. ביקשנו לבחון היטב את המודל האמריקני המאפשר מרכז לאבחון מקצועי של גבר אלים, אבל עוד לא נענינו.

אתה יודע מה, אדוני השר לביטחון פנים, הרצח האחרון נעשה על-ידי אדם שרשיונו להחזקת נשק נשלל על-ידי המשטרה. הוא היה באותה עת במילואים, והצבא נתן לו ללכת הביתה אחרי השחרור ממילואים ולהחזיק את הנשק האישי. מה הדבר הראשון שהוא עשה? הוא הלך, קרא לאשתו מהעבודה, הוציא את הנשק האישי שהיה לו מצה"ל ורצח אותה לאור יום ובמקום סואן. מדוע אין תיאום בין המשטרה לבין צה"ל בנושאים הללו? זה חיוני.

אדוני היושב-ראש, אני ערה לכך שזמני תם. עברתי רק על ההמלצות בנוגע למשטרה. כל הטיפול של משרד המשפטים לוקה בחסר. לצערי הרב, הטיפול של משרד העבודה והרווחה לוקה בחסר, וגם משרד החינוך לא עשה את מלאכתו. אנחנו עומדים להקים רשות לקידום מעמד האשה, רשות ממלכתית שתרכז גם את הנושאים של אלימות כלפי נשים, אבל הצעד הראשון הוא, לפי דעתי, לקחת עבודה של שנה וחצי של כנסת ישראל, עבודה מקצועית, וליישם את ההמלצות. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כשאר חברי הכנסת שדיברו לפני גם אני מזועזע כל כולי ממקרי הרצח שהיו לאחרונה, שבהם נרצחו נשים יהודיות ונשים ערביות על רקע של סכסוכים בתוך המשפחה או על רקע מה שנקרא בסקטור הערבי כאילו חילול כבוד המשפחה.

כאיש ציבור ערבי אני רוצה להתייחס לנושא של חילול כבוד המשפחה, שבגינו נרצחות נשים, נערות תמימות, נשים נשואות, אמהות ואחרות.

אני כולי נזעק ממקרי רצח כאלה, שהאחרון בהם היה אכזרי ביותר – אח מאום-אל-פחם רצח שתי אחיות שלו בדם קר. נכנס אליהן הביתה, ירה בשתייהן, והוא מתגאה על כך שהוא רצח אותן על רקע של חילול כבוד המשפחה.

אני חושב שהוא עצמו חילל את כבוד המשפחה במעשה הרצח האכזרי, כפי שאחרים שפגעו בנשותיהם, באחיותיהם, או בקרובות משפחה חיללו את כבוד המשפחה, חיללו את כבוד הלאום הערבי כולו, חיללו את כבוד החברה כולה.

אני מאמין, שאנשים כאלה שרוצחים נשים, רוצחים נערות, בהאשמות כזב, בדרך כלל, או בטענות שווא שהן חיללו כאילו את כבוד המשפחה – הם עצמם מחללים את כבוד המשפחה. לפעמים הם נתלים בעצים גבוהים, באילנות גבוהים ואומרים שהם מיישמים כאילו עקרונות וערכים חברתיים או דתיים, אף שאני חושב שמבחינה דתית – אני לא מוסמך מבחינה דתית, אבל אני יודע שהדת המוסלמית מתנגדת לפגיעה בחיי אדם. וכתוב בקוראן: אל תרצחו אנשים בשום מקרה, ורק בית-דין מוסמך לפסוק מעשה של עונש כלפי בני אדם.

בעלים וגברים ערבים פוגעים, לצערי הרב, בנשים, רוצחים נשים באכזריות על רקע כזה.

אני רוצה לפנות מכאן לציבור הערבי כולו לוותר על מנהגים לא-אנושיים, מנהגים מיושנים, לא מתאימים לעידן שאנו חיים בו, לא מתאימים לחברה שאנחנו חיים בה. אני אומר לכם, אותם אנשים שעדיין יש להם מחשבות מיושנות כאלה – רצח נשים הוא רצח לכל דבר, ואל תספרו שזה עניין של כבוד המשפחה. אתם פוגעים בצורה אכזרית ביותר במשפחה ברגע שאתם פוגעים בנשים או באחיות שלכם או בנערות שעכשיו גדלות.

גברתי היושבת-ראש, אני מזועזע מאוד ממקרים כאלה. אני חושב, שאנשי הציבור הערבי כולם, ראשי מועצות מקומיות, ראשי ערים, חברי כנסת, אנשי דת מוסלמים ונוצרים צריכים כולם להתאחד בזעקה אחת ובפעולה אחת נגד המעשים האכזריים הללו, שמכתימים את החברה הערבית כולה בכתם שחור.

אני פונה לכל אנשי הציבור הערבים, דתיים וחילונים, לקום נגד המעשים הללו ולהתבטא בצורה גלויה נגד האכזריות של גברים שפוגעים בנשים שלהם, פוגעים באחיות שלהם, רוצחים או פוגעים בזכויות שלהן. אני חושב שאנחנו צריכים להשתחרר מהמנהגים המיושנים הללו. אני אומר זאת מתוך כאב רב, בעקבות כל המקרים שהיינו עדים להם, שבהם נשים יהודיות וערביות, נערות יהודיות וערביות נרצחו בדם קר על-ידי קרובי משפחה שלהן.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת אלכס לובוצקי. אחריו – אחרון הנואמים, חבר הכנסת שמריהו בן-צור. בבקשה.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, שוב אנחנו מזועזעים ושוב אנחנו מזועזעים, ושוב יש רצח ושוב יש רצח, והמספרים הולכים ומצטברים, הולכים ומצטברים, וכולנו עומדים כאן ומגנים וכולנו מגישים הצעות לסדר-היום. ביום האשה הבין-לאומי העלינו גם את הנושא הזה, והמוות ממשיך לזחול, לפחות במקומותינו.

אני מרגיש שיש חוסר אונים בעניין הזה, בדומה לעניין של תאונות דרכים. דווקא בנושא שבו יש קונסנסוס לאומי מקיר לקיר – לא כל יום יוצא לי להסכים עם כל מלה של חבר הכנסת דראושה. בדרך

כלל יש בינינו מחלוקות רבות בהרבה מאוד עניינים אחרים, אבל היום אני מסכים אתו, עם כל מלה שלו. אני משוכנע שאני מסכים גם עם כל מלה של חברת הכנסת נעמי חזן, אף שאני לא מסכים אתה בהרבה דברים אחרים.

היו"ר נ' חזן:

זה הדדי.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

ולהיפך. יבוא אחרי חבר הכנסת שמריהו בן-צור, וגם הוא יסכים. אז מה קורה לנו? האם דווקא מכיוון שאנחנו מסכימים על משהו ולא מתווכחים אי-אפשר להשיג לו את האמצעים, את המאמצים? לפעמים נראה לי, שכשיש ויכוח על משהו, יש צד אחד שדואג לזה, והמלחמה והמאבק גורמים דווקא לקידום הנושא. כשכולם מסכימים אין מאבק, אין תמיכה.

אולי בחיור אוסיף, אף שבהחלט אי-אפשר לחיך בנושא כזה – זה כמו ההתיישבות בבקעת-הירדן שהיתה הרבה שנים בקונסנסוס לאומי והוזנחה. ההתיישבות בשומרון, שהיתה בוויכוח, טופחה.

באמת חייבים לעשות משהו, ויש כמה דברים שצריך לעשות. הבעיה היא, שצריך להשקיע מאמצים רבים מאוד, והתוצאות לא מגיעות תמיד מייד. לדוגמה, בעיית הבקרה על החזקת נשק על-ידי גברים מכים. זאת בעיה, משום שצריך להכין מאגר נתונים על אנשים שיש להם הבעיה הזאת. יש, בדרך כלל, סימנים – לא בכל המקרים, אבל אם בודקים את מקרי הרצח, זה לא היה תמיד לחלוטין בלתי צפוי, והמקרה האחרון מוכיח שהיו הכאות באותה משפחה. האם במקרה כזה הבעל צריך לקבל נשק מיחידת המילואים שלו? מספקני.

לחצני מצוקה. אני חבר בוועדה לקידום מעמד האשה. התחילו לדבר על לחצני מצוקה לנשים, אבל חוששני שהמספרים גבוהים הרבה יותר.

לסיום, אני רוצה רק להעיר הערה אחת ולא ארחיב. דיברתי על כך ארוכות ביום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים, על התייחסות היהדות להכאת האשה. בניגוד לרושם שמצטייר, אולי, בחוגים מסוימים, הפוסקים היהודים בימי הביניים, הרבה לפני שהנושא הזה עלה בכל אומה אחרת, תקפו את הנושא הזה בחריפות, ודיברו קשות כנגד אדם המכה את אשתו. קראתי מהדוכן הזה ביטויים קשים מאוד, כגון שאין האשה חייבת לדור עם נחש בביתה. זה היה הביטוי כלפי אדם שמכה את אשתו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

שר הפנים ענה לך או מה?

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אני מצטרף, כמובן, גם לדבריו של חבר הכנסת דראושה, שצריך לחסל את התופעה הזאת גם במגזר היהודי וגם במגזר הערבי. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת לובוצקי. חבר הכנסת שמריהו בן-צור, בבקשה. אחרון המציעים. אחריו ישיב השר לביטחון פנים אביגדור קהלני. עמיתי, בבקשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, זה נושא שבאמת מציק לכל מי ששייך לבית הזה, ולא משנה מאיזה סיעה הוא. זה דומה לנושא החברתי. גם במישור החברתי יש עוולות, שאני מאמין שכל חבר כנסת חפץ בכל לבו לתקן אותן, כדי שהאנשים שסובלים לא ימשיכו לסבול.

אף נושא זה מטריד, לפי דעתי, כל חבר וחברת כנסת. אני רוצה לומר את אשר עם לבי. אני חושש מאוד שאנחנו מכלים אולי את זמננו בהבל. אני חושש מאוד מאוד שלא תהיה מסכת של פעולות מצד המשרדים השונים שצריכים לתפקד על-פי מה שנאמר.

קראתי את החוברת הזאת, גברתי היושבת-ראש, חוברת מעניינת מאוד, ערוכה בטוב טעם מבחינה לוגית. השרים צריכים לקחת את החוברת הזאת, ליישם את ההמלצות, ואני מאמין שזה היה מקטין את מספר המקרים.

אנחנו יודעים שיש לכך סיבות שונות: נושא של אהבה מצד אחד, ודחייה של בת-הזוג מצד שני. הנושא השני הוא עניין הבגידות. הנושא השלישי הוא כבוד המשפחה. אני מאמין, ששלושת הגורמים האלה יכולים למצוא להם פתרון או, יותר נכון, לצמצם את התופעה של הרצח המזעזע הזה, אם נדאג לכך שיהיה טיפול רציני מאוד מאוד מצד המשטרה.

הופעתי פעם, במוצאי שבת, בתחנת המשטרה בכפר-סבא – כתבתי לשר לביטחון פנים מכתב בנושא הזה ולא קיבלתי, לצערי, תשובה – וראיתי את העומס העצום שרובץ על כתפי אותם שוטרים. הם לא יכולים לעמוד בעומס הזה. לכן הצעתי לשר המשטרה להקים תחנת משטרה בכל יישוב שמונה 50,000 תושבים, לפחות. אני יודע שזה יכול לפתור הרבה מאוד, אם אנחנו יכולים להטיל חלק מהמיומן על הרשות המוניציפלית. לא ייתכן, בשום פנים ואופן, שהמשטרה תטפל בהרבה עניינים בתחומים רבים מאוד אבל עם כוח כה מצומצם. זה נוגד כל היגיון וכל שכל.

נקודה נוספת. אני מאמין באמונה שלמה, שאם לא תהיה בקרה מצד צה"ל על אותם אנשים שנותנים להם נשק ולא יודעים על כך שיש להם דין ומדון עם רעיותיהם, עם נשותיהם – זו בעיה חמורה ביותר. ראה מה שקרה עם אותה אשה במזכרת-בתיא, או ליד זה.

דבר אחרון שרציתי לציין הוא נושא הדיווח. אני מצפה מהמורים – הם יכולים למצוא אצל התלמידים שלהם מה מתרחש בבית. אני מצפה מהרופאים, אני מצפה ממערכת התקשורת וממערכת החינוך במיוחד, לטפל בנושא הזה, לגלות כל אלימות, לחשוף אותה בפני האנשים שצריכים לדעת.

מורי ורבותי, דבר אחד ברור, אי-אפשר להתעלם מנושא התקשורת. אני מאשים אותה, במיוחד את הטלוויזיה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה אתה מאשים את התקשורת?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מאשים את הטלוויזיה בגלל כל הסרטים האלימים. גם אם נטען מהיום עד מחר, הם משפיעים השפעה רצינית ביותר על התנהגותם של גברים מעין אלה.

נקודה אחרונה. אסיים בדבר חז"ל: חייב אדם לכבד את אשתו כגופו.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת שמריהו בן-צור.

הודעת היושבת-ראש

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, הגיע זה עתה מכתב ממזכיר הממשלה ליושב-ראש הכנסת בזו הלשון:

"אדוני היושב-ראש, על-פי סעיף 35(ד) לחוק-יסוד: הממשלה, אני מתכבד להודיעך, בשם ראש הממשלה, על הפסקת כהונתו בממשלה של השר דוד לוי, שר החוץ, ביום 6 בינואר 1998. השר דוד

לוי הגיש כתב התפטרות לראש הממשלה ביום 4 בינואר 1998, שנכנסה לתוקף כעבור 48 שעות. בכבוד רב, דן נוח, מזכיר הממשלה."

הצעות לסדר-היום

התגברות אלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אני מזמינה את השר לביטחון פנים להשיב על ההצעות לסדר-היום מס' 3595, 3609, 3611, 3628 ו-3642, בנושא: התגברות האלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן.

היו"ר ש' בן-צור:

טוב שחברת הכנסת נעמי חזן היא שהודיעה את ההודעה הזאת. אני נגד ההודעה הזאת. הרגזתי אותך, חבר הכנסת דוד מגן, בהערה הזאת?

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — חבל שהחוק לא מחייב את ראש הממשלה לומר גם מה הם נימוקי השר להתפטרותו.

היו"ר ש' בן-צור:

מי שמתפטר צריך לנמק, לא הפוך.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

הוא נימק.

היו"ר ש' בן-צור:

אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה להשיב כאן על הצעות לסדר-היום שעלו היום אשר לריבוי האלימות ורציחת נשים בידי בני זוגם.

קודם כול אני מוכרח לומר, שהסוגיה הזאת כבדה מאוד. היא עומדת מול עיני מהיום הראשון שהתחלתי בו את תפקידי, וכבר מאותו יום מצאתי לנכון למנות במשרדי את מאשה לובלסקי, שהיתה חברת כנסת וסגנית שר, שתהיה לצדי ותעסוק יום-יום בסוגיה הזאת, תייעץ לי ותסב את תשומת לבי.

רק בימים אלו, ממש בימים האחרונים, גמרנו כנסים בכל הארץ. אני עברתי בשבעה-שמונה כנסים, לפחות, באופן אישי, אדוני היושב-ראש, וכינסתי את כל השוטרים שעוסקים בסוגיה הזו, כל אנשי הרווחה שעוסקים בסוגיה הזו, כל אנשי החינוך שעוסקים בסוגיה הזו, ודנו בנושא האלימות במשפחה. הצגנו את כל הנתונים, את דרכי הטיפול, ויש לנו גם מסקנות. אנחנו מחפשים, כמובן, את הדרך לטיפול בסוגיה. היא סוגיה כבדה, כואבת, ואני לא בטוח שיש לנו כרגע פתרון ביד, למרות כל ההמלצות שקיימות בידינו.

הייתי רוצה להסב את תשומת הלב למספרים של רצח נשים על-ידי בני זוגן. ב-1994 היו 13 מקרים; ב-1995 – 11 מקרים; בשנת 1996 היו 13 מקרים; בשנת 1997 – 16 מקרים, אדוני היושב-ראש, של גברים שרצחו את בנות-זוגם.

היו"ר ש' בן-צור:

זה לא יותר? 26 נשים. זו עלייה של 35%.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אלה הנתונים שנמצאים בידי המשטרה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני השר, הנתונים שלך נכונים, אבל 26 נשים נרצחו – לא רק על רקע זה, דברים שבין בעל לאשה, אלא גם על רקע מיני ועל רקע אחר מחוץ למשפחה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו מדברים כרגע, ידידי, על נשים שנרצחו על-ידי בני-זוגן. זה הנושא שעומד על סדר-היום. לכן תשובתי ממוקדת בסוגיה הזו. רבותי, 16 מקרים בשנה שעברה, אלה 16 מקרים טרגיים של רצח עולם ומלואו, כל בן-אדם כבן-אדם. העקומה הולכת ועולה, לדאבונו.

רציתי לתת מספרים נוספים הנוגעים לתלונות שנשים מגישות בגין אלימות של בני-זוגן. בשנת 1995 היו 14,963 מקרים כאלה; בשנת 1996 – 14,692 מקרים; בשנת 1997, מינואר עד נובמבר – 14,393 מקרים. הוגש בערך אותו מספר של תלונות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

14,000 תלונות?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תלונה שמגישה אשה כנגד בעלה על אלימות בתוך המשפחה. אלה מספרים פנטסטיים, כמות גדולה, ואנחנו גם יוצאים מנקודת הנחה, שלא כל הנשים מגישות תלונות. אנחנו מכירים את זה, הרבה דברים נסגרים בתוך הבית. המספרים, כפי שהם מוצגים כאן, הם מספרים גדולים מאוד לפי כל קנה מידה.

דבר שני, אדוני היושב-ראש, ידידי חברי הכנסת, רציתי לדבר על הסוגיה של כלי הנשק. אנחנו מדברים על אחזקת כלי נשק שמשמש בידי הרוצחים. אני רוצה לומר לכם, שהקריטריונים לקבלת נשק, לפחות על-פי החוקים הקיימים במדינת ישראל, מתחלקים לשלושה: קריטריונים של משרד הפנים, שבדק מקום מגורים, עיסוק – קליעה, ציד כתחביב – אלה קריטריונים שמשרד הפנים בוחן אותם, מבחינתו, לפני מתן רשיון. הקריטריונים של המשטרה הם – עבר פלילי, רישומים משטריים, תיקים תלויים ועומדים ותיקים סגורים, מידע ביטחוני, הכרזות תקפות על אדם, כלומר, עבריו נמלט, חוסה וכן הלאה. הקריטריונים האחרונים הם קריטריונים של משרד הבריאות. אלה שלושת סעיפים לגבי האיש שמבקש לקבל כלי נשק.

כאן הסוגיה שבה נגעתם אתם, חברי הכנסת, מתי ניתן לקחת את כלי הנשק מידי האדם שאוחז בו. המדדים מעוגנים, כמובן, בחוק: 1. בעל רשיון חשוד בשימוש בכלי ירייה לביצוע עבירה, או שהוא חשוד בכך שמסר את כלי הירייה לאחר לצורך ביצוע העבירה. זו דרך לבטל את הרשיון; 2. זו סוגיה שממנה ניתן להקיש שצריך לקחת את הרשיון או את הנשק – כאשר בעל הרשיון מעורב בסכסוך חמור וממושך והכרוך באלימות פיזית או מילולית. זה סעיף שנמצא בחוק; 3. בעל רשיון הפר תנאי מהותי מתנאי הרשיון; 4. זה סעיף שממנו ניתן להקיש על האפשרות לקחת את הנשק – בעל הרשיון הורשע בעבירה פלילית או שמתנהלת נגדו חקירה בעבירה פלילית, שהיתה פוסלת אותו מלקבל רשיון לכלי ירייה, או מצריכה שיקול דעת לעניין מתן רשיון כזה. אלה הנקודות שעל-פיהן ניתן לקחת את הנשק מאדם שיש ברשותו כלי נשק.

אני רוצה לציין, שלאחרונה התקבלו כמה תיקונים לחוק סדר-הדין הפלילי (סמכויות אכיפה ומעצרים), משנת 1996, שנוגעים לעניין הזה. התיקונים שהתקבלו הם: 1. במקרה של אלימות במשפחה חייב קצין משטרה המשחרר את החשוד בעבירה לנמק מדוע אינו מתנה את השחרור בהפקדת נשקו של

חשוד. זה סעיף חשוב מאוד ובמשטרה נוהגים על-פיו. 2. במקרה של אלימות חמורה ואכזרית תוך שימוש בנשק. בכל עבירת אלימות קצין המשטרה חייב להתנות את השחרור בתפיסת הנשק. כלומר, יש כאן לקצין המשטרה כלים לקחת את הנשק.

אני יכול לומר, שהמשטרה, לפחות כרגע, נוהגת באחריות ומסתמכת על החוק כדי לקחת את כלי הנשק. לא תמיד יכול שוטר או קצין לקחת כלי נשק. במקרה הטרגי האחרון, כפי שאנחנו יודעים, הארכת המעצר היתה בידי שופטת שהחליטה לשחרר את הבחור. הבחור הלך לצבא וקיבל שם נשק. זה מקרה טרגי שאיך שאתה לא מסתכל עליו אתה רואה שהאשה עשתה מבחינתה את כל הדברים. החוקים שלנו במדינה הם אלה שגרמו לאיש להתגייס ולקבל נשק. כאן יש פרצות, ובמשרדי עובדים על כך.

היו"ר ש' בן-צור:

אם המשטרה היתה מיידעת את הצבא שפלוני אלמוני במצב כזה עם אשתו, ודאי שלא היו נותנים לו נשק.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא בטוח. אם תיקח אותן 14,000 תלונות על אלימות במשפחה, זאת אומרת שאותם אלפים לא רשאים לשאת נשק ולא יכולים להיות טנקיסטים, לוחמי חי"ר, ולא שום דבר אחר במילואים. הסוגיה רגישה יותר ממה שאנחנו חושבים, ולכן אני ממליץ שנתעמק בסוגיה הזו. היא איננה החלטה כללית, כי מתוך 14,000 מקרים – חלק הם לוחמים.

היו"ר ש' בן-צור:

אפשר לפחות למנוע שיצא לביתו עם נשק.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה עסק מורכב – אם הוא משרת בשטחים? על-פי חוק אתה חייב לתת לצאת עם נשק. העסק הזה מורכב הרבה יותר. קראתי את ההמלצות של ועדת החקירה הפרלמנטרית לבדיקת רצח נשים על-ידי בני-זוג מיוני 1996, ואנחנו מיישמים את ההמלצות האלה. אני אוודא שכל המשרדים האחרים מטפלים גם הם בסוגיה. המלצות ועדת החקירה הופצו והגיעו למשרדים המטפלים. גם התיק הזה, כפי שהוא נכתב, עזר לי בקבלת ההחלטות.

הסתובבתי – וזה לא מתפקידי להסתובב בבית של נשים מוכות – כדי למצוא את הנוסחה שבעזרתה נוכל למנוע ולתת כלים בידי הזרוע המבצעת למנוע את הדבר הזה. זה לא דבר קל. אני חושב שצריך למצוא את הדרך לתאם עם צה"ל, ובעניין סוגיה זו אני מבטיח שנשב ונדון.

אני רוצה לעדכן את כולם, שבישיבת הממשלה האחרונה ביום ראשון הוחלט על הקמת צוות בין-משרדי בראשותה של מנכ"ל משרד המשפטים, הגברת נילי ארד, שיעסוק בנושא של אלימות נגד נשים. היא תאגד את נציגי המשרדים, לרבות המשטרה, שיהיו בצוות הזה, ותפקידה יהיה ליישם אותו דוח.

אני רוצה לסכם, שחשוב מאוד שהעליתם את הסוגיה הזאת היום, חשוב מאוד שנעסוק בה. שמחתי לשמוע את דבריו של חבר הכנסת דראושה, שמטיף לחבריו הערבים להפסיק לקבל גושפנקה לרצח של נשים ערביות, כאילו שבכך שומרים על כבוד המשפחה. זה הרגל מגונה, שעבר זמנו, ואני לא חושב שהוא היה צריך להתחיל אי-פעם. הנושא הזה של להגן על נשים ולשמור עליהן, במיוחד על אלה שמתלוננות על אלימות, ולחפש את הדרך שבה תחוש אותה אשה שיש לה מגן ומושיע, שיש לה מישור שהיא יכולה לקרוא לו והוא יתייצב – בדבר הזה נצטרך לעסוק יותר מאשר עסקנו בו בעבר.

באופן אישי, אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הקדשתי שעות רבות מאוד בשלושת החודשים האחרונים לסוגיה זו. אני מוכרח לומר, שנמשיך לעסוק בכך ולא נרפה. אנחנו חייבים גם לנסות ולהבין את הסיבה – למה מגיעים לאלימות. אולי זה חלק מהחינוך שלנו – כשנגמרות המלים מתחילים להשתמש בידיים, אנשים לא מוצאים את המלים הנכונות, ואז מתחילים לשכנע בצורה אלימה. זה חלק מדברים שצריך להוקיע אותם ולהוציא אותם החוצה מהמשפחה. אותו גבר מכה שמכה את ילדיו ואשתו לא יוכל להסתובב ברחוב, כי הרחוב יוקיע אותו ולא יהיו אלה דברים שמוסותרים בתוך הבית. רק בשבת שמעתי סיפור מזעזע על אחותה של זהבה בן, על מה שעשה לה חברה לחיים, ששבר את שיניה וריסק חלק מפרצופה רק בגלל ריב מסוים שהיה ביניהם.

היו"ר ש' בן-צור:

תמונה מזעזעת מאוד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברים כאלה חייבים להיות מוקעים בציבור, וצריך שהציבור עצמו ישים עליהם אות קין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

צריך לשים אותם מאחורי סורג ובריח. אדם כזה צריך שיטפלו בו בכל חומרת הדין.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנו ניישם את הדוח הזה כפי שהוא, ואני אוודא שאצלי במשרד ינהגו לפיו. כמו כן ניתן זאת לגברת נילי ארד, שהתמנתה השבוע ליושבת-ראש הוועדה, שתוודא ותרכז את כל הדברים.

אתה צודק, חבר הכנסת אופיר פינס, שאנשים כאלה צריכים להיות מאחורי סורג ובריח. אך לא רק זאת, צריך שבדרך החינוך שלנו נאמר, שאלומות, בכל דרך שהיא, פסולה. אנחנו, המנהיגים שיושבים בבית הזה, חייבים להיות דוגמה גם להקטנת האלימות המילולית, כדי שהיא לא תגיע בסופו של דבר לאלימות פיזית.

אני מודה לחברי שהעלו את הנושא הזה, ואני מציע שהוא יעבור לוועדה למעמד האשה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה, אדוני השר. חברת הכנסת נעמי חזן, האם את בעד העברת הנושא לוועדה למעמד האשה?

נעמי חזן (מרצ):

הוועדה כבר דנה בכך פעמים רבות. אני חושבת שיש מקום לדיון במליאה, אם השר מסכים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בהחלט, אין לי בעיה.

היו"ר ש' בן-צור:

השר מסכים, הנושא יועבר למליאה. אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד העברה לדיון במליאה ומי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 12

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

תשעה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הדיון בהתגברות האלימות במשפחה ורצח נשים בידי בעליהן יעבור למליאה. אגב, הנושא הוא לא רק רצח נשים אלא גם אלימות במשפחה.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים לשאלות ותשובות לשר העבודה והרווחה. אשר על כן, אדוני השר יעלה ויבוא וישיב על שאלות.

האבטלה בערי הפיתוח

חבר הכנסת י' שטרן שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

בעיתון "הארץ" מ-13 בפברואר 1997 נכתב על גידול באבטלה בערי הפיתוח. לשנת 1997 חוזים המשך ההאטה בפעילות כלכלית.

רצוני לשאול:

1. איך יטופלו מוקדי האבטלה?

2. מה היא היערכות משרדך בעקבות התחזית של גידול האבטלה במשק?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ועדת מנכ"לים הוסמכה לטפל ביישובים שהפכו מוקדי אבטלה. משרדי גיבש תוכנית הקרויה מפנ"ה – מדיניות פעילה נגד האבטלה, והיא המתבצעת בהדרגתיות במוקדי האבטלה בערי הפיתוח וביישובים נוספים.

עקרונות תוכנית זו: 1. השקעה בפיתוח כוח-אדם – הכשרה מקצועית, השכלה, הדרכה; 2. יצירת ביקושים – איתור מקומות עבודה, עידוד יזמות ועוד; 3. קידום תוכניות על בסיס תיאום ועבודה משותפת בין-משרדית.

2. ההחרפה באבטלה מחייבת תחילה היערכות של משרד האוצר, התעשייה והמסחר ומערכות כלכליות מרכזיות אחרות, שהרי בידיהם הכלים ליצירת צמיחה ולהשקעות. אשר למשרדי, אנו מגבשים תוכנית היערכות ארצית להתמודדות עם האבטלה.

אפליית עיוורים

חבר הכנסת מ' לוי שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

ב-3 ביוני 1997 התפרסמה ב"ידיעות אחרונות" כתבה שכותרתה "אין כניסה לעיוור בגלל כלבו". פרט לפגיעה קשה באוכלוסיית הנכים, עומד הדבר בסתירה לחוק איסור אפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע ננקטת מדיניות מעוותת שכזו?

3. מה הם הצעדים שיינקטו לתיקון מצב זה?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לצערי, כן.

2. הקניין שאסר את כניסת העיוור אינה נמצא, לצערי, בתחום סמכותו של משרד העבודה והרווחה.

3. המשרד יזם את חקיקת חוק איסור אפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה, ודואג לצייד כל עיוור בתמצית החוק כדי להציגו לכל דורש.

נוסף על כך המלצנו בפני העיוור שנפגע להגיש תלונה במשטרה בנושא זה.

ידיעה על סגירת בית-הספר "אורט דשנים"

חבר הכנסת ר' ריבלין שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בית-הספר "אורט דשנים" במפרץ חיפה נמצא באחריות משרד העבודה והרווחה ומקנה חינוך מקצועי לתלמידים שלא השתלבו במוסדות אחרים.

רצוני לשאול:

1. האם נכון שהוחלט לסגור את בית-הספר? מדוע?

2. מה היתה מידת ההשתתפות של משרדך בתקציבו של בית-הספר בשנים האחרונות?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

1. לא נכון. בית-הספר היה אמור לעבור שינוי ארגוני ולהפוך שלוחה של בית-הספר "עמל" קריית-חיים. בינתיים ממשיך בית-הספר לפעול במסגרת רשת "אורט" עד מציאת פתרון הולם אחר.

2. בית-הספר מתוקצב ב-100% מתקציב משרד העבודה והרווחה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת ריבלין, אתה רוצה שאלה נוספות?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, אני מקבל את תשובתו של השר. בינתיים ביררנו, ואכן התברר כי מה שהשר אומר – אכן כך הדבר.

היו"ר ש' בן-צור:

הנה כי כן, עוד הפעם אנחנו משוכנעים שהשר דובר אמת.

מכסת הילדים החריגים במעונות היום

חבר הכנסת א' רביץ שאל את שר העבודה והרווחה ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

בעיתון "ירושלים" מ-20 ביוני 1997 פורסם, כי 500 ילדים חריגים ונכים יישארו ללא מסגרת טיפולית בעקבות קיצוץ של 10% במכסות הקבלה של מעונות היום.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעה נכונה?

2. מה ייעשה להקלת מצוקתם וסבלם של הילדים?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן היה קושי זמני בהקצאת מכסות לפי הצרכים האמיתיים בשטח.

2. המשרד נתן לבעיה עדיפות, ולאחר פעילות נמרצת במיוחד אושרה תוספת מכסות הדרגתית, לפי הפירוט הבא: תגבור של 4%, שהם 500 מכסות, במרס 1997; תגבור של 8% נוספים, שהם 1,000 מכסות, בספטמבר 1997; תגבור של 8% נוספים, שהם 1,000 מכסות נוספות, צפוי בינואר 1998.

תחום מעונות-היום נמצא בבדיקה מיוחדת במגמה לייצור שינוי מדיניות שישפר עוד את המענים בשטח.

מחסור בעובדים בענף הבנייה

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ב בחשוון התשנ"ח (12 בנובמבר 1997):

ענף הבנייה בישראל סובל מהאטה בשנה האחרונה. אחת הסיבות להאטה היא מחסור בעובדים. ההאטה מביאה לאבטלה בתעשיות הנלוות לענף הבנייה, גורמת להפסדים בהכנסות המדינה, מקטינה את מלאי הדירות ומעלה את מחירי הדירה.

רצוני לשאול:

1. מה עושה משרדך לטפל במחסור בעובדים נוכח הקטנת המכסות של העובדים הזרים?

2. האם עובדים משטחי יו"ש ועזה יכולים להוות פתרון נוכח הסגר?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. עד לאחרונה הוקצתה מכסה של 60,000 עובדים זרים לענף הבנייה. מדיניותי היא לצמצם את מספר העובדים הזרים בארץ.

לפיכך נענתה הדרישה להרחבת ההעסקה של עובדים מן השטחים בחיוב, ואישרתי את קליטתם של 6,000 עובדים נוספים.

כן הודיע המשרד על סבסוד העבודה של 4,000 עובדים ישראלים נוספים בענף הבנייה.

נוסף על כך, האגף להכשרה מקצועית במשרדנו עורך עשרות קורסים מקצועיים בענפי הבנייה לעידוד ההשתלבות של צעירים משוחררי צה"ל ומחוסרי עבודה בענף זה.

2. עובדים מיו"ש ומעזה יכולים להפוך למרכיב חשוב בענף אך לא מרכיב בלעדי.

סוכם עם מתאם הפעולות בשטחים, בכפוף להסדרים מיוחדים עם הקבלנים, על פעולות כגון מינוי נאמני ביטחון, הסעות בימי סגר – הכנסת כ-30,000 עובדים משטחי יש"ע גם בימי סגר.

כדי להקל על המעסיקים גם הוחלט לאחרונה לאפשר לינה לאלפי עובדי שטחים במקומות מוסכמים בתחומי "הקו הירוק".

בהקשר זה, מדורי התשלומים של שירותי התעסוקה ממלאים תפקיד חשוב בהעברת משכורות לעובדי השטחים.

האבטלה באום-אל-פחם

חבר הכנסת א' סעד שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ט בחשוון התשנ"ח (19 בנובמבר 1997):

הנתונים בשטח מעידים על כך, ששיעור האבטלה באום-אל-פחם הגיע ל-30%, פי כמה מממוצע האבטלה בארץ.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרד העבודה והרווחה למצב החמור הזה?

2. מה ייעשה כדי להתמודד עם בעיה זו?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד העבודה והרווחה מודע היטב למצב האבטלה הקשה הקיים במשק ובכלל זה למצב האבטלה באום-אל-פחם, והוא יטופל כמוקד אבטלה במסגרת תוכנית מפנ"ה – מדיניות פעילה נגד האבטלה.

אלה מטרותיה: א. צמצום ממדי האבטלה ביישובים שהם מוקדי אבטלה עד לרמה המקובלת במרכז הארץ; ב. שיפור רמתם המקצועית של דורשי העבודה במסגרת הכשרות מקצועיות במרכז הארץ.

נוסף על כך, בתקופה האחרונה נעשים מאמצים גדולים לשילובם של דורשי עבודה מאום-אל-פחם במסגרת הזמנת העבודה הקיימת בלשכת התעסוקה המקומית ובלשכות והאזוריות בשרון הצפוני ובעמק-יזרעאל.

כמו כן, מתוכנן יריד תעסוקה לדורשי עבודה בתחום הבניין עם קבלנים מהאזור.

הפניית ילדים למקומות חינוך על-ידי עובדות סוציאליות

חבר הכנסת י' כהן שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

השבועון "יום ליום" – מצורף צילום הידיעה – מדווח על מקרים שבהם ניסו עובדות סוציאליות לשכנע הורים להימנע מלשלוח ילדיהם למקומות חינוך תורניים והמליצו על מוסדות חילוניים.

רצוני לשאול:

1. היבדוק משרדך את המקרים המוזכרים?

2. הידועה למשרדך תופעה זו?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן, ואולם בהעדר נתונים מזהים לא התאפשרה בדיקת הטענות עד תום. בבאר-שבע ובקריית-גת נמסר, כי לא ידוע להם על פעולה שכזו מצד עובדיהם ואין כל מדיניות כפי שנטען.

2. לא ידוע לנו על תופעה זו, אם כי נתקבלו בעבר טענות ספציפיות בכמה מקרים. פעולות או ביטויים מן הסוג הזה נוגדים את קוד האתיקה של העובדים הסוציאליים, את חוק העובדים הסוציאליים וכן את מדיניות המשרד.

3. משרד העבודה והרווחה יפעל למנוע מצבים מסוג זה על-ידי רענון הנחיותיו. עם זאת, חיוני שמידע על מקרים כאלה יועבר לטיפולנו.

מעון נעול לנוער עבריין מבני המיעוטים

חבר הכנסת ד' צוקר שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

ב-14 בינואר 1993 פסק בג"ץ, כי יש פגם חמור בכך שמדינת ישראל איננה מפעילה מעון נעול עבור נוער עברייני מבני המיעוטים. המשיב בבג"ץ, שר העבודה והרווחה, הודיע על תוכניות להקמת מעון כזה, אולם הוא טרם הוקם.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא הוקם מעון נעול כנ"ל?

2. מה הן התוכניות להקמת מעון כזה?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המעון לא הוקם עקב קשיים באיתור שטח מתאים לבנייה. הקשיים נבעו מהתנגדות עיריית עכו להקמת מעון נעול במתחם "מעון אחווה".

2. כיום כבר אותר והושכר שטח מתאים באזור הצפון ביישוב ירכא. תוכניות הבנייה הופקדו בוועדה לתכנון ולבנייה.

המשרד התחייב להקים את המעון הנעול בתוך שישה חודשים ממועד קבלת האישורים המתאימים.

פתיחת תיקי האימוץ משנות ה-50

חבר הכנסת א' אושעיה שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

סוגיית ילדי תימן המאומצים נמצאת באופן תדיר על סדר-היום הלאומי.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין פותחים את תיקי האימוץ משנות ה-50?

2. מדוע לא יורה משרדך על פתיחת תיקים אלה?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. על-פי חוק האימוץ רשאי כל מאומץ בהגיעו לגיל 18 שנה ואילך לפנות לפקיד סעד ראשי לחוק בבקשה לקבל מידע על נסיבות מסירתו לאימוץ.

מאומץ שלא נענה בחיוב בשל רגישות המידע או פגיעה באחר רשאי לפנות לבית-המשפט ולבקש שינוי החלטת פקיד הסעד הראשי.

בשל הייחודיות של בעיית ילדי תימן הוסמכה היועצת המשפטית של הוועדה לבדיקת היעלמותם של ילדי תימן, עורכת-הדין נחמני-רוט, על-פי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, לעיין בכל תיקי האימוץ שתמצא לנכון לעיין בהם.

תשלום קצבת שאירים למשרתים במשטרת המנדט

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

המוסד לביטוח לאומי חדל, זה כשנה וחצי, מתשלום קצבת שאירים עבור אלה ששירתו במשטרת המנדט בטענה שהעניין הועבר להחלטת בית-המשפט העליון.

רצוני לשאול:

1. האם הפסקת התשלום היא כללית או רק לגבי ערבים בלבד?

2. מה ייעשה בנדון, ומתי?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. המוסד לביטוח לאומי לא הפסיק כלל את תשלום קצבת השאירים לזכאים.

אפשר שכוונת חבר הכנסת דהאמשה לתשלום קצבת יוצאי צבא, אשר החל מ-1997 משולמת לכלל האוכלוסייה, יהודים וערבים, כחלק מקצבאות הילדים ולא כקצבה נפרדת.

תביעות לתשלום קי"ץ בעד תקופות שלפני 1997 בגין שירות במשטרת המנדט אכן עוכבו עד לקבלת פסיקת בג"ץ שתמכה בעמדת המוסד לביטוח לאומי.

מחסור בבעלי מקצועות טכנולוגיים

חבר הכנסת מ' נודלמן שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"א בכסליו התשנ"ח (10 בדצמבר 1997):

ידוע לי, כי יש בארץ מחסור הולך וגובר בבעלי מקצועות טכנולוגיים, במיוחד בתחום ההיי-טק.

רצוני לשאול:

1. איזה סוג של קורסי הסבה או הכשרה מקצועית נפתחו השנה על-ידי משרד העבודה והרווחה, בתחום הטכנולוגיה ומה הוא מספרם?

2. מה הוא הביקוש לקורסים אלו?

3. מה הוא מספרם של האנשים שסיימו קורסים אלו, ומה הוא אחוז העולים שביניהם?

4. איזה אחוז מבין המסיימים נקלטו בהצלחה בעבודה בתום הקורס?

תשובת שר העבודה והרווחה א' ישי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשנת 1997 – עד אוקטובר – נערכו על-ידי משרדנו 385 קורסים במקצועות טכנולוגיים. השתתפו בהם 7,248 לומדים, בהיקף של 370,000 שעות הכשרה ובעלות של 38.5 מיליון ש"ח.

2. הביקוש לקורסים אינו אחיד. הביקוש הרב ביותר הוא למקצועות התוכנה והחשמל, הביקוש הנמוך יותר הוא לתחומי המתכת והבניין.

3. כ-90% מן הלומדים מסיימים את הכשרתם. כ-30% מכלל הלומדים הם עולים חדשים.

4. 60%-80% מכלל מסיימי הקורסים נקלטים בעבודה. הדבר תלוי גם ברמת הביקוש למקצועות ובהזדמנויות לתעסוקה בסביבת המגורים.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מודה לאדוני השר.

הצעה לסדר-היום הכשרה מקצועית והשלמת השכלה במסגרת המלחמה באבטלה בנגב ובקריית-גת

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים לנושא הבא – הצעה לסדר-היום מס' 3634. חבר הכנסת דוד מגן מבקש להעלות את הנושא: הכשרה מקצועית והשלמת השכלה במסגרת המלחמה באבטלה בנגב ובקריית-גת. בבקשה, אדוני חבר הכנסת.

דוד מגן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, כידוע, מפת מוקדי האבטלה בישראל מצביעה על שני אזורים מיוחדים שבהם האבטלה חמורה במיוחד, שבהם מוקדים לוהטים במיוחד. האחד בנגב, והאזור השני בגליל. בשני חבלי ארץ חשובים אלו האבטלה חמורה, אך בראש אותה טבלה, טבלת האבטלה המדאיגה הטומנת בחובה, כידוע, סכנה חמורה ביותר הפוגעת נואשות בסיכוייהם של אותם תושבים באותן ערים להתפתח ולהתקדם, מופיעות ערי הפיתוח שבנגב. האבטלה פוגעת במרקם החברתי הרגיש של מדינת ישראל.

חברי הכנסת, על אופקים לא אוסיף בדיון הזה מלה, כי נדמה לי שהכאב באופקים, הסכנות החברתיות הקיימות באופקים על רקע המצב הכלכלי הירוד – כל הדברים הללו נמצאים על סדר-היום הלאומי.

אני רוצה להימנות עם האופטימים ולהתרכז בעיקר בסיכוי להגיע בעוד שנה-שנתיים לתקופת רווחה בהיבטים התעסוקתיים בנגב. כשפניתי ברעיון לכלול את הנושא בסדר-היום הדגשתי בפני שר

העבודה והרווחה שאני מבקש לדבר בעיקר על הכשרה מקצועית להשלמת השכלה למלחמה באבטלה בנגב ובקריית-גת. הסברתי בכתב כי אזור הנגב בכלל והעיר קריית-גת בפרט מצויים בהליך של תנופת פיתוח. פיתוח זה הוא גולת הכותרת של חזון הפרחת השממה. על מנת להבטיח את פתיחתם של מפעלים עתירי ידע באזור הנגב ובעיקר בקריית-גת יש להשקיע בתחום החינוך על מנת להכשיר את צעירי האזור לעבודה בתחום ההיי-טק.

כידוע, אדוני השר, אני גר בקריית-גת, והיא נמנית עם ערי הנגב. מטבע הדברים אני בקיא במציאות הכואבת בעירי. חשבתי, שמסירת עדות אישית על המצוקה בקריית-גת והנחת תוכנית עיריית קריית-גת הנקראת תוכנית התערבות לצמצום האבטלה בקריית-גת במסגרת פרויקט מפנ"ה והכללת הנושא הזה בסדר-היום של הכנסת יוכלו לתרום להרגעת הרוחות אצל פרנסי העיר קריית-גת ולאפשר להם, לראש העירייה אלברט ארז ולחבריו בעירייה, ליישם את התוכנית אשר הוגשה לך כבר בחודש אוקטובר.

הרי מה הבעיה בקריית-גת? ידוע שמפעל "אינטל" עומד להיפתח באביב הבא, לאחר השקעה גדולה מאוד, ואין ספק שהמפעל הזה, הוא ונלוויו, 50 המפעלים האחרים, יהיו בבחינת בשורה גדולה, לפחות לצפון הנגב, ודאי שלקריית-גת וליישובי הסביבה.

השאלה היא, מה עושים בינתיים. לפני שבוע הופיעה קריית-גת בטבלת האבטלה עם 12.4%. צמרת האבטלה בארץ. האנשים מבקשים להתפרנס, האנשים מבקשים להתקיים עד למועד הגעת הרווחה. אמרתי והזכרתי, שאני נמנה עם האופטימים. כאשר אנחנו מדברים על עיר בת 50,000 תושבים עם פוטנציאל כזה אדיר שצריכה לעבור בצוואר הבקבוק, צריכה לעבור תקופת ביניים קשה, אין פתרון טוב יותר מאשר לעסוק בחינוך, בהכשרה, לפי הפרמטרים הנהוגים והמקובלים, לפי מיטב המסורת במשרד העבודה והרווחה.

לפני שבוע העביר אלי ראש העירייה מר ארז תוכנית מעודכנת לפתרון חלקי של בעיות התעסוקה. ברשותך, גברתי היושבת-ראש, אקרא ממכתבו אלי קטע אשר טומן בחובו את הבעיה האקוטואלית שהכנסת צריכה, לפי דעתי, לבחון עם שר העבודה והרווחה והעירייה ולמצוא לה פתרון. כך כותב לי ראש העירייה: קריית-גת נמצאת בהליך מתקדם ובתקופה של בניית מפעלים, אשר חלקם, לרבות "אינטל" עלו על הקרקע ואמורים לפתוח שעריהם בעוד כשנה וחצי. מפעלים אחרים, כ-50 במספר, נמצאים בהליכי אישור מינהל מרכז ההשקעות ואחרים. אין שום אפשרות להמשיך במצב הנוכחי, שבו כ-4,000 עובדים בעיר מתפתחת מצויים ללא תעסוקה.

אם כן, מדובר על תקופת ביניים שבה צריך להכשיר כוח-אדם – לא רק את הצעירים, אשר מצאו בדרך כלל את המסלול להכשרה ולתעסוקה בתחום ההיי-טק, אלא אנשים מפרנסים בגיל הביניים אשר יצטרכו לעשות הסבה מקצועית ולמצוא את פרנסתם גם בעידן ההיי-טק בצפון הנגב. אינני רוצה כרגע לפתח ויכוח בתחום הפוליטי. גברתי היושבת-ראש קראה לפני כמה דקות את ההודעה על התפטרותו של שר החוץ דוד לוי מן הממשלה. אין זה סוד, שאחת הסיבות העיקריות לכך היתה אי-יישום של חוק ערי ואזורי הפיתוח. אותו חוק חוקק לפני כעשר שנים. מאז חוקק, משרד האוצר לדורותיו, בתחום עשר שנים, אפשר לומר, דואג בכל שנה לנעול את הכספת במקפיא, בפרזר, לא להפשיר ולא לתת לו לבוא לידי ביטוי כפי שהכנסת התכוונה ורצתה ברוב עצום.

אחד הפרקים בחוק הזה מדבר על הכשרה טכנולוגית גבוהה. היום צריך למצוא את המשאבים המתאימים במשרד העבודה והרווחה ובמשרדים אחרים – ומשרד העבודה והרווחה צבר ניסיון בתחום הזה – כדי להשקיע במתנ"סים, במועדונים הקהילתיים ובמסגרות אחרות, בתחום ההכשרה

המקצועית. אותם מפרנסים הנמצאים בגיל הביניים – אני אמרתי שלגבי הצעירים יותר אני אופטימי, אני יודע שחלקם מוצאים בכוחות עצמם את הפתרונות ורוכשים השכלה גבוהה בתחום המחשבים. אני מדבר על המפרנסים, גילאי הביניים, אשר יוכלו לעבור בשלום, בכל המובנים, את תקופת הביניים הקשה הזו – אני לא רוצה להקצין ולומר תקופת הרעב, התקופה שמחזרים בה אחר פת לחם, אבל בהחלט אינני רחוק בהגדרות הללו מהצבעה על המציאות הזאת – ולהגיע לאותה תקופה שבה המפעלים הללו, "אינטל" ואחרים, יפעלו, והם יוכלו למצוא את פרנסתם בעיסוק במקצוע שהם רוכשים בתקופת הביניים ולהביא פרנסה בכבוד לביתם.

אני מבקש, שמשד העבודה והרווחה, אשר קיבל את התוכניות הללו – בחנתי אותה, את התוכנית של העירייה, ואני יודע שהגורמים הבכירים במשרד קיבלו את התוכנית באוקטובר ובחנו אותה. אני מבקש שהתוכנית הזו תאומץ, תיבחן ותגיע לידי יישום. יש בה כדי לתת מענה חלקי, לפחות, לקריית-גת לגבי אותם מספרים שבהם מדובר בתוכנית הביניים, 1,000 אנשים שיקבלו הכשרה מקצועית. אני מקווה שבאמצעות הדיון בכנסת נוכל לתרום כולנו מניסיונו ומידיעתנו כדי למצוא את הפתרון ההולם והמתאים.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת דוד מגן ומזמינה את שר העבודה והרווחה אלי ישי להשיב על ההצעה לסדר-היום. אדוני השר, בבקשה.

ההתייעצויות מן הסוג הזה הן חיוניות ופוריות, בדרך כלל. אדוני השר.

שר העבודה והרווחה אלי ישי:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מזכיר קצת את הוויכוחים שהיו לי עם שר האוצר בעקבות כל בעיות האבטלה, ובעיקר מוקדי האבטלה, בארץ. שם נאמרו כמה דברים, ואני לא רוצה לחזור עליהם, אבל ממשלת ישראל החליטה לפני כמה חודשים לאשר את התוכנית של 120 מיליון שקל לטיפול במוקדי אבטלה, לרבות קריית-גת.

הממשלה אישרה זאת. התקציב להכשרה מקצועית התחלק בין משרד העבודה והרווחה לבין משרד התעשייה והמסחר. היה תקציב נוסף של השלמת השכלה ממשרד החינוך, תוספת של משרד הקליטה בקשר לעולים וכ-50 מיליון שקל מהביטוח הלאומי.

לממשלה היתה, בין היתר, החלטה שתהיה גמישות בכל מה שקשור לקריטריונים ולנהלים של הביטוח הלאומי, משום שאי-אפשר לקחת את הכסף של הביטוח הלאומי ולסבסד בו הסעות למפעלים או להשתמש בו בהכשרה פנים-מפעלית. לא היה אפשר להתמודד עם הבעיות בסכום של פחות מ-120 מיליון שקל.

האוצר בנושא הזה, לצערי הרב, לא היה אקטיבי ולא טרח לתת את חלקו במאבק הזה. דרשתי, שלגבי תקציבו של הביטוח הלאומי, שכפוף אלי, כמובן, האוצר ייתן את ידו ואת הסכמתו להגמיש את

הנהלים. האוצר לא הסכים, ואז היה מה שהיה, ואני לא רוצה לחזור על כך. שם קם זעמי על שר האוצר.

אגב, באותו יום, בעקבות הוויכוח שבו הודעתי שאני לא מגיע לאופקים, היתה החלטה לאמץ את הבקשה שלי. ושוב, אחרי שהממשלה אישרה נתקלנו בקשיים בגין 50 המיליון. התחלנו בפעולות בחלקים מהיישובים, כמו באופקים, ועוד. נתקלנו בקשיים תקציביים, והיינו חייבים להפשיר את 50 המיליון.

קריית-גת היא אחד היישובים שכבר נמצאים בתוכנית. יש סיכומים בין צוות ועדת היגוי של ועדת המנכ"לים לבין ראש הרשות וצוות ההיגוי במועצה, שהקים ראש העיר בתיאום עם משרד העבודה והרווחה. ואכן היא נמצאת בפנים.

כרגע, אחרי שהתקציבים הופשרו – אני מקווה שכבר אפשר לומר שהם הופשרו, לפחות על-פי הבטחה, והשינוי בתקנה אמור לבוא גם כן לאישור בוועדת העבודה והרווחה – אני מניח שבתוך חודש ימים נוכל להתחיל ליישם את התוכנית שלנו גם בקריית-גת. זו גם הכשרה פנים-מפעלית וגם הכשרה מקצועית.

ידידי חבר הכנסת מגן, אני מייחס חשיבות גדולה מאוד להשלמת השכלה, משום שבכל מקום שבו אנחנו משקיעים במסגרת הטיפול במוקדי אבטלה לשם השלמת השכלה, האנשים האלה מרגישים טוב, מרגישים שהם מסוגלים, עוברים להכשרה מקצועית טובה, ובאמת מפתחים את עצמם ומתקדמים יפה בתחומים שונים, גם בהיי-טק ובתחומים נוספים. לכן אני מקפיד מאוד שהקטע של השלמת השכלה יהיה מרכיב חשוב מאוד בכל הטיפולים שלנו.

משרד העבודה והרווחה נרתם על כל זרועותיו – ההכשרה המקצועית, שירות התעסוקה, העבודה והרווחה, סיוע למעונות-יום, סיוע לנשים – לקבל עזרה מכל המקומות על מנת להביא כמה שיותר קבוצות ללימודים, לסדנאות וגם להכשרה מקצועית. אני אומר בפירוש, שכל המסגרות הללו הן מסגרות של סיוע של עזרה ראשונה, של התמודדות נכונה ויפה עם מובטלים, אבל בעיית האבטלה בכלל היא בעיה של צמיחה במשק.

משרד העבודה והרווחה לא יכול לתת תשובות ולא מענה על בעיית האבטלה. משרד העבודה יכול לפעול, לעזור, לסייע ולטפל במובטלים, וזה מה שהוא בעצם עושה. זה האיזון של השנה הקשה. אני עוד צופה שנה ארוכה מורכבת מאוד, כפי שאמרתי גם אתמול. אני מניח שעד סוף השנה נגיע ל-200,000 מובטלים, לצערי הרב. לכן חייבים לשמור על איזון.

הקוד שלי הוא לאזן, גם כשסוגרים מפעלים, גם כשהיה ויכוח סביב "גיבור סבריינה". מה בעצם היה דרוש שם? – עוד 2-3 מיליוני שקל. אני יכול לעשות כאן מגבית בין חברי הכנסת ולאסוף 2 מיליוני שקל. מה היה הסיפור להביא 2 מיליוני שקל? להוציא 1,000 מפורטים עולה למדינת ישראל – – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

פחות מחצי חודש דמי אבטלה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

בוודאי. אני כבר אומר, ש1,000 מובטלים בחודש למדינת ישראל עולים 30 מיליון שקל בשנה, תחלק את זה כמו שאתה אומר.

לכן, בכל מקרה שווה להשקיע, לתת צ'אנס וסיכוי, גם אם אנחנו לא מאמינים בזה. זה לא טקסטיל, זה מפעל שגם מייצא לחוץ-לארץ, ויש לו סיכוי טוב מאוד, אם נעודד אותו ונדרבן אותו.

הדבר החשוב מכול – שווה להחזיק את האנשים, משום שעדיף שהם ישבו ויעסקו במשהו, והמדינה תסבסד. אני אפילו מרחיק לכת ואומר: בוא נסבסד משכורות של אנשים, נעזור למפעלים בחלק מהמשכורות, ובלבד שאנשים לא ישבו בבית, כי אין דבר גרוע יותר מהבטלה, שהיא אם כל חטאת. זה מביא אחר כך להידרדרות לסמים, לפשע, לניכור ולבעיות קשות בתוך הבית ובחברה, כשלאדם אין משכורת ואין פרנסה.

לכן שווה להשקיע ולהחזיק את המפעל בשיניים, אף שזה לא פתרון של צמיחה ופתרון של כלכלה. אבל בתקופה קשה כל כך של הפרטות, של שינויים במבנים ושל האטה במשק הדבר מחייב טיפול עקבי והשקעה של מיליונים, גם אם מגדירים זאת כעזרה ראשונה, כמו שאני תמיד נוהג להגדיר זאת – אבל זה חייב להיות במקביל לצמיחה שכולנו מייחלים לה.

לכן, גברתי היושבת-ראש, ידידי חבר הכנסת, כפי שביקשת, קריית-גת נמצאת בפנים. יש סיכומים, יש תיאומים מלאים, פרטניים, שמיים, כמדומני, של כל אדם ואדם, של אותם 1,000 אנשים, וזה יצא לפועל בתוך חודש. אם תרצה להעביר זאת לוועדת העבודה והרווחה, לא אתנגד.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לשר. חבר הכנסת מגן, האם אתה מסכים להעברה לוועדה?

אם כן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על העברת הצעתו של חבר הכנסת דוד מגן לטיפול בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. ההצבעה החלה, רבותי.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

רוב של שישה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובעת שההצעה לסדר-היום תידון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. אני מודה לחבר הכנסת מגן על יוזמתו זו.

הצעה לסדר-היום

אתר דודאים

היו"ר נ' חזן:

ההצעה האחרונה בסדר-יומנו, הצעה לסדר-היום מס' 3633 של חבר הכנסת פני בדש, בנושא: אתר דודאים. אדוני, בבקשה. תשובת השר תינתן במועד אחר.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, לפני שאגע בנושא – יש גם דברים טובים. אתמול קלטה חברת "תדיראן" 60 עובדים מבאר-שבע ומהסביבה במפעל חדש בעומר, מפעל שיתחיל לעבוד ב-15 בחודש ויגדל במשך השנה במספר העובדים לייצוא של 90 מיליון דולר בשנה. דבר זה הוא במסגרת של העסקת 1,000 עובדים בפארק התעשייה בעומר, מהם כ-300 עולים שעברו הכשרה ועוסקים בתחום ההיי-טק.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודיע, אדוני השר, עד היום יש מחסור חמור בעובדים אצלנו באזור, בפארק התעשייה בעומר, בתחום ההיי-טק. אין עובדים בתחום הזה. מחפשים מהנדסי תוכנה, טכנאי תוכנה. בכל תחום הנדסת

האלקטרוניקה העובדים היום מבוקשים מאוד, ויכול להיות שבמסגרת משרדך צריך להעביר הכשרה לעולים שיש להם פוטנציאל לעניין הזה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

— — — בצורה משמעותית — — — מיליון שקל להכשרת — — —

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

כן, זה חשוב, כי בתחום הזה יש מחסור, וזה תחום שבו המשכורת גבוהה, כלומר, עובדים בשכר גבוה.

גברתי היושבת-ראש, אני מוחה על כך שהשר לאיכות הסביבה איננו כאן.

היו"ר נ' חזן:

הוא ממפלגתך שלך, אדוני.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני פגוע פעמיים; פעם אחת כחבר סיעתו, הוא אפילו לא הודיע שהוא הולך ולא בא לשמוע אותי, ופעם שנייה אני מוחה בשם הנגב על כך שהוא לא נמצא כאן לשמוע את דברי בנושא אתר דודאים. ואולי לא נעים לו לשבת כאן ולשמוע את הביקורת הקשה ואת הדברים הקשים שאני עומד להשמיע כאן ולענות עליהם.

גברתי היושבת-ראש, ודאי ששמעת – הנושא עלה גם במסגרת דיוני התקציב – עשינו פעילות בכנסת בתחום הזה, אבל יש בעיה עם הנגב. יש לך אחות שגרה בעומר ומכירה את הבעיה.

היו"ר נ' חזן:

אם אתה כבר הופך זאת לדבר אישי, אדוני, אולי כדאי לרשום שאני כבר שנתיים, אם לא שלוש, מוחה בנושא הזה ופעילה מאוד בנושא אתר דודאים ואתר חירייה. אני נמנית עם אלה שיזמו את ההעברה לאתר אורון. אני מתארת לעצמי שעל כך אתה עומד לדבר — — —

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

בוודאי.

היו"ר נ' חזן:

— — — על כן יש פה, בנושא הזה לפחות, תמימות דעים.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, אנחנו תמימי דעים. אני חושב שהנגב אומנם רחב ידיים ויש בו מעט אוכלוסייה, אבל זה עדיין לא אומר שהוא אמור ומיועד להיות אתר הפסולת של המדינה. די לנו בבעיה שכל הפסולת הרעילה של מדינת ישראל מגיעה לרמת-חובב. שנים רבות קברו פסולת רעילה ללא בקרה, וזאת פצצת זמן מתקתקת. אני שמח על כך, שלאחרונה הקימו את המבערה שהיום שורפת את הפסולת החדשה, ומנסים לאט-לאט לפתור את הבעיה של הפסולת הוותיקה, המסוכנת, שקבורה ברמת-חובב.

היום היה פיצוץ בדיון על רשות השידור, על תקציב רשות השידור. למה? בנו בניין של רשות השידור בבאר-שבע והחליטו לסגור אותו או להפוך אותו לבית-אבות, כי לא כדאי להחזיק בבאר-שבע צוות ואולפן. לא כדאי גם להוריד מים לבאר-שבע כי זה יקר; לא כדאי להוריד דלק לבאר-שבע כי זה יקר, אבל פסולת כן מורידים ולא תקשורת ולא שום דבר.

אנחנו נילחם בזה, תושבי הנגב. אין לי ספק שחבר הכנסת ריבלין אתנו, הוא יילחם אתנו בעניין הזה שלא נהפוך את הנגב למטרופולין שלא שייכת למדינת ישראל. אולי נקים שם ממשלה משלנו וננהל את החיים שלנו בנפרד, אם מתייחסים אלינו בצורה שבה מתייחסים אלינו.

צריך לזכור דבר אחד, שהיום אתר דודאים נמצא בשטח המטרופולין החדש של באר-שבע, בתוך השטח — כן, חבר הכנסת ריבלין — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש הצעה אחרת.

יצחק כהן (ש"ס):

אני מבקש להעביר לוועדה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, היום אתר דודאים נמצא בתוך המטרופולין של העיר באר-שבע. לא יכול להיות, שהיום, בשנות האלפיים, יעשו את הטעות שעשו לפני 40 שנה בתל-אביב. לפני 40-50 שנה, כשהקימו את חירייה, היא היתה רחוקה מהעיר תל-אביב, ופתאום חירייה נמצאת במרכז המטרופולין תל-אביב. לא יכול להיות, שהיום, בשנות האלפיים, יחזרו על אותה טעות דווקא בתוך מטרופולין של בירת הנגב שרוצים להפוך אותה לבירת הזבל.

הייתי מעניק היום גם ליוסי שריד וגם לשר איתן – יוסי שריד התחיל עם הנושא, והשר איתן שהתחייב שלא לעשות זאת כשהוא הגיע לבאר-שבע אחרי שהוא נבחר, אבל בלחץ מנכ"לית המשרד לאיכות הסביבה הוא כן עושה זאת – הייתי נותן להם את פרס החלם במדינת החלם. לחזור על אותה טעות בשנות האלפיים, על טעות של שנות ה-50, להקים באמצע עיר מרכזית בנגב את אתר הפסולת של המדינה?

יש לזה משמעות מעבר למשמעות התדמיתית הקשה שיש לנו בנגב, ואנחנו מנסים לשפר את התדמית הקשה הזאת. היום אמר לי קירשנבאום – מה זה? עשינו "פופוליטיקה" באופקים. ממש תענוג של "פופוליטיקה", להראות את כל המסכנים, הדפוקים, מכות, מדורות, זה מה שאנחנו רוצים להראות בנגב? זאת התדמית שאנחנו רוצים?

סטודנטים שגמרו ללמוד בבאר-שבע רצו להשתקע בבאר-שבע, בדרום, אמרו – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל אדם שגר בסביון, החלום היחיד שנשאר לו הוא לגור בעומר.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

תאמין לי שכל אלה שלומדים בדרום אמרו: נישאר פה להשתקע בזבל, בבאר-שבע, בדרום, בפינה שאליה מביאים את כל הזבל של המדינה?

צריך לזכור דבר אחד: אין רכבת, אין תשתיות, אין כלום לאתר דודאים. יש, כבר היום, בגלל המריבה והסכסוך שיש בין כ"ל לבין רכבת ישראל, 500-700 טריילרים כל יום מים-המלח, ממי הדרום לאשדוד, על הכבישים העמוסים, עד צומת אשדוד העמוס, פקקים אדירים, סכנת נפשות, כל הטריילרים האלה נעים כל יום על הכבישים. להוביל עוד 200-300 טריילרים של זבל ממרכז הארץ, מנתניה, לבאר-שבע? איפה נשמע כדבר הזה?

יש אתר אורון – זאת הצעה רגילה לסדר-היום, גברתי היושבת-ראש, זה הנושא האחרון, ואת אוהדת אותו, לכן ניקח קצת בונוס – באתר אורון יש מחצבים, יש מקום להכניס זבל במשך 30 שנה. יש רכבת שמגיעה לשם, זה רחוק מכל יישוב. יש בעיה עם חיל האוויר, אבל חיל האוויר כפוף למשרד הביטחון, כפוף לממשלה. אפשר להזיז מטווח כזה או אחר, להזיז אותו הצדה ולהעביר את כל הפסולת לשם. השר לתשתיות לאומיות אמר: אם חיל האוויר – משרד הביטחון – יסיר את ההתנגדות שלו, אני מאשר תקציב לתחנת מעבר ותחנת פריקה.

מאיימים עלינו כל הזמן: על מצפונכם אם מטוס ייפול בגלל חירייה. רבותי, לא שייך זה לזה. זה על המצפון של המדינה שלא עשתה דבר מאז בנושא הזה, אבל לא מחליפים אסון באסון. לא מחליפים סכנת אסון באסון חדש שבמרכז העיר באר-שבע יקימו מרכז פסולת. אני עוד שומע את מנכ"לית המשרד לאיכות הסביבה הנאורה, שאומרת: רבותי, זה זמני, נעשה אחר כך הר יפה, נעשה פארק, נעשה פיקניק מסביב. למדתי דבר אחד, כולנו למדנו, שאין דבר קבוע יותר מדבר זמני. כשאומרים לי – זמני, אני יודע שזה הדבר הכי קבוע. פעם אחת אמר לי חבר הכנסת שריד: כל פעם שאומרים לי שרוצים לעשות תוכנית-אב, אני מעדיף להיות יתום. אותו דבר בנושא הזה של דבר זמני. דבר זמני הופך להיות דבר קבוע.

אם מהר כזה של זבל עומדים לעשות פארק יפה כל כך, אז יש לי שאלה: מדוע להרחיק אותו 200 קילומטר או 150 קילומטר דרומה? אי-אפשר למצוא 300-400 דונם באזור מרכז הארץ, שישפכו שם 20 שנה את הזבל ואחר כך יעשו פארק יפה או גן יפה במרכז הארץ? חסרים במרכז הארץ, בערים, פארקים כאלה יפים? אז בואו לא נרחיק לכת.

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להגיד לך דבר אחד. ראש הממשלה, גם לפני הבחירות, גם לפני חודשיים, התחייב שלא להקים את אתר הפסולת בדודאים. גם השר איתן התחייב. כולם התחייבו, ובינתיים אנחנו נובחים, השיירה עוברת, ויצא מכרז להפעלה למשאיות להעביר את זה.

אני מודיע מדוכן הכנסת, ששום משאית לא תגיע לאתר דודאים ממרכז הארץ. יש אצלנו, תושבי הנגב, קונסנסוס מוחלט בעניין זה. אנחנו נעצור את המשאיות האלה, ואיש לא ייתן לזבל של מרכז הארץ ולפסולת של מרכז הארץ להישפך עלינו ועל הנגב. תודה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת פני בדש.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת בויס גם כן תומך בעניין הזה.

הי"ר ב' חזן:

תשובת השר והצבעה – במועד אחר.

חברי הכנסת, תם סדר-יומנו. הישיבה הבאה של הכנסת תתקיים ביום שני הקרוב ב-15:00. ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 17:27.